THOMAS HARRIS

VISKAS PRASIDĖJO LIETUVOJE...

HANIBALAS

PRADŽIA

OBUOLYS

Berniukas, ištvėręs Antrojo pasaulinio karo košmarą Lietuvoje, atsidūręs vienas apsnigtam krašte, beveik nekalbantis, su grandine ant kaklo – taip prasideda Hanibalo Lekterio istorija. Ir nors atrodo, kad vaikas yra vienui vienas, iš tiesų jį lydi siaubingi vaikystės demonai.

Hanibalo dėdė, garsus dailininkas, suranda sūnėną sovietiniuose našlaičių namuose ir parsiveža į Prancūziją. Čia jaunasis Hanibalas gyvena su dėde ir jo egzotiško grožio žmona ledi Murasaki. Ji padeda Hanibalui išgyti: jaunuolis tiesiog atgauna jėgas, atsiskleidžia jo neeiliniai gebėjimai. Jis tampa jauniausiu žmogumi, įstojusiu į Prancūzijos medicinos mokyklą.

Tačiau Hanibalo demonai jį nuolat lanko ir kankina. Paaugęs jis ir pats ima pas juos lankytis…

Kaip ir visi T. Harriso romanai, *Hanibalas. Pradžia* virto filmu. Režisieriaus Peterio Webberio (*Mergina su perlo auskaru*) juostoje jaunąjį Hanibalą įkūnijo kylanti prancūzų žvaigždė Gaspard'as Ulielis, o jo motiną – Ingeborga Dapkūnaitė.

Daugiau apie filmą www.hannibalrising.lt

HANIBALAS
PRADŽIA

Thomas Harris

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
ALVYDA STEPAVIČIŪTĖ

OBUOLYS

UDK 820(73)-3
Ha331

Versta iš: Thomas Harris
Hannibal Rising
Delacorte Press, 2006

Grateful acknowledgment is made to the following for permission to reprint previously published material:

Farrar, Straus and Giroux, LLC and Faber and Faber Limited: „This is the first thing" from *Collected Poems* by Philip Larkin, copyright © 1988, 2003 by the Estate of Philip Larkin. Rights outside the United States administered by Faber and Faber Limited, London. Reprinted by permission of Farrar, Straus and Giroux, LLC, and Faber and Faber Limited.

Vintage Books: „No way to see him" from *The Ink Dark Moon: Love Poems* by Ono no Komachi and Izumi Shikibu, translated by Jane Hirshfield and Mariko Aratani, copyright © 1990 by Jane Hirshfield. Reprinted by permission of Vintage Books, a division of Random House, Inc.

The Estate of Lawrence P. Spingarn: Excerpt from „Definition" from *Rococo Summer and Other Poems* by Lawrence P. Spingarn, copyright © 1947 by E. P. Dutton & Co., Inc. Reprinted by permission of Judith Gregg Rosenman and David Sheffner on behalf of Sylvia Wainhouse Spingarn for the Estate of Lawrence P. Spingarn.

New Directions Publishing Corp.: „From The Tale of Genji" by Murasaki Shikibu from *Women Poets of Japan,* translated by Kenneth Rexroth and Ikuko Atsumi, copyright © 1973 by Kenneth Rexroth and Ikuko Atsumi; „Not Speaking of the Way..." by Yosano Akiko from *One Hundred More Poems from the Japanese,* translated by Kenneth Rexroth, copyright © 1976 by Kenneth Rexroth. Reprinted by permission of New Directions Publishing Corp.

ISBN 978-9955-700-13-5

Prologas

Įėjimas į dr. Hanibalo Lekterio atminties rūmus skendi tamsoje, pačiame jo proto centre. Skląstį įmanoma aptikti tik apčiuopomis. Šie keisti vartai atveria milžiniškas ryškiai apšviestas erdves, įrengtas ankstyvojo baroko stiliumi, ir koridorius bei kambarius, dydžiu besivaržančius su Topkapio muziejumi*.

Aplink gausu erdviai išdėstytų ir puikiai apšviestų eksponatų. Kiekvienas jų susietas su atsiminimais, geometrine progresija sužadinančiais kitus atsiminimus.

Pirmiesiems Hanibalo Lekterio metams skirtos erdvės skiriasi nuo kitų archyvų, nes yra nepilnos. Kai kurios jų tėra nejudantys paveikslėliai – fragmentiški, it tapytos Atikos vazų šukės, sulipdytos baltu gipsu. Kitos pripildytos garsų ir judesio: tarpusavyje besigrumiančių, tamsoje ryškiai žaižaruojančių didžiulių gyvačių. Ten, kur pats Hanibalas negali patekti, sklinda maldavimai ir riksmai. Tačiau koridoriuose negirdėti riksmų. Jums panorėjus ten skamba muzika.

Rūmai pradėti statyti Hanibalo studijų pradžioje. Per tuos metus, kol buvo izoliuotas, jis patobulino ir praplėtė savo atminties rezidenciją. Sukaupti turtai palaikė jo dvasią tuo laiku, kai prižiūrėtojai nedavė knygų.

Tvankioje Hanibalo minčių tamsybėje pamėginkime drauge apčiuopti vartų skląstį. Jį radę įsivaizduokime koridoriuose skambėsiančią muziką ir nesidairydami kairėn nei dešinėn patraukime tiesiai į *Pradžios menę*, kurios eksponatai labiausiai nuotrupiniai.

---

* Topkapio muziejus įkurtas Topkapio rūmuose, kurie beveik keturis šimtus metų (iki XIX amžiaus vidurio) buvo Otomanų sultonų rezidencija Stambule. 1453 m. užkariavus Konstantinopolį pastatyti rūmai palaipsniui augo ir plėtėsi, kol tapo itin didžiuliu ir sudėtingu kompleksu.

Papildysime juos kitur surinktomis žiniomis: iš karo ir policijos įrašų, apklausų ir teismo ekspertizių bei bežadžių negyvėlių kūnų padėties. Neseniai atrasti Roberto Lekterio laiškai galbūt padės patikslinti Hanibalo biografijos duomenis, nes jis lengva ranka kaitaliojo datas klaidindamas valdžios institucijas ir savo metraštininkus. Pasistengę išvysime, kaip viduje tūnantis žvėris atsiplėšia nuo spenio ir skverbdamasis prieš vėją įžengia į pasaulį.

I

Tai pirmasis dalykas,
Kurį supratau:
Laikas – tai kirvio aidas
Miške.

Filipas Larkinas

1

Hanibalas Nuožmusis (gyvenęs 1365–1428 metais) per penkerius metus pastatė Lekterio pilį įdarbinęs karius, Žalgirio mūšyje paimtus į nelaisvę. Tą pačią dieną, kai tik jo vėliava suplevėsavo virš pastatytų kuorų, jis susikvietė belaisvius į kiemą ir, prabilęs į vyrus nuo kartuvių pakylos, kaip ir buvo žadėjęs, paleido juos namo. Tačiau dėl gardaus maisto daugelis pasiliko jam tarnauti.

Po penkių šimtų metų Hanibalas Lekteris, aštuonmetis ir aštuntasis šio vardo nešiotojas, stovėjo kieme su savo mažąja sesute Miša ir mėtė duoną juodosioms gulbėms į tamsų pilies griovio vandenį. Miša, kad neparpultų, laikėsi įsitvėrusi Hanibalui į ranką, tačiau kelis kartus metusi vis tiek nepataikė į vandenį. Didžiulis karpis sujudino plūduriuojančius lelijų lapus, o pasibaidę laumžirgiai šovė į viršų.

Staiga stambuolis gulbinas išsikepurnėjo iš vandens ir kliuvinėdamas striukomis kojomis bei grėsmingai šnypšdamas patraukė vaikų link. Visą gyvenimą pažinojęs Hanibalą gulbinas vis tiek slinko artyn juodais sparnais užtemdydamas dalį dangaus.

– Oi, Aniba! – sušuko Miša ir puolė slėptis už Hanibalo kojos.

Hanibalas pastvėrė gluosnio šakas ir pakėlė rankas į pečių aukštį, kaip jį buvo pamokęs tėvas. Šitaip jo rankų siekis tapo dar platesnis. Gulbinas stabtelėjo, įvertino ilgesnius Hanibalo „sparnus“ ir grįžo į vandenį .

– Ir taip kiekvieną dieną... nenusibodo?.. – burbtelėjo paukščiui Hanibalas. Tačiau ši diena buvo kitokia – berniukas svarstė, kur paspruko gulbės.

Susijaudinusi Miša pametė duoną ant drėgnos žemės. Kai Hanibalas pasilenkė jai padėti, mažė su malonumu savo dailia žvaigž-

dės formos rankele išterliojo jam nosį purvu. Brolis tekštelėjo purvo ant sesutės nosies galo ir abu prajuko iš savo atvaizdų griovio vandenyje.

Vaikai pajuto, kaip tris kartus smarkiai dunkstelėjo žemė, – jų veidai išskydo pasišiaušusiame vandenyje. Tolimų sprogimų aidas nusirito laukais. Hanibalas pačiupo seserį ir pasileido į pilį.

Kieme stovėjo medžioklės vežimas, į kurį buvo įkinkytas smarkus sunkiasvoris arklys Cezaris. Arklininko prijuostę apsijuosęs Berntas ir tarnas Lotaras į vežimą krovė nedideles dėžes. Virėjas išnešė priešpiečius.

– Ponaiti Lekteri, ponia jus kviečia į savo kambarį, – tarė virėjas.

Hanibalas paliko Mišą auklei ir nudūmė išduobtais laiptais į viršų.

Hanibalui patiko motinos kambarys. Jis buvo kupinas kvapų, iš medžio išskaptuotų veidų, tapytomis lubomis: ponios Lekter venomis tekėjo tiek Sforcų, tiek Viskončių giminės kraujas, tad kambario apdailą ji atsivežė iš Milano.

Motina buvo susijaudinusi. Šviesiai kaštoninėse akyse raudoniu kibirkščiavo šviesos atspindžiai. Hanibalas laikė brangenybių dėžutę, o ponia Lekter priglaudė cherubino lūpas prie liejinio, ir slaptoji dėželė atsivėrė. Ji sužėrė brangenybes, įdėjo ir laiškų pluoštelį, bet viskas netilpo.

Hanibalui pasirodė, kad mama panaši į savo senelę, kurios portretą kamėjoje ji taip pat uždarė dėžutėje.

Lubos ištapytos debesimis. Kai buvo kūdikis, žįsdamas atsimerkdavo ir matydavo motinos krūtis susiliejusias su debesimis. Jos palaidinės kraštai lietė jo veidą. Dar ir žindyvė... Auksinis jos kryželis švytėjo lyg saulė tarp milžiniškų debesų ir, kai jį apglėbdavo, įsirėždavo jam į skruostą. Ji trindavo kryžiaus žymę nuo jo odos, kad nespėtų pamatyti ponia.

Tačiau staiga tarpduryje pasirodė tėvas apskaitos knygomis nešinas.

– Simoneta, laikas keliauti.

Vaikų baltiniai buvo sukrauti į varinę Mišos vonią. Ponia tarp jų įdėjo ir dėžutę. Apsidairiusi, nuo trikojo stovelio, padėto ant indaujos, nukėlė nedidelį Venecijos paveikslėlį, akimirką pamąstė ir padavė jį Hanibalui.

– Nunešk jį virėjui. Laikyk už rėmelio, – nusišypsojo jam. – Neištepliok kitos pusės.

Lotaras nunešė vonią į vežimą, stovėjusį kieme. Miša sutrikusi dėl tokio sambrūzdžio nerimavo.

Hanibalas kilstelėjo Mišą, kad ji papliaukšnotų Cezariui galvą. Ji kelis kartus spustelėjo arklio snukį, tikrindama, ar šis išleis kokį garsą. Hanibalas pasėmė saują grūdų ir išbarstė juos kieme ant grindinio raide „M“. Prie jų sulėkė balandžiai – tapo gyva paukščių „M“. Tokią pat raidę Hanibalas nubraižė Mišos delne. Mergaitei buvo besukanką treji, tačiau brolis jau neteko vilties, kad sesuo kada nors išmoks skaityti.

– „M“ reiškia „Miša“! – tarė jis. Ji kvatodamasi lakstė tarp paukščių, siaučiančių aplink ją, sukančių ratus virš kuorų, tūpiančių varpinėje.

Baltais virtuvės drabužiais apsivilkęs stambus vyras, virėjas, išnešė priešpiečius. Arklys viena akimi žvilgtelėjo į virėją ir nulydėjo jį karpydamas ausimi. Kai Cezaris tebuvo kumeliukas, storulis ne kartą garsiai plūsdamas ir šluotražiu pliekdamas pasturgalį jį gynė iš daržo.

– Pasiliksiu ir padėsiu tau sukrauti virtuvės rakandus, – pasisiūlė virėjui ponas Jakovas.

– Važiuokite su berniuku, – atsakė virėjas.

Grafas Lekteris įkėlė Mišą į vežimą. Hanibalas ją apkabino. Tada grafas suėmė Hanibalo veidą rankomis. Pajutęs virpančias tėvo rankas nustebęs Hanibalas įdėmiai pažvelgė į tėvo veidą.

– Trys lėktuvai subombardavo geležinkelio bėgius. Pulkininkas Timka tvirtina, kad mums liko bent savaitė, jei jie apskritai pasieks šias vietas, o tada kovos užvirs palei pagrindinius kelius. Medžioklės namelyje būsime saugūs.

Tai buvo antroji *Barbarosos* operacijos – žaibiško Hitlerio įsiveržimo į Rusiją per Rytų Europą – diena.

2

Berntas žengė miško keliuku prieš vežimo pirmagalį, saugodamas arklio snukį ir šveicariška alebarda kapodamas peraugusias šakas.

Iš paskos raitas ant kumelės, su knygų prikimštais balnakrepšiais jojo ponas Jakovas. Jis nebuvo pratęs keliauti raitomis, tad stipriai įsitvėrė arklio kaklo, kad pralįstų po šakomis. Ten, kur keliukas tapdavo status, jis nulipdavo nuo arklio ir drauge su Lotaru, Berntu ir pačiu grafu Lekteriu stumdavo vežimą. Šakos traškėdamos susiglausdavo už jų ir vėl uždengdavo taką.

Hanibalas uodė ratų traiškomų žolynų ir šiltų Mišos, įsitaisiusios jo glėbyje, plaukų kvapą. Jis stebėjo aukštai pralekiančius vokiečių bombonešius. Jų išmetamųjų dujų takai išraižė penklinę. Hanibalas niūniavo seseriai melodiją, kurią danguje užrašė juodi zenitinės artilerijos dūmai. Melodija neteikė džiaugsmo.

– Ne, – tarė Miša. – Aniba, padainuok *Das Mannlein!* – Ir abu kartu linguojančiame vežime uždainavo apie paslaptingą miškų žmogutį. Prie jų prisijungė auklė, o ponas Jakovas pritarė raitas ant arklio, nors ir nebuvo linkęs dainuoti vokiškai.

Ein Männlein steht im Walde ganz still und stumm,
Es hat von lauter Purpur ein Mäntlein um,
Sagt, wer mag das Männlein sein
Das da steht im Walde allein
Mit dem purpurroten Mäntelein... *

---

* Miške žmogutis stovi tylus ir nebylus
Apsiaustas purpurinis dengia jo pečius.
Ir kas gi tas žmogutis,
Kur vienas tarp miškų
Stovi apsigaubęs purpuro švarku? *(vok.)*

Po dviejų varginančių valandų jie pasiekė aukštų medžių dengiamą proskyną.

Per tris šimtus metų medžioklės namelis iš menkos pastogės virto patogiu miško prieglobsčiu, pusiau apkaltu medžiu ir dengtu stačiašlaičiu stogu, sergstinčiu nuo sniego. Ten stovėjo ir daržinė su dviem gardais bei barakas, o už namelio – Viktorijos laikų stiliaus išvietė, perdėtai išdabinta medžio drožiniais ir dengta vos kyšančiu virš gyvatvorės stogeliu.

Namelio pamatuose tebebuvo matyti aukuro, kurį Tamsiaisiais amžiais pastatė žaltį garbinusi tauta, akmenys.

Lotarui nukirtus kelias vynmedžio šakas, kad auklė galėtų atverti langus, Hanibalas pastebėjo žaltį, sprunkantį iš tos senovinės vietos.

Grafas Lekteris ranka braukė didžiulio arklio keterą, kol šis prie šulinio iš kibiro išgėrė pusantro galono vandens.

– Berntai, kol grįši, virėjas jau bus sudėjęs virtuvės rakandus. Šiąnakt Cezaris tepailsi arklidėje. Jūs su virėju leiskitės iš čia vos išaušus, nedelskite. Pageidaučiau, kad ryte pilyje jūsų nebebūtų.

Atidžiai apžiūrinėdamas langus, nutaisęs kuo maloniausią veido išraišką, Vladis Grutas įžengė į Lekterio pilies kiemą. Pamojo ir šūktelėjo:

– Sveiki!

Grutas buvo ležno sudėjimo, murzinos šviesios spalvos plaukų, vilkėjo paprastus drabužius, o jo akys buvo tokios blankios ir žydros, jog panėšėjo į tuščio dangaus skritulėlius. Jis šūktelėjo:

– Ei, ar yra kas namuose?

Neišgirdęs atsakymo, įėjo pro virtuvės duris ir rado atsargų prikrautas dėžes, sustatytas ant grindų. Mikliai kyštelėjo kavos ir cukraus į savo kuprinę. Rūsio durys buvo atviros. Jis žvilgtelėjo žemyn ir ilgų laiptų apačioje išvydo šviesą.

Įsiveržti į kitos būtybės urvą yra seniausias draudimas. Tačiau pasitaiko, jog tokie draudimų nepaisantys pašlemėkai patiria stingdantį jaudulį – tokį, koks kilo, matyt, ir šį kartą.

Nusileidęs laiptais Grutas pateko į skliautuotų pilies požemių vėsą. Įsistebeilijęs pro arką pamatė atvirus geležinius vartus, saugojančius vyno rūsį.

Kažkas sušnarėjo. Grutas matė sužymėtas lentynas, iki pat lubų nukrautas vyno buteliais, ir po patalpą šokčiojantį didžiulį virėjo šešėlį – šis pasišviesdamas dviem žibintais darbavosi. Ant degustavimo stalo, stovėjusio patalpos viduryje, gulėjo keturkampiai susukti ryšuliai ir nedidelis paveikslas įmantriuose rėmuose.

Išvydęs tą šunsnukį virėją Grutas nusiviepė. Atsukęs plačią nugarą į duris virėjas kažką veikė prie stalo. Sušnarėjo popierius.

Slėpdamasis laiptų šešėlyje Grutas prisišliejo prie sienos.

Virėjas suvyniojo paveikslą į popierių, apsuko dirželiu ir surišo ryšulį. Laisvąja ranka laikydamas žibintą jis siektelėjo geležinio sietyno, kabėjusio virš degustavimo stalo, ir truktelėjo jį žemyn. Kažkas trakštelėjo – vienas lentynos šonas vyno rūsio gale keletą centimetrų pasislinko nuo sienos. Vyriams gergždžiant vyriškis atitraukė lentyną nuo sienos. Už jos buvo durys.

Virėjas įžengė į slaptavietę už vyno rūsio ir pakabino vieną žibintą. Tada sunešė ryšulius.

Kai jis nusigręžęs nuo durų stūmė atgal vyno rūsio lentyną, Grutas pasileido laiptais į viršų. Lauke jis išgirdo šūvį. Iš apačios atsklido balsas:

– Kas ten?!

Nors buvo storulis, virėjas vikriai kopė paskui jį.

– Stok! Velnias tave čia atnešė!

Grutas mojuodamas ir švilpdamas prabėgo pro virtuvę ir išlėkė į kiemą.

Pastvėręs iš kampo lazdą virėjas pasileido per virtuvę į kiemą, bet staiga tarpduryje išvydo siluetą – abejonių nekeliančią šalmo formą. Į patalpą įžengė trys vokiečių desantininkai su automatais. Grutas stovėjo už jų.

– Labas, virėjėli, – nusišaipė Grutas. Iš dėžės, stovėjusios ant žemės, jis ištraukė sūdytą kumpį.

– Padėk mėsą, – įsakė vokietis kapralas nukreipęs ginklą į Grutą taip pat ryžtingai, kaip ir taikydamasis į virėją. – Eik lauk, keliausi su patruliais.

Pilies link besileidžiančiu taku keliauti buvo lengviau. Berntas smaginosi vadeliodamas tuščią vežimą ir apsukęs vadeles aplink ranką degėsi pypkę. Pasiekęs miško pakraštį pamanė regįs nuo aukšto medžio kylantį gandrą. Privažiavęs arčiau suprato, kad plazda baltas audinys – aukštai šakose įstrigęs nupjautomis virvėmis parašiutas. Berntas stabtelėjo. Padėjęs pypkę nuslydo nuo pasostės. Apkabinęs Cezario snukį kažką pašnabždėjo jam į ausį. Toliau neramiai dairydamasis leidosi pėsčiomis.

Ant žemesnės šakos kyburiavo visai neseniai pakartas, prastais drabužiais apsivilkęs žmogelis – kilpa smarkiai įsirėžusi į kaklą, veidas pamėlęs ir pajuodęs, purvini batai pusmetrį pakilę virš žemės. Berntas tuoj pat atsisuko į vežimą dairydamasis, kur galėtų jį siaurame kelyje apgręžti. Dabar vyriškiui jo paties batai, besiremiantys į grublėtą žemę, atrodė kažkaip keistai.

Iš už medžių išlindo trys vokiečių kareiviai su seržantu bei šeši vyrai civiline apranga. Seržantas pasvarstęs truktelėjo automato spyną. Berntas vieną iš vyrų pažino.

– Grutas, – tepasakė.

– Berntas, gerasis Berntas, kuris visada išmokdavo pamokas, – tarė Grutas. Jis priėjo prie Bernto iš pažiūros gana draugiškai šypsodamasis.

– Jis geba valdyti arklį, – vokiečių seržantui paaiškino Grutas.

– Gal jis tavo draugas? – paklausė seržantas.

– Kad ne, – atsakė Grutas ir spjovė Berntui į veidą. – Aš juk pakoriau vieną, tiesa? Aną taip pat pažinojau. Kodėl mes einame pėsčiomis? – Ir tyliai pridūrė: – Nušausiu jį pilyje, jei grąžinsite mano ginklą.

3

Blitzkrieg, žaibiškasis Hitlerio karas, vyko greičiau nei įsivaizduota. Pilyje Berntas pamatė grupę SS pajėgų *Totenkopf* – „Kaukolės“ – divizijos narių. Šalia griovio stovėjo du *Panzer* tankai su prieštankiniais pabūklais ir keli pusiau vikšriniai sunkvežimiai.

Sodininkas Ernstas kniūbsčias gulėjo darže, o aplink jo galvą sukosi mėsinės musės.

Tokį vaizdą Berntas pamatė iš vežimo. Vežime sėdėjo vien vokiečiai. Grutui ir kitiems teko žingsniuoti iš paskos. Jie tebuvo *Hilfswillige** arba *Hiwis* – vietos gyventojai, savanoriškai pagelbėję okupantams naciams.

Berntas stebėjo, kaip du kareiviai nuo aukštų pilies kuorų nuleidžia Lekterio vėliavą su šerno simboliu ir vietoj jos iškelia radijo anteną bei vėliavą su svastikos ženklu.

Majoras juoda SS uniforma su *Totenkopf* kaukolės ženklu išėjo iš pilies apžiūrėti Cezario.

– Išties puikus, tačiau jo ketera per plati joti, – tarė apgailestaudamas. Pasiruošęs jojimo kelnes bei pentinus jis ketino papramogauti. – Tačiau tiks ir kitas žirgas.

Už jo du smogikai iš pastato išstūmė virėją.

– Kur visa šeima?

– Londone, pone, – atsakė Berntas. – Ar galiu uždengti Ernsto kūną?

Majoras mostelėjo seržantui, ir šis įrėmė *Schmeisser* pistoleto vamzdį Berntui po smakru.

– O kas uždengs tavąjį? Pauostyk vamzdį. Jis teberūksta. Jis gali ištaškyti ir tavo sukruštas smegenis, – tarė majoras. – Kur šeima?

---

* Savanoris *(vok.)*.

Berntas nugurkė seiles.

– Pabėgo į Londoną, pone.

– Ar tu žydas?

– Ne, pone.

– Čigonas?

– Ne, pone.

Jis žvilgtelėjo į laiškų pluoštelį, rastą namuose ant rašomojo stalo.

– Čia guli laiškas Jakovui. Ar tu esi žydas Jakovas?

– Tai mokytojas. Seniai išvykęs.

Majoras apžiūrėjo Bernto ausų spenelius norėdamas įsitikinti, ar jie nepradurti.

– Parodyk seržantui savo pimpalą. – Ir pridūrė: – Užmušti tave ar dirbsi?

– Pone, visi šie žmonės pažįsta vieni kitus, – tarė seržantas.

– Tikrai? Gal jie jaučia simpatiją vienas kitam? – jis atsisuko į Grutą. – Gal tu labiau rūpiniesi savo kraštiečiais nei esi atsidavęs mums, a, *Hiwis*?

Majoras atsigręžė į seržantą:

– Ar bent vienas jų mums iš tikrųjų reikalingas?

Seržantas nusitaikė į Grutą ir jo vyrus.

– Virėjas – žydas, – tarė Grutas. – O štai jums naudingos vietos žinios: leiskite jam gaminti valgį ir pamatysite, jog nepraeis nė valanda, o jūs pakratysit kojas nuo žydiškų nuodų. – Jis stumtelėjo vieną iš savo vyrų į priekį. – Puodų prižiūrėtojas gali gaminti – jis ir maitintojas, ir karys.

Grutas lėtai išėjo į kiemo vidurį. Seržanto automato vamzdis sekė kiekvieną jo žingsnį.

– Majore, mūvite Haidelbergo žiedą, o gilių randų nepaslėpsite. Čia – karo istorija, tokia, kokią kuriate pats. Tai Hanibalo Nuožmiojo egzekucijų vieta – *Varnų akmuo*. Čia žuvo daugybė narsiausių Kryžiuočių riterių. Ar ne laikas nuplauti akmenį žydų krauju?

Majoras kilstelėjo antakius.

– Jei nori priklausyti SS, privalai įrodyti, jog esi to vertas. – Jis linktelėjo SS seržantui. Šis ištraukė pistoletą iš dėklo. Ištuštinęs apkabą ir palikęs ten vienintelę kulką, padavė ginklą Grutui. Du smogikai nuvilko virėją prie *Varnų akmens.*

Atrodo, jog majorui labiau rūpėjo apžiūrėti arklį. Grutas įrėmė pistoletą virėjui į galvą ir laukė, kol majoras atsisuks. Virėjas spjovė į budelį.

Nuo kuorų pasipylė šūvio pabaidytos kregždės...

Berntui prisakė gabenti baldus į karininkų kambarius viršuje. Jis apsižiūrėjo, ar nebus apsišlapinęs. Pastogės kambarėlyje girdėjo radijo operatorių koduotus ir balso pranešimus, transliuojamus su baisiais trukdžiais. Bloknotu nešinas operatorius nudardėjo laiptais žemyn ir po kelių akimirkų grįžo ardyti įrangos. Jie traukė į rytus.

Pro viršutinio aukšto langą Berntas stebėjo, kaip SS dalinys perduoda nešiojamąją radijo stotį nedidelei *Panzer* tanko įgulai. Grutas ir jo nevalyvi civiliai apdalyti vokiečių ginklais tempė viską iš virtuvės ir, pagalbinių darbininkų padedami, krovė atsargas į pusiau vikšrinius sunkvežimius. Kareiviai sulipo į transporto priemones. Grutas puolė iš pilies jiems pavymui. Drauge su Grutu ir kitais kolaborantais dalinys patraukė Rusijos link. Rodos, jie užmiršo Berntą.

Pilyje liko *Panzer* grenadierių būrys, apsiginklavęs kulkosvaidžiu ir radijo įrenginiu. Berntas, kol sutemo, tūnojo senojo bokšto išvietėje. Negausi vokiečių įgula valgė virtuvėje (vienas iš jų ėjo sargybą kieme). Virtuvės spintelėje jie aptiko šiek tiek degtinės. Berntas išslinko iš bokšto išvietės džiūgaudamas, kad negirgžda akmeninės grindys.

Jis žvilgtelėjo į radistų patalpą. Radijo įrenginys stovėjo ant ponios tualetinio stalelio, o kvepalų buteliukai mėtėsi ant grindų. Berntas įsistebeilijo į aparatą. Jis mąstė apie Ernstą, negyvą tysantį darže, ir virėją, su paskutiniu atodūsiu spjovusį į Grutą. Berntas įsmuko į kambarį. Juto privaląs atsiprašyti ponios už įsi-

brovimą. Batais ir dviem radijo įrenginio bei įkroviklio ryšuliais nešinas, vienomis kojinėmis nulipo tarnybiniais laiptais ir išsmuko pro įtvirtintus vartus. Radijo įrenginys ir ranka sukamas generatorius buvo sunkūs – svėrė daugiau nei dvidešimt kilogramų. Berntas nutempė juos į mišką ir paslėpė. Gailėjosi, kad nepavyko išvesti ir arklio.

Šeimai susitelkus aplink ugniakurą liepsnos atšvaitai prietemoje žioravo ant dažytų medžioklės namelio sienojų ir blizgėjo dulkių apneštose medžioklės trofėjų akyse. Žvėrių galvos buvo senos, per daugybę metų plikai nutapšnotos ištisų kartų vaikų, siekdavusių jų pro viršutinės laiptų aikštelės turėklus.

Auklė palei pat židinį pastatė varinę Mišos vonelę, įpylė iš virdulio šilto vandens, priplakė muilo putų ir įkėlė mergaitę į vandenį. Vaikas patenkintas ėmė taškytis putomis. Auklė atnešė rankšluosčių, pašildė juos prie ugnies. Hanibalas numovė vaikišką apyrankę nuo Mišos riešo, pamerkė ją į muilo putas ir ėmė pro ją pūsti burbulus. Pakilę burbulai sklandė ore ryškiai atspindėdami veidus, kol sprogdavo virš ugnies. Mišai patiko gaudyti burbulus, tačiau ji norėjo atgauti savo apyrankę ir nenurimo, kol neatgavo.

Hanibalo motina nedideliu pianinu skambino barokinį kontrapunktą.

Tyliai liejosi muzika. Langus dengė apklotai. Lauke stojo naktis. Giria juodais sparnais apglėbė pabėgėlius. Staiga pasirodė išvargęs Berntas. Muzika nutilo. Klausantis Bernto, grafo Lekterio akyse žibėjo ašaros. Hanibalo motina paėmė Berntą už rankos ir paplekšnojo.

Vokiečiai išsyk ėmė vadinti Lietuvą *Ostland* ir laikė ją menka Vokietijos kolonija, kurią, išnaikinus žemesniąsias slaviškos gyvasties formas, ilgainiui galima apgyvendinti arijais. Keliais traukė vokiečių kolonos, traukiniai geležinkeliais gabeno artileriją į rytus.

Rusų bombonešiai-naikintuvai bombardavo ir apšaudė karių būrius. Iš Rusijos atlėkę didžiuliai *Iljušin* bombonešiai ardė rikiuotes verždamiesi pro gausią priešlėktuvinių pabūklų, sumontuotų ant traukinių, ugnį.

Juodosios gulbės lėkė kiek galėdamos aukščiau. Keturių juodųjų gulbių vora ištiesusios kaklus traukė į pietus, o brėkštant virš jų ėmė riaumoti lėktuvai.

Staiga sugriaudė artilerija. Gulbinas vedlys tik užsimojo sparnais, bet pakirstas lėtai nusklendė žemyn. Kiti paukščiai sukdami plačius ratus ėmė gręžiotis, žvalgytis apačion ir leistis. Sužeistas gulbinas sunkiai žnektelėjo atvirame lauke ir nebepajudėjo. Jo mylimoji smigo žemyn iš paskos, tada puolė baksnoti jį snapu, plasnoti aplink neramiai rypuodama.

Paukštis nė nekrustelėjo. Lauke sprogo sviedinys. Pievos pakraštyje, tarp medžių, sujudo rusų pėstininkai. Vokiečių tankas *Panzer* peršoko griovį ir kulkosvaidžiu pliekdamas medžius, vis grėsmingiau artėdamas nuriedėjo pieva. Gulbė išskleidė sparnus ir nesitraukė nuo savojo patino, nors tankas buvo platesnis už jos sparnus, o variklis gaudė taip garsiai, kaip ir jos paklaikusi širdis. Gulbė gynė draugą šnypšdama, pagaliau puolė plakti tanką pailsusiais sparnais. Tankas pervažiavo juos abu – mėsos ir plunksnų košė apvėlė zvimbiančių vikšrų grandis.

4

Lekterių šeima miškuose išgyveno klaikius pusketvirtų metų – tiek, kiek truko Hitlerio kampanija į rytus. Žiemą ilgą miško taką, vedantį link medžioklės namelio, užversdavo sniegas, pavasarį jis apaugdavo krūmais, o vasarą tankai nepravažiuodavo per pažliugusias pelkes.

Pirmąją žiemą medžioklės namelyje pakako miltų ir cukraus atsargų, tačiau svarbiausia, kad ten buvo ir statinės druskos. Antrąją žiemą jie aptiko sušalusį arklį. Sukapoję kirviais susūdė mėsą. Sūdydavo ir upėtakius bei kurapkas.

Kartais naktį iš miškų ateidavo žmonės civiline apranga, tylūs it šešėliai. Grafas Lekteris ir Berntas kalbėdavo su jais lietuviškai. Kartą jie atgabeno krauju permirkusiais marškiniais vyrą. Auklei bešluostant veidą jis mirė kampe ant gulto.

Kiekvieną dieną, jei tik sniego iškrisdavo pernelyg gausiai, ir buvo neįmanoma ieškoti maisto, ponas Jakovas imdavosi pamokų. Jis mokė anglų bei prancūzų kalbos (nors pastarosios – itin prastai), taip pat aiškino Romos katalikų bažnyčios istoriją, ypač pabrėždamas Jeruzalės apsiaustis. Visi klausėsi jo pamokų. Istorinius įvykius bei Senojo Testamento pasakojimus jis paversdavo sukrečiančiomis istorijomis kartais jas padailindamas tiek, kad peržengdavo griežtas mokslingumo ribas.

Matematikos Hanibalą jis mokė atskirai, nes pamokos vykdavo kitiems nebepasiekiamo lygio.

Tarp pono Jakovo knygų buvo oda įrištas Kristiano Huigenso *Traktatas apie šviesą**. Tai ypač žavėjo Hanibalą. Jam patiko sekti

* Kristianas Huigensas *(Christiaan Huyghens)* – XVII-ojo amžiaus olandų astronomas ir matematikas. Patobulinęs teleskopą, jis pirmasis išvydo tikrąją Saturno žiedų formą. Jis išrado ir švytuoklinį laikrodį. 1790 metais paskelbtame *Traktate apie šviesą* Huigensas įrodinėja šviesos bangų teoriją.

Huigenso minčių eigą ir justi, kaip šis artėja prie atradimo. *Traktatas apie šviesą* siejosi su akinančiu sniego spindesiu ir senuose langų stikluose vaivorykštės spalvomis lūžtančiais spinduliais. Huigenso mąstymas buvo grakštus it grynos, abstrakčios žiemos linijos ar lapų dengiami dariniai. Kaip dėžutė, kuri spragteli atsiverdama, o joje – visais atvejais galiojantis dėsnis. Tai kėlė tikrą jaudulį, kurį Hanibalas ėmė justi tik išmokęs skaityti.

Hanibalas Lekteris visada mokėjo skaityti – bent taip atrodė auklei. Kai jam tebuvo dveji, ji dažniausiai mažajam skaitydavo brolių Grimų pasakų knygą su medžio raižinių iliustracijomis, kuriose personažai buvo pavaizduoti su nusmailintais kojų pirštų nagais. Jis klausydavo skaitančios auklės atsirėmęs į ją galva ir sekdamas žodžius lape, o vėliau jį užtiko vieną, prispaudusį kaktą prie knygos. Jis atitraukė ją tiek, kad matytų raides, ir balsu skaitė auklės tarsena.

Būdingiausias Hanibalo tėvo bruožas buvo smalsumas. Daug tikėdamasis iš sūnaus grafas Lekteris liepė tarnui pilies bibliotekoje nukelti sunkiuosius žodynus. Anglų, vokiečių kalbų žodynai bei dvidešimt trys lietuvių kalbos žodyno tomai – ir Hanibalas, paliktas vienas tarp knygų.

Kai jis buvo šešerių, berniukui nutiko trys svarbūs dalykai.

Pirmiausia jis aptiko seną, ranka iliustruotą Euklido *Elementų* leidimą. Įrėmęs kaktą jis pirštu vedžiojo nors paveikslėlius.

Tą patį rudenį likimas Hanibalui padovanojo mažąją sesutę Mišą. Miša atrodė panaši į susiraukšlėjusią raudoną voveraitę. Brolis tyliai apgailestavo, kad ji nepaveldėjo motinos grožio.

Slegiamas savo minčių jis mąstė, kad būtų visai neblogai, jei virš pilies retkarčiais prasklendžiantis erelis pagriebtų mažąją sesutę ir nuneštų į kokią smagių valstiečių trobelę, į tolimą šalį, kur visi žmonės panašūs į voveres, ir ji ten puikiai pritaptų. Tačiau Hanibalas taip pat suvokė ją nenumaldomai mylįs. Kai sesutė paaugo ir išmoko stebėtis, jis užsidegė troškimu parodyti mergaitei daugybę dalykų ir atskleisti atradimo džiaugsmą.

Tais pačiais metais, kai Hanibalui suėjo šešeri, grafas Lekteris pastebėjo, kad sūnus remdamasis paties Euklido nurodymais mėgina nustatyti pilies bokštų aukštį pagal šešėlių ilgį. Grafas Lekteris netruko rasti geresnių mokytojų – po šešių savaičių atvyko ponas Jakovas – beturtis mokslininkas iš Leipcigo.

Grafas Lekteris bibliotekoje supažindino poną Jakovą su naujuoju mokiniu ir paliko juos vienus. Šiltu oru biblioteka dvelkė šalčiu ir dūmais, kiaurai įsigėrusiais į pilies akmenis.

– Tėtis sako, kad išmokysite mane daugelio dalykų.

– Jei pageidaujate išmokti daugybės dalykų, galiu jums padėti.

– Jis man teigia, kad jūs – didis mokslininkas.

– Esu studentas.

– Jis sakė mamai, kad jus išmetė iš universiteto.

– Taip.

– Kodėl?

– Nes esu žydas, teisingiau – žydas aškenazis.

– Aišku. Ar labai liūdite?

– Kad esu žydas? Ne, esu laimingas.

– Norėjau paklausti, ar liūdite, kad jus išmetė iš mokyklos?

– Džiaugiuosi būdamas čia.

– Svarstote, ar esu vertas, kad skirtumėte man laiko?

– Hanibalai, kiekvienas žmogus vertas, kad skirtume jam laiko. Net jei iš pirmo žvilgsnio žmogus pasirodo nuobodus, tereikia geriau įsižiūrėti, pažvelgti į jo *vidų*.

– Ar jus apgyvendino kambaryje su geležinėmis grotelėmis virš durų?

– Taip.

– Jis nebeužsirakina.

– Mane tai nudžiugino.

– Ten jie laikė dėdę Elgarą, – porino Hanibalas rikiuodamas prieš save rašiklius. – Tai vyko 1880 metais, kai manęs dar nebuvo. Apžiūrėkite savo kambario lango stiklą. Stikle jis deimantu įrėžė datą. Šios knygos priklausė jam.

Didžiulių odinių foliantų eilė užpildžiusi visą lentyną. Paskutinis pūpsojo apanglėjęs.

– Kai lyja, kambaryje tvyro dūmų kvapas. Sienos buvo aplipintos šieno gniutulais, kad prislopintų jo kalbas.

– Ką turite mintyje sakydamas „jo kalbas“?

– Jis kalbėdavo apie religiją, bet... Ar žinote, ką reiškia „gašlus“ arba „gašlybė“?

– Taip.

– Man pačiam šie žodžiai nėra visai aiškūs, bet manau, kad jie reiškia kažką, ko nedera sakyti Dievo motinos akivaizdoje.

– Ir man taip atrodo, – tarė ponas Jakovas.

– Jei pažvelgsite į datą stikle, tai yra būtent ta diena, kai tiesioginiai saulės spinduliai kiekvienais metais pasiekdavo jo langą.

– Jis laukdavo saulės.

– Taip, ir būtent tą dieną ten susidegino. Sulaukęs saulės spindulių, jis padegė šieną monokliu, kuriuo naudojosi rašydamas šias knygas.

Tada Hanibalas aprodė mokytojui Lekterio pilį. Jie perėjo kiemą, kuriame styrojo didžiulis akmens luitas. Akmenyje buvo žiedas pančiams, o plokščiame jo paviršiuje – kirvio kirčių žymės.

– Jūsų tėvas sakė, kad išmatavote bokštų aukštį.

– Taip.

– Kokio jie aukščio?

– Pietinis bokštas siekia keturiasdešimt metrų, o antras – pusmetriu žemesnis.

– Ką naudojote kaip gnomoną?

– Akmenį. Išmatavau akmens aukštį ir jo šešėlio ilgį, tada – pilies šešėlio ilgį tą pačią valandą.

– Akmens šonas nėra visiškai statmenas.

– Panaudojau *jojo* žaisliuką.

– Ar jums pavyko atlikti abu matavimus vienu metu?

– Ne, pone Jakovai.

– Kokia paklaida galėjo atsirasti dėl šešėlių matavimo laiko?

– Per keturias minutes Žemė pasisuka vieną laipsnį. Čia *Varnų akmuo.* Auklė jį vadina *Rabenstein.* Jai uždrausta mane ant jo sodinti.

– Suprantu, – tarė ponas Jakovas. – Jis meta ilgesnį šešėlį, nei man pasirodė.

Jie įniko svarstyti įvairius klausimus. Hanibalas klibikščiuodamas greta mokytojo, stebėjo, kaip šis bando priprasti kalbėtis su gerokai mažesniu už save. Kartais ponas Jakovas pasukdavo galvą į šoną ir prabildavo į tuštumą virš Hanibalo galvos tarsi užsimiršęs, kad bendrauja su vaiku. Hanibalas svarstė, ar vyriškis ilgisi pasivaikščiojimų ir pokalbių su savo amžiaus žmonėmis.

Hanibalui buvo įdomu, ar ponas Jakovas sutaria su tarnu Lotaru ir arklininku Berntu. Jie abu atrodė smarkūs ir gana apsukrūs bei tinkamai atliko savo darbą. Tačiau jų mintys rikiavosi kitaip. Hanibalas pastebėjo, kad ponas Jakovas nė nesistengė slėpti savo intelekto arba, priešingai, juo puikuotis, tačiau jis niekada tuo nepiktnaudžiavo. Laisvalaikiu ponas Jakovas Lotarą ir Berntą mokė išžvalgyti vietovę naudojantis laikinu teodolitu. Mūsų mokytojas pietaudavo su virėju ir, visos šeimos nuostabai, sugebėjo iš jo išpešti šiek tiek primirštos *jidiš* kalbos.

Dvaro daržinėje gulėjo išardyta senovinė katapulta, kurią Hanibalas Nuožmusis naudojo prieš kryžiuočių riterius. Hanibalo gimtadienio proga ponas Jakovas, Lotaras ir Berntas surinko ją, pakeitė svaidyklę tvirtu nauju rąstu. Šia katapulta jie išsviedė virš pilies kuorų statinę vandens. Toji žnektelėjo tolimame pilies griovio krante sukeldama įspūdingą purslų stulpą ir išbaidydama braidžiojusius paukščius.

Tą savaitę Hanibalas patyrė tikriausią, išskirtinį vaikystės džiaugsmą. Naudodamas plyteles ir jų įspaudus smėlyje ponas Jakovas gimtadienio proga atskleidė nematematinį Pitagoro teoremos įrodymą. Hanibalas apžiūrinėjo, vaikštinėjo aplink. Ponas Jakovas pakėlęs vieną plytelę klausiamai kilstelėjo antakius:

ar Hanibalas pageidautų pamatyti įrodymą dar kartą? Hanibalas suprato. Jis suprato taip staiga, tarsi pats būtų išsviestas katapultos.

Ponas Jakovas retai atsinešdavo vadovėlių į pokalbius ir taip pat retai nurodydavo kurį nors iš jų. Sulaukęs aštuonerių Hanibalas paklausė, kodėl jis taip darąs.

– Ar norėtumėte atsiminti viską? – paklausė ponas Jakovas.

– Taip.

– Atmintis ne visada neša palaimą.

– Aš norėčiau atsiminti viską.

– Vadinasi, jums reikia minčių rūmų, kuriuose galėtumėte saugoti įvairius dalykus. Tai būtų rūmai jūsų galvoje.

– Ar tam būtini rūmai?

– Statinys išaugs milžiniškas – lyg rūmai, – tarė ponas Jakovas. – O jie gali būti ir gražūs. Koks kambarys, kokia puikiai pažįstama vieta jums atrodo gražiausia?

– Mano mamos kambarys, – atsakė Hanibalas.

– Taigi nuo jo ir pradėsime, – tarė ponas Jakovas.

Dukart Hanibalas ir ponas Jakovas stebėjo, kaip saulė pavasarį paliečia dėdės Elgaro langą, o trečiaisiais metais jiems teko slapstytis miškuose.

5

1944–45 metų žiema

Žlugus Rytų frontui, Rusijos armija it lava nusirito per Rytų Europą, už savęs palikdama dūmų bei pelenų nykumą ir badaujančius arba išžudytus gyventojus.

Antruoju ir trečiuoju Baltarusijos frontu rusai iš rytų ir pietų keliavo Baltijos link persekiodami sutriuškintus, besitraukiančius SS pajėgų dalinius, žūtbūt mėginančius pasiekti krantą, iš kur tikėjosi laivais evakuotis į Daniją.

Taip atėjo galas kolaborantų siekiams. Nors jie ištikimai žudė ir grobė savo ponams naciams, šaudė žydus bei čigonus, – nė vieno iš jų nepriėmė į SS. Jie vadinti *Osttruppen** ir, vargu, laikyti tikrais kariais. Tūkstančiai jų iki mirties pateko į vergiško darbo batalionus.

Tačiau keli paspruko ir ėmė veikti patys...

Dailus lietuviškas dvaras netoli Lenkijos sienos, iš vienos pusės atviras tarsi lėlių namelis – sprogęs artilerijos sviedinys išvertė sieną. Šeimos narių, išvytų iš rūsio ir užmuštų pirmojo sprogimo metu, kūnai gulėjo virtuvėje, pirmajame aukšte. Žuvę kareiviai, vokiečiai ir rusai, tysojo sode. Pakraštyje sprogimo perplėštas perpus stovėjo vokiečių štabo automobilis.

SS majoras paramstytas sėdėjo ant kanapos prieš svetainės židinį. Jo kelnių klešnės buvo aplipusios sukrešėjusiu krauju. Seržantas nutraukė nuo lovos apklotą, užklojo majorą ir pakurstė ugnį, tačiau kambarys vis tiek stovėjo po atviru dangumi... Vy-

---

* Rytų karinės pajėgos *(vok.)*.

riškis nutraukė majoro batus – kojų pirštai buvo pajuodę. Staiga seržantas išgirdo lauke triukšmaujant. Nusitraukęs nuo peties karabiną priėjo prie lango.

Žvyrkeliu dardėjo pusiau vikšrinis greitosios pagalbos automobilis – Rusijoje pagamintas *ZiS-44*, tačiau su Tarptautinio raudonojo kryžiaus ženklais.

Pirmasis iš automobilio su baltu audeklu iššoko Grutas .

– Mes šveicarai. Turite sužeistųjų? Kiek jūsų?

Seržantas žvilgtelėjo pro petį.

– Majore, ten medikai. Ar vyksite su jais, pone?

Majoras linktelėjo galva.

Grutas ir visa galva už jį aukštesnis Dortlichas iš automobilio ištraukė neštuvus.

Seržantas išėjo pasikalbėti su jais.

– Elkitės su juo atsargiai – kojos sužeistos. Kojų pirštai sustingę. Galbūt gangrenuoja dėl nuožvarbų. Ar turite lauko ligoninę?

– Taip, žinoma, bet galiu operuoti ir čia, – atsakė Grutas seržantui ir du kartus iššovė jam į krūtinę. Net dulkės pakilo nuo uniformos. Vyro kojos sulinko. Jį peržengęs Grutas įėjo pro duris ir šovė į majorą po apklotu...

Milkus, Kolnas ir Grencas išsirito iš pusiau vikšrinio automobilio. Jie vilkėjo keistą įvairiausių uniformų derinį: Lietuvos policijos, Lietuvos medikų, Estijos medicinos tarnybos kapralų, Tarptautinio raudonojo kryžiaus, tačiau visi ryšėjo rankovių raiščius su didžiuliais medikų ženklais.

Apkraustant mirusįjį tenka nemažai jį palankstyti: plėšikai vargo kriokdami ir niurgzdami, žarstydami popierius ir piniginėje laikytas fotografijas. Majoras tebebuvo gyvas. Jis ištiesė ranką į Milkų – šis numovė sužeistojo laikrodį ir įsibruko į kišenę.

Grutas ir Dortlichas tempė iš namo susuktus apmušalus ir mėtė juos į sunkvežimio galą.

Į medžiaginius neštuvus suvertė laikrodžius, auksinius pensnė, žiedus.

Iš miškų išriedėjo žiemos spalvomis užmaskuotas tankas – rusų *T-34*. Kulkosvaidininkas stovėjo išlindęs pro liuką ir po lauką sukiojo pabūklą.

Žmogus, slėpęsis pašiūrėje už ūkinio pastato, iššoko iš slėptuvės ir laikydamas paauksuotos bronzos laikrodį, šokinėdamas per kūnus pasileido per lauką medžių link.

Sukaleno tanko kulkosvaidis. Bėgęs plėšikas pasviro į priekį ir nuvirto greta laikrodžio – sumaitotu veidu šalia suknežinto ciferblato; jo širdies ir laikrodžio tiksėjimas nutilo vienu metu.

– Griebkit! – pasakė Grutas.

Jie užmetė kūną ant neštuvuose sukrauto grobio. Tanko bokštelis pasisuko į juos. Grutas sumosavo balta vėliava parodydamas į medikų ženklus ant sunkvežimio. Tankas nuriedėjo tolyn.

Plėšikai dar kartą apsižvalgė po namą. Majoras tebebuvo gyvas. Grutui einant pro šalį jis sugriebė šį už kelnių klešnės. Įsikibo rankomis į Gruto koją ir nepaleido. Grutas pasilenkė prie jo ir nurovė skiriamuosius ženklus nuo apykaklės.

– Mes irgi turėjom gauti šituos ženklelius, – iškošė jis. – Gal kirminams labiau pasiseks?.. – Ir šovė majorui į krūtinę. Vyras paleido Gruto kelnių klešnę ir pažvelgė į savo tuščią delną tarsi smalsaudamas: *kada ateis mano mirties valanda?*

Pusiau vikšrinis sunkvežimis šokčiojo lauku. Vikšrai malė kūnus. Miške Grencas išmetė nušautąjį.

Danguje pikiravęs bombonešis *Stuka* spindinčiu pabūklu švilpdamas nusivijo rusų tanką. Prisidengusi miško tankme, užsidariusi tanke įgula girdėjo sprogstančią tarp medžių bombą ir žvangančias į korpusą skeveldras bei šrapnelius.

6

– Ar žinai, kokia šiandien diena? – paklausė Hanibalas medžioklės namelyje valgydamas skystą avižinę košę. – Šiandien saulė pasiekia dėdės Elgaro langą.

– Kurią valandą tai įvyks? – paklausė ponas Jakovas apsimetęs nežinąs.

– Ji išlįs iš už bokšto maždaug pusę vienuoliktos, – tarė Hanibalas.

– Tai buvo 1941 metais, – pasakė ponas Jakovas. – Ar, jūsų manymu, ji pasirodys tą pačią akimirką ir dabar?

– Taip.

– Tačiau metai ilgesni nei 365 dienos.

– Pone Jakovai, juk šie metai yra po keliamųjų metų. Tokie patys buvo ir 1941-ieji, kai paskutinį kartą stebėjome saulę.

– Vadinasi, kalendorius pritaikytas tobulai, o gal mes gyvename remdamiesi didžiulėmis pataisomis?

Liepsnoje sutrakškėjo erškėtis.

– Manau, tai du atskiri klausimai, – pasakė Hanibalas.

Ponas Jakovas liko patenkintas, tačiau pateikė dar vieną klausimą:

– Ar 2000 metai bus keliamieji?

– Ne... Taip, žinoma, jie bus keliamieji.

– Bet jie dalijasi iš šimto, – gudravo ponas Jakovas.

– Tačiau jie dalijasi ir iš keturių šimtų, – išpyškino Hanibalas.

– Teisingai, – nusileido ponas Jakovas. – Pirmą kartą bus pritaikyta Grigaliaus taisyklė. Galbūt tą dieną, išgyvenęs visas didžiąsias pataisas, prisiminsite mūsų pokalbį. Šioje keistoje vietoje, – jis oriai pakėlė puodelį. – Už kitus metus Lekterio pilyje!.

Traukdamas vandenį iš šulinio Lotaras pirmas išgirdo žema pavara veikiančio variklio riaumojimą ir šakų traškesį. Palikęs kibirą ant šulinio rentinio, jis puolė į namelį net nenusivalęs kojų.

Tarybinis tankas *T-34*, užmaskuotas sniegu ir šiaudais, dardėjo į proskyną arkliams skirtu taku. Ant bokštelio rusiškai nutepliota: „Kerštas už mūsų tarybines mergaites!“ ir „Galas fašistams parazitams!“. Du baltai apsivilkę kareiviai sėdėjo ant tanko, tarp radiatorių. Bokštelis pasisuko ir pabūklas nusitaikė į namą. Pakilo liuko dangtis ir iš už kulkosvaidžio išlindo taikytojas balta žiemine uniforma su gobtuvu, pro kitą liuką – tanko vadas su ruporu. Mėgindamas perrėkti dyzelinio variklio tarškesį jis pakartojo pranešimą rusiškai ir vokiškai:

– Mums reikia vandens! Nieko jums nedarysime ir neimsime jūsų maisto, jei patys nepaleisite nė šūvio. Jei pradėsite šaudyti – visi mirsite. Išeikite. Taikytojau, spyna ir užtaisas! Jei niekas nepasirodys, kol suskaičiuosiu iki dešimties – šauk! – Garsiai taukštelėjo atlenkiama kulkosvaidžio spyna.

Grafas Lekteris išėjo į lauką ir sustojo – tiesus, apšviestas saulės, neslėpdamas rankų.

– Imkite vandens. Mes jums nekeliame pavojaus.

Tanko vadas padėjo ruporą į šalį.

– Visi išeikite, kad jus matyčiau.

Grafas ir tanko vadas ilgokai žvelgė vienas į kitą. Vadas iškėlė ir atsuko savo delnus. Grafas – savuosius.

Šeimininkas pasuko link namo.

– Užeikite.

Išvydęs šeimą vadas tarė:

– Vaikai gali pasilikti viduje, kur šilta. – Tada atsigręžė į taikytoją ir įgulą. – Pridenkite juos. Stebėkite viršutinį langą. Įjunkite pompą. O tu rūkyk, jei taip nori.

Taikytojas atsismaukė apsauginius akinius ir prisidegė cigaretę. Jis tebuvo berniūkštis blyškesne veido oda aplink akis. Išvydęs pro duris vogčiomis dirsčiojančią Mišą jai nusišypsojo.

Prie tanko, tarp degalų ir vandens bakų, buvo pritvirtinta nedidelė benzininė pompa su virviniu starteriu.

Tankistas įleido į šulinį žarną su tinkliniu filtru ir keletą kartų trūktelėjus virvę pompa tarkštelėjo, sucypė ir ėmė veikti.

Triukšmas užgožė pikiruojančio bombonešio *Stuka* gausmą, o kai šis atsidūrė beveik tiesiai virš kiemo, taikytojas puolė sukioti pabūklą, vargo keldamas kulkosvaidį ir puolė šaudyti, o blykčiojantis lėktuvo pabūklas jau varpė žemę. Iš tanko švilpė šūvių salvės, kliudytas artileristas tebešaudė sveikąja ranka.

Priekinis *Stuka* stiklas suaižėjo žvaigždėmis, piloto akinius aptaškė krauju. Pikiruojantis bombonešis, nukirtęs medžių viršūnes, rėžėsi į sodą. Sprogo degalų bakas, o pabūklas po smūgio nesiliovė šaudęs...

Hanibalas, tysodamas ant namelio grindų, beveik užvirtęs ant Mišos, matė savo motiną – gulinčią kieme, pasruvusią krauju, liepsnojančiais drabužiais.

– Būk čia! – sušuko Mišai ir pasileido prie motinos. Šaudmenys lėktuve jau lydėsi. Iš pradžių lėtai, o vėliau vis greičiau apvalkalai lėkė atgal ir smigo į sniegą, liepsnos laižė likusią po sparnu bombą. Pilotas kabinoje nebegyvas. Aplink jo veidą, nudegusį iki kaukolės, liepsnojo šalikas ir šalmas. Už piloto drybsojo žuvęs artileristas.

Kieme liko gyvas vienintelis Lotaras. Jis tiesė kruviną ranką link berniuko. Kai į kiemą motinos link pasileido ir Miša, vyriškis mėgino sugriebti ir parversti ją, bėgančią pro šalį, tačiau degančio lėktuvo pabūklo sviedinys tėškė jam taip, kad kraujai apliejo ir vaiką. Miša tik iškėlė rankas ir suriko į dangų. Hanibalas, bėręs sniegą ant degančių motinos drabužių, pašoko ir pasileido prie Mišos. Tebešvilpiant pavieniams šūviams nunešė ją į namelio rūsį. Šūviai lauke rimo ir pagaliau kulkoms išsilydžius liovėsi. Dangus sutemo ir vėl šnypšdamos ant įkaitusio metalo ėmė kristi snaigės.

Vėl tamsa ir sniegas. Atsidūręs tarp lavonų Hanibalas nė nenutuokė, kiek praėjo laiko; o snaigės sklendė žemyn ir tūpė ant

motinos blakstienų ir plaukų. Jos vienintelės kūnas nepajuodo ir neapanglėjo. Hanibalas timptelėjo ją, tačiau kūnas buvo prišalęs prie žemės. Krūtinė sustingusi į ledą, širdis nebeplakė. Berniukas uždengė motinos veidą nosine ir puolė versti ant jos sniegą. Palei mišką ėmė šmėžuoti juodi pavidalai. Vaiko žibinto atspindžiai žioravo vilkų akyse. Jis suriko ir sumosavo kastuvu. Miša užsispyrė eiti į lauką pas mamą, tad jam teko rinktis. Jis nusivedė Mišą vidun, o mirusiuosius paliko tamsai. Pono Jakovo knyga gulėjo nepaliesta prie jo apanglėjusios rankos, kol vilkas sugraužė odinį viršelį ir nulaižė sniegą, sumišusį su pono Jakovo smegenimis tarp išsklaidytų Huigenso *Traktato apie šviesą* lapų.

Vaikai girdėjo lauke šnarpščiant ir urzgiant. Hanibalas įkūrė ugnį. Kad užgožtų garsus jis mėgino įkalbinti Mišą padainuoti ir pats jai dainavo. Mergaitė sėdėjo kumščiuose sugniaužusi brolio palto skverną.

Ein Männlein...

Sniego dribsniai ant lango. Stiklo kampe radosi tamsus ratas, ištrintas pirštinės galu. Tamsiame rate pasirodė melsgana akis.

7

Durys su trenksmu atsivėrė ir į vidų įžengė Grutas, Milkus ir Dortlichas. Hanibalas stvėrė nuo sienos ietį šernams medžioti, bet Grutas instinktyviai nukreipė ginklą į mergaičiukę.

– Mesk ietį arba nušausiu mergaitę. Supranti?

Plėšikai apspito Hanibalą ir Mišą.

Grencas dar lauke pamojo privažiuoti pusiau vikšriniam sunkvežimiui. Pritemdytos siauraakio sunkvežimio šviesos išryškino proskynos pakraštyje vilkų akis. Vienas vilkas jau kažką tempė.

Vyrai susitelkė palei ugnį aplink vaikus. Susispietus taip arti, ugnies skleidžiamoje šilumoje, nuo plėšikų rūbų tvokstelėjo salstelėjęs dvokas, susikaupęs per laukuose praleistas savaites ir su senu krauju įsigėręs į batų padus. Puodų prižiūrėtojas pagavo iš rūbų išlindusį vabalėlį ir sutraiškė jo galvą nykščio nagu.

Atsigręžę į vaikus jie kosėjo. Užuodusi plėšrūnų alsavimą, maitėdų, mitusių beveik vien mėsa, kartais netgi sutraiškyta sunkvežimio vikšrų, ketozę, Miša paslėpė veidą Hanibalo palte. Brolis globėjiškai ją apsupo jausdamas, kaip daužosi sesutės širdis. Dortlichas paėmė Mišos košės dubenėlį ir godžiai viską surijo, randuotais ir plėvėtais pirštais nubraukdamas iš dubenėlio paskutinius lašus. Kolnas ištiesė savo dubenį, bet Dortlichas nieko jam nepaliko.

Kolnas buvo kresno sudėjimo, o jo akys imdavo spindėti tik žvelgdamos į brangiuosius metalus. Jis numovė nuo riešo Mišos apyrankę ir įsibruko į kišenę. Hanibalas griebė plėšikui už rankos, tačiau Grencas sugnybo kaklą taip, kad ranka nutirpo.

Tolumoje sudundėjo artilerija.

Grutas tarė:

– Jei pasirodys patrulis – nesvarbu, kurios pusės – mes čia įrenginėjame lauko ligoninę. Išgelbėjome šiuos mažius ir sunkvežimyje saugome jų šeimos turtą. Nuimkite Raudonojo kryžiaus ženklą nuo sunkvežimio ir pakabinkite jį virš durų. Dabar pat.

– Anie du sušals, jei paliksi juos sunkvežimyje, – pasakė Puodų prižiūrėtojas. – Jie padėjo išsisukti nuo patrulio, gali ir dar kada praversti.

– Nuvesk juos į ūkinį pastatą, – tarė Grutas. – Užrakink ten.

– Kurgi jie eis? – paklausė Grencas. – Kam pasipasakos?

– Grencai, jie gali tau albaniškai papasakoti apie liūdną, sumautą gyvenimą. Nešk savo subinę lauk ir padaryk, ką lieptas.

Pūgoje Grencas iškėlė iš sunkvežimio dvi mažutes būtybes ir nuginė jas į daržinę.

8

Grutas vyniojo vaikų kaklus plona grandine. Jų oda šiurpo. Kolnas užkabino sunkias spynas. Grutas ir Dortlichas prirakino Hanibalą ir Mišą prie viršutinės laiptų aikštelės turėklų, kad vaikai nesipainiotų po kojomis ir būtų gerai matomi. Vienas iš jų, pravardžiuojamas *Puodų prižiūrėtoju*, jiems iš miegamojo atnešė naktinį puodą ir antklodę.

Pro turėklų skersinius Hanibalas stebėjo, kaip įsibrovėliai meta į ugnį pianino kėdutę. Berniukas pakišo po grandine Mišos apykaklę, kad ši nekarotų tiesiog ant kaklo.

Namelį užvertė sniegas, tik pro viršutinius langų stiklus tebesiskverbė pilka šviesa. Aplink langus švilpiant sniegui ir gaudžiant vėjui namelis panėšėjo į didžiulį važiuojantį traukinį. Vaikai susisupo į antklodę ir į laiptinės kilimą. Mišos kosulys prislopo. Karšta jos kakta rėmėsi Hanibalui į skruostą. Iš po palto jis ištraukė sužiedėjusios duonos plutelę ir įsidėjo į burną. Kai duona suminkštėjo, atidavė ją seseriai.

Kas kelias valandas Grutas varė į lauką vieną iš savo vyrų nukasti sniego nuo durų ir tako šulinio link. Kartą Puodų prižiūrėtojas prikaistuvyje išnešė į daržinę maisto likučius.

Sniegu užvertė namą. Laikas slinko nesiliaujančioje gėloje. Maisto nebuvo – jo atsirado vėliau. Kolnas ir Milkus nuvilko prie ugniakuro Mišos vonelę, uždengę ją stora lenta, kurią svilino. Puodų prižiūrėtojas kūreno ugnį knygomis ir mediniais salotų dubenimis. Vis užmesdamas akį į ugniakurą, jis mėgino atsigriebti: pildė dienoraštį ir tvarkė apskaitą. Sukrovęs smulkius pagrobtus daiktus ant stalo ketino juos išrūšiuoti ir suskaičiuoti. Lapo viršuje savo voriška ranka surašė visų vyrų vardus:

Vladis Grutas
Zigmas Milkus
Bronys Grencas
Enrikas Dortlichas
Petras Kolnas

Paskutinį įrašė savo vardą – *Kazys Porvikas.*

Po vardais surašė visų vyrų grobio dalį: auksinius pensnė, laikrodžius, žiedus bei auskarus ir auksinius dantis, kuriuos laikė pavogtame sidabriniame puodelyje.

Grutas ir Grencas iškratė visą medžioklės namelį: lyg apsėsti išdraskė visus stalčius, nuplėšė galines komodų lentas.

Po penkių dienų oras pasitaisė. Plėšikai apsiavė sniegbačiais, o Hanibalą su Miša nuvedė į daržinę. Hanibalas pastebėjo, kad iš barako kamino kyla dūmų sruogelė, dar pažvelgė į didžiulę Cezario pasagą, prikaltą sėkmei virš durų, ir susirūpino, ar arklys tebegyvas. Grutas ir Dortlichas įstūmė vaikus į daržinę ir užrakino duris. Pro dvivėrių durų plyšį Hanibalas stebėjo, kaip vagys išsisklaidė po miškus. Daržinėje buvo labai šalta. Šiauduose mėtėsi vaikiškų drabužių gniutulėliai. Barako durys buvo uždarytos, bet neužrakintos. Hanibalui stumtelėjus jos atsivėrė. Susisupęs į visas gūnias, ištrauktas iš gardų, ir kuo arčiau prisispaudęs prie nedidelės krosnelės, tupėjo kokių aštuonerių metų berniukas. Jis buvo tamsaus veido, įdubusių akių, vilkėjo daugybę sluoksnių įvairiausių drabužių – taip pat ir mergaitiškų. Hanibalas pasodino Mišą už jo. Berniukas susigūžęs atsitraukė.

– Labas.

Hanibalas sveikinosi lietuviškai, vokiškai, angliškai ir lenkiškai. Berniukas neatsakė. Jo ausis ir pirštus dengė raudonos išburkusios nuožvarbos. Per visą ilgą dieną jam pavyko paaiškinti, kad jis iš Albanijos ir kalba tik savo kalba. Jo vardas esą Agonas. Hanibalas leido jam apgraibyti savo kišenes – vaikas buvo alkanas, tačiau Mišos liesti neleido. Hanibalas parodė, kad jis su seserimi norėtų pusės antklodžių, berniukas nesipriešino. Mažasis albanas

krūpčiojo nuo kiekvieno garso, jo akys vis krypo į duris, jis vis judino ranką taip, tarsi kažką kapotų.

Plėšikai sugrįžo prieš saulėlydį. Hanibalas vogčiomis žvilgtelėjo pro dvivėrių durų plyšį.

Jie vedėsi bado nukamuotą elniuką – vos gyvą ir klupinėjantį. Ant kaklo buvo užrišta kutuota, matyt, kažkokio apiplėšto dvaro užuolaida, o šone stirksojo strėlė. Milkus pakėlė kirvį.

– Neišlaistyk veltui kraujo, – tarė Puodų prižiūrėtojas lyg būtų išmanus virėjas.

Švytinčiomis akimis su savo dubeniu prilėkė Kolnas. Kieme pasigirdo riksmas. Hanibalas uždengė Mišai ausis, kad ji neišgirstų kirvio smūgio. Albanas berniukas verkė...

Vėliau, kai visi jau pavalgė, Puodų prižiūrėtojas davė vaikams pagraužti kaulą su trupučiu mėsos ir sausgyslių. Hanibalas atkando ir sukramtęs mėsą atidavė Mišai. Perduodant pirštais tekėjo sultys, todėl jis seserį maitino iš burnos į burną. Plėšikai nuvedė Hanibalą ir Mišą atgal į namelį ir vėl prirakino prie balkono turėklų, o albanas berniukas liko daržinėje vienas. Miša karščiavo, tad Hanibalas laikė ją tvirtai apglėbęs po šaltu, dulkėmis pradvisusiu užtiesalu.

Įsisiautėjo gripas: vyrai gulėjo kiek įmanydami arčiau prie blėstančios ugnies, kosėjo vienas į kitą. Radęs Kolno šukas Milkus čiulpė nuo jų riebalus. Elniuko kaukolė pūpsojo vonioje, ant jos nebebuvo likę nė plaušelio mėsos.

Vėliau vėl atsirado mėsos ir vyrai valgė inkšdami, nė nepažvelgdami vienas į kitą. Puodų prižiūrėtojas davė kremzlių bei sultinio Hanibalui ir Mišai. Daržinę jie tarsi visai užmiršo.

Oras nesitaisė. Granito pilkumo dangus kybojo žemai, miško garsai nuščiuvo, buvo girdėti tik besiplakančių apledėjusių šakų traškesys.

Nors dangus nuskaidrėjo, bet maisto trūko jau daugelį dienų. Skaistų vidurdienį vėjui nuslopus kosulys, atrodo, aidėjo dar garsiau. Grutas ir Milkus apsiavę sniegbačiais išsvirduliavo pro duris.

Kamuojamas karštinės Hanibalas girdėjo tuodu grįžtant. Girdėjo smarkų ginčą ir peštynes. Pro turėklų skersinius jis matė, kaip Grutas laižo kruviną paukščio odelę ir sviedžia ją kitiems, o šie puola ją lyg šunys. Gruto veidas buvo aplipęs plunksnomis ir kruvinas. Atsigręžęs kruvinu veidu į vaikus iškriokė:

– Mirsime, jeigu negausime valgyti.

Tai buvo paskutinis sąmoningas Hanibalo prisiminimas iš medžioklės namelio.

Kadangi Rusijoje trūko gumos, tankas riedėjo vienais plieniniais ratais, tad jo korpusas kurtinančiai vibravo, o vaizdas periskope šokčiojo. Frontui kasdien pasislenkant kelis kilometrus į vakarus paskui besitraukiančius vokiečius didžiulis *KV-1* stingdančiame šaltyje sunkiai stūmėsi miško taku. Du pėstininkai, žiemiškai užsimaskavę, sėdėjo ant tanko įsispraudę tarp radiatorių ir stebėjo: gal pasirodys keistuolis vokietis *Vilkolakis* – fanatikas, likęs už fronto linijos su *Panzerfaust* raketa, kuria taikėsi sunaikinti tanką. Sargybiniai pamatė kažką sujudant krūmuose. Tanko vadas išgirdo kareivius viršuje šaudant ir pasuko tanką taikinio link, kad galėtų panaudoti ir kulkosvaidį. Pro didinamąjį okuliarą jis pamatė berniuką: kareiviams pliekiant nuo riedančio tanko iš krūmų išlindo vaikas, o kulkos smigo į sniegą aplink jį. Vadas išlindo pro liuką ir liepė nebešaudyti. Per klaidą jie jau nušovė kelis vaikus – taip jau nutinka, tačiau džiugu, kad šis liko gyvas.

Kareiviai pamatė vaiką, liesą ir perbalusį, su grandine aplink kaklą. Kitas grandinės galas surištas į tuščią kilpą vilkosi žeme. Pasodinę jį prie radiatoriaus nukirto grandinę – grandys jau buvo nudraskę ir odą. Krepšyje, kurį vaikas atkakliai spaudė prie krūtinės, buvo geri žiūronai. Kareiviai purtė berniuką, klausinėjo rusiškai, lenkiškai ir darkyta lietuvių kalba, kol pagaliau suprato, kad vaikas visiškai nekalba.

Kareiviai sugėdijo vienas kitą ir paliko lauko žiūronus berniukui. Jie vaikui davė pusę obuolio ir leido sėdėti už bokštelio radiatorių skleidžiamoje šilumoje, kol pasiekė kaimą.

9

Apleistoje Lekterio pilyje nakčiai prisiglaudė tarybinis motorizuotas dalinys su prieštankiniu pabūklu ir raketiniu šautuvu. Kariai pasitraukė prieš aušrą kieme palikę ištirpusio sniego dėmes, apvarvėjusias tamsia alyva. Vienas nedidelis sunkvežimis užvestu varikliu tebestovėjo pilies vartuose.

Grutas ir keturi išgyvenę jo bendražygiai medikų uniformomis iš miško stebėjo pilį. Prieš ketverius metus Grutas pilies kieme nušovė virėją, o prieš keturiolika valandų plėšikai spruko iš degančio medžioklės namelio pametę savo mirusiuosius.

Tolumoje dunksėjo bombos, o horizonte dangų arkomis raižė priešlėktuviniai trasuojantys sviediniai.

Vyniodamas sprogdiklio ritę pro duris atbulas traukėsi paskutinis kareivis

– Velniava, – tarė Milkus. – Tuoj ims lyti akmenimis, didesniais už prekinį vagoną.

– Vis tiek ten eisime, – pasakė Grutas.

Kareivis išvyniojo sprogdiklio virvutę iki pat laiptų apačios, nukirpo ją ir pritūpė jos gale.

– Šita lindynė vis tiek jau apiplėšta, – tarė Grencas. – *C'est foutu.*

– *Tu débandes?* – paklausė Dortlichas.

– *Va te faire enculer**, – atsakė Grencas. Jie pramoko prancūziškai, kai *Totenkopf* pajėgos remontavo techniką netoli Marselio, tad prieš imdamiesi darbo įtemptomis akimirkomis erzinda-

---

* Sušiktas reikalas *(pranc., vulg.).*
Tau nestovi? *(pranc., vulg.).*
Užsikrušk *(pranc., vulg.).*

vo vienas kitą ta kalba. Keiksmai jiems primindavo smagius laikus Prancūzijoje.

Tarybinis kareivis ant laiptų skersai nupjovė kokių dešimt centimetrų virvutės galą ir prispaudė degtuko galvutę prie skerspjūvio.

– Kokios spalvos ugninė virvutė? – paklausė Milkus.

Grutas laikė lauko žiūronus.

– Per tamsu, nematau.

Kai kareivis uždegė virvutę, iš miško jie tematė degtuko liepsnelę švystelint jo veidu.

– Ji oranžinė ar žalia? – klausinėjo Milkus. – O gal dryžuota?

Grutas neatsakė. Juokdamasis iš sunkvežimyje sėdinčių ir šaukiančių paskubėti bendražygių kareivis neskubėdamas nuėjo prie mašinos. Sniege už jo smilko virvutė.

Sulaikęs kvapą, Milkus skaičiavo.

Sunkvežimiui dingus iš akiračio Grutas ir Milkus pasileido prie virvutės – kai ją pasiekė, virvutė jau buvo sudegusi iki slenksčio. Tik priėję visai arti jie įžiūrėjo dryželius *Dega po metrąperdviminutes metrąperdviminutes metrąperdviminutes.* Atlenkiamu peiliu Grutas perkirto virvelę pusiau.

Milkus sumurmėjo: „Velniop tą ūkį!“. Pagal ugninę virvutę jis puolė laiptais į pilį dairydamasis aplink, žvalgydamasis kitų užtaisų. Kirto didžiąją menę ir nulėkė bokšto link, o ten ir pamatė tai, ko ieškojo – suraizgytą nemažą detonuojančios virvutės ritę. Jis grįžo į didžiąją menę ir sušuko:

– Čia pagrindinė juosiamoji virvutė! Ji vienintelė! Nukirtai ją!

Užtaisai buvo sukrauti bokšto papėdėje – jis būtų sugriuvęs nuo vienintelės detonuojančios virvutės ritės.

Tarybiniai kariai nepasivargino uždaryti pagrindinių durų, o didžiosios menės židinyje tebeliepsnojo jų sukurta ugnis. Plikas sienas bjaurojo užrašai, grindys prie ugniakuro po paskutinio jų pasibuvimo sąlyginėje pilies šilumoje buvo apšnerkštos atliekomis.

Milkus, Grencas ir Kolnas apieškojo viršutinius aukštus.

Grutas mostu paliepė Dortlichui sekti paskui jį laiptais į rūsį. Grotuotos vyno rūsio durys buvo atidarytos, spyna sulaužyta.

Grutas ir Dortlichas dalijosi vienu žibintuvėliu. Gelsvas spindulys blyksėjo stiklo šukėse. Vyno rūsyje buvo primėtyta tuščių aukščiausios kokybės vyno butelių, kurių kaklelius nudaužė ūmūs gėrikai. Kitų plėšikų apverstas degustavimo stalas gulėjo palei galinę sieną.

– Šūdas! – nusivylė Dortlichas. – Neliko nė gurkšnelio.

– Padėk man, – paprašė Grutas. Traškindami stiklą po kojomis jie atitraukė nuo sienos stalą. Uždegė rastą žvakę.

– Dabar tempk žemyn sietyną, – paliepė Grutas aukštesniam Dortlichui. – Tiesiog timptelk.

Vyno lentyna pasisuko nuo galinės sienos. Jai pajudėjus Dortlichas griebėsi pistoleto. Grutas įžengė į patalpą už vyno rūsio. Dortlichas nusekė iš paskos.

– Dieve aukštybėse! – aiktelėjo Dortlichas.

– Atvaryk sunkvežimį, – paliepė Grutas.

10

Lietuva, 1946 m.

Trylikametis Hanibalas Lekteris vienas stovėjo ant buvusios Lekterio pilies nuolaužų krūvos, pylimo apačioje, greta griovio ir mėtė duonos plutgalius į juodą vandenį. Daržas, juosiamas peraugusių gyvatvorių, dabar vadinosi Liaudies našlaičių prieglaudos kooperatiniu daržu. Geriausiai čia augo ropės. Tačiau berniukui rūpėjo vanduo, jo paviršius. Griovys – kažkas pastovaus; jo juodame vandenyje visada atsispindėdavo debesys, lekiantys pro dantytus Lekterio pilies kuorus.

Ant našlaičių prieglaudos uniformos Hanibalas vilkėjo bausmės marškinėlius su užrašu „Jokių žaidimų“. Jam buvo uždrausta su kitais našlaičiais žaisti futbolą už pilies sienų, tačiau jis nesijautė atskirtas. Berniuko akys užkliuvo už darbinio arklio Cezario. Jo varovas rusas grįžta su malkų prikrautu vežimu. Cezaris apsidžiaugdavo, kai Hanibalui pavykdavo aplankyti jį arklidėje, tačiau ropės jam nerūpėjo.

Hanibalas stebėjo grioviu atplaukiančias gulbes – juodųjų gulbių pora ištvėrė karą. Dabar jas sekė du jaunikliai, dar neapsiplunksnavę, vienas įsitaisęs ant motinos nugaros, o kitas yrėsi iš paskos. Trys vyresni berniukai pasilypėję ant pylimo ir praskleidę gyvatvorės šakas stebėjo Hanibalą ir gulbes.

Pasirengęs stoti į kovą su Hanibalu gulbinas išlipo ant kranto.

Šviesiaplaukis berniukas Fiodoras sušnabždėjo kitiems:

– Žiūrėkit, kaip tas juodas išvisa plieks nebyliuką – sumals jį į šūdą taip, kaip ir tave, kai mėginai paimti kiaušinius. Pažiūrėsim, ar nebyliukas verks.

Hanibalas iškėlė gluosnio šakas ir gulbinas grįžo į vandenį.

Nusivylęs Fiodoras išsitraukė iš marškinių raudonos padangų kameros gumos laidynę ir siektelėjo kišenėje akmens. Akmuo tykštelėjo palei griovio kraštą ir aptaškė Hanibalo kojas purvu. Berniukas bereikšmiu žvilgsniu pasižiūrėjo viršun į Fiodorą ir papurtė galvą. Kai antras Fiodoro paleistas akmuo pliumptelėjo į vandenį greta plaukiančio gulbiuko, Hanibalas iškėlė šakas ir šnypšdamas puolė baidyti gulbes už šūvių ribos.

Pilyje nuaidėjo varpas.

Kvatodami iš savo pokšto Fiodoras ir jo šalininkai nusisuko, o Hanibalas išniro iš už gyvatvorės mojuodamas jardo ilgio piktžolių pluoštu su purvo kamuoliu ant šaknų. Purvo kamuolys kaip reikiant tėškėsi Fiodorui į veidą. Hanibalas, nors visa galva žemesnis, puolė jį ir nustūmė stačiu pylimu iki vandens, pats nusikeberiojo paskui apstulbusį berniūkštį, sugriebęs jį juodame vandenyje panardino ir puolė badyti pastarojo kaklą laidynės rankena; Hanibalo veidas buvo keistai tuščias, tik akys gyvos, o vaizdas jose – raudonais pakraščiais. Pakėlęs Fiodorą Hanibalas atvertė jį. Šaukdamiesi prižiūrėtojo pagalbos draugeliai nurepečkojo žemyn. Vandenyje grumtis jie nenorėjo. Išsipurvinęs žvilgančius batus ir aplink kojas besimataruojančią lazdą pirmasis prižiūrėtojas Petrovas plūsdamasis vedėsi berniukus krantu.

Vakaras didžiojoje Lekterio pilies menėje. Vietoj nudraskytų prabangių puošmenų viešpatauja milžiniškas Josifo Stalino portretas. Baigę vakarieniauti šimtas uniformuotų berniukų atsistojo savo vietose prie lentinių stalų ir užgiedojo „Internacionalą“. Lengvai apgirtęs direktorius šakute dirigavo giedantiesiems.

Apsimovę jojimo kelnėmis ir apsiavę ilgaauliais, neseniai paskirtas pirmasis prižiūrėtojas Petrovas ir antrasis prižiūrėtojas vaikštinėjo tarp stalų ir tikrino, ar visi gieda. Hanibalas tylėjo. Pusė jo veido buvo pamėlusi, o viena akis pusiau primerkta. Prie kito stalo jį stebėjo Fiodoras sutvarstytu kaklu ir apdraskytu veidu. Vienas jo pirštas buvo įtvertas.

Prižiūrėtojai sustojo priešais Hanibalą. Berniukas paslėpė šakutę delne.

– Mes per prasti, kad giedotum su mumis, mažasis ponuli? – paklausė pirmasis prižiūrėtojas perrėkdamas balsus. – Jau nebesi čia mažasis ponulis, esi tik eilinis našlaitis, ir – Dievas mato – giedosi!

Pirmasis prižiūrėtojas smarkiai vožė popierių segtuvu našlaičiui per veidą. Hanibalo išraiška nepasikeitė. Jis nė neprasižiojo. lūpų kampučiu nusruvo kraujas.

– Jis nebylys, – pasakė antrasis prižiūrėtojas. – Nėra prasmės jį mušti.

Himnas baigėsi ir pirmojo prižiūrėtojo balsas garsiai nuaidėjo tyloje.

– Kaip nebylys, jis pakankamai garsiai šaukia naktimis, – tarė pirmasis prižiūrėtojas ir užsimojo kita ranka. Hanibalas kumštyje suspaudęs šakutę atmušė smūgį. Šakutės dantukai susmigo į prižiūrėtojo krumplius. Šis pasileido aplink stalą paskui berniuką.

– Gana! Nebemušk jo! Nenoriu, kad jį sužalotum! – gal direktorius ir išgėręs, tačiau jis tebevadovauja. – Hanibalai Lekteri, pasiaiškinsi mano kabinete.

Direktoriaus kabinete stovėjo kariuomenės paliktas stalas, apkrautas aplankais, bei dvi sulankstomos lovelės. Būtent čia pasikeitęs pilies kvapas labiausiai pribloškė Hanibalą. Vietoj citrinmedžio aliejaus baldų politūros bei kvepalų dvelksmo iš židinio sklido šaltas šlapimo dvokas. Langai buvo neuždengti, išliko vienintelis – medžio raižinių papuošimas.

– Hanibalai, ar šis kambarys buvo tavo motinos? Jame sklando kažkokia moteriška dvasia. – Direktoriaus elgesys nuolat keitėsi. Kai vyriškį imdavo kurstyti jo paties nesėkmės, šis galėjo būti švelnus arba žiaurus. Jis žvelgė mažomis raudonomis akutėmis laukdamas atsakymo.

Hanibalas linktelėjo.

– Tau tikriausiai nelengva gyventi šiame name.

Jokio atsako.

Direktorius paėmė storą virvę nuo stalo.

– Ką gi, nebeilgai čia būsi. Atvyksta tavo dėdė – pasiims tave į Prancūziją.

11

Šviesą skleidė tik virtuvės židinyje liepsnojanti ugnis. Pasislėpęs šešėlyje, Hanibalas stebėjo kėdėje prie ugnies snaudžiantį, apsiseilėjusį virėjo padėjėją. Šalia jo liūdėjo tuščia stiklinė. Hanibalui reikėjo žibinto, padėto ant lentynos tiesiog už vyriškio nugaros. Stiklinis žibinto gaubtas žvilgėjo apšviestas ugnies.

Vienodai šnarpšdamas užgulusia nosimi žmogus giliai alsavo. Akmeninėmis grindimis Hanibalas įžengė į degtinės ir svogūnų tvaiką, sklindantį nuo virėjo padėjėjo, ir užėjo šiam už nugaros.

„Vielinė žibinto rankena tikrai sugirgždės, – mąstė vaikas. – Geriau kelti suėmus už pagrindo bei viršaus ir tvirtai laikyti, kad stiklinis gaubtas nebarškėtų. Kilstelėti tiesiai į viršų ir nuimti nuo lentynos“. Jis jau laikė žibintą abiem rankomis!

Garsiai pokštelėjo. Garu sušnypštusi ugniakure perskilo malka paskleisdama žiežirbų ir angliukų, kurie ėmė šokčioti po židinį, o vienas angliukas nusirito už poros centimetrų nuo veltiniais apautų virėjo padėjėjo pėdų.

Koks įnagis pasitaikys po ranka? Ant bufeto stovėjo metalinė dėžutė, 150 milimetrų sviedinio kevalas, prigrūstas medinių šaukštų ir mentelių. Hanibalas pastatė žibintą ir šaukštu sprigtelėjo angliuką į patalpos vidurį.

Į rūsio laiptus atsiveriančios durys buvo virtuvės kampe. Hanibalui palietus, jos tyliai atsivėrė. Prisimindamas viršutinę laiptų aikštelę jis įžengė į visišką tamsą ir uždarė duris. Brūkštelėjęs degtuką į akmeninę sieną, uždegė žibintą ir nusileido pažįstamais laiptais jusdamas, kaip lipant vis žemiau vėsta oras. Žengiant pro žemas arkas vyno rūsio link žibinto šviesa šokčiojo skliautais. Geležiniai vartai žiojėjo atviri.

Vietoj seniai išgrobstytų vyno butelių į lentynas sukrauti šakniavaisiai, daugiausia ropės. Hanibalas neužmiršo įsidėti į kišenę kelių cukrinių runkelių – Cezaris sušlamš juos vietoj obuolių. Runkeliai nudažydavo arklio lūpas raudonai ir atrodydavo, tarsi šis būtų pasidažęs lūpų dažais.

Gyvendamas našlaičių prieglaudoje ir matydamas, kad namas apiplėštas, viskas pavogta, nusavinta, sugadinta, jis dar neturėjo progos žvilgtelėti čia. Hanibalas pastatė žibintą aukštai ant lentynos ir patraukė kelis bulvių bei svogūnų maišus nuo galinių vyno lentynų. Tada užsilipo ant stalo, įsikibo į sietyną ir trūktelėjo. Nieko. Paleido sietyną ir vėl jį patampė. Pagaliau pakibo ant jo visu svoriu. Sietynas susiūbavo taip, kad net dulkės pakilo, ir nusileido sprindžiu žemyn. Hanibalas išgirdo vyno lentynų girgždesį. Jis nuropojo nuo stalo. Įkišęs pirštus į tarpą trūktelėjo lentyną.

Garsiai girgždėdamos vyriais vyno lentynos atsiskyrė nuo sienos. Jis grįžo pasiimti žibinto pasirengęs kiekvieną akimirką jį užpūsti, jei tik išgirstų kokį garsą. Tyla.

Čia, šioje patalpoje, jis paskutinį kartą matė rūmų virėją, ir akimirką didžiulis apskritas jo veidas pasirodė stulbinamai aiškiai, nepridengtas laiko skraistės, apsupančios mirusiųjų paveikslus.

Hanibalas pačiupo žibintą ir įžengė į slaptąją patalpą už vyno rūsio. Ji buvo tuščia.

Liko tik paauksuoti rėmai ir drobės siūlai, kyšantys išpjauto paveikslo vietoje. Tai buvo didžiausias namų paveikslas, romantiškai vaizdavęs Žalgirio mūšį, ypač Hanibalo Nuožmiojo nuopelnus.

Hanibalas Lekteris, paskutinis giminės atstovas, stovėjo apiplėštoje vaikystės pilyje ir žvelgė į tuščius paveikslo rėmus suvokdamas priklausąs savo giminei ir nepriklausąs. Jis prisiminė motiną, Sforcų giminės moterį, ir virėją bei poną Jakovą, kurie buvo

kitos kartos žmonės. Hanibalas regėjo juos tuščiame rėme – susibūrusius aplink židinį medžioklės namelyje.

Berniukas žinojo: jokiu būdu nesąs Hanibalas Nuožmusis. Jis būtų gyvenęs po tapytomis vaikystės lubomis. Dabar jos blankios kaip Rojus ir beveik nenaudingos. Taip jam atrodė.

Viskas prapuolė, visi veidai paveiksluose pažįstami jam tiek pat, kiek ir jo šeimynykščiai.

Patalpos viduryje viepėsi požeminis kalėjimas – akmeninis šulinys be vandens, į kurį Hanibalas Nuožmusis tikriausiai sumesdavo priešus ir užmiršdavo juos. Vėliau norėdami išvengti nelaimingų atsitikimų šulinį aptvėrė. Hanibalas pašvietė virš šulinio angos, bet šviesa blėso atidengdama tik pusę šachtos. Tėvas pasakojo, kad jo paties vaikystėje požeminio kalėjimo dugne tebegulėjo griaučių krūva.

Kartą dėl smagumo Hanibalą krepšiu nuleido į požeminį kalėjimą. Netoli dugno sienoje buvo įrėžtas žodis. Dabar žibinto šviesoje jo nesimatė, tačiau Hanibalas žinojo, kad žodis ten tebėra. Mirštančio žmogaus tamsoje išraižytos nelygios raidės – *Pourquoi?**.

---

* Kodėl, už ką *(pranc.)*.

12

Našlaičiai miegojo ilgame mokyklos miegamajame. Jie buvo suskirstyti pagal amžių. Jauniausiųjų miegamojo gale tvyrojo vaikų darželio peryklos kvapas. Mažieji miegodami apsikabindavo, o kai kurie šaukdavosi dar neužmirštų artimųjų, susapnuotuose veiduose regėdami rūpestį ir švelnumą, kurio niekada nebepatirs.

Kitame gale kai kurie vyresni berniūkščiai smaukydavo po antklodėmis.

Kiekvienas vaikas turėjo kareivišką skrynutę, o virš visų lovų, ant sienos, buvo palikta vietos kabinti piešiniams arba, retais atvejais, šeimos nuotraukai.

Virš kelių gretimų lovų driekiasi kreidute grubiai nubraižytų piešinių eilė. Virš Hanibalo Lekterio lovos kabo angliuku ir pieštuku nupieštas puikus piešinys, vaizduojantis vaiko delną bei ranką. Rankos judesys prikausto dėmesį ir sustabdo – putli rankutė sutrumpinta dėl perspektyvos – vaikas siekia kažką patapšnoti. Ant rankos – apyrankė. Po piešiniu miega Hanibalas. Jo vokai trūkčioja. Sapne padvelkus lavono alsavimui žandikaulio raumenys susigniaužia, šnervės išsiplečia ir vėl susitraukia.

Medžioklės namelis miške. Hanibalas ir Miša susisupę į šaltą, dulkėmis atsiduodantį kilimą, o langus aptraukusiame lede atsispindi žalia ir raudona šviesa. Vėjas švilpia šuorais, akimirką kaminas neišspjauna dūmų. Melsva migla pakimba aukštai po smailiašlaičiu stogu, priešais terasos pertvarą. Hanibalas išgirsta, kaip pokšteli atsiverdamos pagrindinės durys, ir žvilgteli pro turėklus. Mišos vonelė užkelta ant ugniakuro – virėjas joje verda raguotą elniuko kaukolę su keliais susisukusiais šakniavaisiais. Vanduo drumsčiasi ir rageliai

plakasi į metalines vonelės sienas, tarsi elniukas mėgintų paskutinį kartą smūgiuoti galva. Su šalto oro gūsiu įžengia Mėlynakis ir Vorarankis, nusispiria sniegbačius ir atremia juos į sieną. Kiti susiburia aplink juos, iš kampo atklibikščiuoja ir nušalusiomis kojomis Dubeniažmogis. Mėlynakis išsitraukia iš kišenės trijų badu pastipusių paukštelių lavonėlius. Jis sumeta paukščius su visomis plunksnomis į verdantį vandenį, palaiko, kol šie suminkštėja tiek, kad būtų galima nulupti odą. Jis laižo kruviną paukščio išnarą, jo veidas aplimpa krauju ir plunksnomis, vyrai susitelkę aplink jį. Mėlynakis sviedžia jiems odelę – šie supuola it šunys.

Jis atgręžia sukruvintą veidą į terasą, išspjauna plunksną ir iškošia: „Mirsime, jeigu negausime valgyti."

Jie meta į ugnį Lekterių šeimos albumą ir popierinius Mišos žaisliukus, jos pilį ir popierines lėles. Staiga, visiškai netikėtai, Hanibalas atsiduria žaizdre – nė nepajutęs kaip nusileido. Tada jie jau daržinėje, tarp šiauduose besimėtančių drabužių gniutulų, jam nepažįstamų vaikiškų drabužėlių, pastirusių sukepusiu krauju. Vyrai apspinta juos čiupinėdami jo ir Mišos mėsą.

„Imk ją, ji vis tiek mirs. Eime pažaisti, eime pažaisti."

Dainuodami ją išsiveda. „Ein Männlein steht im Walde ganz still und stumm..."

Brolis įsikimba į sesės ranką ir abu vaikus velka durų link. Jis neketina paleisti savo sesers, bet Mėlynakis smarkiai trinkteli daržinės durimis per pirštus, trakšteli kaulas, durys vėl atsiveria, ir Mėlynakis grįžta pas Hanibalą mosuodamas malka. Dunkstelėjimas per galvą, baisūs smūgiai, užmerktose akyse blykčioja šviesa, trenksmas, o Miša šaukia: „Aniba!"

Sapno smūgiai virto prižiūrėtojo lazdos trinksėjimu į lovos rėmą. Hanibalas sapne rėkė:

– Miša, Miša!

– Užsičiaupk! Užsičiaupk! Kelkis, krušliuk! – prižiūrėtojas nutraukė nuo lovos apklotą ir sviedė į berniuką. Baksnodamas lazda

nuvijo šaltomis grindimis į įrankių sandėliuką. Įstūmęs jį vidun prižiūrėtojas ir pats nusekė iš paskos. Sandėliuko sienos buvo nukabinėtos sodo įrankiais, virvėmis, staliaus įnagiais. Vyras pastatė žibintą ant medinės statinaitės ir iškėlė lazdą. Jo ranka buvo sutvarstyta.

– Laikas už tai sumokėti.

Hanibalas susigūžė ir pasileido ratais toldamas nuo šviesos, nejausdamas nieko, ką galėtų įvardinti skola. Prižiūrėtojas suvokė tai kaip baimę, pasileido į tamsą berniukui iš paskos. Tada smarkiai trinktelėjo į šlaunį. Berniukas jau buvo prie žibinto. Jis užpūtė liepsną ir stvėrė pjautuvą. Tamsoje išsitiesęs ant žemės ir abiem rankomis virš galvos įsitvėręs pjautuvo, šalia jis girdėjo netvirtus žingsnius. Juodoje erdvėje smarkiai mostelėjo. Tada išgirdo užsiveriant duris ir barkštelint grandinę.

– Nebylį mušti gerai todėl, kad jis negali tavęs paskųsti, – gyrėsi pirmasis prižiūrėtojas. Abu prižiūrėtojai apžiūrinėjo *Delahaye*, pastatytą žvyruotame pilies kieme – dailų dangaus mėlio spalvos prancūzišką automobilį su diplomatinėmis vėliavomis ant abiejų sparnų – tarybine ir Vokietijos Demokratinės Respublikos. Automobilis atrodė egzotiškas kaip ir visi prancūziški prieškario automobiliai ir apvaliomis formomis traukė akį, pripratusią prie kampuotų tankų bei visureigių. Vienas iš prižiūrėtojų norėjo ant automobilio šono peiliu išrėžti *bybis*, tačiau vairuotojas pasirodė stambus ir akylas.

Hanibalas iš arklidės pamatė atvažiuojantį automobilį. Jis nebėgo, tik stebėjo savo dėdę, einantį į pilį kartu su tarybiniu karininku.

Hanibalas paplekšnojo Cezariui skruostą. Šis triaukšdamas avižas atgręžė ilgą snukį. Tarybinis arklininkas gerai jį prižiūrėjo. Hanibalas patrynė arklio kaklą ir prisiglaudė veidu prie karpomos ausies, tačiau gyvulys neišleido nė garso. Berniukas pabučiavo arklį į tarpuakį. Šieno stoginės gale tarp dviejų sienų kabėjo

tėvo žiūronai, tad pasikabino juos ant kaklo ir žengė per suplūktą pratybų aikštę.

Antrasis prižiūrėtojas žvalgėsi nuo laiptų. Kuklūs Hanibalo daiktai buvo sugrūsti į krepšį.

13

Pro direktoriaus raštinės langą Robertas Lekteris matė, kaip jo vairuotojas su virėju išmainė cigarečių pakelį į dešrelę ir gabalėlį duonos. Robertas Lekteris dabar iš tikrųjų buvo grafas Lekteris, nes jo brolis tikriausiai žuvo. Jis jau buvo pripratęs prie titulo, kuriuo tiek metų naudojosi neteisėtai.

Žvilgtelėjęs į pulkininką Timką, direktorius neskaičiavęs įsibruko pinigus į kišenę.

– Grafe, e...m, drauge Lekteri, tiesiog norėjau jums pasakyti, kad prieš karą mačiau du jūsų piešinius Katerinos rūmuose, o kelias fotografijas išspausdino *Gorn.* Nepaprastai žaviuosi jūsų kūryba.

Grafas Lekteris linktelėjo.

– Ačiū, direktoriau. Ką žinote apie Hanibalo seserį?

– Vaiko atvaizdas menkai tepadės, – tarė direktorius.

– Išsiuntinėjome jį po vaikų namus, – pasakė pulkininkas Timka. Jis vilkėjo tarybinės pasienio policijos uniformą, blyksėjo plieniniai dantys ir tokie pat akinių rėmeliai. – Tam reikia laiko. Juk prieglaudų tiek daug.

– Be to, drauge Lekteri, privalau jums pranešti, kad miškas pilnas... dar neatpažintų palaikų, – pridūrė direktorius.

– Hanibalas nėra pasakęs nė žodžio? – paklausė grafas Lekteris.

– Man – ne. Šiaip jis gali kalbėti – sapne šaukia seserį vardu. Miša, Miša... – direktorius nutilo svarstydamas, kaip tinkamai paaiškinti. – Drauge Lekteri, jūsų vietoje būčiau... atsargus su Hanibalu, kol geriau nepažinsite. Gal derėtų neleisti jam žaisti su kitais berniukais, kol apsipras. Kas nors visada nukenčia.

– Juk jis nėra peštukas?

– Peštukai ir nukenčia. Hanibalas nepaiso, kam kirsti. Tuos augesniuosius Hanibalas labai dažnai sužeidžia, o kartais ir žiauriai. Hanibalas gali kelti pavojų... Jis puikiai sutaria su mažaisiais. Leidžia jiems netgi šiek tiek paerzinti. Kai kurie mano, kad Hanibalas ne tik nebylys, bet ir kurčias, vadina jį bepročiu. Bet mažiesiems jis suteikia šį malonumą, jei apskritai tai malonumas.

Pulkininkas Timka žvilgtelėjo į laikrodį.

– Mums laikas važiuoti. Ar palauksite manęs automobilyje, drauge Lekteri?

Pulkininkas Timka luktelėjo, kol grafas Lekteris išėjo iš kambario. Tada ištiesė ranką. Direktorius atsiduses atidavė pinigus.

Blykstelėjo akiniai, žybtelėjo dantys, pulkininkas Timka lyžtelėjo nykštį ir ėmė skaičiuoti.

14

Liūtis nusėsdino dulkes, kai iki dvaro liko vos keletas kilometrų. Šlapias žvyras dzingsėjo į purviną *Delahaye* dugną, mašinoje dvelkė žolėmis ir suarta žeme. Lietus liovėsi, ir vakaras nušvito oranžinėmis varsomis.

Toje keistoje oranžinėje šviesoje dvaras atrodė labiau dailus nei didingas. Daugelio jo langų vidlotės raitėsi it voratinkliai, apsunkę nuo rasos. Ženklų ieškančiam Hanibalui lenkta įėjimo arkada rietėsi nuo rūmų lyg Huigenso raštų tomas.

Keturi darbiniai arkliai, garuojantys po lietaus, įkinkyti į seną vokiečių tanką, kyšantį iš vestibiulio. Arkliai buvo tokie pat sunkiasvoriai kaip Cezaris. Hanibalas džiaugėsi juos matydamas ir vylėsi, kad jie – jo totemas. Tankas užkeltas ant volelių. Arkliai lėtai traukė jį iš prieškambario lyg rautų dantį, varovas juos vedė. Kai jis kalbėdavo, arklių ausys krutėjo.

– Vokiečiai pabūklais išsprogdino duris ir įvarė tanką vidun paslėpdami jį nuo lėktuvų, – automobiliui sustojus, pasakė Hanibalui grafas. Jis jau įprato kalbėti berniukui nesulaukdamas atsakymo. – Traukdamiesi jį čia paliko. Nepajėgėme pajudinti, todėl papuošėme tą prakeiktą daiktą vazonais ir vaikštinėjome aplink jį penkerius metus. Dabar vėl galiu parduoti kokį „ardomąjį“ paveikslą ir sumokėti, kad tą tanką išvilktų. Eime, Hanibalai.

Tarnas laukė pasirodančio automobilio, todėl kartu su ūkvedžiu išėjo pasitikti grafo skėčiais nešini, jei kartais prireiktų. Su jais bėgo ir mastifų veislės šuo.

Hanibalui patiko, kad mandagiai kreipdamasis į darbuotojus dėdė juos supažindino užuot dūmęs į namus ir kalbėjęs per petį.

– Čia mano sūnėnas Hanibalas. Dabar jis mūsų šeimos narys ir mums malonu, kad jis čia. Madam Brigita – mano ūkvedė. O čia Paskalis, kuris rūpinasi, kad viskas veiktų.

Madam Brigita – kažkada buvusi išvaizdi šeimininkų kambarinė. Itin sumani, todėl greitai perprato Hanibalą iš jo elgesio.

Mastifė energingai pasveikino grafą ir santūriai įvertino Hanibalą. Kalė prunkštelėjo. Hanibalas ištiesė jai ranką – ji uostinėdama žvilgtelėjo į berniuką iš padilbų.

– Reikia rasti jam kokių drabužių, – grafas kreipėsi į madam Brigitą. – Iš pradžių apžiūrėkite mano senus mokyklinius lagaminus, sukrautus mansardoje, o vėliau išrinksim ką nors geresnio.

– Pone, o kur mergaitė?

– Dar nėra, Brigita, – pasakė jis ir nutraukė pokalbį papurtęs galvą.

Eidamas į namą Hanibalas glostė akimis švytinčius drėgnus kiemo grindinio akmenis, regėjo po lietaus žvilgančias arklių gūnias, žvilgančią dailią varną, geriančią iš lietaus latako stogo kampe; už aukšto lango sujudėjusią užuolaidą – už jos pasirodė žvilgantys ledi Murasaki plaukai ir jos siluetas.

Ledi Murasaki atvėrė pakeliamą langą. Vakaro šviesa nuslydo jos veidu. Iš košmariškų tyrų Hanibalas žengė pirmąjį žingsnį ant svajų tilto...

Persikraustymas iš bendrabučio į privačius namus atnešė saldų palengvėjimą. Rūmų baldai buvo keistai malonūs – įvairių laikotarpių stilių mišinys, – kurį grafas Lekteris ir ledi Murasaki atgabeno iš mansardos, kai tik plėšikaujantys naciai išnešė kudašių. Okupacijos metais visi vertingi baldai traukiniu iškeliavo iš Prancūzijos į Vokietiją.

Hermanas Geringas ir pats fiureris ilgą laiką troško gauti Roberto Lekterio ir kitų žymiausių Prancūzijos menininkų darbų. Naciams užėmus valdžią Geringas netruko suimti Robertą Lekterį, kaip „ardomąja veikla užsiimantį slavų menininką“, ir pagrobti kuo daugiau „dekadentinių“ paveikslų – kiek tik pavyks jų

rasti, kad „apsaugotų" žiūrovus. Paveikslai atsidūrė asmeninėse Geringo ir Hitlerio kolekcijose.

Kai sąjungininkų pajėgos išlaisvino grafą iš kalėjimo, jis su ledi Murasaki grąžino daiktus į vietą taip, kaip pavyko. Tarnai dirbo tik už maistą tol, kol grafas Lekteris vėl grįžo prie molberto.

Grafas Lekteris žvilgtelėjo, kaip jo sūnėnas įsikūrė kambaryje. Didžiulį ir šviesų Hanibalo miegamąjį puošė užuolaidos ir plakatai, gyvinantys akmens sienas. Aukštai ant sienos pritvirtinta kabojo *kendo* kaukė ir sukryžiuoti bambukiniai kardai. Jei galėtų kalbėti, Hanibalas būtų pasiteiravęs apie mamą.

15

Nepraėjus nė minutei, kai Hanibalas liko vienas, pasigirdo beldimas į duris.

Už durų stovėjo ponios Murasaki patarnautoja Čijo – maždaug Hanibalo amžiaus mergaitė japonė trumpai kirptais plaukais, užkištais už ausų. Čijo akimirksniu jį įvertino. Jos akimis nuslinko šešėlis, lyg sumirksėtų nusigandęs vanagas.

– Ledi Murasaki siunčia linkėjimus ir sveikina jus, – tarė ji. – Malonėkite eiti su manimi... – Klusni ir rimta Čijo nulydėjo jį į pirtį, įrengtą dvarui priklausančioje buvusioje vyno spaudykloje.

Norėdamas pamaloninti žmoną grafas Lekteris vyno spaudyklą pavertė japoniška pirtimi, tad dabar vynuogių spaudimo kubilas buvo pripildytas vandens, šildomo Rubio Goldbergo vandens šildytuvu, sumeistrautu iš varinio konjako varymo aparato. Patalpa atsidavė medžiu ir rozmarinu. Aplink kubilą sustatytos sidabrinės žvakidės, per karą pragulėjusios užkastos sode. Čijo neuždegė žvakių: Hanibalui užteks ir elektros lemputės, kol paaiškės jo padėtis.

Mergaitė padavė jam rankšluosčių bei chalatą ir parodė dušą kampe.

– Pirmiausia nusiprauskite čia, smarkiai išsitrinkite prieš pasinerdamas, – paaiškino ji. – Po maudynių vyriausiasis virėjas patieks omletą, o po to jums reikia pailsėti.

Čijo nusiviepė keista šypsena, įmetė apelsiną į maudyklos vandenį ir laukė už pirties durų, kol berniukas atiduos drabužius. Mergaitė atsargiai dviem pirštais juos suėmė, užsimetė ant lazdos, kurią laikė kitoje rankoje, ir dingo.

Jau buvo vakaras. Hanibalas nubudo taip staiga, kaip nubusdavo prieglaudoje. Kol jis susivokė, kur esąs, bėgiojo tik akys. Gulėdamas švarioje lovoje berniukas jautėsi puikiai. Pro langą žioravo paskutiniai ilgo prancūziško saulėlydžio spinduliai. Ant kėdės greta jo kabėjo medvilninis kimono. Apsivilko. Kojomis juto malonią akmeninių koridoriaus grindų vėsą, akmeniniai laiptai buvo išduobti kaip ir Lekterio pilyje. Lauke po violetiniu dangumi jis išgirdo garsus iš virtuvės – buvo ruošiama vakarienė.

Mastifų veislės kalė pamatė jį ir neatsikeldama du kartus dunkstelėjo uodega.

Iš pirties atskriejo japoniškos liutnios garsai. Hanibalas patraukė ten, iš kur sklido muzika. Dulkinas langelis iš vidaus švytėjo nuo žvakių liepsnos. Hanibalas žvilgtelėjo ten. Timpčiodama ilgo ir grakštaus instrumento stygas palei maudyklę sėdėjo Čijo. Dabar žvakės degė. Vandens šildytuvas pukšėjo. Po juo traškėjo ugnis ir kilo žiežirbos. Vandenyje mėgavosi ledi Murasaki. Ji buvo lyg vandens gėlė pilies griovyje, kur plaukioja negiedančios gulbės. Hanibalas stebėjo tylus it gulbinas, ištiesęs rankas lyg sparnus.

Atsitraukęs nuo lango, prieblandoje grįžo į savo kambarį jusdamas keistą sunkumą ir vėl atsigulė į lovą.

Šeimininkų kambaryje žarijų šviesa tebežioravo ant lubų. Patamsyje grafą Lekterį jaudino ledi Murasaki prisilietimai ir balsas.

– Ilgėdamasi tavęs jaučiausi kaip tuomet, kai buvai kalėjime, – tarė ji. – Prisiminiau vienos pramotės, Ono No Komači* , eilėraštį, parašytą prieš tūkstantį metų.

– Uhum.

– Ji buvo iš tiesų aistringa.

– Nekantrauju sužinoti, ką ji pasakė.

---

* Ono no Komači – garsi IX amžiaus japonų poetė.

– Štai tas eilėraštis: *Hito ni avan cuki no naki jo va / omojokitė / munė haširibi ni / kokoro jaki ori.* Ar girdi muziką?

Vakarietiška Roberto Lekterio ausis negirdėjo eilėraščio muzikos, tačiau žinodamas, kur turėtų glūdėti ši muzika, jis liepsningai atsakė:

– O taip, mano mieloji. Pasakyk, ką tai reiškia.

– *Nepavyks jo išvysti / šią naktį be mėnesienos / guliu atmerkus akis ir ilgiuosi, degu / krūtys blaškosi ugnyje, širdis – liepsnose.*

– Dieve mano, Šeba.

Ji ypatingai rūpinosi, kad jam netektų kęsti įtampos.

Dvaro menėje aukštas laikrodis muša nakties valandą. Malonus gausmas nuaidi koridoriais. Mastifų veislės kalė sujuda būdoje ir lyg atsakydama laikrodžiui trylika kartų trumpai sustūgsta. Hanibalas per miegus apsiverčia ant kito šono švarioje lovoje ir regi sapną.

Daržinėje šalta, vaikų drabužiai nusmaukti iki juosmens, o Mėlynakis ir Vorarankis čiuopia jų žastų raumenis. Kiti už jų kikena ir stumdosi lyg nekantraujančios hienos. Ten stovi ir tas, kuris visada pakiša savo dubenį. Miša kosėja ir karščiuoja, ji suka veidą nuo vyriškių kvapo. Mėlynakis griebia už grandinių, apvyniotų aplink vaikų kaklus. Apgraužto paukštelio kraujas... Plunksnos aplipusios Mėlynakio veidą.

Pasigirsta iškraipytas Dubeniažmogio balsas: „Imk ją, ji vis tiek miiirs. Jis ilgiau liks švieeežias."

Mėlynakis šiurpiai vilioja Mišą: „Eime pažaisti, eime pažaisti!"

Mėlynakis uždainuoja, jam pritaria ir Vorarankis:

„Ein Männlein steht im Walde ganz still und stumm,
Es hat von lauter Purpur ein Mäntlein um".

Dubeniažmogis atkiša dubenį. Vorarankis iškelia kirvį. Mėlynakis griebia Mišą. Hanibalas klykdamas puola ant jo, suleidžia dantis į Mėlynakio skruostą, Miša kybo ore prisilaikydama rankomis ir atsisukusi žvelgia į brolį.

– Miša! Miša!

Klyksmas aidi akmeniniais koridoriais. Grafas Lekteris su ledi Murasaki įpuola į Hanibalo kambarį. Hanibalas dantimis plėšo pagalvę, plunksnos sklando po kambarį, jis urzgia ir šaukia daužydamasis, kovodamas, grieždamas dantimis. Grafas Lekteris užgula jį visu svoriu, suvaržo antklode berniuko rankas, apnuogina kelius.

– Ramiai. Ramiai.

Baimindamasi, kad Hanibalas nenusikąstų liežuvio, ledi Murasaki nusijuosia chalato diržą, užspaudžia jam nosį ir, kai jis ima gaudyti orą, įspraudžia tarp dantų diržą.

Berniukas virpa ir rimsta lyg leipstantis paukštelis. Jos chalatas prasiskleidė. Ledi Murasaki glaudžia berniuką prie savęs, spaudžia tarp krūtų jo veidą, šlapią nuo įniršio ašarų, plunksnomis aplipusiais skruostais.

Bet susirūpina grafu:

– Ar tau nieko neatsitiko?

16

Hanibalas atsikėlė anksti. Ant naktinio stalelio rado padėtą dubenį ir ąsotį vandens. Nusiprausė. Vandens paviršiuje plūduriavo plunksnelė. Mintyse šmėžavo migloti ir sujaukti nakties įvykiai.

Staiga jis išgirdo, kaip už nugaros akmeninėmis grindimis slysta popierius, čeža po durimis spraudžiamas vokas. Prie laiškelio pridėta lazdyno šakelė su spurgais. Prieš skaitydamas Hanibalas delnais priglaudė raštelį prie veido.

Hanibalai,

Man būtų labai malonu, jei aplankytum mane mano svetainėje Ožio valandą (Prancūzijoje tai 10 valanda ryto).

Murasaki Šikibu

Trylikametis Hanibalas Lekteris vandeniu suglostytais plaukais atsistojo už uždarų svetainės durų. Jis išgirdo liutnią. Tai nebuvo ta pati melodija, kurios klausėsi prie maudyklos. Pabeldė.

– Užeik.

Jis įžengė į patalpą, virtusią ir darbo kambariu, ir svetaine; greta lango stovėjo rėmelis siuviniams ir molbertas kaligrafijai.

Ledi Murasaki sėdėjo prie žemo arbatos stalelio. Jos plaukai buvo sukelti ant pakaušio ir prismeigti juodmedžio smeigtukais. Dėliodama gėles ji šlamino kimono rankoves.

Geros visų kultūrų manieros dera, nes jų tikslas vienas. Pasveikindama Hanibalą ledi Murasaki lėtai ir grakščiai palenkė galvą.

Hanibalas nusilenkė iš juosmens, kaip jį buvo mokęs tėvas. Jis regėjo melsvą smilkalų dūmelį, plevenantį lyg tolimas lekiančių paukščių būrys palei langą, melsvą veną, subolavusią ant ledi Mu-

rasaki rankos, siekiančios gėlės žiedo, prasiskverbusių saulės spindulių nurausvintą jos ausį... Už uždangos švelniai skambėjo Čijo liutnia.

Ledi Murasaki pakvietė sėstis prieš ją. Moteris kalbėjo maloniu altu – jos balsas kartais įgaudavo svetimą vakarietiškai gamai skambesį. Hanibalui ši šneka liejosi lyg atsitiktinė varpelių melodija.

– Jei tau netinka prancūzų, anglų ar italų kalba, galime vartoti japoniškus žodžius, tokius kaip *kieuseru*. Šis žodis reiškia *išnykti*. – Ištraukusi gėlę ji pakėlė akis nuo žiedo ir pažvelgė į berniuką. – Mano pasaulis Hirošimoje išnyko akimirksniu. Tavo pasaulis atplėštas nuo tavęs. Dabar mes abu turime tokį pasaulį, kokį susikuriame drauge. Šią akimirką. Šiame kambaryje.

Nuo kilimėlio, patiesto greta, ji paėmė gėlių ir paguldė ant stalo šalia vazos. Hanibalas girdėjo šlamančius lapus ir šiugždančią kimono rankovę. Šeimininkė pasiūlė:

– Hanibalai, kur padėtum šias gėles, kad jos įspūdingiausiai atrodytų? Dėk, kur tik panorėjęs.

Hanibalas pažvelgė į žiedus.

– Kai buvai mažas, tavo tėvas atsiuntė mums tavo piešinių. Tavo žvilgsnis daug žadantis. Jei nori nupiešti kompoziciją, bloknotas guli čia pat.

Hanibalas susimąstė. Jis paėmė dvi gėles ir peilį. Pažvelgė į langų arką ir židinio linkį, kuriame virš ugnies kabėjo arbatinukas. Peiliu patrumpinęs gėlių stiebus įstatė juos į vazą pakreipdamas taip, kad žiedai derėtų vienas su kitu ir tiktų kambaryje. Nupjautus stiebus pabėrė ant stalo.

Ledi Murasaki atrodė patenkinta.

– Ak. Mes įvardytume tai *moribana* – įžambusis stilius, – ir įspraudė jam į delną sunkią šilkinę bijūno galvą. – O kur padėtum šią gėlę? Ar apskritai ji tau tiktų?

Arbatinuke ėmė kunkuliuoti užviręs vanduo. Hanibalas išgirdo garsą. Jis klausėsi kunkuliuojančio vandens, žvelgė į jo paviršių... Berniuko veidas persimainė, o kambarys išnyko...

Medžioklės namelis. Mišos vonelė virš ugniakuro. Drumstame vandenyje raguota elniuko galva trankosi į vonelės šonus – lyg mėgintų išsiveržti. Burbuliuojančiame vandenyje barška kaulai.

Jis atsipeikėjo, susivokė esąs ledi Murasaki kambaryje. Kruvina bijūno galva žnektelėjo ant stalo, šalia jos barkštelėjo peilis. Susitvardęs Hanibalas pašoko kišdamas kraujuojančią ranką už nugaros. Jis nusilenkė ledi Murasaki ir ėmė atatupstas trauktis iš kambario.

– Hanibalai.

Jis atvėrė duris.

– Hanibalai. – Ji atsistojo, prišoko ir ištiesė jam ranką, akimis sulaikė berniuko žvilgsnį, nepalietė, tik pamojo pirštu. Paėmė kruviną plaštaką... Šis prisilietimas atsispindėjo Hanibalo akyse nežymiai išsiplėtusiais vyzdžiais.

– Teks siūti. Seržas galėtų nuvežti mus į miestą.

Berniukas papurtė galvą ir smakru parodė siuvinių rėmelį. Norėdama įsitikinti ledi Murasaki įsistebeilijo į jo veidą.

– Čijo, įkaitink siūlą ir adatą.

Prie lango, ryškioje šviesoje, Čijo atnešė ledi Murasaki adatą ir siūlą, apsuktą aplink juodmedžio plaukų smeigtuką, dar tebegaruojančius verdančiu arbatos vandeniu. Ledi Murasaki tvirtai suėmė Hanibalo ranką ir susiuvo pirštą šešiomis lygiomis siūlėmis. Kraujas lašėjo ant balto kimono šilko. Jai dirbant berniukas neatitraukė akių. Jis nė kiek neišsidavė, kad jam skauda. Atrodė, lyg būtų kažkur kitur.

Jis žvelgė į tvirtai įtemptą siūlą, vyniojamą nuo plaukų smeigtuko. Sumetė, kad adatos skylutės arka atkartojo plaukų smeigtuko skersmenį. Huigenso veikalo lapai išbarstyti sniege, aplipę smegenimis.

Čijo uždėjo alavijo lapą, o ledi Murasaki sutvarstė plaštaką. Kai ji paleido jo ranką, Hanibalas nuėjo prie arbatos stalelio, pakėlė

bijūną ir nupjovė stiebą. Įmerkęs bijūną į vazą užbaigė grakščią kompoziciją. Tada atsigręžė į ledi Murasaki ir Čijo.

Kai jis pamėgino ištarti „ačiū“, jo veidas sujudėjo lyg būtų subangavęs vanduo. Ji atsilygino už pastangas nežymia, bet pačia nuoširdžiausia šypsena, tačiau neleido jam ilgai kankintis.

– Hanibalai, ar eisi su manimi? Gal padėtum man užnešti gėles?

Abu užlipo laiptais į mansardą.

Mansardos duryse, kažkada naudotose kitoje namų vietoje, išraižytas veidas – graikiška komedijos kaukė. Žibintu nešina ledi Murasaki paėjėjo plačia mansarda. Pro trijų šimtmečių daiktų kolekciją: lagaminus, Kalėdų eglutės žaisliukus, pievelės papuošimus, pintus baldus, *kabukio* ir *no* teatro kostiumus ir žmogaus dydžio šventines lėles, kadaruojančias nuo balkio.

Tolimiausiame patalpos kampe, aplink užuolaida uždengtą mansardos langą, sklido blyški šviesa. Žvakė apšvietė altorėlį ir prieš langą įrengtą šventyklėlę. Ant altorėlio stovėjo ponios ir Hanibalo protėvių atvaizdai. Aplink nuotraukas sklandė pulkas popierinių *origamio* gervių – ištisas būrys. Ten stovėjo ir Hanibalo tėvų sutuoktuvių nuotrauka. Žvakės šviesoje Hanibalas iš arti pažvelgė į savo motiną ir tėvą. Motina atrodė labai laiminga. Liepsną skleidė tik jo žvakė – jos rūbai neliepsnojo.

Jusdamas, kad kažkokia būtybė šmėkšo greta ir viršum jo, Hanibalas įsistebeilijo į tamsą. Kai ledi Murasaki pakėlė mansardos lango užuolaidą, rytmečio šviesa užliejo Hanibalą ir šalia stūksančią tamsiąją būtybę – užliejo šarvuotas pėdas, ginklus, įspraustus į šarvines pirštines, antkrūtinį, o pagaliau ir geležinę samurajų vado kaukę bei raguotą šalmą. Šarvai buvo įtaisyti ant pakylos. Ant stovo priešais šarvus gulėjo samurajaus ginklai: ilgas ir trumpas kardas, *tanto* durklas ir karo kirvis.

– Hanibalai, padėkime gėles čia, – tarė ledi Murasaki padarydama vietos ant altorėlio priešais jo tėvų nuotraukas. – Čia meldžiuosi už tave. Nuoširdžiai patariu ir tau melstis už save patį bei prašyti savo šeimos dvasių išminties bei jėgos.

Iš mandagumo jis akimirką nulenkė galvą prieš altorių, tačiau jį nerimastingai traukė šarvai. Priėjęs prie pakylos pamėgino paliesti ginklus. Ledi Murasaki sustabdė jį pakelta ranka.

– Šie šarvai stovėjo ambasadoje Paryžiuje, nes mano tėvas prieš karą tarnavo ambasadoriumi Prancūzijoje. Paslėpėme juos nuo vokiečių. Liečiu juos tik kartą per metus. Per mano sentėvio gimtadienį man suteikiama garbė nuvalyti šarvus bei ginklus ir ištepti juos kamelijų ir gvazdikėlių aliejumi – nuostabus aromatas.

Ji ištraukė kaištelį iš buteliuko ir pasiūlė pauostyti.

Ant pakylos prieš šarvus gulėjo ritinys. Jis buvo išvyniotas tik tiek, kad matytųsi pirmasis piešinys: šarvuotas samurajus, priminėjantis pavaldinius. Kol ledi Murasaki tvarkė altorėlį, Hanibalas išvyniojo ritinį iki kito paveikslėlio, kuriame buvo pavaizduotas šarvuotas žmogus, su pasididžiavimu rodantis nukirstas samurajų galvas. Prie kiekvienos priešo galvos buvo pritvirtinta kortelė su mirusiojo vardu – įrišta plaukuose arba, jei galva plika, pririšta prie ausies.

Ledi Murasaki švelniai paėmė ritinį ir vėl susuko jį tiek, kad matytųsi tik šarvuotas jos protėvis.

– Tai nutiko po mūšio dėl Osakos pilies – tarė ji. – Čia rasi daugiau ir vertingesnių ritinių, kurie tave sudomins. Hanibalai, tavo dėdė ir aš būtume labai laimingi, jei taptum toks žmogus, koks buvo tavo tėvas, koks yra tavo dėdė.

Hanibalas klausiamai žvelgė į šarvus.

Ji įskaitė klausimą jo veide:

– Ir koks buvo jis? Iš dalies – taip. Tačiau turėtum būti gailestingesnis... – ji žvilgtelėjo į šarvus, tarsi šie girdėtų, ir šyptelėjo Hanibalui: – Jo akivaizdoje japoniškai to nepasakyčiau.

Laikydama rankoje žibintą ji priėjo arčiau.

– Hanibalai, tu gali palikti košmarų pasaulį. Gali tapti kuo tik panorėjęs. Žengti ant svajų tilto. Ar eisi su manimi?

Ledi Murasaki buvo visiškai nepanaši į jo motiną. Ji ir nebuvo Hanibalo motina, tačiau berniukas įsikniaubė jai į krūtinę. Toks

nuoširdus palankumas ją tikriausiai sutrikdė, tad ji nusprendė sudrumsti šią nuotaiką.

– Svajų tiltas gali nuvesti bet kur, tačiau iš pradžių jis eina pro gydytojo kabinetą ir mokyklos klasę, – pasakė ji. – Ar eisi?

Hanibalas nusekė paskui ją, tačiau dar spėjo paimti tarp kitų gėlių įmaišytą sukruvintą bijūno žiedą ir padėti jį ant pakylos priešais šarvus.

17

Daktaras Ž. Riufenas priiminėjo mieste, namelyje su nedideliu sodu. Vos pastebimoje lentelėje prie durų buvo įrašyta pavardė bei profesija: DOCTEUR EN MÉDECINE, PH. D., PSYCHIATRE* .

Laukiamajame grafas Lekteris ir ledi Murasaki sėdėjo tarp daktaro Riufeno pacientų ant tiesių kėdžių. Kai kurie iš laukiančiųjų vargiai nusėdėjo ramiai.

Gydytojo kabinetas buvo apstatytas sunkiais Viktorijos stiliaus baldais: du foteliai iš abiejų židinio pusių, sulankstomas krėslas, uždengtas kutuota šerpe, o arčiau lango – tyrimų stalas ir nerūdijančio plieno sterilizatorius.

Kai daktaras Riufenas, barzdotas pusamžis vyriškis, ir Hanibalas įsitaisė foteliuose, gydytojas žemu maloniu balsu kreipėsi į berniuką:

– Hanibalai, matydamas be paliovos siūbuojantį metronomą ir klausydamasis mano balso, pereisi į būseną, kurią vadiname bemiegiu miegu. Neprašysiu tavęs kalbėti, tik noriu, kad išleistum kokį nors garsą, reiškiantį „taip" arba „ne". Tau ramu, tu plūduriuoji.

Ant stalo tarp jų tiksėjo metronomas, jo švytuoklė siūbavo pirmyn ir atgal. Ant židinio atbrailos tiksėjo laikrodis, apipaišytas zodiako ženklais bei cherubinais. Daktarui Riufenui kalbant Hanibalas skaičiavo metronomo ir laikrodžio dūžius. Kartais jie sutapdavo, tačiau ne visada. Hanibalas svarstė, ar suskaičiavęs sutampančius ir nesutampančius intervalus bei išmatavęs siūbuojančią metronomo švytuoklę, galėtų nustatyti nematomos švy-

---

* Medicinos mokslų daktaras, psichiatras *(pranc.).*

tuoklės dalies laikrodyje ilgį. Daktarui Riufenui tebekalbant jis nusprendė, kad tai įmanoma.

– Garsas iš burnos, Hanibalai, tiks bet koks garsas iš burnos.

Netolygiai pūsdamas orą tarp liežuvio ir apatinės lūpos, klusniai įsmeigęs akis į metronomą, Hanibalas išleido žemą plerpiantį garsą.

– Labai gerai, – tarė daktaras Riufenas. – Tu ramus, tu nyri į bemiegio miego būseną. O koks garsas galėtų reikšti „ne"? „Ne", Hanibalai. „Ne".

Įspraudęs apatinę lūpą tarp dantų ir leisdamas orą iš skruosto pro viršutines dantenas Hanibalas išleido aukštą plerpiantį garsą.

– Tai bendravimas, Hanibalai, ir tau pavyks. Kaip manai, ar mes galime toliau dirbti, tu ir aš, – drauge?

Teigiamas Hanibalo atsakymas buvo toks garsus, kad jį išgirdę pacientai laukiamajame neramiai susižvalgė. Grafas Lekteris sukryžiavo kojas ir krenkštelėjo, o mielos ledi Murasaki akys lėtai pakilo į lubas.

Į voverę panašus žmogelis pasakė:

– Tai ne aš.

– Hanibalai, žinau, kad dažnai neramiai miegi, – ištarė daktaras Riufenas. – Dabar, kai esi ramus ir miegi nemiegodamas, ar gali man papasakoti, ką regi sapnuose?

Skaičiuodamas dūžius, Hanibalas mąsliai prunkštelėjo.

Kad būtų išlaikyta simetrija su skaičiumi VIII, laikrodžio ciferblate puikavosi žyma IV, o ne IIII. Hanibalas svarstė, ar dėl to jis ir mušė valandas romėniškai – du dūžius, kurių vienas reiškė penkis, o kitas – vieną.

Gydytojas padavė jam bloknotą.

– Gal gali užrašyti, ką matai? Rėki savo sesers vardą – ar matai savo seserį?

Hanibalas linktelėjo.

Kai kurie laikrodžiai Lekterio pilyje mušdavo valandas romėniškai, o kiti – ne, tačiau visų romėniškai valandas mušančių

laikrodžių ciferblatuose buvo žyma IV, o ne IIII. Atidaręs laikrodį ir paaiškinęs, kaip veikia jo mechanizmas, ponas Jakovas papasakojo apie Nibą* ir pirmuosius jo laikrodžius, mušusius valandas romėniškai – būtų smagu mintyse apsilankyti *Laikrodžių salėje* ir patyrinėti mechanizmą. Jis ketino išsyk ten ir eiti, tačiau tam reikėtų ilgokai šūkauti daktarui Riufenui.

– Hanibalai, Hanibalai. Ar galėtum parašyti, ką matai, prisimindamas tą vietą, kur paskutinį kartą matei seserį? Ar galėtum parašyti, ką įsivaizduoji matąs?

Hanibalas rašė nežiūrėdamas į bloknotą, skaičiuodamas metronomo ir laikrodžio dūžius.

Žvilgtelėjęs į bloknotą daktaras Riufenas pajuto didesnį pasitikėjimą savimi.

– Matai jos pieninius dantukus? Tik jos pieninius dantukus? Kur juos matai, Hanibalai?

Hanibalas siektelėjo švytuoklės, sustabdė ją, įvertino jos ilgį ir svarmens padėtį metronomo skalės atžvilgiu. Tada parašė bloknote: „*Išmatų duobėje, daktare. Ar galiu atidaryti laikrodį?*“

Hanibalas drauge su kitais pacientais laukė už durų.

– Ten buvai tu, o ne aš, – pareiškė voveriškos išvaizdos pacientas. – Galėtum ir prisipažinti. Ar turi gumos?

– Mėginau išklausti dar ko nors apie jo seserį, tačiau jis užsisklendė savyje, – paaiškino daktaras Riufenas. Apžiūros patalpoje grafas stovėjo už ledi Murasaki kėdės. – Atvirai kalbant jo atvejis man visiškai nesuprantamas. Apžiūrėjau jį – fiziškai jis sveikas. Aptikau randų galvoje, tačiau nepastebėjau jokių lūžių įdubimų. Spėju, kad berniuko smegenų pusrutuliai veikia atskirai, kaip kartais atsitinka patyrus galvos traumą ir sutrikus pusrutulių ryšiui. Jis mąsto apie kelis dalykus iš karto, nė nuo vieno iš jų

* Džozefas Nibas *(Joseph Knibb)* – XVII amžiaus anglų laikrodininkas, gaminęs laikrodžius, mušusius valandas skirtingais tonais, atitinkančiais romėniškus skaitmenis.

neatsitraukdamas. Viena minčių seka visada skirta tik jo paties interesui.

Randas ant kaklo – tai į odą įsirėžusios grandinės žymė. Esu matęs tokių tik po karo, kai buvo atidarytos stovyklos. Jis nepasakys, kas atsitiko seseriai. Manau, jis tą žino, nors neaišku, ar suvokia, ir būtent čia glūdi pavojus – sąmonė atsimena tik jai būdingu greičiu tai, ką gali sau leisti atsiminti. Berniukas atsimins, kai galės tai ištverti.

Nespausiu jo, o ir hipnozė – bergždžias reikalas. Atsiminęs per anksti, jis gali amžinai sustingti savyje ir niekada nebeišsivaduoti iš skausmo. Jis gyvens jūsų namuose?

– Taip, – skubiai ištarė abu.

Riufenas linktelėjo.

– Kuo daugiau bendraukite su juo. Kai berniukas atsiskleis, bus prisirišęs prie jūsų labiau, nei įsivaizduojate.

18

Vidurvasaris Prancūzijoje. Žiedadulkių ūkas sklandė virš Esono, meldyne turškėsi antys. Hanibalas dar nekalbėjo, tačiau miegojo be sapnų ir valgė kaip bręstantis trylikametis.

Dėdė Robertas Lekteris buvo šiltesnis ir ne toks atsargus, koks buvo jo tėvas. Jame liko kažkokio menininkams būdingo nerūpestingumo, susijusio ir su amžiaus nerūpestingumu.

Ant stogo buvo įrengta galerija, kurioje galima vaikščioti. Stogo latakuose susikaupusios žiedadulkių sąnašos nuauksino samanas, ir voratinkliai draikėsi vėjyje. Pro medžius spindėjo sidabrinis upės linkis.

Grafas buvo aukštas, paukštiškos išvaizdos vyriškis. Ryškioje šviesoje ant stogo jo oda atrodė pilkšva. Ant turėklo uždėtos rankos, nors ir liesos, buvo panašios į Hanibalo tėvo rankas.

– Mūsų šeima, Hanibalai, – neįprasti žmonės, – pradėjo jis. – Mes anksti tai suvokiame, tad manau, kad ir tu jau žinai. Jei dabar tai glumina, vėliau apsiprasi. Praradai šeimą ir namus, tačiau turi mane ir Šebą. Juk ji tikra palaima, ar ne? Prieš dvidešimt penkerius metus jos tėvas atsivedė ją į mano parodą Tokijo *Metropolitene.* Nebuvau matęs dailesnio vaiko. Po penkiolikos metų, jam tapus ambasadoriumi Prancūzijoje, atvyko ir ji. Negalėdamas patikėti savo sėkme tuoj pat pasirodžiau ambasadoje ir pareiškiau ketinąs pereiti į šintoizmą. Jis pareiškė, kad religija nėra svarbiausias dalykas. Jis niekada man nepritarė, tačiau jam patinka mano paveikslai. Paveikslai! Eime.

– Čia mano studija.

Tai buvo didelė, kalkėmis išbaltinta patalpa viršutiniame rūmų aukšte. Nebaigtos drobės džiūvo ant molbertų, dar daugiau

jų buvo atramstyta į sienas. Ant žemos pakylos stovėjo sulankstomas krėslas, o ant pakabos greta jo kabėjo kimono. Šalia – molbertas su uždengta drobe.

Jie įėjo į gretimą patalpą. Didelis molbertas, švaraus laikraštinio popieriaus paketas, anglinis pieštukas bei kelios dažų tūbelės siūlė paslaptį...

– Čia bus tavo vieta, tavo asmeninė studija, – pasakė grafas. – Hanibalai, čia gali rasti paguodą. Kai jautiesi taip, tarsi tuoj pratrūktum, – piešk! Platūs rankų mostai, tirštos spalvos! Piešdamas nesitaikyk ir nedailink. Subtilybėmis pasirūpins Šeba. – Jis pažvelgė pro medžius į upę. – Pasimatysime per pietus. Paprašyk madam Brigitos, kad paieškotų tau skrybėlės. Vėlyvą popietę, po pamokų, paplaukiosime valtimi.

Grafui išėjus Hanibalas nepuolė prie molberto; apžiūrinėdamas nebaigtus grafo kūrinius jis klaidžiojo po studiją. Uždėjo ranką ant krėslo, palytėjo ant vagio kabantį kimono, priglaudė prie veido. Atsistojęs prieš uždengtą molbertą, kilstelėjo audeklą. Grafas tapė nuogą ledi Murasaki sulankstomame krėsle. Plačiai atmerktose Hanibalo akyse paveikslas atsiskleidė: šviesos atspindžiai šokčiojo berniuko vyzdžiuose, jonvabaliai žioravo jo naktyje...

Atėjo ruduo. Ledi Murasaki rengdavo vakarienę pievelėje, kur jie stebėdavo rudens pilnatį ir klausydavosi vabzdžių melodijų. Jie laukdavo, kol patekės mėnuo. Čijo tamsoje grodavo liutnia. Čirpė svirpliai. Tik pagal šilko šlamesį ir aromatą Hanibalas visada tiksliai žinojo, kur yra ledi Murasaki.

Grafas pastebėjo, kad prancūziški svirpliai neprilygsta puikiajai Japonijos cikadai *sudzumuši*, na, bet ką gi... Prieš karą grafas daugybę kartų siuntė žmones į Japoniją parvežti *sudzumuši* cikadų, tačiau nė viena jų neištvėrė kelionės. Tiesa, grafas žmonai nieko neužsiminė...

Ramiais vakarais, kai oras po lietaus skleisdavo drėgmę, jie žaisdavo kvapų atpažinimo žaidimą: ant žėručio atplaišos Hani-

balas degindavo įvairiausias žieves bei smilkalus, o Čijo spėdavo. Kad padėtų Čijo susitelkti, ledi Murasaki grodavo *koto** ar pateikdavo kokią muzikinę užuominą iš Hanibalui nepažįstamo repertuaro.

Dėdė nusiuntė Hanibalą stebėti pamokų į kaimo mokyklą. Kadangi berniukas negalėjo deklamuoti, tai sukėlė vaikų smalsumą. Antrą dieną vienas vyresnės klasės storžievis prispjovė į mažo pirmaklasio plaukus, tada Hanibalas sulaužė spjaudaliaus stuburgalį ir nosį. „Tvarkdarį“ kaipmat išsiuntė namo. Tiesą pasakius, jis nė kiek nesisielojo.

Nuo tada užuot ėjęs į mokyklą, jis namie klausėsi Čijo pamokų. Mergaitė jau daugelį metų buvo sužadėta su Japonijos diplomatų šeimos sūnumi. Dabar, būdama trylikos, iš ledi Murasaki mokėsi gyvenimo įgūdžių, kurių jai prireiks.

Šios pamokos gerokai skyrėsi nuo pono Jakovo, tačiau dėstomi dalykai buvo savitai gražūs, kaip ir pono Jakovo matematika, tad Hanibalą jie žavėjo.

Atsistojusi ryškioje šviesoje, krentančioje nuo svetainės langų, storu teptuku tapydama ant dienraščio skiaučių ir pasiekdama nepaprastai subtilių rezultatų ledi Murasaki mokė kaligrafijos. Štai amžinybės simbolis – trikampė forma, kurią malonu kontempliuoti. O po šiuo grakščiu simboliu laikraščio antraštė skelbė: NIURNBERGE PAREIKŠTI KALTINIMAI GYDYTOJAMS.

– Šis pratimas vadinasi *Aštuonių brūkšnių amžinybė,* – tarė ji. – Pamėgink.

Pamokai baigiantis ledi Murasaki ir Čijo išlankstydavo po *origamį* – gervę, kurią padėdavo ant altorėlio mansardoje.

Ketindamas lankstyti gervę Hanibalas paėmė skiautelę *origamio* popieriaus. Čijo klausiamai pažvelgė į ledi Murasaki – akimirksnį jis pasijuto pašalietis. Ledi Murasaki padavė berniukui

* Koto – japonų styginis instrumentas.

žirkles. (Vėliau ji išaiškino Čijo, kad diplomatinėje aplinkoje tai neleistina klaida.)

– Hirošimoje gyvena Čijo pusseserė vardu Sadako, – paaiškino ledi Murasaki. – Ji miršta, apnuodyta radiacijos. Sadako tiki, kad išlanksčiusi tūkstantį gervių išgyvens. Ji silpna, tad mes jai padedame kiekvieną dieną lankstydamos gerves. Nesvarbu, ar gervės gydo ar ne. Lankstydamos galvojame apie ją ir kitus pasaulio žmones, išgyvenusius karus. Tu lankstytum gerves mums, Hanibalai, o mes – tau. Išlankstykime drauge gervių Sadako.

19

Ketvirtadieniais kaime aplink fontaną ir maršalo Fošo* paminklą vykdavo didelis turgus po skėčiais. Nuo raugintų daržovių pardavėjų sklisdavo sūrymo ir acto kvapas, o jūržolėse sudėliotos žuvys ir vėžiagyviai atsiduodavo vandenynu.

Grodami savas melodijas varžėsi keli radijo imtuvai. Rylininkas su savo beždžione, po pusryčių išleisti iš kalėjimo, kur neretai rasdavo prieglobstį, be paliovos suko *Sous les Ponts de Paris***, kol vienas gavo stiklinę vyno, o kitas – arachisą. Rylininkas tuoj pat išmaukė vyną ir nutvėrė pusę arachiso, o beždžionė gudriomis akutėmis sekė, į kurią kišenę šeimininkas įsidėjo saldainį. Du žandarai bergždžiai perspėję muzikantą patraukė link kepinių palapinės.

Ledi Murasaki pasuko *Legumes Bulot,* geriausios daržovių palapinės link, įsigyti šparagų. Grafas labai mėgo šparagus, o juos greitai parduodavo.

Hanibalas sekė paskui ją pintine nešinas. Jis stabtelėjo pažiūrėti, kaip sūrio pardavėjas patepė ilgą pianino stygą ir perpjovė ja didžiulę *Grana* sūrio galvą. Pardavėjas papirko berniuką sūrio kąsneliu ir paprašė pasiūlyti poniai.

Ledi Murasaki pasigedo ant prekystalio šparagų, tačiau dar nespėjus pasiteirauti prekeivis ištraukė susiraičiusių ūglių krepšį iš po prekystalio.

– Madam, šios daržovės tokios puikios, kad negalėjau palikti jų saulėkaitoje. Laukdamas jūsų, uždengiau šiuo audeklu, sudrėkintu ne vandeniu, o tyra sodo rasa.

---

* Maršalas Ferdinandas Fošas *(Ferdinand Foch)* – Prancūzijos maršalas besibaigiant II–ajam pasauliniam karui. Jis buvo paskirtas ir visos Sąjungininkų armijos, nugalėjusios Vokietijos pajėgas, vadu.

** Po Paryžiaus tiltais *(pranc.).*

Kitoje praėjimo pusėje, priešais daržovių pardavėją, prie stalo, suręsto iš mėsininko trinkos, susijuosęs kruvina prijuoste sėdėjo Polis Momunas ir valė paukštieną. Dėliodamas skilvius bei kepenėles į atskirus dubenis metė liekanas į kibirą. Mėsininkas buvo stambus raumeningas vyras su tatuiruote ant dilbio – vyšnia su įrašu *Voici la Mienne, oł est la Tienne?** Vyšnios raudonis nublanko prieš kraują ant jo rankų. Mėsininko Polio brolis, gebėjęs tinkamiau apsieiti su pirkėjais, dirbo prie prekystalio su užrašu „Geriausia Momano mėsa“. Polo brolis atnešė jam išdarinėti žąsį. Polis gurkštelėjo išspaudų degtinės iš greta pastatyto butelio ir kruvina ranka perbraukė veidą išsiterliodamas skruostus krauju ir plunksnomis.

– Poli, raminkis, – paprašė brolis. – Mūsų laukia ilga diena.

– Kodėl tu nenupeši šito sušikto daikto? Juk tau labiau patinka pešti nei krušti, – įgėlė mėsininkas Polis ir pats susižavėjo sąmoju.

Žvelgdamas į kiaulės snukį vitrinoje Hanibalas išgirdo Polio balsą.

– Ė, japone!

Tada pasigirdo daržovininko balsas:

– Mesjė, susimildamas! Taip nedera.

Polis nesiliovė:

– Ė, japone, sakyk, ar tiesa, kad tavo putė skersa? Su išsprogusiu tiesių plaukų kuokšteliu?

Tada Hanibalas pamatė Polį, krauju ir plunksnomis išteptiotą jo veidą... *it Mėlynakio... it Mėlynakio, graužiančio paukščio odą...*

Polis atsigręžė į savo brolį.

– Klausyk, kartą Marselyje turėjau vieną tokią, kuri galėjo apimti visą tavo...

Avies kulšis tvojo Poliui į veidą taip, kad jis atbulas žnektelėjo į paukščių žarnų krūvą. Hanibalas šoko ant jo, kilojo ir trankė avies kulšimi, kol ši išslydo jam iš rankų. Berniukas ėmė graibyti ant stalo už savęs paukštienos peilio, bet jo neaptikęs griebė viš-

* Čia mano, o kur tavo? *(pranc.)*

tos vidurius ir tėškė Poliui į veidą, o mėsininkas daužė jį stambiomis kruvinomis rankomis. Polo brolis spyrė Hanibalui į pakaušį ir pagriebė nuo prekystalio veršienos plaktuką. Staiga ledi Murasaki įpuolė į mėsininko palapinę, bet šis ją nustūmė. Pasigirdo šūksnis:

– *Kiai!*

Priglaudusį milžinišką peilį prie mėsininko brolio gerklės, būtent toje vietoje, kuri perrėžiama skerdžiant kiaulę, ledi Murasaki suriko:

– Ponai, nė nemėginkite judėti.

Vis artėjant policijos švilpukams jie taip ir išbuvo sustingę. Stambios Polio rankos apsivijusios Hanibalo kaklą; nuo įremto į kaklą plieno trukčioja mėsininko brolio akis, o Hanibalas vis graibo stalą už nugaros. Slysčiodami ant atliekų du žandarai išskyrė mėsininką Polį ir Hanibalą: žandaras atplėšė berniuką nuo mėsininko, pakėlė jį nuo žemės ir pastatė kitoje palapinės pusėje.

Ilgai tylėjęs, Hanibalo balsas gergždė, tačiau mėsininkas jį suprato. Jis ramiausiai ištarė:

– Žvėris.

Tai nuskambėjo labiau kaip įvertinimas, o ne įžeidimas.

Priešais aikštę įsikūrusioje policijos nuovadoje prie langelio sėdėjo seržantas.

Žandarų viršininkas, karo išvargintas penkiasdešimtmetis, vilkintis civilinius drabužius – suglamžytą tropinį kostiumą, – savo kabinete pasiūlė ledi Murasaki ir Hanibalui sėstis ir atsisėdo pats. Ant stalo testovėjo *Cinzano* peleninė ir buteliukas vaistų skrandžiui *Clanzoflat.* Jis pasiūlė ledi Murasaki cigaretę. Ši atsisakė.

Pabeldę įėjo abu turguje budėję žandarai. Akies kampučiu tyrinėdami ledi Murasaki jie atsistojo prie sienos.

– Ar kuris nors iš čia esančių jums sudavė arba priešinosi? – pasidomėjo policininkų viršininkas.

– Ne, viršininke.

Jis paragino pateikti daugiau liudijimų.

Vyresnis žandaras žvilgtelėjo į savo užrašus.

– Daržovių pardavėjas pareiškė, kad mėsininkui pasimaišė protas, nes jis griebėsi peilio, šaukdamas, kad papjaus visus, net ir vienuoles bažnyčioje.

Viršininkas pažvelgė į lubas lyg ieškodamas paguodos.

– Mėsininkas yra Viši* režimo šalininkas. Čia jo labai nekenčia, nors tai jūs ir patys tikriausiai žinote, – dėstė vyriškis. – Imsiuosi jo. Ledi Murasaki, apgailestauju dėl įžeidimo, kurį jums teko patirti. Jaunuoli, jei vėl išgirsite ką nors užgauliojant šią ponią, prašyčiau kreiptis į mane. Supratote?

Hanibalas linktelėjo.

– Neleisiu, kad šiame kaime ką nors puldinėtų, nebent pulsiu aš pats. – Viršininkas pakilo ir atsistojo berniukui už nugaros. – Atleiskite, madam. Hanibalai, eime su manimi.

Ledi Murasaki sutriko. Vyriškis vos pastebimai papurtė galvą.

Viršininkas nusivedė Hanibalą į policijos nuovados galą, kur buvo dvi kameros: vienoje snaudė girtuoklis, o iš kitos neseniai buvo paleistas rylininkas su savo beždžione, – dubenėlis su vandeniu tebestovėjo ant grindų.

– Stok čia.

Hanibalas atsistojo kameros viduryje. Viršininkas užtrenkė kameros duris taip garsiai, kad net girtuoklis pasimuistė ir suniurnėjo.

– Pažiūrėk į grindis. Matai, kokios dėmėtos ir išsikraipiusios lentos? Jas išgraužė ašaros. Išmėgink duris. Pabandyk. Matai, iš šitos pusės jos neatsidaro. Įniršis – naudinga, bet pavojinga dovana. Paisyk sveiko proto ir niekada neatsidursi tokioje kameroje. Aš atleidžiu tik vieną kartą. Tai tavoji proga. Tačiau daugiau taip nedaryk. Nieko nebedaužyk, net ir mėsos gabalu.

Viršininkas palydėjo ledi Murasaki ir Hanibalą iki automobilio. Hanibalui įlipus ledi Murasaki akimirką liko viena su pareigūnu.

---

* Viši *(Vichy)* – miestelis Prancūzijoje, pagal kurį buvo pavadintas nacių okupuotos Prancūzijos režimas (1940–1944 m.)

– Viršininke, nenorėčiau, kad mano vyras sužinotų apie šį įvykį. Daktaras Riufenas galėtų paaiškinti šio išpuolio priežastį.

Jis linktelėjo.

– Jei grafas vis dėlto sužinotų ir pasiteirautų manęs, teigsiu, kad susipešė girtuokliai, o berniukas atsitiktinai atsidūrė tarp jų. Man labai gaila, jei grafas prastai jaučiasi. Šiaip teigčiau, jog jis pats laimingiausias žmogus.

Paskendęs savo darbuose, grafas tikriausiai niekada ir nebūtų sužinojęs apie tą įvykį. Tačiau vakare, rūkant cigarą, su vakariniais laikraščiais iš kaimo grįžęs vairuotojas Seržas pasivedėjo jį į šalį.

Penktadienio turgus vyko už dešimties mylių, Vijė miestelyje. Grafas, perbalęs po bemiegės nakties, išlipo iš automobilio tuo metu, kai mėsininkas Polis nešė ėriuko skerdieną į palapinę. Grafo lazda pataikė Poliui į viršutinę lūpą. Grafas kapojo jį ta lazda.

– Šūdo gabale, kaip drįsti įžeidinėti mano žmoną!

Polis metė mėsą ir ūmiai atstūmė grafą. Liesas vyriškis atbulas trenkėsi į prekystalį, išsitiesęs vėl puolė trankyti lazda, bet staiga sustojo su nuostaba veide. Kilstelėjęs rankas iki liemenės jis susmiubo mėsininko palapinėje veidu į žemę.

20

Pasišlykštėjęs verkšlenančiomis ir mekenančiomis giesmėmis bei monotoniška laidotuvių beprasmybe, Hanibalas Lekteris, trylikametis paskutinis savo giminės atstovas, stovėjo prie bažnyčios durų greta ledi Murasaki bei Čijo ir nenatūraliai spaudė rankas vorele traukiantiems į lauką gedėtojams. Moterys laikydamosi pokarinio prietaro tik išėjusios iš bažnyčios nusirišdavo skaras.

Ledi Murasaki klausėsi ir maloniai bei deramai atsakinėjo.

Hanibalas juto, kokia ji pavargusi. Tai privertė jį peržengti galimybių ribą: prabilti, kad nereikėtų kalbėti jai, nors iš naujo atrastas balsas greitai virto krankimu. Nors ledi Murasaki ir nustebo jį išgirdusi, bet to neparodė, tik paėmė jo ranką ir tvirtai sugniaužė, kitą ranką tiesdama dar vienam gedėtojui.

Aprašyti žymaus menininko mirties (nors gyvas jis jų vengė) iš Paryžiaus atvyko pulkas spaudos ir naujienų agentūrų žurnalistų. Ledi Murasaki neturėjo ką jiems pasakyti.

Tos nesibaigiančios dienos popietę į rūmus atvyko grafo teisininkas su Mokesčių inspekcijos tarnautoju. Ledi Murasaki pavaišino juos arbata.

– Madam, man nesmagu trikdyti jūsų gedulą, – kalbėjo mokesčių inspektorius, – tačiau norėčiau jus patikinti, kad kitiems reikalams turėsite marias laiko, kol rūmai bus parduoti iš varžytinių ir sumokėti paveldėjimo mokesčiai. Mielai priimčiau jūsų paveldėjimo mokesčio užstatą, tačiau kadangi jūsų, kaip Prancūzijos pilietės, statusas dabar bus svarstomas, tai neįmanoma.

Pagaliau stojo naktis. Hanibalas palydėjo ledi Murasaki iki pat jos kambario durų. Čijo ketindama miegoti ponios kambaryje čia jau buvo pasiklojusi patalą.

Hanibalas ilgai būdravo savo kambaryje, o kai pagaliau suėmė miegas, atslinko ir sapnai.

Krauju ir plunksnomis išteptas Mėlynakio veidas virsta mėsininko Polio veidu, ir atvirkščiai.

Hanibalas atsibudo tamsoje, tačiau sapnas nesiliovė – veidai liko įsispaudę lubose it hologramos. Dabar, kai jau galėjo kalbėti, jis neberėkė.

Berniukas atsikėlė ir tyliai užlipo laiptais į grafo studiją. Iš abiejų molberto pusių uždegė sietynus. Ant sienų kabėję portretai, baigti ir pusiau baigti, pasitraukus jų kūrėjui įgijo būtį. Hanibalas juto, kaip jie veržiasi grafo sielos link tarsi galėtų grąžinti jam alsavimą.

Išplauti dėdės teptukai sukišti į skardinę, kreidelės ir anglies pieštukai sudėti į rantytus dėklus. Ledi Murasaki paveikslo nebebuvo, nuo kablio buvo nukabintas ir kimono.

Mėgindamas atsikratyti įspūdžių, Hanibalas puolė tapyti smarkiais mostais – kaip buvo pataręs dėdė – plačiais potėpiais įstrižai brūkšniuodamas laikraštinį popierių, liedamas spalvas. Tai nepadėjo. Prieš aušrą liovėsi stengęsis; baigęs kankintis, tiesiog stebėjo, ką atskleidė jo paties ranka.

21

Hanibalas sėdėjo ant kelmo nedidelėje laukymėje palei upę, timpčiojo liutnios stygas ir stebėjo, kaip voras mezga tinklą. Voras, dailus geltonai juodas kryžiuotis verpėjas, darbuodamasis tolo nuo centro. Vorui triūsiant tinklas siūbavo. Atrodė, kad gyvį paveikė liutnios garsai – timpčiojant stygas jis ėmė puldinėti po tinklą ieškodamas pakliuvusių aukų. Nors vis dar neišvengdavo klaidų, Hanibalas beveik jau galėjo pagroti japonišką dainą. Jis prisiminė malonų ledi Murasaki altą, kai ši prabildavo angliškai ir retkarčiais pasigirstančias vakarietiškai gamai nebūdingas gaidas. Hanibalas pagrojo arčiau voratinklio ir vėl atsitraukė. Lėtai atskridęs vabalas įlėkė į tinklą, ir voras skubriai jį vystė.

Tebebuvo šilta ir ramu, upė blizgėjo lygi it veidrodis. Palei krantus vandeniu šliuožė čiuožikai, virš nendryno plazdėjo laumžirgiai. Mėsininkas Polis pasiyrė viena ranka, jo valtelė pasroviui nuslydo link svyrančių nuo kranto gluosnių. Polio jauko krepšyje čirpė svirpliai. Sučiupus svirplį ir užmovus ant kabliuko nuo stambios Polio rankos susidomėjusi pakilo raudonakė musė. Jis užmetė meškerę po gluosniais: plūdė išsyk paniro, o meškerė ėmė tirtėti.

Ištraukęs žuvį Polis ją pakabino greta kitų ant grandinės, juosusios valties šoną. Užsiėmęs žuvimi viena ausimi nugirdo stygų brązgėjimą. Nučiulpęs nuo nykščio žuvies kraują nusiyrė prie medžiais apaugusios nedidelės prieplaukos, kur buvo palikęs sunkvežimį. Prieplaukoje prisėdęs ant grubiai nutašyto suoliuko išvalė didžiausias žuvis ir sukrovė jas į drobinį maišą su ledu. Kitos, sukabintos ant grandinės vandenyje, tebebuvo gyvos. Mėgindamos pasislėpti jos tempė grandinę po prieplauka.

Kažkas su pertrūkiais grodamas tolimų, ne Prancūzijos, kraštų melodiją, brunzgino stygas. Polis žvilgtelėjo į sunkvežimį... Palypėjęs krantu, tebenešinas peiliu kaulams išimti, apžiūrėjo automobilį, patikrino radijo anteną, žvilgtelėjo į padangas. Įsitikino, ar užrakintos durys. Vėl pasigirdo brązgėjimas, dabar virtęs melodija.

Aplenkdamas krūmus Polis atsekė garsą iki nedidelės laukymės ir pamatė Hanibalą. Šis sėdėjo ant kelmo ir skambino japoniška liutnia, kurios dėklas buvo atremtas į motociklą. Šalia gulėjo piešimo bloknotas. Polis tuoj pat grįžo prie sunkvežimio ir patikrino, ar benzino įpylimo vamzdyje nėra cukraus grūdelių. Nepakeldamas akių Hanibalas grojo tol, kol mėsininkas atsistojo tiesiai prieš jį.

– *Polis Momunas, geriausia mėsa,* – tarė Hanibalas. Jis matė ryškų vaizdą, kurį juosė lūžusių spindulių raudonis – lyg apšarmojusiame lange arba ant lęšio krašto.

– Prabilai, mažas nebylus benkarte. Jei primyžai man į radiatorių, nusuksiu tavo sušiktą galvą. Čia joks žandaras tau nepadės.

– Nepadės ir tau. – Hanibalas skimbtelėjo dar kelias gaidas. – Tai, ką padarei, neatleistina. – Hanibalas padėjo liutnią ir pakėlė eskizų bloknotą. Žvelgdamas į Polį iš apačios, mažuoju piršteliu bloknote kažką pataisė.

Tada atvertė kitą lapą ir atsistojo tiesdamas baltą popierių Poliui.

– Privalai raštu atsiprašyti vienos ponios. – Nuo Polio tvoskė kūno riebalais ir nešvariais plaukais.

– Berniuk, tau pasimaišė protas, kad čia atėjai.

– Rašyk, kad apgailestauji, suvoki, koks tu niekingas, kad niekada nebepažvelgsi į ją ir nebekalbinsi jos turguje.

– Atsiprašyti japonės? – nusijuokė Polis. – Pirmiausia šveisiu tave į upę ir gerai išvelėsiu. – Jis palietė ranka peilį. – Tada gal praręšiu tau kelnes ir įkišiu kai ką ten, kur tau nepatiks. – Mėsininkas artėjo prie Hanibalo, o berniukas traukėsi atatupstas prie motociklo ir liutnios dėklo.

Staiga Hanibalas sustojo.

– Man rodos, teiravaisi apie jos putę. Kuria kryptimi, tavo manymu, ji skelta?

– Ar ji tavo motina? Japoniška putė įstriža! Jei iškruštum mažąją japonę, pats pamatytum.

Iškėlęs didžiules rankas smūgiui Polis pasiruošė, o Hanibalas vienu mostu iš liutnios dėklo ištraukė lenktą kalaviją ir perrėžė vyrui pilvo apačią.

– Tokia įstriža?

Mėsininko riksmas nuaidėjo iki medžių viršūnių, net paukščiai pakilo būriu. Polis griebėsi rankomis ir gausiai apsipylė krauju. Pažvelgęs į žaizdą ir traukdamasis mėgino sulaikyti žarnas, drimbančias jam į rankas. Hanibalas žingtelėjo į šoną ir pasisukęs dar vienu smūgiu perrėžė Polį ties inkstais.

– O gal ji arčiau stuburo?

Berniukas mojavo kardu kapodamas *X* raides Polio kūne. Aukos akys išsiplėtė iš siaubo. Mėsininkas dar mėgino bėgti, bet jį pavijo smūgis į raktikaulį – arterija sušnypštė ir aptaškė Hanibalui veidą. Dar du smūgiai perskrodė vyrą po kulkšnimis, ir baubdamas it veršis jis nusirito žemyn.

Mėsininkas Polis sėdi atsirėmęs į kelmą. Jis nebegali pakelti rankų.

Hanibalas žvelgia jam į veidą.

– Ar nori pamatyti mano piešinį?

Jis pakiša bloknotą. Piešinyje pavaizduota mėsininko Polio galva ant pailgos lėkštės, o į plaukus įrišta kortelė su vardu. Kortelėje parašyta: *Polis Momunas, geriausia mėsa.* Polio akyse vaizdas temsta. Hanibalas dar kartą mosteli kalaviju. Mėsininkui viskas aplink pakrypsta įstrižai, kol nustoja tekėjęs kraujas ir stoja tamsa.

Tamsoje Hanibalas regi artėjantį gulbiną ir girdi Mišos balsą. Tada garsiai išdejuoja: „Ooo, Aniba!"

Popietė blėso. Užmerktomis akimis, atsirėmęs į kelmą, ant kurio pūpsojo mėsininko galva, Hanibalas sėdėjo ten, kol gerokai

sutemo. Dar ilgokai rymojo atsimerkęs. Pagaliau atsistojo ir pasuko į prieplauką. Išvydęs ploną grandinę, ant kurios sukabintos žuvys, Hanibalas pasitrynė randą aplink kaklą. Žuvys tebebuvo gyvos. Šlapia ranką palietė jas ir paleido vieną po kitos.

– Plaukit, – paskatino. – Plaukit. – Ir švystelėjo tuščią grandinę toli į vandenį.

Tada paleido ir svirplius.

– Šokuokit, šokuokit! – tarė jiems. Tada žvilgtelėjo į drobinį maišą su išvalytomis žuvimis, ir jam pakilo apetitas.

– Mmm, – sučepsėjo.

22

Smurtinė mėsininko Polio mirtis nė kiek nesukrėtė daugelio kaimo gyventojų. Jų seniūną ir kelis tarybos narius, vykdydami represijas už pasipriešinimą okupantams, sušaudė naciai.

Didžioji Polio kūno dalis gulėjo ant cinkuoto stalo *Pompes Funébres Roget* balzamavimo patalpoje. Jis atgulė po grafo Lekterio. Sutemus prie laidojimo namų sustojo juodas *Citroën Traction Avant.* Prie durų stovėjęs žandaras nuskubėjo atidaryti automobilio durelių.

– Labas vakaras, inspektoriau.

Iš automobilio išlipo maždaug keturiasdešimties metų vyras, apsivilkęs dailiai pasiūtu kostiumu. Draugišku linktelėjimu atsakęs į uolų žandaro pasisveikinimą, jis atsigręžė ir tarė vairuotojui bei kitam pareigūnui, sėdinčiam ant galinės sėdynės:

– Dėžes nuvežkite į policijos nuovadą.

Laidojimo namų savininką poną Rožė ir policijos viršininką inspektorius užtiko balzamavimo patalpoje, prigrūstoje čiaupų, vamzdelių bei emalio ir atsargų, sukrautų dėžėse su stikliniu šonu.

Išvydęs policijos pareigūną iš Paryžiaus viršininkas net nušvito:

– Inspektorius Popilis! Džiaugiuosi, kad atvykote. Tikriausiai manęs neatsimenate. Bet...

Inspektorius atidžiai įsižiūrėjo į viršininką.

– Žinoma, atsimenu. Į Niurnbergą pristatėte de Rė ir teismo metu sėdėjote už jo.

– Stebėjau, kaip pateikiate įrodymus. Pone, man didžiulė garbė.

– Ką gi čia turime?

Laidojimo namų savininko padėjėjas Loranas nutraukė maršką.

Mėsininko Polio kūnas tebebuvo su drabužiais. Įstrižai suraižyti ilgi raudoni dryžiai, kurie buvo matyti ten, kur drabužiai nepermirkę krauju. Lavonas buvo be galvos.

– Polis Momunas... arba didesnė jo dalis, – tarė viršininkas. – Čia velionio dosjė?

Popilis linktelėjo.

– Trumpa ir bjauri. Jis gabeno žydus iš Orleano.

Inspektorius apžiūrėjo kūną, apėjo aplink, pakėlė Polio plaštaką ir ranką, kurios blyškume dar labiau išryškėjo grubi tatuiruotė. Išsiblaškęs kalbėjo pats sau:

– Ant rankų yra žaizdų, patirtų ginantis, tačiau mėlynės ant krumplių yra kelių dienų senumo. Jis neseniai mušėsi.

– Jis nuolat mušdavosi, – patikino laidotuvių biuro savininkas.

Prabilo ir padėjėjas Loranas:

– Praėjusį šeštadienį jis susikivirčijo bare. Išdaužė dantis vienam vyriškiui ir merginai. – Loranas trūktelėjo galvą norėdamas parodyti, kaip stipriai šis smūgiuodavo, net jo aukštyn sušukuoti plaukai sulingavo ant nedidukės kaukolės.

– Prašyčiau sąrašo. Nesenų jo priešininkų, – tarė inspektorius. Tada palinko prie kūno uosdamas. – Mesjė Rožė, ar ką nors darėte šiam kūnui?

– Ne, mesjė. Viršininkas man vienareikšmiškai uždraudė...

Inspektorius Popilis pamojo prieiti prie stalo. Artyn žengė ir Loranas.

– Ar taip kvepia kokia nors jūsų naudojama medžiaga?

– Užuodžiu cianidą, – tarė laidojimo biuro savininkas Rožė. – Iš pradžių jį nunuodijo!

– Cianidas kvepia degintais migdolais, – papildė Popilis.

– Šis kvapas panašus į vaistų nuo danties skausmo, – tarė Loranas nesąmoningai trindamas žandikaulį.

Laidojimo biuro savininkas atsigręžė į padėjėją:

– Idiote! Kur matai jo dantis?

– Taip. Gvazdikėlių aliejus, – ištarė inspektorius Popilis. – Viršininke, ar galima pasimatyti su vaistininku ir pavartyti jo knygas?

Virėjo padedamas, Hanibalas iškepė puikią žuvį su žvynais, apvoliotą žolelėmis ir padengtą Bretanės jūros druska, ir dabar traukė ją iš krosnies. Staigiu judesiu tekštelėjus atbuląja virėjo peilio puse, pluta suskilo ir nusilupo kartu su žvynais, o virtuvėje pasklido nuostabus kvapas.

– Hanibalai, įsidėmėk, – tarė virėjas, – gardžiausi žuvies kąsneliai yra žiaunos. Tai tinka daugeliui būtybių. Pjaustydamas žuvį prie stalo, vieną žiauną įdėk poniai, o kitą – garbingiausiam svečiui. Žinoma, jei patieki ją virtuvėje, gali pats suvalgyti abi.

Turguje pirktais maisto produktais nešinas įžengė Seržas. Jis ėmė krauti pirkinius iš krepšių.

Paskui Seržą į virtuvę tyliai įėjo ir ledi Murasaki.

– *Petit Zinc* sutikau Loraną, – tarė Seržas. – Jis pasakojo, kad policija nerado tos šlykštaus mėsininko galvos. Ir dar sakė, kad kūnas kvepėjo – tik pamanykite! – gvazdikėlių aliejumi, tuo, kur maldo dantų skausmą. Taip pat užsiminė...

Hanibalas pamatė ledi Murasaki ir nutraukė Seržą.

– Jums išties reikėtų ko nors užvalgyti, mano ponia. Šis patiekalas tikrai patiks.

– O aš atnešiau persikų ledų ir šviežių persikų, – pasakė Seržas.

Ledi Murasaki ilgai žvelgė Hanibalui į akis.

Visiškai ramus jis jai šypsojosi.

– Persikai! – tepasakė.

23

Vidurnaktis. Ledi Murasaki gulėjo lovoje. Pro atvirą langą dvelkė švelnus vėjelis ir iš apačios nešė kiemo kampe žydinčios mimozos kvapą. Kad rankomis bei kojomis pajustų oro sroves, ji nusimetė antklodę. Plačiai atmerktomis akimis žvelgė viršun į tamsias lubas, o akimirksniui užsimerkusi girdėjo menkiausią trakštelėjimą.

Apačioje, kieme, senoji mastifų veislės kalė sapnuodama krustelėjo, šnervės išsiplėtė, ji giliai įkvėpė. Kaktos odoje susimetė kelios raukšlės, ir ji vėl nugrimzdo į malonius sapnus apie gaudynių kraują nasruose.

Tamsoje virš ledi Murasaki sugirgždėjo mansardos grindys. Ne pelė cyptelėjo – lentas prislėgė svoris. Moteris giliai įkvėpė ir vienu judesiu nuleido kojas ant šaltų akmeninių miegamojo grindų. Užsimetusi lengvą kimono ir perbraukusi plaukus, ištraukė gėles iš vazos ir žibintu nešina laiptais užlipo į mansardą.

Mansardos duryse išdrožta kaukė jai šypsojosi. Ledi Murasaki išsitiesė, palietė ranka išskaptuotą veidą ir stumtelėjo duris. Skersvėjis priplojo rūbą prie nugaros. Ji dar pastūmėjo duris ir tolumoje, tamsios mansardos gale, pasirodė menka blykčiojanti šviesėlė. Ledi Murasaki patraukė šviesos link, jos žvakės liepsna žioravo ant stebinčių *no* kaukių ir kadaruojančių marionečių, gestikuliuojančių dvelktelėjus sukeltam vėjeliui. Praėjusi pro pintus krepšius ir apklijuotus lagaminus, likusius iš metų, praleistų su Robertu, ji patraukė prie šeimos altorėlio ir šarvų, apšviestų degančių žvakių.

Ant altorėlio priešais šarvus gulėjo kažkoks tamsus daiktas. Žvakių šviesoje ji tematė siluetą. Pastačiusi žibintą ant dėžės šalia

altorėlio, moteris išvydo mėsininko Polio galvą, stirksančią sekliame *suiban* gėlių inde. Polio veidas švarus ir blyškus, lūpos sveikos, nėra tik skruostų, o iš burnos į gėlių indą ištekėjęs kraujas tyvuliuoja po gėlių kompozicija lyg vanduo. Polio plaukuose įrišta kortelė. Kortelėje kaligrafiška rašysena įrašyta: „*Momund, Boucherie de Qualité*"*.

Polio galva atgręžta į šarvus, akys pasuktos į samurajaus kaukę. Ledi Murasaki taip pat atsigręžė į kaukę ir prabilo japoniškai:

– Labas vakaras, garbusis protėvi. Atleisk už šią nederamą puokštę. Nepaisant didžiausios pagarbos, ne tokios pagalbos tikėjausi.

Ji negalvodama pakėlė nuo grindų nuvytusią gėlę bei kaspiną ir paslėpė rankovėje, jos žvilgsnis neramiai lakstė. Ilgasis kardas ir karo kirvis buvo vietoje. Trūko tik trumpojo kardo.

Ji žingtelėjo atgal ir atvėrė mansardos langą. Giliai įkvėpė. Girdėjo ausyse mušant pulsą. Vėjelis plazdeno jos rūbą ir žvakių liepsneles.

Kažkas tyliai sukrebždėjo už *no* kostiumų. Vienos kaukės akys ją stebėjo.

Ji tarė japoniškai:

– Labas vakaras, Hanibalai.

Iš tamsos atsklido atsakymas japonų kalba:

– Labas vakaras, mano ponia.

– Hanibalai, gal galėtume kalbėtis angliškai? Nenorėčiau atskleisti savo protėviui kai kurių dalykų.

– Kaip pageidausite, mano ponia. Šiaip ar taip mano japonų kalbos žinios jau išsemtos.

Trumpuoju kardu ir audeklu jam valyti nešinas Hanibalas žengė į žibinto šviesą. Ledi Murasaki žingtelėjo jo link. Ilgasis kardas gulėjo lentynoje priešais šarvus – ji pasiektų kardą, jei to prireiktų.

---

* Momunas, geriausia mėsa *(pranc.)*.

– Būčiau pasinaudojęs mėsininko peiliu, – tarė Hanibalas. – Paėmiau protėvio Masamunės kardą, nes jis pasirodė ypač tinkamas. Tikiuosi, jūs neprieštaraujate. Prisiekiu jums – ašmenyse neliko nė menkiausios įrėžos. Mėsininką pjovė kaip sviestą.

– Nerimauju dėl tavęs.

– Nesirūpinkite. Atsikratysiu... šituo.

– Nereikėjo dėl manęs to daryti.

– Padariau tai dėl savęs, dėl jūsų, ledi Murasaki, orumo. Jūs už tai nė kiek neatsakinga. Manau, kad protėvis Masamunė leido pasinaudoti jo kardu. Šis įnagis iš tiesų nuostabus.

Hanibalas įkišo trumpąjį kardą į makštį ir pagarbiai nusilenkęs šarvams vėl padėjo jį į lentyną.

– Virpate, – tarė jis. – Puikiai tvardotės, tačiau virpate lyg paukštelis. Nebūčiau ėjęs pas jus be gėlių. Ledi Murasaki, myliu jus.

Apačioje, prie kiemo vartų, klyktelėjo dvibalsė Prancūzijos policijos sirena. Mastifų veislės kalė pabudo ir šoko loti.

Ledi Murasaki puolė prie Hanibalo, sugriebė jo rankas ir prisispaudė prie veido. Pabučiavusi jo kaktą griežtai sušnabždėjo:

– Mikliai! Nusišveisk rankas! Čijo kambaryje yra citrinų.

Kažkur toli namuose sudundėjo durų plaktukas.

24

Ledi Murasaki privertė inspektorių Popilį palaukti, kol jos širdis sudunksėjo šimtą kartų, ir tik tada pasirodė ant laiptų. Inspektorius su padėjėju stovėjo aukšto prieškambario viduryje ir žvelgė į moterį, lipančią žemyn. Jis atrodė budrus ir ramus, lyg dailus voras priešais tinklines langų vidlotes, o už langų ji regėjo beribę naktį.

Išvydęs ledi Murasaki Popilis smarkokai iškvėpė orą. Prieškambario skliautas sustiprino garsą, tad ji sukluso.

Atrodė, kad moteris nusileido staiga, tarsi nė nebūtų laiptų. Jos rankas dengė rankovės.

Šalia stovėjo Seržas paraudusiomis akimis.

– Ledi Murasaki, šie ponai iš policijos.

– Labas vakaras.

– Labas vakaras, madam. Atleiskite, kad trukdome jus taip vėlai. Privalau pateikti keletą klausimų apie jūsų... sūnėną?

– Taip, sūnėną. Ar galėčiau pamatyti jūsų pažymėjimus? – Jos ranka lėtai išslydo iš rankovės ir apsinuogino. Ji perskaitė visus pažymėjimų įrašus ir apžiūrėjo fotografiją.

– Inspektorius *Po*pilis?

– Po*pi*lis, madam.

– Inspektoriau, fotografijoje jūs segite Garbės legiono ordiną.

– Taip, madam.

– Dėkoju, kad atvykote.

Kai ji atidavė pažymėjimą, Popilis pajuto gaivų ir švelnų aromatą. Ji stebėjo inspektoriaus veidą ir pamatė tai, ko laukė – vos pastebimai krustelėjo šnervės ir akių vyzdžiai.

– Madam?..

– Murasaki Šikibu.

– Madam yra grafienė Lekter, paprastai į ją kreipiamasi japonišku vardu – ledi Murasaki, – policininkams drąsiai pareiškė Seržas.

– Ledi Murasaki, norėčiau asmeniškai pasikalbėti su jumis, o paskui akis į akį su jūsų sūnėnu.

– Inspektoriau, nepaisant deramos pagarbos jūsų institucijai, nuogąstauju, kad tai neįmanoma, – tarė ledi Murasaki.

– Madam, tai visiškai įmanoma, – pasakė inspektorius Popilis.

– Mielai priimame jus mūsų namuose ir visiškai geranoriškai kalbėsimės su jumis abu kartu.

Hanibalas prabilo nuo laiptų:

– Labas vakaras, inspektoriau.

Šis atsigręžė į Hanibalą.

– Jaunuoli, norėčiau, kad vyktumėte su manimi.

– Žinoma, inspektoriau.

Ledi Murasaki kreipėsi į Seržą:

– Gal atneštumėte man šalį?

– Madam, tai nebūtina, – tarė Popilis. – Jums nebūtina vykti kartu. Apklausiu jus rytoj, madam. Jūsų sūnėnui nieko nenutiks.

– Viskas gerai, mano ponia, – pasakė Hanibalas.

Pajutusi palengvėjimą, ledi Murasaki kiek atgniaužė rankovėse paslėptus riešus.

25

Balzamavimo patalpoje buvo tamsu ir tylu, tik lėtai lašėjo čiaupas. Inspektorius ir Hanibalas aplytais pečiais ir batais stovėjo tarpduryje.

Ten buvo Momanas. Hanibalas jį užuodė ir laukė, kol Popilis uždegs šviesą, svarstydamas, koks draminis antraktas policininkui pasirodys tinkamas.

– Kaip manai, ar atpažintum Polį Momuną vėl jį pamatęs?

– Pasistengsiu, inspektoriau.

Popilis įjungė šviesą. Laidojimo biuro savininkas buvo nuvilkęs Momano drabužius ir sudėjęs į popierinius maišus, kaip jam ir buvo nurodyta. Pilvas buvo uždengtas grubiai sudygsniuotu guminio lietpalčio gabalu, o perrėžtas kaklas – rankšluosčiu.

– Ar atsimeni mėsininko tatuiruotę?

Hanibalas apėjo kūną.

– Taip. Bet neskaičiau, kas joje įrašyta.

Berniukas pažvelgė į inspektorių. Jis įžiūrėjo supratingą žvilgsnį, rusenantį inspektoriaus akyse.

– Kas ten parašyta? – paklausė inspektorius.

– „Čia mano, o kur tavo?"

– O gal turėtų būti parašyta: „Čia tavo, o kur mano?" Čia tavo pirmoji auka, o kur mano galva? Kaip manai?

– Manau, kad jums neverta gaišti laiką. Norėčiau tuo tikėti. Ar viliatės, kad man priėjus velioniui iš žaizdų ims plūsti kraujas?

– Ką šis mėsininkas pasakė poniai, kad taip įsiutai?

– Inspektoriau, jis manęs neįsiutino. Iš jo burnos liejosi įžeidinėjimai visiems, kurie tik girdėjo. Tarp jų ir aš. Jis buvo storžievis.

– Ką jis pasakė, Hanibalai?

– Inspektoriau, jis klausinėjo, ar tiesa, kad japonių putė įstriža. Jis kreipėsi: „Ė, japone!“

– Įstriža... – Beveik liesdamas odą, inspektorius Popilis brėžė dygsnių liniją ant Polio Momuno pilvo. – Tokia įstriža? – Mėgindamas kažką įžiūrėti, inspektorius atidžiai žvelgė į Hanibalo veidą. Bet nieko nepamatė, todėl pateikė dar vieną klausimą:

– Kaip jautiesi matydamas jį negyvą?

Hanibalas kilstelėjo dengiantį kaklą rankšluostį.

– Abejingas, – atsakė.

Policijos nuovadoje įrengtą poligrafą kaimo policininkai matė pirmą kartą, todėl gerokai smalsavo. Operatorius, atvykęs iš Paryžiaus drauge su inspektoriumi Popiliu, kažką vis reguliavo, kartais vien dėl teatrališko įspūdžio, kol vamzdeliai įšilo ir į prakaitu bei cigarečių dūmais pridvisusį orą įsiliejo izoliacinės medžiagos skleidžiamas karštos medvilnės kvapas. Tada inspektorius, stebėdamas įrenginį apžiūrinėjantį Hanibalą, visus išvarė iš patalpos, kol liko tik berniukas, jis pats ir operatorius. Poligrafo operatorius prijungė įrenginį prie Hanibalo.

– Pasakyk savo vardą, – tarė operatorius.

– Hanibalas Lekteris. – Berniuko balsas tebebuvo šiurkštus.

– Kiek tau metų?

– Trylika.

Rašalinės adatos vienodai braižė poligrafo popierių.

– Kiek laiko gyveni Prancūzijoje?

– Šešis mėnesius.

– Ar pažinojai mėsininką Polį Momuną?

– Nebuvome supažindinti.

Adatos nė nevirptelėjo.

– Tačiau žinojai, kas jis toks.

– Taip.

– Ar ketvirtadienį su Poliu Momunu turguje susivaidijote, o tada susimušėte?

– Taip.
– Ar lankai mokyklą?
– Taip.
– Ar mokykloje privaloma vilkėti uniformą?
– Ne.
– Ar žinai ką nors apie Polio Momuno mirtį, dėl ko jaustumeisi kaltas?
– Jausčiausi kaltas?
– Atsakinėk tik „taip“ arba „ne“.
– Ne.
Rašalo linijų smailės ir įdubos visiškai tolygios. Kraujospūdis nepakilo, pulsas nepadažnėjo, kvėpavimas tolygus ir ramus.
– Žinai, kad mėsininkas negyvas?
– Taip.
Poligrafo operatorius pasukiojo įrenginio rankenėles.
– Ar mokeisi matematikos?
– Taip.
– Ar mokeisi geografijos?
– Taip.
– Ar matei Polio Momuno lavoną?
– Taip.
– Ar nužudei Polį Momuną?
– Ne.
Rašalo linijų smailės neišryškėjo. Operatorius nusiėmė akinius duodamas ženklą inspektoriui Popiliui baigti apklausą.
Po Hanibalo į kėdę sėdo pagarsėjęs plėšikas iš Orleano, jau turėjęs gausybę reikalų su policija. Plėšikas laukė, kol inspektorius Popilis ir poligrafo operatorius tarėsi už durų vestibiulyje.
Popilis išvyniojo popieriaus juostą.
– Ledas.
– Berniukas nereaguoja į nieką, – tarė poligrafo operatorius. – Jis – atbukęs karo našlaitis arba jo savitvarda nežmoniška.
– Nežmoniška, – sutiko Popilis.
– Pirmiau apklausite plėšiką?

– Manęs jis nedomina, bet norėčiau, kad tu su juo susitvarkytum. O aš jam kelis kartus suduosiu berniuko akivaizdoje. Supratai mane?

Į kaimą vedančiu keliu nuokalnyn riedėjo motociklas užgesintomis šviesomis ir išjungtu varikliu. Vairuotojas vilkėjo juodą kombinezoną ir juodą galvos apdangalą, dengiantį veidą. Tuščios aikštės gale motociklas pasuko už kampo, trumpam pasislėpė už pašto furgono, pastatyto priešais pašto skyrių, ir nuvažiavo toliau. Vairuotojas sunkiai stūmėsi, bet neužvedė variklio iki pat įkalnės už kaimo.

Inspektorius Popilis ir Hanibalas sėdėjo viršininko kabinete. Inspektorius perskaitė viršininko *Clanzoflat* buteliuko etiketę ir pasvarstė, ar nevertėtų ir jam išgerti vaistų.

Padėjęs ant stalo poligrafo juostelės ritinį, stumtelėjo pirštu. Juostelei išsivijus, pasirodė ilga mažų smailių eilė. Smailės jam panėšėjo į debesyse skendinčio kalno prieškalnes.

– Hanibalai, ar tu nužudei mėsininką?

– Galiu paklausti?

– Taip.

– Iš Paryžiaus kelias tolimas. Ar mėsininkų mirtys – jūsų specializacija?

– Mano specializacija – karo nusikaltimai, o Polis Momunas įtariamas įvykdęs net kelis. Hanibalai, karo nusikaltimai nesibaigia su karu. – Skaitinėdamas reklamą ant visų peleninės šonų Popilis nutilo. – Galbūt suprantu tavo padėtį geriau, nei tu manai.

– Ir kokia gi mano padėtis, inspektoriau?

– Netekai tėvų per karą. Gyvenai prieglaudoje užsisklendęs savyje, praradęs šeimą. Ir pagaliau... pagaliau tavo dailioji pamotė atlygino tau už visa tai. – Siekdamas užmegzti ryšį Popilis padėjo ranką Hanibalui ant peties. – Vien jos aromatas išsklaido prieglaudos kvapą. O mėsininkas apsvaidė ją purvais. Jei tu jį nužudei, suprantu tave. Galėtume kartu tai paaiškinti teisėjams...

Vengdamas Popilio prisilietimo Hanibalas atsilošė kėdėje.

– *Vien jos aromatas išsklaido prieglaudos kvapą.* Inspektoriau, kuriate eiles?

– Ar tu nužudei mėsininką?

– Polis Momunas žuvo pats. Jis mirė dėl savo kvailumo ir storžieviškumo.

Inspektorius Popilis buvo nemažai patyręs ir gerai išmanė visokius baisumus, – toks buvo ir šis balsas, kurio klausėsi. Sklisdamas iš berniuko lūpų jis skambėjo kiek kitokiu tembru ir stebino. Šio savito bangų ilgio jis dar nebuvo girdėjęs, tačiau atpažino jį kaip *kitokį*. Jau ilgokai nebejautė medžioklės virpulio, besipriešinančio proto kibumo. Juto tai galvos oda ir dilbiais. Gyveno dėl to.

Viena jo dalis troško, kad mėsininką būtų nužudęs tas plėšikas. Kita jo dalis įsivaizdavo, kokia vieniša ir apleista pasijustų ledi Murasaki, jei berniukas pakliūtų į kokią įstaigą.

– Mėsininkas žvejojo. Ant jo peilio rasta kraujo ir žvynų, tačiau jis neturėjo žuvų. Virėjas pasakojo, kad parnešei puikią žuvį vakarienei. Kur gavai tą žuvį?

– Sužvejojau, inspektoriau. Už valčių pastogės esame užmetę meškerių su jauku. Galiu parodyti, jei norite. Inspektoriau, ar pats pasirinkote karo nusikaltimus?

– Taip.

– Dėl to, kad per karą netekote šeimos?

– Taip.

– Ar galiu paklausti, kaip tai atsitiko?

– Keli šeimynykščiai žuvo kovose. Kiti buvo išvežti į rytus.

– Ar sučiupote tuos, kurie tai padarė?

– Ne.

– Tačiau jie buvo Viši režimo šalininkai – tokie kaip mėsininkas.

– Taip.

– Ar galime kalbėtis visiškai nuoširdžiai?

– Be abejonės.

– Ar apgailestaujate dėl Polio Momuno mirties?

Tolimajame aikštės gale kaimo kirpėjas M. Riubenas su savo mažuoju terjeru pasuko iš lapais nuklotos šalutinės gatvelės ketindamas kaip ir kasnakt apeiti aikštę. Visą dieną plepėjęs su klientais M. Riubenas vakare kalbėdavosi su savo šunimi. Jis trūktelėjo šunėką nuo žolės rėžio priešais paštą.

– Savo reikalus derėjo atlikti Felipo pievelėje, kur niekas nematė, – paaiškino. – Čia tau gresia bauda. O tu neturi pinigų. Mokėti tektų man.

Priešais paštą ant stulpo stovėjo pašto dėžutė. Tįsdamas pavadį šuo įsitempė ir kilstelėjo koją ant stulpo.

Virš pašto dėžutės išvydęs veidą Riubenas tarė:

– Labas vakaras, mesjė. – Tada atsigręžė į šunį. – Žiūrėk, kad neapdergtum pono! – Šuo suinkštė, o Riubenas pastebėjo, kad už pašto dėžutės nematyti kojų.

Beveik pralenkdamas blausią priekinio žibinto šviesą, akmenimis grįstu vienos juostos keliu lėkė motociklas. Sykį, kai iš priekio pasirodė automobilis, vairuotojas nėrė tarp pakelės medžių ir laukė, kol galiniai automobilio žibintai išnyko iš akių.

Tamsiame rūmų garaže priekinis motociklo žibintas užgeso, vėsdamas tukseno variklis. Ledi Murasaki nusitraukė juodą galvos apdangalą ir vienu judesiu pasitaisė plaukus.

Policijos šviesos signalai mirgėjo pašviesdami Polio Momuno galvą, gulinčią ant pašto dėžutės. *Boche** – buvo parašyta ant kaktos, vos po plaukais. Vėlyvi lėbautojai ir naktinės pamainos darbininkai rinkosi pasižiūrėti reginio.

Inspektorius Popilis pasivedėjo Hanibalą artyn ir pažvelgė į jį nuo mirusiojo veido žioruojančioje šviesoje. Jam nepasirodė, kad berniuko išraiška nors kiek pasikeistų.

---

* Menkinamasis vokiečio įvardijimas, pvz., fricas *(pranc.)*.

– Galų gale Pasipriešinimo judėjimas pribaigė Momuną, – pareiškė kirpėjas ir visiems papasakojo, kaip jį aptiko, subtiliai nutylėdamas šuns nusižengimus.

Kai kas iš minios pamanė, kad Hanibalui nederėtų viso to matyti. Pagyvenusi moteris, namo traukusi naktinė slaugė, išsakė šią mintį garsiai.

Popilis išsiuntė Hanibalą namo policijos automobiliu. Hanibalas pasiekė dvarą jau nurausvėjus aušrai. Prieš įeidamas vidun, nuskynė kelias gėlės ir surikiavo jas pagal aukštį. Lyginant stiebus peiliu jam toptelėjo eilėraštis, derantis prie gėlių. Studijoje aptikęs dar drėgną ledi Murasaki teptuką užrašė:

Naktikovas pasirodė
Tekančioje rudens mėnesienoje –
Kuris gi mielesnis?

Hanibalas miegojo ramiai ir ilgai. Jis sapnavo Mišą tą vasarą prieš karą: kad saulė sušildytų vandenį, auklė pastatė vonelę sode prie medžioklės namelio, aplink Mišą, sėdinčią vandenyje, lakiojo kopūstinukai. Berniukas nuskynė jai baklažaną. Mažylė suspaudė glėbyje saulės įšildytą purpurinę daržovę...

Atsibudęs po durimis rado raštelį ir visterijos žiedą. Raštelyje buvo parašyta: *Apipultas varlių pasirinktų naktikovą.*

26

Besirengdama išvykti į Japoniją, Čijo kalė Hanibalui japonų kalbos pradžiamokslį vildamasi, kad jis sugebės pasikalbėti su ledi Murasaki ir išvaduoti ją nuo nuobodžios būtinybės bendrauti angliškai.

Hanibalas pasirodė gabus Hėjan laikotarpio bendravimo eilėmis tradicijos mokinys, tad Čijo paskatino keistis eilėraščiais, prisipažinusi, kad tai esminis jos būsimo vyro trūkumas. Ji privertė Hanibalą prisiekti, kad rūpinsis ledi Murasaki, pabrėždama daugybę dalykų, kurie, jos manymu, vakariečiams galėtų būti šventi. Jos reikalavimu, Hanibalas pasižadėjo prie altorėlio mansardoje, be to, abu įsidūrę pirštus smeigtuku, davė kraujo priesaiką.

Net ir norėdami jie negalėjo sustabdyti laiko. Kol ledi Murasaki ir Hanibalas krovėsi daiktus rengdamiesi vykti į Paryžių, Čijo rengėsi keliauti į Japoniją. Liono stotyje Seržas su Hanibalu įkėlė Čijo lagaminą į traukinį, vykstantį į uostą, o ledi Murasaki iki pat paskutinės akimirkos traukinyje sėdėjo greta ir laikė jos ranką. Nusilenkusios viena kitai paskutinį kartą, pašaliečiui jos tikriausiai pasirodytų bejausmės.

Važiuodami namo Hanibalas ir ledi Murasaki skausmingai juto, kad Čijo nebėra. Dabar liko tik jiedu.

Subtilus šešėlių ir lakuotų paviršių žaismas butui Paryžiuje, iš kurio ledi Murasaki tėvas išsikraustė prieš karą, suteikė itin japonišką aurą. Baldai, kuriuos jie nudangstė vieną po kito, ledi Murasaki priminė tėvą, bet ji tylėjo.

Jiedu parišo sunkias užuolaidas, kad į kambarį patektų saulės šviesos. Hanibalas pažvelgė žemyn į de Vosž aikštę – gryną šviesą,

erdvę ir šiltas raudonas plytas – vieną iš gražiausių Paryžiaus aikščių net ir po karo apšiurusiais želdiniais.

Čia, aikštėje, karalius Henrikas II dvikovoje kovėsi dėl Dianos de Puatje ir skeveldroms mirtinai sužeidus akį mirė. Netgi prie lovos budėjusiam Vesalijui nepavyko karaliaus išgelbėti.

Hanibalas užmerkęs vieną akį svarstė: kur būtent krito Henrikas – galbūt kaip tik ten, kur dabar stovi inspektorius Popilis, laikąs gėlę vazone ir besižvalgąs į langus. Hanibalas jam nepamojo.

– Ponia, atrodo, sulaukėte svečių, – pasakė pro petį.

Ledi Murasaki nepasiteiravo, kas ten per svečias. Pasigirdus beldimui, ji šiek tiek luktelėjo ir nuėjo atidaryti durų.

Gėle ir maišeliu *Fauchon* saldainių nešinas įžengė Popilis. Kilo šiokia tokia sumaištis. Abiejose rankose laikydamas ryšulius jis mėgino nusiimti skrybėlę. Ledi Murasaki atėjo į pagalbą.

– Ledi Murasaki, sveikinu jus atvykus į Paryžių. Gėlininkas dievagojosi, kad šiam augalui patiks jūsų terasa.

– Terasa? Inspektoriau, ko gero, jūs mane sekate – taip greitai sužinojote, kad turiu terasą.

– Ir ne tik ją – išsiaiškinau, kad turite prieškambarį, ir pagrįstai įtariu, kad yra ir virtuvė.

– Tad išžvalgote vieną patalpą po kitos?

– Taip, toks mano metodas – iš vienos patalpos – į kitą.

– Ir ką taip ketinate pasiekti? – Ji pastebėjo vos nukaitusį inspektoriaus veidą ir nusprendė jo nebekankinti. – Gal pastatykime ją šviesoje?

Jiems įėjus Hanibalas pakavo šarvus. Stovėdamas prie dėžės jis laikė samurajaus kaukę. Berniukas neatsigręžė į inspektorių Popilį, tik pasukęs galvą it pelėda žvilgtelėjo į pareigūną. Pamatęs Popilio skrybėlę ledi Murasaki rankose, Hanibalas nustatė, kad inspektoriaus galva yra 19,5 centimetrų skersmens ir sveria šešis kilogramus.

– Ar kada nors užsidedi šią kaukę? – pasidomėjo inspektorius Popilis.

– Nenusipelniau to.

– Nejaugi?

– Inspektoriau, ar kada nors segite gausybę savo apdovanojimų?

– Kai to reikia per oficialias ceremonijas.

– Šokoladiniai *Fauchon* saldainiai. Esate labai rūpestingas, inspektoriau Popili. Jie išsklaidys prieglaudos kvapą.

– Bet gvazdikėlių aliejaus kvapo jie neišsklaidys. Ledi Murasaki, privalau aptarti jūsų paryžietiškus reikalus.

Popilis ir ledi Murasaki kalbėjosi terasoje. Stebėdamas juos pro langą Hanibalas nusprendė, kad Popilio skrybėlė vis dėlto dvidešimties centimetrų skersmens. Kalbėdamiesi Popilis ir ledi Murasaki daugybę kartų sukinėjo augalą, kreipdami į šviesą vis kitą jo šoną. Atrodė, jog jiems nėra kuo užsiimti.

Hanibalas nustojo pakavęs šarvus, priklaupė prie dėžės ir uždėjo ranką ant žėrinčios trumpojo kardo rankenos. Jis žvelgė į policininką pro skyles, iškirstas kaukėje.

Ledi Murasaki juokėsi. Hanibalas spėliojo: inspektorius Popilis tikriausiai nevykusiai mėgina pasirodyti vėjavaikis, o ji juokiasi, kad jį pamalonintų. Kai jie įėjo vidun, ledi Murasaki paliko vyrus vienus.

– Hanibalai, iki mirties tavo dėdė mėgino sužinoti, kas atsitiko tavo seseriai Lietuvoje. Aš taip pat galiu pamėginti. Dabar Pabaltijo kraštuose nelengva – kartais sovietų valdžia sutinka bendradarbiauti, tačiau dažniausiai atsisako. Tačiau man pavyksta su ja susitarti.

– Ačiū.

– Ką tu pats atsimeni?

– Mes gyvenome medžioklės namelyje. Jis sprogo. Atsimenu tik tiek, kad mane rado kareiviai ir atvažiavau į kaimą sėdėdamas ant tanko. Nežinau, kas tuomet įvyko. Mėginu prisiminti. Bet negaliu.

– Kalbėjau su daktaru Riufenu.

Jokios regimos reakcijos.

– Jis atsisakė aptarinėti konkrečias smulkmenas iš pokalbių su tavimi.

Šie žodžiai taip pat neiššaukė reakcijos.

– Bet jis sakė, kad labai nerimauji dėl savo sesers. Jis teigia, kad laikui bėgant tavo atmintis gali grįžti. Jei kada nors ką nors prisimintum, prašau, pasakyk man.

Hanibalas tvirtai žvelgė į inspektorių.

– Kodėl gi turėčiau nepasakyti? – Jis troško girdėti laikrodį. Būtų gera girdėti laikrodį.

– Kai kalbėjomės po... įvykio su Poliu Momunu, sakiau, kad kare netekau artimųjų. Man labai sunku mąstyti apie tai. Ar nutuoki kodėl?

– Kodėl, inspektoriau?

– Nes manau, kad privalėjau juos išgelbėti, ir paniškai bijau atrasti kažką, ko nepadariau, nors galėjau padaryti. Jei tave kankina tokios pat baimės, neleisk, kad jos užgožtų atsiminimus, galinčius pagelbėti Mišai. Gali man sakyti viską, ką tik panorėjęs.

Į kambarį įžengė ledi Murasaki. Popilis atsistojo ir pakeitė pokalbio temą.

– Licėjus – gera mokykla, ir tu tikrai jos vertas. Jei galėsiu, pagelbėsiu tau. Retkarčiais užsuksiu į mokyklą pasižiūrėti, kaip tau sekasi.

– Vis dėlto mieliau užsuktumėte čia, – numykė Hanibalas.

– Čia esate laukiamas, – pridūrė ledi Murasaki.

– Geros dienos, inspektoriau, – palinkėjo Hanibalas.

Ledi Murasaki išleido Popilį ir grįžo įpykusi.

– Patinkate inspektoriui Popiliui, matau tai jo veide, – tarė Hanibalas.

– O ką jis mato tavajame? Pavojinga jį erzinti.

– Pamatysite, koks jis nuobodus.

– O tu esi grubus. Tau tai tarsi ir nebūdinga. Jei patinka grubiai elgtis su svečiais, daryk tai savo namuose, – pamokė ledi Murasaki.

– Ledi Murasaki, noriu likti čia su jumis.

Ji pratrūko pykčiu.

– Ne. Kartu praleisime atostogas ir savaitgalius, tačiau gyventi tau teks mokykloje, kaip reikalaujama pagal taisykles. Tu žinai, kad mano ranka visada guli tau ant širdies. – Ir ji priglaudė ten savo ranką.

Ant jo širdies. Ranka, laikiusi Popilio skrybėlę, buvo ant jo širdies. Ranka, įrėmusi peilį į Momuno brolio gerklę. Ranka, sugriebusi Momano galvą už plaukų, įmetusi ją į maišą ir pastačiusi ant pašto dėžutės. Jo širdis plakė po jos delnu. Jos veidas bedugnis.

27

Varlės buvo užkonservuotos formaldehide dar prieš karą, tad jei jų organai ir buvo skirtingų spalvų, jos jau seniai išbluko. Toje dvokiančioje mokyklos laboratorijoje kiekviena varlė buvo skirta šešiems mokiniams. Mokinukai spietėsi apie plokštę, ant kurios gulėjo lavonėlis. Jiems piešiant ir nevalyvai trinant ant stalo biro dulkės. Klasėje tvyrojo šaltis, nes anglies tebetrūko, todėl kai kurie berniukai mūvėjo pirštines nukirptais pirštų galiukais.

Hanibalas priėjo, žvilgtelėjo į varlę ir vėl atsisėdo į suolą dirbti. Jis tepriėjo du kartus. Dėstytojas Bienvilis įtarinėjo kiekvieną, nusprendusį įsitaisyti klasės gale. Priėjus prie berniuko iš šono, įtarimai pasitvirtino – šis piešia veidą, o ne varlę.

– Hanibalai Lekteri, kodėl nepiešiate bandinio?

– Jau baigiau, pone. – Hanibalas kilstelėjo viršutinį lapą ir parodė varlę, kuo tiksliausiai perteiktą natūralioje pozoje, apibrėžtą kaip žmogus Da Vinčio piešinyje. Vidaus organai buvo užbrūkšniuoti ir šešėliuoti.

Dėstytojas įdėmiai pažvelgė į Hanibalą. Liežuviu pasitaisęs dantų protezą tarė:

– Paimsiu šį piešinį. Privalau jį parodyti vienam žmogui. Už jį gausi įskaitą. – Dėstytojas atvertė viršutinį Hanibalo bloknoto lapą ir pažvelgė į veidą:

– Kas čia?

– Nežinau, pone. Kažkur mačiau šį veidą.

Iš tiesų tai buvo Vladžio Gruto veidas, tik Hanibalas nežinojo jo vardo. Tą veidą jis buvo matęs mėnesienoje vidurnaktį ant lubų.

Tai buvo pro klasės langus sklindančios pilkos šviesos metai. Šviesa vis dėlto buvo pakankamai išskydusi, kad tiktų piešti, bet patalpos keitėsi, vis perkeliant Hanibalą į aukštesnę klasę.

Pagaliau atėjo moksleivių atostogos.

Šį pirmąjį rudenį, po grafo mirties ir Čijo išvykimo, ledi Murasaki netektys ypač ją žeidė. Kol vyras tebebuvo gyvas, rudenį ji rengdavo vakarienę lauke, greta dvaro rūmų. Visi keturi – grafas Lekteris, ledi Murasaki, Hanibalas ir Čijo žvelgdavo į rudens pilnatį ir klausydavosi rudens vabzdžių.

Dabar savo bute Paryžiuje ji perskaitė Hanibalui Čijo laišką apie jos rengimąsi vestuvėms. Jiedu taip pat stebėjo, kaip pilnėja mėnuo, bet svirplių nebuvo girdėti.

Anksti rytą Hanibalas sulankstė savo lovą svetainėje ir per Seną dviračiu numynė į *Jardin des Plantes**. Vėl kaip ir paprastai užsuko į žvėryną pasiteirauti naujienų. Rado raštelį su pakeverzotu adresu...

Už dešimties minučių kelio į pietus, Monž aikštės ir Ortolan gatvės kampe, jis aptiko parduotuvę *Poissons Tropicaux, Petites Oiseaux & Animaux Exotiques.**

Čiuptelėjęs nedidelį bloknotą nuo dviračio bagažinės įėjo vidun.

Nedidelėje parduotuvės vitrinoje eilėmis išdėstyti akvariumai ir narveliai, visur čiulba ir čirškia, girdėti žiurkėnų ratų dūzgesys. Kvepėjo grūdais, šiltomis plunksnomis ir žuvelių maistu.

Šalia kasos narve tupinti papūga kreipėsi į Hanibalą japoniškai. Pagyvenęs malonaus veido japonas atėjo iš parduotuvės galo, kur gaminosi valgyti.

– *Gomekudasai*, mesjė? – tarė Hanibalas.

– *Irassaimasė*, mesjė, – atsakė savininkas.

– *Irassaimasė*, mesjė, – pakartojo papūga.

---

* Botanikos sodas Paryžiuje.

** Tropinės žuvelės, paukšteliai ir egzotiniai gyvūnai *(pranc.)*.

– Mesjė, gal parduodate *sudzumuši* cikadas?

– *Non, je suis désolée**, mesjė, – apgailestavo savininkas.

– *Non, je suis désolée*, mesjė, – pakartojo papūga.

Žvilgtelėjęs į papūgą, savininkas suraukė antakius ir ėmė kalbėti angliškai, kad supainiotų įkyrųjį paukštį.

– Turiu puikiausių kovinių svirplių. Smarkūs kovotojai, visada nugali, išgarsėja kur tik besusiburtų svirpliai.

– Ieškau dovanos japonei, kuri ilgisi *sudzumuši* svirpimo šiuo metų laiku, – tarė Hanibalas. – Paprastas svirplys man netinka.

– Nedrįsčiau siūlyti prancūziško svirplio, kurio svirpimas malonus tik dėl sąsajų su metų laiku. Tačiau *sudzumuši* neparduodu. Gal ją pralinksmintų papūga, mokanti daugybę japoniškų žodžių ir posakių iš visų gyvenimo sričių.

– O gal jūs pats turite *sudzumuši*?

Savininkas akimirką žvelgė į tolį. Tik atkūrus respubliką įstatymas dėl vabzdžių ir jų kiaušinėlių importo buvo išties miglotas.

– Ar norėtumėte išgirsti?

– Man būtų didžiulė garbė, – apsidžiaugė Hanibalas.

Savininkas pasislėpė už užuolaidos, dengusios galinę parduotuvės dalį, ir grįžo cikados narveliu, agurku ir peiliu nešinas. Pastatęs narvelį ant prekystalio, atriekė gabalėlį agurko ir, godžiai spoksant papūgai, įspraudė jį į cikados narvelį. Po akimirkos pasigirdo skaidrus *sudzumuši* svirpimas – lyg rogių varpelio tilindžiavimas. Palaimingu veidu savininkas klausėsi nenutylančios melodijos.

Papūga mėgdžiojo cikados svirpimą taip, kaip sugebėjo – garsiai ir be paliovos. Nieko nepešusi ji įniršo ir ėmė šėlti. Hanibalas priminė dėdę Elgarą. Savininkas uždengė papūgos narvelį.

– *Merde***, – pareiškė papūga iš po audeklo.

– Ar galėčiau pasiskolinti arba, kaip sakoma, išsinuomoti *sudzumuši* savaitei?

---

* Ne, man labai gaila *(pranc.)*.

** Šūdas *(pranc.)*.

– Koks mokestis jums atrodytų priimtiniausias? – paklausė savininkas.

– Turėjau mintyje mainus, – patikslino Hanibalas. Jis išėmė iš aplanko nedidelį plunksna ir lietu tušu atliktą piešinį, vaizduojantį vabalą ant palinkusio stiebo.

Atsargiai suėmęs už kraštų parduotuvės savininkas pasuko piešinį į šviesą. Tada atrėmė jį į kasą.

– Galėčiau pasiteirauti kolegų. Ar sugrįžtumėte po pietų pertraukos?

Hanibalas klaidžiojo aplink. Gatvės turguje nusipirko slyvą ir suvalgė. Ten buvo sporto prekių parduotuvė su trofėjų galvomis vitrinoje: snieginio avino, kalnų ožio. Į vitrinos kampą atremtas grakštus *Holland & Holland* dvivamzdis. Puikiai surinktas: atrodė, tarsi medis apaugęs metalą, ir abi medžiagos susivijusios tarsi daili gyvatė.

Šautuvas buvo grakštus ir gražus, galima sakyti, gražus kaip ledi Murasaki. Taip pagalvojęs, jis pasijuto nepatogiai tarp jį stebinčių trofėjų galvų.

Parduotuvės savininkas jau laukė su cikada.

– Ar grąžinsite narvelį pasibaigus spaliui?

– Nejaugi nėra vilties, kad ji išgyvens rudenį?

– Ji gali sulaukti žiemos, jei laikysite šiltai... Narvelį galėsite atnešti... kada tik jums patogu. – Jis padavė Hanibalui agurką. – Neduokite *sudzumuši* viso iš karto, – pasakė.

Pasimeldusi ledi Murasaki išėjo į terasą – jos veide tebešmėkšojo mintys apie rudenį.

Vakarienė buvo patiekta terasoje prie žemo stalelio aplink švytint prieblandai. Jie jau buvo gerokai įnikę į makaronus, kai cikada, pavaišinta agurku, nustebino ledi Murasaki krištoliniu svirpimu, atsklidusiu iš tamsios slaptavietės po gėlėmis. Ledi Mura-

saki pamanė išgirdusi tai svajose. *Sudzumuši* vėl susvirpė – lyg skaidriai tilindžiuotų varpelis.

Moters akys nušvito. Sugrįžusi į tikrovę, ji šypsojosi Hanibalui.

– Regiu tave, ir cikada dainuoja drauge su mano širdimi.

– O mano širdis šokteli tik išvydus jus – tą, kuri išmokė mano širdį dainuoti.

Sudzumuši tebesvirpiant patekėjo mėnuo. Jiems atrodė, kad terasa kyla drauge su juo, apčiuopiama mėnesiena ją įtraukia, jie sklendžia virš šmėklų užtvindytos žemės ten, kur nebėra vaiduoklių, ir nebereikia nieko kito, tik būti drauge.

Jis nedels pasakyti, kad cikadą pasiskolino ir mėnuliui sudilus privalo ją grąžinti. Geriau nelaukti vėlyvo rudens.

28

Ledi Murasaki gyveno neabejotinai elegantiškai. To pasiekti jai padėjo gebėjimas prisitaikyti ir skonis. Taip gyventi ji mokėjo – kad ir kiek lėšų jai būtų likę pardavus dvarą ir sumokėjus paveldėjimo mokestį. Ji būtų suteikusi Hanibalui viską, ko tik jis paprašytų, tačiau jis neprašė.

Robertas Lekteris buvo skyręs pinigų minimalioms Hanibalo mokslo išlaidoms, bet ne daugiau.

Svarbiausias Hanibalo finansinių išteklių šaltinis buvo jo paties sukurptas laiškas. Laiške, pasirašytame alergologo daktaro Žamilio Žolipoli, mokykla įspėjama, kad Hanibalas itin alergiškas kreidos dulkėms, todėl jam derėtų sėdėti kuo toliau nuo lentos.

Kol gaudavo pačius geriausius pažymius, jis žinojo, kad mokytojams ne itin rūpi, kuo jis užsiima, jei tik tuo nesusivilioja kiti mokiniai ir neima sekti blogu pavyzdžiu.

Kadangi jam buvo leista sėdėti vienam pačiame klasės gale, jis galėjo tušu tapyti paukščius ir lieti akvareles Musašio Mijamoto* stiliumi ir viena ausimi klausytis pamokos.

Paryžių buvo apnikusi japoniškų daiktų mada. Maži piešiniai tiko ribotoms Paryžiaus butų sienų plokštumoms, jie be vargo tilpdavo ir į turistinius lagaminus. Savo darbus Hanibalas pasirašinėjo kirčiu – simboliu, vadinamu *Šešių brūkšnių amžinybė.*

Šie piešiniai buvo pardavinėjami menininkų kvartale, nedidelėse galerijose Sen Per ir Žakob gatvėse. Kai kurios galerijos prašydavo atnešti kūrinius po darbo valandų, kad pirkėjai nepamatytų, jog tie piešiniai – vaiko.

---

* Musašis Mijamotas – legendinis XVI–XVII a. japonų samurajus, pasižymėjęs ir kaip menininkas.

Vasaros pabaigoje, kol pamokoms pasibaigus Liuksemburgo sodai tebebūdavo apšviesti saulės, laukdamas darbo valandų pabaigos berniukas piešdavo žaislines valteles tvenkinyje. Tada keliaudavo į Sen Žermeną apžiūrėti galerijų – artėjo ledi Murasaki gimtadienis – Fiurstenbero aikštėje jis buvo nužiūrėjęs nefrito papuošalą.

Valtelių piešinį jis galėjo parduoti Žakob gatvėje įsikūrusiam dekoratoriui, tačiau japoniško stiliaus darbus paliko nedidelei grobikų galerijai, įsikūrusiai Sen Per gatvėje. Aptaisyti ir įrėminti piešiniai atrodė įspūdingiau, todėl jis aptiko gerą rėmintoją, kuris atlikdavo darbus į skolą.

Berniukas žingsniavo Sen Žermeno bulvaru nešdamas piešinius kuprinėje. Visi staliukai lauke šalia kavinių buvo užsėsti. Klounai ant šaligatvio prie *Café Flore* linksmino minią erzindami praeivį. Siaurose gatvelėse, arčiau upės, Sen Benua ir de l'Abė gatvėse, džiazo klubai tebebuvo aklinai uždaryti, o restoranai – atviri.

Hanibalas stengėsi užmiršti pietus mokykloje, ypač pirmąjį patiekalą, pagarsėjusį kaip „Kankinio palaikai", ir praeidamas smalsiai apžiūrinėjo valgiaraščius. Jis vylėsi netrukus turėsiąs pinigų gimtadienio vakarienei ir ėmė dairytis jūros ežių.

Kai Hanibalas paskambino į duris, *Leet* galerijos savininkas ponas Litas rengdamasis vakariniam susitikimui skutosi. Užuolaidos jau buvo užtrauktos, tad galerijoje degė šviesa. Kaip tikras belgas, Litas nepakentė prancūzų ir pasiutusiai troško apsukti amerikiečius, kurie, jo manymu, buvo pasirengę nupirkti viską. Galerijoje eksponuojami itin rafinuoti vaizduojamojo meno kūrėjų darbai, mažoji skulptūra ir senienos, ji ypač garsėjo marinomis bei jūros peizažais.

– Labas vakaras, mesjė Lekteri, – tarė Litas. – Malonu jus matyti. Viliuosi, kad jums puikiai klojasi. Man teks paprašyti jūsų palaukti, kol įpakuosiu paveikslą, šiąnakt iškeliausiantį į Filadelfiją, į Ameriką.

Hanibalo patirtis bylojo, kad tokiu šiltu pasisveikinimu paprastai dangstomos aiškios praktinės paskatos. Jis padavė mesjė Litui piešinius su tvirta ranka įrašyta kaina.

– Ar galėčiau apsižvalgyti?

– Esate mano svečias.

Jis mėgavosi būdamas toli nuo mokyklos ir apžiūrinėdamas gerus paveikslus. Šią popietę piešdamas valteles tvenkinyje Hanibalas mąstė apie vandenį ir jo perteikimo sunkumus. Galvojo apie Ternerio* rūką bei spalvas, kurių neįmanoma pamėgdžioti, todėl žingsniuodamas nuo vieno paveikslo prie kito stebėjo vandenį ir orą virš vandens. Pagaliau priėjo prie nedidelio paveikslėlio, pastatyto ant molberto ir vaizduojančio Didįjį kanalą ryškioje saulės šviesoje su *Santa Maria della Salute* antrajame plane.

Tai buvo Gvardžio** darbas iš Lekterio pilies. Hanibalas tai suvokė anksčiau nei iš tiesų susimąstė. Atminties blyksnis švystelėjo vidinėje akių vokų pusėje, ir puikiai žinomas paveikslas išniro priešais jį rėme. Galbūt tai kopija. Jis kilstelėjo paveikslą ir įdėmiai apžiūrėjo. Aptaisas viršutiniame kairiajame kampe buvo suteptas smulkiais rudais taškeliais. Kai buvo mažas, girdėjo tėvus sakant, kad popieriuje randasi lapės rudumo dėmės. Hanibalas ilgai stebeilijosi į paveikslą mėgindamas įžiūrėti lapės atvaizdą ar jos pėdos atspaudą. Paveikslas nebuvo kopija. Rėmas kaitino jo rankas.

Įėjo mesjė Litas. Jis suraukė antakius.

– Paveikslai neliečiami, jei jų neketinama pirkti. Štai tavo čekis. – Litas nusijuokė. – Čia ir taip per daug, bet nepakaks, kad nusipirktum Gvardį.

– Ne, šiandien dar ne. Iki susitikimo kitą kartą, mesjė Litai.

---

* Džožefas Malordas Viljamas Terneris *(Turner)* – XIX a. pirmosios pusės anglų tapytojas ir akvarelistas, kūręs romantinius peizažus.

** Frančeskas Lazaras Gvardis *(Guardi)* – XVIII a. Venecijos tapytojas, vienas iš pagrindinių Venecijos tapybos stiliaus atstovų.

29

Suerzintas manieringų durų skambučio melodijų, inspektorius Popilis kumščiu pabeldė į *Leet* galerijos Sen Per gatvėje duris ir išsyk prabilo apie reikalą.

– Iš kur gavote Gvardžio paveikslą?

– Nusipirkau jį iš Kopniko, kai dalijomės verslą, – atsakė Litas. Jis nusiviepė pagalvojęs, kaip pasibjaurėtinai atrodo prancūzas Popilis su švarku be skeltuko – it kokia varlė. – Jis sakėsi gavęs paveikslą iš vieno suomio, kurio vardo nepaminėjo.

– Parodykite važtaraštį, – paprašė Popilis. – Privalote turėti ir Patariamosios meno ir paminklų tarnybos pažymą dėl vogtų meno kūrinių. Parodykite ir ją.

Litas palygino vogtų kūrinių sąrašą su savo katalogu.

– Žiūrėkite, pagrobtasis Gvardžio kūrinys apibūdintas kitaip. Robertas Lekteris pavogtą paveikslą įrašė kaip „*Santa Maria della Salute* vaizdą", o aš pirkau šį paveikslą „Didžiojo kanalo vaizdo" pavadinimu.

– Turiu teismo orderį konfiskuoti paveikslą, kad ir koks būtų jo pavadinimas. Duosiu jums kvitą už jį. Mesjė Litai, raskite man tą Kopniką ir išvengsite daugybės nemalonumų.

– Inspektoriau, Kopnikas miręs. Jis buvo šios įmonės bendrasavininkis. Pavadinome ją *Kopnik & Leet.* Nors *Leet & Kopnik* būtų skambėję geriau.

– Ar turite jo dokumentus?

– Tikriausiai juos turi įgaliotinis.

– Paieškokite jų, mesjė Litai. Nuodugniai jų paieškokite, – pasakė Popilis. – Noriu sužinoti, kaip šis paveikslas iš Lekterio pilies pateko į *Leet* galeriją.

– Lekterio, – ištarė Litas. – Ar tai berniukas, kuris sukūrė šiuos piešinius?

– Taip.

– Neįsivaizduojama, – tarė Litas.

– Taip, neįsivaizduojama, – atsakė Popilis. – Prašyčiau supakuoti man šį paveikslą.

Po dviejų dienų Litas pasirodė *Quai des Orfèvres** dokumentais nešinas. Popilis pasodino jį koridoriuje prie kabineto su lentele „2 apklausa“, kur vyko triukšmingas įtariamojo išprievartavimu tardymas, pertraukiamas duslių smūgių ir riksmų. Po penkiolikos minučių inspektorius Popilis pasikvietė Litą į savo asmeninį kabinetą.

Meno prekeivis pateikė pirkimo kvitą. Jame buvo įrašyta, kad Kopnikas už aštuonis tūkstančius Anglijos svarų nusipirko Gvardžio kūrinį iš kažkokio Empu Makineno.

– Ar jums tai atrodo tikėtina? – paklausė Popilis. – Man taip neatrodo.

Litas krenkštelėjo ir nudelbė žvilgsnį į grindis. Praėjo ištisos dvidešimt sekundžių.

– Mesjė Litai, prokuroras jums mielai iškels kriminalinę bylą. Ar žinote, kad jis – aršiausias kalvinistas?

– Paveikslas buvo...

Popilis kilstelėjo ranką nutildydamas Litą.

– Šią akimirką pageidaučiau, kad užmirštumėte savo bėdą. Tarkime, kad panorėjęs galėčiau jus užtarti. Norėčiau, kad man pagelbėtumėte. Žiūrėkite. – Jis įdavė Litui smulkiai atspaustų standartinio dydžio plono popieriaus lapų pluoštą. – Čia yra sąrašas kūrinių, kuriuos Meno komisija atgabena į Paryžių iš Miuncheno surinkimo punkto. Visi meno kūriniai vogti.

---

* *Quai des Orfèvres 36* įsikūręs vienas reikšmingiausių Paryžiaus policijos poskyrių.

– Jie bus eksponuojami *Jeu de Paume**.

– Taip, ieškovai galės juos ten apžiūrėti. Antras puslapis, per vidurį. Apibraukiau jį.

– „Atodūsių tiltas“, Bernardas Belotas, trisdešimt šeši ir trisdešimt centimetrų, aliejinė tapyba ant medžio.

– Ar žinote tą paveikslą?

– Be abejonės, esu apie jį girdėjęs.

– Jei tai originalas, jis buvo pagrobtas iš Lekterio pilies. Jūs žinote, kad paprastai jis derinamas su kitu „Atodūsių tilto“ paveikslu.

– Taip, su Kanaleto darbu, nutapytu tą pačią dieną.

– Jį taip pat pagrobė iš Lekterio pilies – tikriausiai tas pats asmuo tuo pačiu metu, – pasakė Popilis. – Kiek brangiau kainuotų paveikslų pora, o ne abu paveikslai atskirai?

– Keturis kartus brangiau. Joks mąstantis žmogus jų neatskirtų.

– Vadinasi, jie buvo atskirti dėl neišmanymo arba atsitiktinai. Du „Atodūsių tilto“ vaizdai. Jei vagis tebeturi vieną iš jų, ar jis nesiektų susigrąžinti ir antrojo? – paklausė Popilis.

– Labai tikėtina.

– Pakabinus šį darbą *Jeu de Paume*, bus pranešta viešai. Jūs eisite į parodą su manimi, o ten paseksime, kas ims šniukštinėti aplink paveikslą.

* Muziejus Paryžiuje, Antrojo pasaulinio karo metu ir po jo (iki 1947 m.) buvęs meno kūrinių pardavimo vieta.

30

Ledi Murasaki kvietimas padėjo lengviau patekti į *Jeu de Paume* muziejų aplenkus gausią minią, kuri ošė Tiuilri soduose nekantraudama išvysti daugiau nei penkis šimtus pagrobtų meno kūrinių, Sąjungininkų paminklų, vaizduojamojo meno ir archyvų komisijos atgabentų iš Miuncheno surinkimo punkto siekiant surasti teisėtus jų savininkus.

Keli kūriniai jau trečią kartą keliavo iš Prancūzijos į Vokietiją ir atgal: Napoleonas juos pagrobė iš Vokietijos ir išgabeno į Prancūziją, tada juos pavogė vokiečiai ir grąžino atgal, o Sąjungininkai vėl pargabeno į Prancūziją.

Pirmajame *Jeu de Paume* aukšte ledi Murasaki išvydo stebinantį vakarietiškų vaizdų kratinį. Vienam salės gale kruvini religiniai paveikslai – it nukryžiuoto Kristaus mėsos podėlis.

Siekdama palengvėjimo ji atsigręžė į „Mėsišką vakarienę“ – žaismingą paveikslą, vaizduojantį ištaigingą stalą, be žmonių, tik su spanieliu, besitaikančiu į kumpį. Toliau kabėjo Rubenso mokyklai priskiriamos drobės, vaizduojančios rausvas įspūdingų matmenų moteriškes, apsuptas putlių sparnuotų kūdikėlių.

Ten inspektorius Popilis pirmą kartą pastebėjo ledi Murasaki, vilkinčią *Chanel* klastote, liekną ir grakščią, rausvų Rubenso nuogalių fone.

Netrukus Popilis pamatė ir Hanibalą, lipantį laiptais iš apatinio aukšto. Neišsidavęs inspektorius žvalgėsi toliau.

Štai jie pamato vienas kitą – daili japonė ir jos globotinis. Popilis susidomėjęs stebėjo jų pasisveikinimą: jie sustojo pusmetrio atstumu ir, nors nenusilenkė, vienas kitą pasveikino šypsena, stipriai apsikabino. Ji pabučiavo Hanibalą į kaktą ir palietė jo skruostą, abu tuoj pat ėmė šnekučiuotis.

Virš jų šilto pasisveikinimo vietos kabėjo puiki Karavadžo kūrinio „Judita, kertanti galvą Holofernui“ kopija. Prieš karą tai gal ir būtų pralinksminę Popilį. Dabar jam ėmė dilgsėti sprandą.

Sugavęs Hanibalo žvilgsnį Popilis galva parodė į nedidelį kabinetą šalia įėjimo, kur laukė Litas.

– Miuncheno surinkimo punkto tarnautojai teigia, kad paveikslas konfiskuotas iš kontrabandininko ties Lenkijos siena prieš pusantrų metų, – pasakė Popilis.

– Ar jis išsidavė? Ar nurodė, iš kur jį gavo? – paklausė Litas.

Popilis papurtė galvą.

– Amerikiečių karo kalėjime Miunchene kontrabandininką pasmaugė vokiečių kolaborantas. Šis kolaborantas dingo tą pačią naktį tikriausiai pasinaudojęs Dragunovičiaus pasitraukimo keliu*. Čia ir yra aklavietė. Paveikslas pakabintas aštuoniasdešimt aštuntoje vietoje, netoli kampo. Mesjė Litas tvirtina, jog jis neatrodo klastotė. Hanibalai, ar atskirsi, kad šis paveikslas iš tavo namų?

– Taip.

– Jei tai tavo paveikslas, Hanibalai, paliesk smakrą. Jei kas prieitų prie tavęs – tu tiesiog be galo džiaugiesi vėl jį išvydęs, ir tau ne itin įdomu, kas jį pavogė. Tu godus, trokšti jį atgauti ir kuo greičiau parduoti, tačiau tau reikia ir kito poros paveikslo. Hanibalai, būk sunkiai sukalbamas, savanaudis ir išpaikintas, – pasakė Popilis su nederamu pasigardžiavimu balse. – Manai, kad tau pavyks? Susivaidyk su savo globėja. Tas žmogus būtinai ieškos progos pasikalbėti. Jis pasijus saugesnis manydamas, kad jūs nesutariate. Primygtinai mėgink su juo susisiekti. Mes su Litu išeisime, duok mums kelias minutes prieš pradėdamas spektaklį.

– Eime, – Popilis tarė greta stovėjusiam Litui. – Žmogau, mes užsiimame teisėtais dalykais, taigi tau nebūtina sėlinti.

* Kroatų kunigas Krunoslavas Dragunovičius parengė ir prižiūrėjo vieną iš fašistų pasitraukimo iš Europos kelių.

Hanibalas ir ledi Murasaki ilgai apžiūrinėjo nedidelių paveikslų eilę.

Štai! Akių lygyje kabo „Atodūsių tiltas". Šis vaizdas paveikė Hanibalą stipriau nei tąkart aptikus Gvardį – šiame paveiksle jis išvydo savo motinos veidą.

Laikydami meno kūrinių sąrašus, o po pažastimi pasikišę nuosavybės dokumentų šūsnis į vidų ėmė veržtis žmonės. Tarp jų buvo ir aukštas kostiumuotas vyras, apsivilkęs taip angliškai, kad net švarkas buvo apkraštuotas.

Tiesiai prieš save laikydamas kūrinių sąrašą, jis atsistojo pakankamai arti Hanibalo, kad viską girdėtų.

– Šis paveikslas buvo vienas iš dviejų, kabėjusių mano motinos siuvinėjimo kambaryje, – ištarė Hanibalas. – Prieš mums galutinai paliekant pilį, ji man padavė šį kūrinį ir liepė nunešti virėjui, prašydama neišteplioti antrosios pusės.

Hanibalas nukabino paveikslą nuo sienos ir apsuko. Jam sužaižaravo akyse. Ten, kitoje paveikslo pusėje, kreida nubrėžtas vaiko rankos kontūras, beveik išsitrynęs, belikęs tik nykštys ir smilius. Piešinys buvo uždengtas permatomo popieriaus skiaute.

Hanibalas ilgai žiūrėjo į jį. Tą svaigią akimirką jam net pasirodė, kad nykštys ir smilius sujudėjo, tarsi subangavo.

Jis vos neužmiršo Popilio nurodymų. *Jei tai tavo paveikslas, paliesk smakrą.*

Pagaliau jis giliai įkvėpė ir davė ženklą.

– Tai Mišos ranka, – jis ištarė ledi Murasaki. – Kai man buvo aštuoneri, pilyje baltino viršutinį aukštą. Šis ir kitas paveikslas buvo padėti ant kušetės mano motinos kambaryje ir uždengti audeklu. Mes su Miša palindome po audeklu – tai buvo palapinė, o mes – dykumos klajokliai. Išsitraukiau iš kišenės kreidos gabalėlį ir apibraukiau Mišos ranką – kad apsaugočiau nuo blogos akies. Mano tėvai supyko, tačiau paveikslas nenukentėjo, manau, jog pagaliau ir juos tai pralinksmino.

Prie jų skubėjo žmogus su fetrine skrybėle. Jo asmens kortelė siūbavo ant virvelės aplink kaklą.

Paminklų pareigūnas tave sudrausmins, pasistenk su juo susivaidyti, – taip nurodė Popilis.

– Nedarykite taip. Prašyčiau neliesti paveikslo, – tarė pareigūnas.

– Neliesčiau, jei jis būtų ne mano, – atkirto Hanibalas.

– Kol neįrodėte nuosavybės teisių, nelieskite paveikslo arba man teks išlydėti jus iš pastato. Palaukite, pakviesiu ką nors iš registracijos biuro.

Tik pasitraukus pareigūnui, angliško stiliaus kostiumu apsivilkęs žmogus palietė Hanibalui alkūnę.

– Esu Alekas Trebelo, – tarė jis. – Galėčiau jums pagelbėti.

Inspektorius Popilis ir Litas stebėjo juos atsitraukę dvidešimt metrų.

– Ar pažįstate jį? – paklausė Popilis.

– Ne, – atsakė Litas.

Trebelo pasivadino Hanibalą ir ledi Murasaki į įgilintą lango priedangą. Jis buvo vyresnis nei keturiasdešimties, plikas, tamsiai įdegusia galva ir rankomis. Nuo lango krentančioje ryškioje šviesoje jo antakiuose baltavo pleiskanos. Hanibalas anksčiau nebuvo jo matęs.

Daugeliui vyrų malonu išvysti ledi Murasaki. Trebelo tuo nesidžiaugė. Nepaisant saldžių jo šnekų ji netruko tai pajusti.

– Man nepaprastai malonu su jumis susipažinti, madam. Ar jūs sieja globos ryšiai?

– Madam – garbi patarėja, – tarė Hanibalas. – O derėtis galite su manimi.

Būk godus, – sakė Popilis. – *Ledi Murasaki bylos apie saiką.*

– Mes susieti globos saitais, – pareiškė ledi Murasaki.

– Bet juk tai mano paveikslas, – siekė patikinti Hanibalas.

– Jums teks pareikšti savo pretenzijas komisijos posėdyje, bet jos nariai beviltiškai užversti darbais dar pusantrų metų. Iki to laiko paveikslą konfiskuos.

– Mesjė Trebelo, šiuo metu mokausi mokykloje ir viliuosi galėsiąs...

– Galiu jums padėti, – pasakė Trebelo.

– Kokiu būdu, mesjė?

– Po trijų savaičių man paskirtas posėdis, kuriame bus svarstomas kitas klausimas.

– Mesjė, jūs pirklys? – paklausė ledi Murasaki.

– Madam, būčiau kolekcininkas, jei tik galėčiau. Tačiau norėdamas pirkti, privalau parduoti. Man malonu rankose palaikyti gražių daiktų, nors ir taip trumpai. Jūsų šeimai priklausiusi Lekterio pilies kolekcija buvo nedidelė, tačiau rinktinė.

– Žinojote apie tą kolekciją? – paklausė ledi Murasaki.

– Lekterio pilies nuostolių sąrašą *MFAA* pateikė jūsų velionis... Robertas Lekteris, jei neklystu.

– Taigi ar galėtumėte tame posėdyje iškelti mano klausimą? – pasiteiravo Hanibalas.

– Pareikšiu jūsų teises pagal 1907 metų Hagos konvenciją. Tuoj jums paaiškinsiu...

– Taip, pagal keturiasdešimt šeštąjį straipsnį; esame apie tai kalbėję, – tarė Hanibalas žvilgčiodamas į ledi Murasaki ir dėdamasis goduoliu apsilaižė lūpas.

– Hanibalai, juk mes aptarėme daugybę galimybių, – pasakė ledi Murasaki.

– Mesjė Trebelo, o jei aš nepanorėčiau parduoti? – paklausė Hanibalas.

– Jums tektų laukti eilės kreiptis į komisiją. Iki to laiko tikriausiai jau būsite suaugęs.

– Mano vyras man pasakojo, jog šis paveikslas yra vienas iš poros, – tarė ledi Murasaki. – Kartu jie verti gerokai daugiau. Gal jūs atsitiktinai žinote, kur yra antrasis – Kanaleto kūrinys?

– Ne, madam.

– Mesjė Trebelo, tikrai nelikčiau skolinga, jei jį rastumėte. – Jos akys sutiko Trebelo žvilgsnį. – Gal pasakytumėte, kur aš galėčiau jus rasti? – paklausė ji lengvai pabrėždama žodį „aš“.

Jis nurodė nedidelio viešbučio netoli de l'Est stoties pavadinimą, net nedėbtelėjęs paspaudė Hanibalui ranką ir įsimaišė į minią.

Užsiregistravęs kaip ieškovas Hanibalas su ledi Murasaki toliau klaidžiojo po tą milžinišką meno maišalynę. Pamatęs Mišos rankos kontūrą, jis prarado visus pojūčius, tik veidu juto jos prisilietimą, skruosto tapšnojimą.

Sustojęs priešais gobeleną „Izaoko aukojimas" Hanibalas ilgai žvelgė į jį.

– Mūsų viršutinio aukšto koridoriai buvo nukabinėti gobelenais, – tarė jis. – Pasistiebęs ant pirštų galiukų vos pasiekdavau apatinius jų kraštus. – Jis apvertė audinio kampą ir pažvelgė į kitą jo pusę. – Man visada labiau patikdavo ši gobeleno pusė. Siūlai ir virvelės, iš kurių susidaro vaizdas.

– Tarsi susiraizgiusios mintys, – pasakė ledi Murasaki.

Jis paleido gobeleno kampą. Angelui tiesiant ranką į peilį Abraomas, laikąs atloštą sūnaus gerklę, suvirpėjo.

– Ar manote, kad Dievas ketino suvalgyti Izaoką, todėl ir paliepė Abraomui jį nužudyti? – paklausė Hanibalas.

– Ne, Hanibalai. Žinoma, ne. Angelas įsikiša laiku.

– Ne visada, – tarė Hanibalas.

Pamatęs juos išeinančius iš pastato Trebelo tualete susidrėkino nosinę ir grįžo prie paveikslo. Skubiai apsidairė. Nė vienas muziejaus tarnautojas jo nestebėjo. Šiek tiek virpėdamas jis nukabino paveikslą, nuplėšė permatomo popieriaus skiautę ir drėgna nosine nutrynė Mišos rankos kontūrą – tai galėjo atsitikti dėl nerūpestingumo paveikslui patekus į trečiųjų asmenų rankas. Tačiau taip geriausia panaikinti jausminę vertę, kad ji nebetrukdytų.

31

Civiline apranga apsivilkęs pareigūnas Renė Adenas laukė prie Trebelo viešbučio tol, kol pamatė, kad ketvirtame pastato aukšte užgeso šviesa. Tuomet jis nuėjo į geležinkelio stotį nusipirkti šio bei to užkąsti ir, laimei, spėjo laiku sugrįžti į postą bei nepražioplsoti Trebelo, vėl išeinančio iš viešbučio su sportiniu krepšiu.

Nuo de l'Est stoties Trebelo sėdo į taksi, nuvažiavo iki garinės pirties, įsikūrusios kitoje Senos pusėje, Babilono gatvėje, įėjo vidun. Adenas pastatė automobilį be skiriamųjų ženklų per šūvio atstumą, suskaičiavo iki penkiasdešimties ir įžengė į vestibiulį. Tirštas oras dvelkė tepalais. Chalatais vilkintys vyrai skaitė laikraščius įvairiomis kalbomis.

Adenas nenorėjo nusivilkti drabužių ir persekioti Trebelo garuose. Jis buvo gana ryžtingas žmogus, tačiau jo tėvas mirė nuo kojų infekcijos, todėl jis nenorėjo ten nusiauti batų. Vyriškis paėmė nuo lentynos laikraštį su mediniu laikikliu ir atsisėdo ant kėdės.

Striukomis klumpėmis Trebelo nubildėjo per kambarėlius, kur kaitroje sudribę ant plytelėmis klotų suolų gulėjo vyrai.

Atskiras saunas buvo galima išsinuomoti kas penkiolika minučių. Trebelo įėjo į antrąją. Už jį jau buvo sumokėta. Tirštame ore jis nusivalė rankšluosčiu akinius.

– Kur taip sugaišai? – iš garų atsklido Lito balsas. – Aš jau baigiu ištirpti.

– Administratorius perdavė žinią tik tada, kai jau buvau begulą̧s miegoti, – pasakė Trebelo.

– Šiandien *Jeu de Paume* tave sekė policija; jie žino, kad Gvardžio darbas, kurį man pardavei, vogtas.

– Kas jiems nurodė mane? Tu?

– Vargu. Jie mano, kad tu žinai, kas turi paveikslus iš Lekterio pilies? Tu žinai?

– Ne. Galbūt tą žino mano klientas.

– Jei gautum antrąjį „Atodūsių tiltą“, prakiščiau juos abu, – pasakė Litas.

– Kur juos parduotum?

– Tai mano reikalas. Vienam rimtam pirkėjui Amerikoje. Vienai įstaigai, tarkime. Žinai ką nors, ar lieju prakaitą veltui?

– Pranešiu tau, – pasakė Trebelo.

Kitą popietę de l'Est stotyje Trebelo nusipirko bilietą į Liuksemburgą. Pareigūnas Adenas stebėjo, kaip jis lagaminu nešinas įlipo į traukinį. Nešikas atrodė nepatenkintas paliktais arbatpinigiais.

Adenas nedelsdamas paskambino į *Quai des Orfèvres* ir paskutinę akimirką atkišęs savo ženklelį konduktoriui įšoko į tą patį traukinį.

Kol traukinys pasiekė stotį Mo miestelyje, stojo naktis. Pasiėmęs skutimosi reikmenis, Trebelo nuėjo į prausyklą. Traukiniui jau pajudėjus palikęs savo lagaminą jis iššoko.

Už kvartalo nuo stoties jo laukė automobilis.

– Kodėl čia? – paklausė Trebelo įsitaisęs greta vairuotojo. – Galėjau atvažiuoti iki tavo namų Fontenblo.

– Turime reikalą čia, – tarė vyras už vairo. – Rimtą reikalą. – Trebelo jį pažinojo kaip Kristofą Kleberį.

Atvažiavęs į kavinę netoli stoties Kleberis užsisakė gausius pietus. Jis net kilstelėjo dubenį išvarvindamas tirštą bulvių sriubą iki paskutinio lašo. Trebelo žaidė *Nicoise* salotomis ir ankštinėmis pupelėmis, ant lėkštės krašto rašinėjo savo inicialus.

– Policija konfiskavo Gvardį, – pasakė Trebelo, kai Kleberiui patiekė veršienos žlėgtainį.

– Tu tai sakei Erkiuliui. Negalima kalbėti tokių dalykų telefonu. Taigi. Kas tau neduoda ramybės?

– Jie tvirtina Litui, kad paveikslas pagrobtas Rytuose. Ar tai tiesa?

– Žinoma, ne. Kas pateikė tokį klausimą?

– Policijos inspektorius su *Meno kūrinių ir paminklų sąrašu*. Jis teigia, kad paveikslas vogtas. Tai tiesa?

– Ar matei antspaudą?

– Ko gi vertas Švietimo komisariato antspaudas? – pasišaipė Trebelo.

– Ar policininkas pranešė, kam šis darbas priklausė Rytuose? Jei tai žydas, nebesvarbu, mat sąjungininkai neparsiunčia iš žydų pagrobtų meno kūrinių. Žydai nebegyvi. Kūrinius pasiliko tarybų valdžia.

– Tai ne šiaip sau policininkas, o policijos *inspektorius*, – pasakė Trebelo.

– Kuris kalba kaip koks šveicaras. Kuo jis vardu?

– Popilis, kažkoks Popilis.

– A, – ištarė Kleberis šluostydamas lūpas servetėle, – taip ir maniau. Vadinasi, nekils jokių sunkumų. Jis man dirba jau daugelį metų. Taip jis tik mėgina išvilioti pinigų. Ką jam pasakė Litas?

– Dar nieko, bet atrodo, kad Litas nervinasi. Kol kas jis verčia kaltę Kopnikui, savo velioniui kolegai, – tarė Trebelo.

– Juk Litas nieko nežino ir nė nenumano, kur gavai paveikslą?

– Litas mano, kad gavau jį Lozanoje, kaip mes ir sutarėme. Jis klykauja, kad grąžinčiau jam pinigus. Pasakiau, kad pasiteirausiu savo kliento.

– Esu skolingas Popiliui, tad pasirūpinsiu tuo, o tu užmiršk visą šį reikalą. Noriu aptarti su tavimi gerokai svarbesnį dalyką. Ar gali nuvykti į Ameriką?

– Negabenu prekių pro muitinę.

– Muitinė – ne tavo rūpestis, tau reikės tik ten pasiderėti. Apžiūrėti prekes prieš jas gabenant, tada vėl jas apžiūrėtum čia, prie stalo banko posėdžių salėje. Keliausi lėktuvu ir užtruksi savaitę.

– Kokios tos prekės?

– Smulkios senienos. Kelios ikonos, druskinė. Užmesim akį, ir tu man praneši, ką manai.

– O kiti?

– Esi kaip už mūro, – tarė Kleberis.

Kleberis šia pavarde vadinosi tik Prancūzijoje. Jo tikrasis vardas ir pavardė buvo Petras Kolnas, jis žinojo inspektoriaus pavardę, bet ne iš jam dirbančių žmonių sąrašų.

32

Gyvenamasis laivas *Christabel* vienintele virve buvo pririštas Marnos upės krantinėje, į rytus nuo Paryžiaus. Tik įlipus Trebelo, jis išsyk pajudėjo. Tai buvo juodas olandiškas dvigalis laivas su žemomis kajutėmis, kad praplauktų po tiltais, ir ant denio įrengtu sodu – vazonuose žydinčiais krūmais.

Laivo savininkas, gležnas žmogelis išblukusiomis žydromis akimis ir malonia veido išraiška stovėdamas ant tiltelio sveikino Trebelo ir kvietė jį į laivą.

– Malonu su jumis susipažinti, – tarė žmogus ir ištiesė ranką. Plaukeliai ant savininko rankos žėlė „atbulai“, link riešo, todėl šveicarui ranka sukėlė šiurpą. – Sekite mesjė Milkų. Aš dar turiu sutvarkyti šį bei tą apačioje.

Savininkas užtruko ant denio su Kolnu. Jie pavaikštinėjo tarp terakotinių vazonėlių ir stabtelėjo prie vienintelio bjauraus daikto visame dailiame sodelyje – penkiasdešimties galonų alyvos statinės su išpjautomis skylėmis. Jos buvo pakankamai didelės – pro jas tilptų žuvis. Viršus buvo nupjautas dujiniu pjovikliu ir laisvai pririštas viela. Po juo ant denio buvo patiestas brezentas. Laivo savininkui sudavus per plieninę statinę ji sugaudė.

– Eime, – tarė jis.

Žemutiniame denyje vyriškis atvėrė aukštą spintą, pilną įvairiausių ginklų: *Dragunov* snaiperio šautuvas, amerikietiškas *Thompson* automatas, pora vokiškų *Schmeisser* automatų, penki prieštankiniai *Panzerfaust* ginklai, skirti kovoti prieš kitus laivus, įvairiausi revolveriai. Savininkas išsirinko trišakį žeberklą su dantukais, išgremžtais ant kiekvienos šakos. Jis padavė žeberklą Kolnui.

– Neketinu smarkiai jo kapoti, – prabilo savininkas maloniu balsu. – Čia nėra Evos, kuri viską išvalytų. Padarysi tai denyje, kai sužinosim, ką jam sakė. Durk jam taip, kad jis neplūduriuotų statinėje.

– Milkus gali... – pradėjo Kolnas.

– Mintis tavo, subinė tavo – tu ir padarysi. Nejaugi nepjaustai mėsos kiekvieną dieną? Kai jį užbadysi, Milkus atvilks jo kūną ir padės įkelti į statinę. Paimk raktus ir apžiūrėk jo kambarį. Susidorosim ir su prekeiviu Litu, jei prireiks. Jokių palaidų galų. Ir kol kas – jokio meno, – tarė laivo savininkas, Prancūzijoje vadinamas Viktoru Gustavsonu.

Viktoras Gustavsonas itin sėkmingai užsiiminėjo buvusios SS verslu: morfijumi ir naujomis prostitutėmis, daugiausia moterimis. Tai buvo Vladžio Gruto slapyvardis.

Litas liko gyvas, tačiau neteko visų paveikslų. Daugelį metų juos laikė valstybinėje saugykloje, kol teismas kapanojosi aklavietėje svarstydamas, ar Kroatijos sutartis dėl reparacijų taikytina ir Lietuvai. Trebelo nereginčiu žvilgsniu stebeilijo iš statinės Marnos dugne, jau nebe plikas, o apžėlęs žaliais dumbliais ir jūriniais andrais, kurie tėkmėje vilnijo lyg jo jaunystės garbanos.

Daugelį metų neatsirado joks kitas Lekterio pilies paveikslas.

Inspektorius Popilis suteikė Hanibalui Lekteriui malonę leisdamas retkarčiais pasižiūrėti į saugomus paveikslus. Sėdint bežadėje saugyklos tyloje, arti ją prižiūrinčio sargo, ir klausantis jo sniaukrojimo per polipus galima išeiti iš proto.

Hanibalas žvelgia į paveikslą, kurį paėmė iš motinos rankų, ir suvokia, kad praeitis visiškai nepraėjo, žvėris, karštu dvoku šnopavęs į jo ir Mišos odą, tebekvėpuoja, alsuoja ir dabar. Jis apgręžia „Atodūsių tiltą“ į sieną ir kelias minutes stebeilija į atvirkštinę paveikslo pusę – Mišos ranka ištrinta, dabar ten tik tuščias stačiakampis. Ten dabar jis kreipia savo knibždančius sapnus.

Jis auga ir keičiasi, o galbūt skleidžiasi toks, koks visada buvo.

II

Tariau, kad Gailestingumas
Girioje tarp medžių tūno –
Ten būta tykančio žvėries nagų
Ir kruvinų mitrių nasrų.

Lorensas Spingarnas

33

Pagrindinėje Paryžiaus operos scenoje Fausto, sudariusio sandėrį su Velniu, laikas seko. Iš atskiros ložės scenos kairėje Hanibalas Lekteris ir ledi Murasaki stebėjo, kaip Faustas maldauja trokšdamas išvengti liepsnų, pakilusių iki pat garsiojo Garnjė teatro ugniai atsparių lubų.

Aštuoniolikmetis Hanibalas palaikė Mefistofelį ir niekino Faustą, tačiau kulminacijos tesiklausė viena ausimi. Jis stebėjo ir uodė ledi Murasaki, išsidabinusią apsilankymui operoje. Kai ponai nukreipdavo teatrinius žiūronus nuo scenos, kad galėtų pažvelgti į ją, priešais esančiose ložėse blykčiojo švieselės.

Scenos šviesų fone buvo matyti tik jos siluetas kaip ir tą pirmąjį kartą, kai Hanibalas išvydo ledi Murasaki dvare, kuomet tebuvo berniukas. Jo atmintyje rikiavosi vaizdai: *žvilganti daili varna, gerianti iš lietaus latako, žvilgantys ledi Murasaki plaukai. Pirma pasirodo siluetas, tada ji atveria langą, veidu nuslysta šviesa.*

Svajų tiltu Hanibalas nuėjo gerą kelio galą. Jis užaugo tiek, kad jam ėmė tikti vakariniai velionio grafo drabužiai, o ledi Murasaki išvaizda nė kiek nepasikeitė.

Ji ranka palietė savo sijono medžiagą, ir netgi skambant muzikai jis išgirdo audinio šnaresį. Pamanęs, jog ji gali pajusti žvilgsnį, jis nusigręžė nuo jos ir apsidairė po ložę.

Ložė buvo įrengta stilingai. Už kėdžių, pridengtas nuo priešais esančių ložių, stovėjo šelmiškas sulankstomas krėslas ožio kojomis. Orkestrui grojant vis lėtesniu ritmu ant jo įsitaisydavo įsimylėjėliai. Greitosios pagalbos tarnyboje Hanibalas nugirdo, kad ankstesnį sezoną skambant paskutiniams „Kamanės skrydžio“ akordams vienas pagyvenęs džentelmenas ant tokio krėslo patyrė širdies smūgį.

Hanibalas ir ledi Murasaki ložėje nebuvo vieni.

Priekyje sėdėjo Paryžiaus prefektūros policijos komisaras su žmona, tad beveik neliko abejonių, iš kur ledi Murasaki gavo bilietus. Žinoma, iš inspektoriaus Popilio. Kaip malonu, kad pats Popilis negalėjo apsilankyti teatre – ko gero, lauke prastu oru ir grasant mirtiniems žaibams, užgaišo tirdamas kokią nors žmogžudystę, tikėkimės, pavojingą ir reikalaujančią daug laiko.

Užsidegė šviesos, ir reiklioji publika stovėdama kėlė tenorui Bendžaminui Džiljui pelnytas ovacijas. Policijos komisaras su žmona atsigręžė į ložę ir nuo plojimų tebeperštinčiais delnais paspaudė visiems rankas.

Komisaro žmona, gyva ir smalsi moteriškė, pastebėjusi Hanibalą grafo smokingu, kuris jam idealiai tiko, nesusilaikė nepaklaususi:

– Jaunuoli, mano vyras tvirtina, kad esate jauniausias studentas, kada nors įstojęs į medicinos fakultetą Prancūzijoje... ar tai tiesa?

– Duomenys nėra išsamūs, madam. Galbūt yra buvę chirurgų mokinių...

– Ar tiesa, kad kartą perskaitote vadovėlius ir per savaitę grąžinate į knygyną, kad atgautumėte visus sumokėtus pinigus?

Hanibalas šyptelėjo.

– Ne, madam. Ne visai teisinga taip teigti, – tarė. *Įdomu, kas gi paskleidė šią informaciją? Ogi tas pats, kas parūpino bilietus.* Hanibalas palinko prie ponios. Taikydamas išėjimo link, jis metė žvilgsnį į komisarą ir prisišliejęs prie ponios rankos garsiai sušnabždėjo: – Man tai atrodo nusikaltimas.

Išvydęs už savo nuodėmes kenčiantį Faustą, komisaras buvo gerai nusiteikęs.

– Jaunuoli, pažiūrėsiu į tai pro pirštus, jei tuoj pat prisipažinsite mano žmonai.

– Madam, iš tiesų neatgaunu visų sumokėtų pinigų. Knygynas pasilieka dviejų šimtų frankų grąžinimo mokestį už vargą.

Jie atsiskyrė. Vengdami minios, Hanibalas su ledi Murasaki greičiau nei pats Faustas nusileido po kyburiuojančiais sietynais plačiais operos teatro laiptais. Virš jų bangavo Pilso tapytos lubos – visur vien sparnai, tapyti ir iškalti iš akmens. Operos aikštėje jau laukė taksi. Prekeivio anglies žarijų indas Fausto košmaro dvelksmu čaižė orą. Hanibalas pamojo taksi.

– Stebiuosi, kad pasakėte inspektoriui Popiliui apie knygas, – ištarė įlipęs į automobilį.

– Jis pats tai sužinojo, – tarė ledi Murasaki. – Papasakojo komisarui, o šis – savo žmonai. Jai patinka flirtuoti. Neapsimetinėk nieko nesuprantąs, Hanibalai.

Pastaruoju metu ji nesmagiai jaučiasi uždarose erdvėse kartu su manimi; tai pasišreiškia susierzinimu.

– Atsiprašau.

Važiuojant pro gatvės žibintą ledi Murasaki žvilgtelėjo į jaunuolį.

– Tavo priešiškumas temdo sveiką protą. Inspektorius Popilis tave stebi, nes tu jį domini.

– Ne, mano ponia, tai jūs jį dominate. Tikriausiai jis erzina jus savo eilėmis...

Ledi Murasaki nepatenkino Hanibalo smalsumo.

– Jis žino, kad esi geriausias klasės mokinys, – pasakė. – Tuo didžiuojasi. Domisi tavimi daugiausia iš gerų paskatų.

„Daugiausia iš gerų paskatų“ – ne itin palankus įvertinimas.

De Vosž aikštėje medžiai krovė pumpurus. Kvepėjo pavasario naktis. Hanibalas pasakė taksi vairuotojui, jog šis galįs važiuoti. Net ir arkados tamsoje juto staigų ledi Murasaki žvilgsnį. Hanibalas nebebuvo vaikas ir nebeapsistodavo pas ją.

– Turiu valandą laiko ir norėčiau pasivaikščioti.

34

– Vadinasi, turi laiko arbatai, – pasitikslino ledi Murasaki.

Aiškiai pageidaudama būti su juo lauke tuoj pat nusivedė į terasą. Hanibalas dar nesuvokė savo jausmų. Jis pasikeitė, o ledi Murasaki liko tokia pati. Padvelkė vėjelis, aliejinės lempelės liepsna ištįso aukštyn. Pilant žaliąją arbatą, jaunuolis stebėjo jos rieše tvinksintį pulsą. Švelnus aromatas nuo rankovės įsiliejo į kūną – tarsi jo paties mintis.

– Laiškas nuo Čijo, – nutraukė tylą šeimininkė. – Čijo atsisakė sužadėtuvių. Diplomatinė tarnyba jai nebetinka.

– Ar ji laiminga?

– Man taip atrodo. Mąstant senamadiškai jai buvo skirta gera pora. Kaip galėčiau jai nepritarti – juk ji rašo, kad daro tą patį, ką padariau aš – eina ten, kur liepia širdies.

– Ir kurgi ji liepia eiti?

– Paskui vieną jaunuolį, studijuojantį Kioto universiteto Inžinerijos fakultete.

– Norėčiau, kad ji būtų laiminga.

– O aš norėčiau, kad tu būtum laimingas. Ar gerai miegi, Hanibalai?

– Kai lieka laiko. Jei negaliu išsimiegoti savo kambaryje, nusnūstu ant ligoninės vežimėlio.

– Žinai, ką turiu omenyje.

– Ar regiu sapnus? Taip. O jūs sapnuose ar neaplankote Hirošimos?

– Nesišaukiu sapnų.

– Privalau prisiminti, kad ir kas bebūtų.

Prie durų jam padavė dėžutę su naktipiečiais ir ramunėlių arbatos pakuočių.

– Kad geriau miegotum, – teištarė.

Jis pabučiavo ledi Murasaki ranką – ne vos linktelėjo pagal prancūziško etiketo taisykles, o pabučiavo ranką taip, kad pajustų jos skonį.

Tada pakartojo *haiku*, kurį jai sukūrė taip seniai – dar mėsininko naktį.

Naktikovas pasirodė
Tekančioje rudens mėnesienoje –
Kuris gi mielesnis?

– Dabar ne rudens metas, – tarė šypsodamasi ir glausdama ranką jam prie širdies – taip darydavo trylikamečiui berniukui. Atitraukus ranką toje krūtinės vietoje jis pajuto šaltį.

– Ar iš tiesų grąžini knygas?

– Taip.

– Vadinasi, atsimeni viską, kas parašyta knygose.

– Visa tai, kas svarbu.

– Taigi gali neužmiršti ir to, jog svarbu neerzinti inspektoriaus Popilio. Jei nekurstysi jo – tau nepakenks. Man taip pat.

Ji susierzino – lyg apsigaubė žieminiu kimono. Ar galiu nebemąstyti apie ją vonioje, dvare prieš daugelį metų, jos veidą ir krūtis it vandens lelijas? It rožines ir gelsvas lelijas pilies griovyje? Ar galiu? Ne, negaliu.

Hanibalas išėjo į naktį, susikaustęs žingsniavo kelis kvartalus, išniro iš siaurų Marė rajono gatvelių priešais Luji Filipo tiltą – po mėnesienos palytėtu tiltu šliuožė Sena.

Iš rytų pusės Paryžiaus katedra atrodė tarsi milžiniškas arkbutanų kojomis ir daugybe apskritalangių akių voras. Hanibalas regėjo, kaip akmeninis katedros voras tamsoje skuodžia miestu, linksmindamasis d'Orsė stotyje nučiumpa keistą traukinį lyg vikšrą arba – dar geriau – užmato apetitišką policijos inspektorių, išeinantį iš *Quai de Orfèvres* būstinės, ir jis tampa lengvu grobiu.

Pėsčiųjų tiltu perėjo į Sitė salą ir apėjo katedrą. Iš pastato sklido choro repeticijos garsai.

Žvelgdamas į Paskutiniojo teismo reljefą, iškaltą arkose ir sąramose virš durų, Hanibalas stabtelėjo po centrinio įėjimo arkomis. Jis atidžiai tyrinėjo darbą ketindamas išstatyti savo atminties rūmuose kaip sudėtingą ryklės disekciją: viršutinėje sąramoje šv. Mykolas laikė svarstykles, tarsi pats būtų daręs skrodimą. Šv. Mykolo svarstyklės panašios į poliežuvinį kaulą, virš jo kyla speninės ataugos šventųjų arka. Apatinė sąrama, kurioje vaizduojami voromis vejami pasmerktieji, bus raktikaulis, o arkų seka pagal lengvą prisiminti katekizmą atitiks ryklę sudarančius sluoksnius: *paviršiniai, poliežuviniai ir gilieji kaklo raumenyyys, amen.*

Ne, netinka. Sunkumų kelia šviesa. Atminties rūmų eksponatai turi būti ryškiai apšviesti ir erdviai išdėstyti. Be to, šis nešvarus akmuo beveik vienspalvis. Kartą Hanibalas neatsakė į kontrolinio darbo klausimą, nes atsakymas buvo tamsus, be to, mintyse jį pastatė tamsiame fone. Kitos savaitės nuodugniai kaklo srities disekcijai reikalingi aiškūs, gerai apšviesti eksponatai.

Užsimetę drabužius ant rankų vorele patraukė iš katedros paskutiniai choristai. Hanibalas įžengė į vidų. Bažnyčia skendėjo tamsoje, degė tik apžadų žvakelės. Priėjo prie marmurinės šventosios Žanos iš Arko, stovinčios prie pietinio išėjimo. Prieš ją sustatytų žvakelių eilės švysčiojo nuo durų traukiančiame skersvėjyje. Tamsoje Hanibalas atsirėmė į koloną ir pro liepsnas žvelgė į jos veidą. *Liepsnojantys motinos drabužiai.* Žvakių liepsna raudonais atšvaitais blizgėjo jo akyse.

Besimainanti žvakių šviesa – lyg atsitiktiniai varpų garsai – suteikdavo šventosios Žanos veidui vis kitokią išraišką. Atmintis, atmintis. Hanibalas mąstė, ar šventoji Žana su savais atsiminimais pageidautų kitų apžadų aukų, o ne ugnies. Žinojo, kad jo motina tikrai pageidautų.

Zakristijono žingsniai vis artėjo. Raktų žvangesys pirmiau ataidėjo nuo artimesnių sienų, o vėliau – nuo aukštų lubų, kojai kaukštelėjus į grindis ir aidui atsklidus iš tamsos viršuje, žingsniai taip pat dunksėjo po du kartus.

Pirmiausia zakristijonas išvydo raudoniu žioruojančias Hanibalo akis. Sukilo pirmykštis atsargumas. Zakristijonui nudiegė sprandą, ir jis persižegnojo su visais raktais. A, tai tik žmogus, ir netgi jaunuolis. Zakristijonas sumosavo prieš jį raktais it smilkykle.

– Jau laikas, – pasakė ir smakru parodė duris.

– Taip, jau laikas, jau vėlu, – atsakė Hanibalas ir pro šonines duris išėjo į naktį.

35

Dubl tiltu jis perėjo Seną ir patraukęs de la Biušeri gatve išgirdo saksofono garsus ir juoką, sklindančius iš džiazo klubo rūsyje. Tarpduryje porelė rūkė, o aplink juos dvelkė svaiguliu. Mergina pasistiebė ant pirštų galiukų ir pabučiavo jaunuolį į skruostą. Hanibalas aiškiai pajuto bučinį ant savo veido. Muzikos draiskanos maišėsi su muzika, skambančia jo galvoje ir besivejančia laiką, laiką. Laikas.

Paėjėjęs Dantės gatve ir plačiu Sen Žermeno bulvaru, pakaušiu jusdamas mėnesieną ir už Kliuni pasukęs į Medicinos fakulteto gatvę, pasiekė blausiai apšviestą tarnybinį medicinos fakulteto įėjimą. Hanibalas atrakino duris ir įėjo į vidų.

Persirengęs baltu chalatu paėmė lentelę su jam skirtų užduočių sąrašu. Hanibalo vadovas ir konsultantas buvo profesorius Diuma – gabus anatomas, pasirinkęs mokyti, o ne gydyti gyvuosius. Diuma buvo talentingas, bet išsiblaškęs žmogus, jam stigo chirurgams būdingo žavesio. Jis reikalaudavo, kad kiekvienas studentas parašytų laišką bevardžiam lavonui, kurį ketina skrosti, ir padėkotų konkrečiam donorui už garbę nagrinėti jo ar jos kūną patikindamas, kad elgsis su kūnu pagarbiai bei uždengs jį visur ir visada, kai tik netyrinės tiesiogiai.

Rytojaus paskaitoms Hanibalas privalėjo parengti dvi užduotis: šonkaulių vaizdą atidengiant nepaliestą širdaplėvę ir smulkmenišką kaukolės disekciją.

Naktis bendrosios anatomijos laboratorijoje. Erdvioje patalpoje aukštais langais pučiant didžiuliam ventiliatoriui buvo pakankamai vėsu, todėl pridengti lavonai, užkonservuoti formalinu, ant dvidešimties stalų palikti kiaurą naktį. Vasarą, darbo dienai pasibaigus, jie būtų grąžinti į lavoninę. Marškomis užkloti

apgailėtini kūneliai, niekam nereikalingi, badmiriai, aptikti susigūžę skersgatviuose, ir negyvi laikę vienas kitą glėbyje, kol atsileido sustingę kūnai, ir, atsidūrę lavoninės formalino vonioje drauge su kitais nelaimėliais, pagaliau paleisdavo vienas kitą. Trapūs paukštiški kūnai, susitraukę it sušalę ir ant sniego nupuolę paukšteliai, draskomi dantimis išbadėjusių žmonių.

Kare žuvus keturiasdešimčiai milijonų žmonių, Hanibalui atrodė keista, kad medicinos studentams tenka naudoti lavonus, tiek laiko konservuotus talpyklose, nublukusius nuo formalino.

Kartais fakultetui pasisekdavo gauti nusikaltėlio lavoną, pakarto ar sušaudyto Monružo ar Fresno forte arba nukirsdinto La Santė giljotinos. Kaukolės disekcijai Hanibalui pasisekė gauti La Santė kliento galvą, kuri dabar stebėjo jį iš praustuvo krauju ir šiaudais aplipusiu veidu.

Kol fakultetas laukė, kada bus pakeistas skrodimo pjūklo variklis, užsakytas prieš kelis mėnesius, Hanibalas patobulino amerikietišką elektrinį pjūklą: prilitavo nedideles besisukančias ašmenis prie gręžtuvo, kad jis tiktų skrodimui atlikti. Jis buvo su duoninės dydžio srovės keitikliu, burzgiančiu ne ką tyliau už patį pjūklą.

Hanibalas jau buvo baigęs krūtinės skrodimą, kai, kaip dažnai atsitikdavo, dingo elektra ir šviesos užgeso. Pasišviesdamas žibaline lempa, laukdamas, kol vėl atsiras elektra, Hanibalas praustuve nuo nukirstos galvos veido nuplovė kraują ir šiaudus.

Vėl užsidegus šviesoms jis nebegaišo tyrinėdamas galvos odą. Tuoj pat nupjovė viršutinę kaukolės dalį, atliko vainikinę disekciją ir atidengė smegenis. Tada stengdamasis kuo mažiau pradurti kietąjį smegenų dangalą užpildė didžiąsias kraujagysles spalvotu geliu. Tai nebuvo lengva, tačiau teatrališkasis profesorius pats norėjo nuimti kietąjį dangalą prieš auditoriją – tarsi nutrauktų užuolaidą nuo smegenų – todėl Hanibalas paliko jį beveik nepažeistą.

Jis švelniai palietė pirštinėta ranka smegenis. Apsėstas minčių apie atmintį ir išsitrynusias jo paties sąmonės vietas, troško tik

palietęs perskaityti mirusiojo sapnus, kad sutelkęs valią galėtų tyrinėti savuosius.

Naktį laboratorija buvo puiki vieta mąstyti. Tylą pertraukdavo tik instrumentų skimbčiojimas arba retos kūno dejonės skrodimo pradžioje, kai organuose dar galėjo būti užsilikusio oro.

Hanibalas skrupulingai atliko dalinę kairiosios veido pusės disekciją, tada apmetė galvos eskizą tiek su išskrosta, tiek su nepaliesta veido puse, mat anatomijos iliustracijos taip pat sudarė jo stipendijos dalį.

Dabar jis siekė visam laikui išsaugoti atmintyje veido raumenų, nervų ir kraujagyslių darinius. Uždėjęs pirštinėtą ranką ant nukirstos galvos, Hanibalas perėjo į savo paties proto centrą ir į savųjų atminties rūmų prieškambarį. Pasirinkęs Bacho styginių kvartetą, jis mikliai perėjo *Matematikos menę*, tuomet *Chemijos* ir įžengė į patalpą, neseniai pritaikytą pagal Karnavalė muziejų* ir pervadino *Kaukolės mene.* Susieti anatomines detales su pastovia Karnavalė ekspozicijų tvarka ir viską išsaugoti teprireikė kelių minučių. Reikėjo tik atidžiai sekti, kad veido venų mėlis neatsidurtų apmušalų mėlio fone.

Baigęs darbą *Kaukolės menėje,* akimirksnį stabtelėjo prie pat *Matematikos menės* durų. Tai buvo viena iš seniausių mintyse įkurtų rūmų dalių. Jis troško pamaloninti save jausmu, patirtu septynerių metų, kai suprato įrodymą, pademonstruotą pono Jakovo. Čia saugotos visos pono Jakovo pamokos pilyje, tačiau nebuvo nė vieno pokalbio iš medžioklės namelio.

Visa, kas vyko medžioklės namelyje, tebebuvo už atminties rūmų sienų, sode, tamsiose sapnų pašiūrėse, apanglėjusiose kaip pats medžioklės namelis. Norint ten patekti tektų išeiti iš rūmų. Tektų pereiti sniegą, kur išdraskyti Huigenso *Traktato apie šviesą* lapai plaikstėsi virš ištaškytų ir prišalusių pono Jakovo smegenų ir kraujo.

Rūmų koridoriuose galėjo rinktis muziką arba tylą, o pašiūrėse negalėjo valdyti garso, ir būtent garsas galėjo jį pribaigti.

---

* Karnavalė *(Carnavalet)* muziejus – Paryžiaus istorijos muziejus.

Išniręs iš atminties rūmų į sąmonę, Hanibalas grįžo prie savų minčių, į aštuoniolikmetį kūną, sėdintį prie stalo anatomijos laboratorijoje, uždėjusį ranką ant smegenų.

Jis piešė dar valandą. Baigtame eskize išskrostos veido dalies kraujagyslės bei nervai tiksliai atitiko ant stalo padėtą objektą. Nepaliesta veido dalis nebuvo nė kiek panaši į subjektą. Tai buvo išniręs iš pašiūrės veidas. Vladžio Gruto veidas, nors Hanibalas jį prisiminė tik kaip Mėlynakį.

Palypėjęs penkis siaurų laiptų maršus iki savo kambario virš medicinos fakulteto, atsigulė miegoti.

Žemoji kambario dalis po nuožulniu mansardos stogu buvo tvarkinga, darni, įrengta japonišku stiliumi; ten stovėjo žema lova. Stalas buvo pastatytas aukštesnėje kambario dalyje. Sienos aplink stalą ir virš jo buvo tirštai nukabintos paveikslais, skrodimų piešiniais, nebaigtomis anatomijos iliustracijomis. Kiekvienoje iš jų organai bei kraujagyslės pavaizduoti kuo tiksliausiai, tačiau veidai – jo sapnų. Nuo lentynos juos stebėjo ilgailtė gibono kaukolė.

Hanibalas išpurtydavo formalino dvoką, o laboratorijos chemikalų kvapas nepasiekdavo šio seno, vėjų perpučiamo pastato pastogės. Į sapnus jaunuolis neįsileisdavo groteskiškų mirusiųjų ir pusiau išskrostų lavonų vaizdų nei suvarpytų ar pakartų nusikaltėlių kūnų, kuriuos kartais pasiimdavo iš kalėjimų. Tebuvo vienas vaizdas, vienintelis garsas, išsklaidantis miegą. Jis niekada nežinodavo, kada tai nutiks.

Leidžiasi mėnuo. Banguoto, nelygaus lango stiklo išsklaidyta mėnesiena šliaužia Hanibalo veidu ir tyliai sliuogia siena aukštyn. Ji paliečia Mišos ranką virš lovos kabančiame piešinyje, slenka padalintais veidais anatominiuose piešiniuose, sėlina jo sapnų veidais, kol pagaliau pasiekia gibono kaukolę. Iš pradžių skaisčiai nubalina galingas iltis, vėliau ir kaktą virš gilių akiduobių. Iš tamsos kaukolės viduje gibonas stebi miegantį Hanibalą. Hanibalo veidas it vaiko. Ištraukdamas ranką iš nematomų gniaužtų jis suniurna ir apsiverčia ant šono.

Jis stovi su Miša daržinėje šalia medžioklės namelio, glaudžia ją kuo arčiau, o Miša kosti. Dubeniažmogis čiupinėja jų rankų mėsą ir kalba, tačiau iš burnos negirdėti nė garso. Tik jo šlykštus alsavimas lediniame ore. Vengdama Dubeniažmogio kvapo, Miša įkniaubia veidą Hanibalui į krūtinę. Mėlynakis kažką pasako, ir jie visi vylingai uždainuoja. Jis mato kirvį ir dubenį. Metasi ant Mėlynakio. Kraujo skonis ir barzdos šeriai burnoje. Jie nusiveda Mišą. Nešasi kirvį ir dubenį. Hanibalas išsivaduoja ir puola paskui. Kojos link durų neša peeer lėtaaai. Mėlynakis ir Dubeniažmogis sugriebę už riešų spaudžia Mišą prie žemės. Mergaitė pasuka galvą, beviltiškai žvelgia į brolį virš kruvino sniego ir šaukia...

Hanibalas atsibudo dusdamas, įsitvėręs sapno pabaigos, kietai užmerkęs akis ir pamėgino peržengti atsibudimo akimirką. Kandžiodamas pagalvę jis prisivertė vėl išgyventi sapną. Kaip tie vyrai kreipėsi vienas į kitą? Kuo jie vardu? Nuo kada jis nebegirdėjo garsų? Nesugebėjo prisiminti, kada nuščiuvo garsas. Troško sužinoti, kaip jie vadino vienas kitą. Privalėjo susapnuoti iki galo. Žengdamas pro pono Jakovo smegenis sniege jis grįžo į atminties rūmus ir pamėgino sodu patekti į tamsiąsias pašiūres, tačiau nepajėgė. Bet įstengė ištverti liepsnojančių motinos drabužių, negyvų tėvo, Bernto ir pono Jakovo reginį. Pajėgė vėl stebėti plėšikus, vaikštinėjančius apačioje, medžioklės namelyje, tačiau neįstengė praeiti pro Mišą, pakibusią ore ir pasukusią į jį galvą. Daugiau nieko nebeprisiminė. Atmintyje iškilo tik gerokai vėlesni įvykiai: pasivažinėjimas ant tanko, kai kareiviai surado jį su aplink kaklą apvyta grandine. Jis troško prisiminti. Jis privalėjo prisiminti. *Dantisišvietėsduobėje.* Toks blyksnis nedažnas; jis net atsisėdo. Pažvelgė į giboną mėnesienoje. *Dantis, gerokai mažesnis už šį. Vaiko dantis. Nieko baisaus. Toks, koks galėjo būti ir manasis. Privalau išgirsti balsus, nešamus dvokaus jų alsavimo, juk žinau, kuo atsiduoda jų žodžiai. Privalau prisiminti jų vardus. Privalau juos surasti. Ir surasiu. Kaipgi man iškvosti save?*

36

Profesorius Diuma rašė lygiai, apvaliomis raidėmis, gydytojui nebūdinga rašysena. Raštelyje Hanibalas perskaitė: *Hanibalai, gal malonėtumėte pasirūpinti Luji Fera reikalu La Santė?*

Profesorius prikabino laikraščio iškarpą apie Fera nuosprendį ir šiek tiek asmeninės informacijos apie jį: iš Liono kilęs Fera buvo nereikšmingas Viši režimo funkcionierius, menkas kolaborantas vokiečių okupacijos metu, tačiau vėliau už maisto talonų klastojimą ir pardavinėjimą jį suėmė patys vokiečiai. Po karo apkaltino dalyvavus karo nusikaltimuose, tačiau pritrūkus įrodymų paleido. Už dviejų moterų nužudymą 1949–1950 metais dėl asmeninių priežasčių Prancūzijos teismas jį nuteisė. Fera turėjo mirti po trijų dienų.

La Santė kalėjimas įkurtas keturioliktame rajone, netoli medicinos fakulteto. Hanibalas ėjo penkiolika minučių.

Vamzdžiais apsikrovę darbininkai kieme remontavo kanalizaciją. Nuo tada, kai 1939 metais buvo uždrausta mirties bausmę nukirsdinant stebėti, ji būdavo vykdoma čia. Vartų sargai Hanibalą iš matymo pažinojo, todėl įleido. Pasirašydamas lankytojų žurnale lapo viršuje jis išvydo inspektoriaus Popilio parašą.

Iš didžiulės tuščios patalpos pagrindinio koridoriaus pakraštyje kažkas beldė. Eidamas pro šalį Hanibalas pamatė pažįstamą veidą. Valstybės budelis, pats Anatolis Turno, paprastai vadinamas „Mesjė Paryžiumi“, atgabeno giljotiną iš de la Tomb-Isuar gatvės saugyklos ketindamas įrengti ją kalėjime. Budelis sukiojo ašmenų laikiklio, vadinamojo *mouton*, ratukus, kurie neleisdavo užsikirsti besileidžiančioms ašmenims.

Mesjė Paryžius siekė tobulybės. Tenka pagirti, nes jis visada uždengdavo viršutinę įrenginio dalį, kad nuteistasis nematytų ašmenų.

Luji Fera tūnojo mirtininkų kameroje. Ši buvo koridoriaus atskirta nuo kitų trečiojo aukšto kamerų pirmajame La Santė pastate. Perpildyto kalėjimo gausmas pasiekdavo kamerą murmesiais, šūksniais ir žvangesio mūša, tačiau medinio Mesjė Paryžiaus plaktuko smūgiai darbuojantis aukštu žemiau buvo puikiai girdimi.

Luji Fera lieknas tamsiaplaukis vyras, neseniai trumpai nukirptu sprandu ir pakaušiu. Plaukai ant viršugalvio palikti ilgi, kad Mesjė Paryžiaus padėjėjui būtų patogiau jį nutverti, nes smulkios ausys tam nelabai tiko.

Fera sėdėjo ant sulankstomosios lovelės vienais apatiniais nykščiu ir kitais pirštais gniaužydamas kryželį, kabantį ant grandinėlės aplink kaklą. Jo marškiniai ir kelnės tvarkingai kabojo ant kėdės taip, tarsi ten sėdėjęs žmogus būtų išgaravęs iš drabužių. Batai stovėjo tiesiai po kelnių klešnėmis. Drabužiai anatomiškai tiksliai išdėstyti ant kėdės. Fera išgirdo Hanibalą, tačiau nė nepažvelgė.

– Laba diena, mesjė Luji Fera, – pasakė Hanibalas.

– Mesjė Fera trumpam išėjo iš savo kameros, – tarė Fera. – Aš jam atstovauju. Ko pageidauji?

Hanibalas nė nepasukęs akių apžvelgė drabužius.

– Norėčiau paprašyti, kad jis padovanotų savo kūną medicinos fakultetui, skirtų mokslui. Su kūnu bus elgiamasi itin pagarbiai.

– Jūs vis tiek pasiimsite jo kūną. Nusitempsite jį.

– Negaliu paimti kūno be jo leidimo ir neketinu to daryti. O juo labiau nusitempti.

– O, štai ir mano klientas, – pasakė Fera. Nusigręžęs nuo Hanibalo jis tyliai pasitarė su drabužiais, tarsi jie būtų ką tik įžengę į kamerą ir atsisėdę ant kėdės. Tuomet Fera grįžo prie grotų.

– Jis teiraujasi, kodėl turėtų tau atiduoti savo kūną?

– Giminės gaus penkiolika tūkstančių frankų.

Fera atsigręžė į drabužius, o tada vėl į Hanibalą:

– Mesjė Fera sako: *Teužsiknisa mano giminės. Prišiksiu į jų ištiestą ranką.* – Fera prabilo tyliau. – Atleisk už jo išsišokimus – jis netekęs galvos. Reikalas toks rimtas, kad negaliu iškraipyti jo kalbos.

– Puikiai suprantu, – tarė Hanibalas. – Ar, jūsų manymu, jis pageidautų panaudoti užmokestį tokiam reikalui, kuris keltų pasibjaurėjimą jo šeimai, ar tai tenkintų, mesjė?..

– Galite vadinti mane Luji – mes su mesjė Fera bendravardžiai. Ne. Manau, kad jis nepalenkiamas. Mesjė Fera gyvena tarsi atsiskyręs nuo savęs ir teigia menkai tegalįs save paveikti.

– Aišku. Jis ne vienas toks.

– Nemanau, kad gali kažką suprasti, juk tu pats dar beveik vaik... beveik moksleivis.

– Jūs man galėtumėte pagelbėti. Kiekvienas medicinos fakulteto studentas privalo parašyti asmeninį padėkos laišką savo donorui. Taip puikiai pažinodamas mesjė Fera gal padėtumėte man sukurpti padėkos laišką, jei vis dėlto nuspręstų palankiai?

Fera pasitrynė veidą. Pirštai buvo tarsi su papildomais krumpliais, lūžę ir negerai suaugę prieš daugelį metų.

– Kas gi skaitys be paties mesjė Fera?

– Jam pageidavus, laiškas būtų paskelbtas fakultete: išvystų visas fakultetas, daugybė iškilių ir įtakingų žmonių. Būtų galima pateikti publikuoti ir žurnale *Le Canard Enchaîné.*

– Ir ką gi tu norėtum parašyti?

– Apibūdinčiau jį kaip nesavanaudišką asmenybę, paminėčiau indėlį į mokslo raidą – dovaną Prancūzijos žmonėms, įnašą į medicinos pasiekimus, pasitarnausiančius būsimoms vaikų kartoms.

– Vaikų čia nereikia. Išmesk vaikus.

Bloknoto lape Hanibalas mikliai surašė kreipimąsi.

– Kaip manote, ar parašiau pakankamai pagarbiai? – iškėlė bloknotą gana aukštai, kad Luji Fera tektų žiūrėti į viršų, o pats įvertintų jo kaklo ilgį.

Ne itin ilgas kaklas. Jei Mesjė Paryžius gerai nenutvers jo už plaukų, vargu, ar kas liks žemiau poliežuvinio kaulo, tad priekinio kaklo trikampio demonstravimui nebetiks.

– Nederėtų užmiršti jo patriotizmo, – pasakė Fera. – Kai Karolis Didysis perdavė žinią iš Londono, kas gi atsakė? Fera stojo ant barikadų! *Vive la France!**

Hanibalas stebėjo, kaip patriotinio įkarščio pagauto išdaviko Fera kaktoje išsipūtė arterija. Kakle išryškėjo Jungo vena bei miego arterija – *galva ypač tinkama injekcijoms.*

– Taip, *vive la France!* – sušuko Hanibalas ir stengėsi dvigubai uoliau: – Mūsų laiške derėtų pabrėžti, kad, nors ir vadinamas Viši režimo pakaliku, iš tiesų jis buvo Pasipriešinimo didvyris, ar ne?

– Be abejo.

– Jis tikriausiai išgelbėjo skęstantį lakūną?

– Daugybę kartų.

– Atliko įprastinius sabotažo veiksmus?

– Netgi dažnai, be to, rizikuodamas savo saugumu.

– Mėgino gelbėti žydus?

Ketvirčio sekundės tyla.

– Nepaisydamas gręsiančių pavojų.

– Ko gero, netgi kankintas, ir pirštai lūžo dėl Prancūzijos?

– Tačiau galėjo išdidžiai jais pasveikinti grįžtantį Karolį Didįjį, – tarė Fera.

Hanibalas baigė užrašinėti.

– Čia išvardijau esminius dalykus. Ar galėtumėte jam tai parodyti?

Fera smiliumi paliesdamas kiekvieną punktą, linkčiodamas ir murmėdamas peržvelgė užrašų sąsiuvinio lapą.

* Tegyvuoja Prancūzija! *(pranc.).*

– Galėtum įtraukti ir kelis rekomendacinius jo Pasipriešinimo judėjimo draugų laiškus – parūpinčiau jų. Prašyčiau luktelėti minutėlę. – Fera nusisuko nuo Hanibalo ir palinko prie drabužių. Atsigręžęs pareiškė sprendimą:

– Mano klientas atsako: *Merde! Pasakyk tam jaunam krušliukui, kad pasirašysiu tik pamatęs kvaišalus ir išsitrynęs jais dantenas.* Atsiprašau, bet atsakymas pažodžiui skamba būtent taip. – Fera atsirėmęs į grotas prabilo pakuždomis. – Kiti šio aukšto kaliniai sakė, kad gavęs pakankamai opijaus tinktūros jis galėtų abejingai žvelgti į peilį. „Sapnuoti, o ne rėkti" – taip pasakiau teismo salėje. San Pjero medicinos mokykla dalija opijaus tinktūrą už... leidimą. O tu ar daliji opijaus tinktūrą?

– Grįšiu pas tave ir pranešiu atsakymą.

– Ilgai nelauksiu, – tarė Fera. – Tuoj pasirodys iš San Pjero. – Jis pakėlė balsą ir stvėrėsi už apatinių apykaklės taip, tarsi sakydamas kalbą sugriebtų liemenę. – Esu įpareigotas jo vardu derėtis ir su San Pjeru. – Tada vėl prisišliejo prie grotų ir tyliai ištarė:

– Po trijų dienų vargšas Fera bus nebegyvas, o aš gedėsiu netekęs kliento. Tu medikas. Kaip manai, ar skaudės? Ar mesjė Fera skaudės, kai jie...

– Nė kiek. Nemaloniausia yra dabar. Iš anksto. O dėl paties reikalo – tikrai ne. Nė akimirkos. – Hanibalas buvo benueinąs, bet Fera pašaukė, ir jis vėl grįžo prie grotų.

– Studentai nesijuoks iš jo, iš jo organų?

– Jokiu būdu. Kūnas visada uždengiamas paliekant tik konkrečią tiriamą vietą.

– O jei jis... tam tikra prasme neįprastas?

– Kuria prasme?

– Jei kai kurio kūno dalys, tarkim, neišsivysčiusios?

– Tai gana dažnas atvejis, kuris niekada jokiu būdu netampa priežastimi juokauti, – tarė Hanibalas. *Tai kandidatas į anatomijos muziejų, kurio donorams nedėkojama.*

Luji Fera padėjęs ranką ant savo bičiulio – drabužių – rankovės ir atsisėdo ant gulto. Budelio plaktuko kaukšėjimas ataidėjo

akies kampučio trūkčiojimu. Hanibalas suprato, kaip jis įsivaizduoja įrenginį: statramstis pakeltas į viršų, ašmenys uždengti laistymo žarnos prapjova, o apačioje įrengta talpykla.

Įsivaizdavęs egzekucijos pradžią Hanibalas suvokė, kas ta talpykla. Tai buvo *vaikiška vonelė.* It krintančios ašmenys jo protas nukirto tą mintį. Stojusioje tyloje Luji sielvartas jam tapo toks pažįstamas kaip žmogaus veido venos, kaip jo paties veido arterijos.

„Gausiu jam opijaus tinktūros", – pasižadėjo Hanibalas. Jei nepavyktų, tarpduryje nupirks opijaus rutulėlį.

– Duok man sutikimo formą. Pasiimsi ją, kai atneši kvaišalų.

Hanibalas pažvelgė į Luji Fera, tyrė jo veidą taip pat įdėmiai, kaip apžiūrinėjo jo kaklą, uodė jo baimę ir pagaliau tarė:

– Luji, tegul tavo klientas pamąsto dar apie kai ką. Visi karai, visos kančios ir skausmas, ištikę pasaulį per daugybę amžių prieš jo gimimą, prieš jo gyvenimą, – kiek visa tai jam rūpi?

– Nė kiek.

– Tuomet kodėl gi jam turėtų rūpėti kažkas po jo gyvenimo? Tai netrikdomas miegas. Vienintelis skirtumas, kad jis nebeatsibus.

37

Autentiški Vesalijaus didžiojo anatomijos atlaso *De Fabrica* medžio raižiniai buvo sunaikinti Miunchene per Antrąjį pasaulinį karą. Daktaras Diuma raižinius laikė didžiausia šventenybe, tad iš sielvarto ir įniršio užsidegė sudaryti naują anatomijos atlasą. Tai būtų pats naujoviškiausias atlasas iš visų, išleistų per keturis šimtmečius po Vesalijaus *De Fabrica.*

Diuma pastebėjo, kad piešiniai geriau nei fotografijos tinka anatomijos dalykams iliustruoti ir ypač miglotoms rentgenogramoms perteikti. Diuma buvo puikus anatomas, tačiau prastas menininkas. Laimei, jam pakliuvo moksleivio Hanibalo Lekterio varlės piešinys. Profesorius sekė, kaip berniukui einasi, ir išrūpino stipendiją medicinos studijoms.

Ankstyvas vakaras laboratorijoje. Dieną profesorius Diuma per įprastinę paskaitą išskrodė vidinę ausį ir paliko ją Hanibalui. Šis penkis kartus didesniu masteliu lentoje piešė kohlearinius kaulus.

Pasigirdo durų skambutis. Hanibalas laukė krovinio iš Fresno kalėjimo, kur turėjo sušaudyti nusikaltėlį. Pačiupęs ligoninės vežimėlį nustūmė jį ilgu koridoriumi prie tarnybinio įėjimo. Vienas vežimėlio ratukas daužydamasis į akmenines grindis traškėjo, – mintyse pasižadėjo jį sutaisyti.

Prie kūno stovėjo inspektorius Popilis. Du sanitarai perkėlė glebų varvantį nešulį nuo savo neštuvų ant ligoninės vežimėlio ir nuvažiavo.

Kartą ledi Murasaki suerzino Hanibalą lygindama Popilį su dailiu aktoriumi Luji Žurdanu.

– Labas vakaras, inspektoriau.

– Norėčiau pasikalbėti su tavimi, – tarė inspektorius Popilis, nė iš tolo nepanašus į Lui Žurdaną.

– Ar jums netrukdys, jei kalbėdamas dirbsiu?

– Ne.

– Tuomet užeikite. – Hanibalas koridoriumi nustūmė dar garsiau barškantį vežimėlį. Ko gero, bus kaltas ratuko guolis.

Popilis prilaikė sukamąsias laboratorijos duris.

Kaip Hanibalas ir numanė, iš gausių šautinių žaizdų krūtinėje ištekėjo beveik visas kraujas. Kūną galima tuoj pat dėti į lavoninės talpyklą. Tai nebuvo skubu, tačiau Hanibalas smalsavo, ar lavoninėje Popilis atrodys dar menkiau panašus į Lui Žurdaną, ar aplinka nors kiek paveiks jo persiko rausvumo veidą.

Tai buvo neapdailinto betono patalpa, pristatyta prie laboratorijos, į kurią vedė dvigubos durys su guminiais tarpikliais. Apskrita dvylikos pėdų skersmens formalino talpykla buvo įmontuota į grindis ir uždengta cinko dangčiu. Dangtyje buvo nemažai durelių, besivarstančių ant pianino vyrių. Viename patalpos kampe, krematoriume, degė dienos atliekos – šiuo atveju ausų liekanos.

Virš talpyklos buvo sumontuotas grandininis keltuvas. Sužymėti ir sunumeruoti lavonai buvo grandinėmis prikabinti prie strypo, juosiančio talpyklą. Sienoje įmontuotas didžiulis dulkinomis mentėmis ventiliatorius. Hanibalas įjungė ventiliatorių ir atidarė sunkias metalines talpyklos dureles. Pažymėjęs kūną pririšo grandine ir pasukęs keltuvu nuleido į formaliną.

– Atvykote iš Fresno drauge su juo? – paklausė Hanibalas, kai skysčio paviršiuje pasirodė burbuliukai.

– Taip.

– Dalyvavote vykdant mirties bausmę?

– Taip.

– Kodėl, inspektoriau?

– Aš jį suėmiau. Jei patenka į tą vietą mano dėka, visada dalyvauju.

– Sąžinės reikalai, inspektoriau?

– Mirtis yra mano veiksmų padarinys. Tikiu padariniais. Ar pažadėjai Luji Fera opijaus tinktūros?

– Opijaus tinktūros galima įsigyti teisėtai.

– Tačiau ji teisėtai neskiriama.

– Neabejoju, jog žinote, kad su nuteistaisiais myriop taip dažnai elgiamasi mainais į jų sutikimą.

– Taip. Neduok jam kvaišalų.

– Fera vienas iš jūsiškių? Norite, kad jis būtų aiškios sąmonės?

– Taip.

– Inspektoriau, ar norite, kad jis patirtų padarinius iki galo? Ar paprašysite Mesjė Paryžiaus atidengti giljotiną, kad jis išvystų ašmenis būdamas blaivios sąmonės, aiškiu žvilgsniu?

– Aš turiu savų paskatų. Tik neduok jam opijaus tinktūros. Jei įsitikinsiu, kad jis apsvaigęs nuo opijaus, tu Prancūzijoje niekada negausi mediko licencijos – įvertink tai blaiviu protu.

Hanibalas pastebėjo, kad patalpa Popilio nė kiek netrikdė. Stebėjo, kaip jame sukyla inspektoriaus pareigos jausmas.

Popilis kalbėdamas gręžėsi nuo jaunuolio.

– Būdamas toks perspektyvus, patirtum didžiulę gėdą. Sveikinu tave dėl puikių pažymių, – pasakė Popilis. – Tu pradžiuginai... tavo šeima labai didžiuotųsi – ir iš tiesų didžiuojasi. Labos nakties.

– Labanakt, inspektoriau. Dėkoju už bilietus į operos teatrą.

38

Vakaras Paryžiuje. Smulkiame lietuje žvilga grindinio akmenys. Parduotuvių savininkai susuktais patiesalais kreipdami lietaus vandenį į nutekamuosius latakus, nakčiai uždarinėja duris parduotuves

Menkas medicinos fakulteto furgono priekinio stiklo valytuvas veikė vakuumo principu, tad pakeliui į La Santė kalėjimą Hanibalui retkarčiais tekdavo atleisti greičio pedalą ir nuvalyti stiklą.

Įvažiavęs į kiemą pro galinius vartus Hanibalas iškišo galvą pro furgono langą. Lietus žliaugė ant sprando. Jaunuolis apsidairė, nes sargybinis neišlindo iš būdelės parodyti krypties.

Pagrindiniame La Santė koridoriuje Mesjė Paryžiaus padėjėjas mostu pakvietė į patalpą, kur stovėjo įranga. Vyras juosėjo klijuotės prijuoste ir dėl visa ko klijuote buvo prisidengęs naująjį katiliuką. Priešais ašmenis pastatytas skydas, kad kraujas neužtikštų ant batų bei rankogalių.

Šalia giljotinos stovėjo ilgas pintas krepšys, iš vidaus padengtas cinku – į jį bus įverstas kūnas.

– Daugiau čia jokių krepšių – taip nurodė kalėjimo viršininkas, – pasakė jis. – Teks imti šį krepšį, o vėliau jį grąžinti. Ar jis tilps į furgoną?

– Taip.

– Ar turi geresnių priemonių?

– Ne.

– Tuomet paimsi jį visą. Pakišim galvą po pažastimi. Jie gretimoje patalpoje.

Kambaryje baltintomis sienomis ir aukštais grotuotais langais pririštas ant gulto gulėjo Luji Fera. Negailestingai tvieskė virš galvos kabančių elektros lempučių šviesa.

Po juo padėta *bascule* – stora giljotinos lenta, ant kurios paprastai lašėdavo kraujas. Į ranką įsmeigta lašinė.

Inspektorius Popilis stovėjo virš Fera ir ranka dengdamas jo akis nuo akinančios šviesos tyliai kalbėjo. Kalėjimo gydytojas į lašinę įsmeigė švirkštą ir įšvirkštė šiek tiek skaidraus skysčio.

Įėjus Hanibalui Popilis nė nežvilgtelėjo.

– *Prisimink*, Luji, – kalbėjo Popilis. – Privalai prisiminti.

Užvertęs akis Luji išsyk pastebėjo Hanibalą.

Pamatęs Hanibalą Popilis kilstelėjo ranką prašydamas nesiartinti. Tada palinko prie prakaito išmušto Luji Fera veido.

– Kalbėk.

– Sukroviau Sandrinos kūną į du maišus. Pasvėriau juos ant norago, ir pajutau ritmą...

– Man nerūpi Sandrina, Luji. *Prisimink*. Kas pasakė Klausui Barbjė, kur paslėpti į Rytus išgabenti vaikai? Privalai prisiminti.

– Paprašiau Sandrinos, tariau: „Tik paliesk jį“, – o ji ėmė juoktis iš manęs, ir pajutau ritmą...

– Ne! Jokių Sandrinų, – tarė Popilis. – Kas pranešė naciams apie vaikus?

– Negaliu tverti galvodamas apie tai.

– Tau teks ištverti tai paskutinį kartą. Tai padės tau atsiminti.

Gydytojas įšvirkštė dar šiek tiek preparato Luji į veną ir patrynė ranką, kad skystis greičiau pasiskirstytų.

– Luji, privalai prisiminti. Klausas Barbjė išsiuntė vaikus į Aušvicą. Kas jam pasakė, kur paslėpti vaikai? Tu jam pasakei?

Luji veidas papilkėjo.

– Gestapas mane pričiupo klastojantį maisto korteles, – tarė jis. – Kai jie laužė man pirštus, įdaviau Pardu – Pardu žinojo, kur paslėpti našlaičiai. Jis nemažai už juos gavo ir išsaugojo savo pirštus. Dabar jis Tran-la-Forė meras. Aš tai mačiau, bet nepagelbėjau jiems. Jie žvelgė į mane iš sunkvežimio galo.

– Pardu. – Popilis linktelėjo. – Ačiū, Luji.

Inspektorius buvo benusigręžiąs nuo jo, kai Lui tarė:

– Inspektoriau?

– Taip, Luji?

– Kai naciai svaidė vaikus į sunkvežimius, kur buvo policija?

Popilis akimirką užsimerkė, paskui linktelėjo sargybiniui, atvėrusiam duris į giljotinos patalpą. Hanibalas matė kunigą ir Mesjė Paryžių, stovinčius prie įrenginio. Budelio padėjėjas nutraukė nuo Luji kaklo grandinėlę su kryželiu ir įspraudė į sulenktą prie šono ranką. Luji pažvelgė į Hanibalą. Kilstelėjo galvą ir pravėrė burną. Hanibalas žingtelėjo nuteistojo link. Popilis nemėgino jo sulaikyti.

– Luji, kaip dėl pinigų?

– Šventajam Sulpicijui. Ne į vargšų dėžutę, o už Skaistykloje kenčiančias sielas. Kur kvaišalai?

– Kaip ir žadėjau. – Hanibalas ištraukė atmieštos opijaus tinktūros buteliuką iš švarko kišenės. Sargybinis ir budelio padėjėjas demonstratyviai nusisuko. Popilis nenusisuko. Hanibalas priglaudė buteliuką prie Luji lūpų, ir šis viską išgėrė. Luji linktelėjo galva parodydamas ranką ir vėl atvėrė burną. Hanibalas įdėjo kryželį su grandinėle Lui į burną, paskui jie apvertė Luji ant lentos, su kuria nustumiama po ašmenimis.

Hanibalas stebėjo, kaip sunkumas nuslenka Lui nuo širdies. Ligoninės vežimėlis dunkstelėjo riedėdamas per giljotinos patalpos slenkstį. Sargybinis uždarė duris.

– Jis troško, kad nukryžiuotasis liktų su jo galva, o ne su širdimi, – tarė Popilis. – Tu juk žinojai, ko jis norėjo, tiesa? Kas dar sieja tave su Luji?

– Smalsavimas, kurgi buvo policija, kai naciai svaidė vaikus į sunkvežimius. Tai mus sieja.

Popiliui knietėjo užsimoti smūgiui... Ta akimirka praėjo. Popilis užvožė savo užrašų sąsiuvinį ir išėjo iš patalpos.

Hanibalas tuoj pat priėjo prie gydytojo.

– Gydytojau, kas tai per preparatas?

– Natrio tiopentalio ir dar dviejų migdomųjų preparatų mišinys. Saugumo tarnybos jį naudoja per apklausas. Kartais jis atpalaiduoja užgniaužtus atsiminimus. Tų, kurie pasmerkti myriop.

– Mes turėtume atsižvelgti į tai tirdami kraują laboratorijoje. Gal galėčiau gauti mėginį?

Gydytojas padavė buteliuką.

– Formulė ir dozavimas aprašyti etiketėje.

Gretimoje patalpoje kažkas sunkiai dunkstelėjo.

– Jūsų vietoje palaukčiau kelias minutes, – pasakė gydytojas. – Tegul Luji nurimsta.

39

Hanibalas gulėjo savo mansardos kambaryje, žemoje lovoje. Veiduose, kuriuos jis nupiešė pagal savo sapnus, virpėjo žvakių šviesa. Ant gibono kaukolės mirguliavo šešėliai. Jis stebeilijo į tuščias gibono akiduobes ir tarsi mėgdžiodamas jo iltis prikando apatinę lūpą. Už nugaros stovėjo prisukamas gramofonas su lelijos pavidalo garsintuvu. Rankoje stirksojo adata su švirkštu, pripildytu migdomųjų mišinio, naudoto per Luji Fera apklausą.

Miša, Miša. Ateinu. *Liepsnoja jo motinos drabužiai, žvakelės blykčioja priešais šventąją Žaną. Zakristijonas sako: „Jau laikas."*

Įjungė gramofoną ir nuleido storą adatos rankeną ant vaikiškų dainelių plokštelės. Įrašo būta prasto – garsas metalinis ir laibas, tačiau persmelkiantis kiaurai.

Sagt, wer mag das Männlein sein
Das da steht im Walde allein

Jis stumtelėjo švirkšto stūmoklį ketvirtį colio ir pajuto, kaip preparatas degina veną. Patrynė ranką, kad jis greičiau pasiskirstytų. Žvakių šviesoje Hanibalas atkakliai žvelgė į veidus, nupieštus pagal sapnus, ir mėgino priversti jų lūpas judėti. Galbūt iš pradžių jie uždainuos, o vėliau pasisakys savo vardus. Kad priverstų juos dainuoti, Hanibalas uždainavo pats.

Jam nepavyko priversti veidų judėti, kaip ir gibono – apauginti mėsa. Tačiau gibonas šiepėsi pro iltis – belūpis, grimasos perkreiptu apatiniu žandikauliu. *Tada Mėlynakis nusiviepė, jo suglumusi išraiška liko išdeginta Hanibalo sąmonėje. Medžioklės namelyje pakvipo medžio dūmais, dūmai sluoksniavosi šaltoje patalpoje. Vyrų, susispietusių palei židinį aplink jį ir Mišą, alsavimas tvoskė lavonu. Juodu išsivedė į daržinę. Vaikiškų drabužėlių gniu-*

tulai, sutepti ir jam nepažįstami. Jis negirdėjo, ką kalbėjo vyrai, kaip jie vienas kitą vadino. Pasigirdo iškraipytas Dubeniažmogio balsas: „Imk ją, ji vis tiek mirs. Jis ilgiau liks švieeeeežiaaass." Jis daužėsi ir kandžiojosi artėjant akimirkai, kurios neištverdavo – Miša, laikoma už rankų, pusmetrį pakelta virš kruvino sniego, besigręžianti, ŽVELGIANTI Į JĮ.

„ANIBA!" – jos balsas...

Hanibalas pašoko lovoje. Sulenkęs ranką sustūmė švirkšto stūmoklį iki galo.

Daržinė ėmė plaukti aplink.

„ANIBA!!!"

Išsivadavęs, Hanibalas puola paskui juos pro duris. Daržinės durys trinkteli per ranką, trakšteli kaulai. Mėlynakis atsigręžia ir pakėlęs malką trinkteli per galvą, iš kiemo pasigirsta kirvio dunkstelėjimas. Stoja palaiminga tamsa.

Hanibalas blaškėsi ant lovos mansardoje, vaizdai paaštrėdavo ir vėl susiliedavo, sienomis plaukė veidai.

Jis peržengė tą akimirką. Peržengė tai, į ką nepajėgė žiūrėti, ko nepajėgė girdėti nei tverti. Atsipeikėjo medžioklės namelyje. Ant galvos sukrešęs kraujas. Žaste deginantis skausmas. Grandine prirakintas prie viršutinės laiptų aikštelės turėklų ir užklotas kilimu. Griaustinis – ne, tai artilerijos sviediniai sproginėja medžiuose. Susispietę prieš ugniakurą su virėjo kapšu vyrai traukė nuo kaklų asmens ženklus ir grūdo juos į kapšą kartu su dokumentais, purtė popierius iš piniginių ir vėl juosėsi ant rankų Raudonojo kryžiaus raiščius. Staiga garsiai sušvilpė. Artilerijos sviedinys švystelėjo skaisčia fosforo šviesa ir sprogo trinktelėjęs į pamušto tanko, stovėjusio palei medžioklės namelį, korpusą, – ir namelis dega, liepsnoja. Plėšikai puola į naktį, šoka į pusiau vikšrinį sunkvežimį. Tarpduryje pasirodo virėjas. Kuprine dengdamasis veidą nuo kaitros ištraukia spynos raktą iš kišenės ir sviedžia Hanibalui. Atlekia antras sviedinys, tačiau švilpimo nebegirdėti, tik susvyruoja namelis, balkonėlis, kur gulėjo Hanibalas, pasvyra, nuslydęs jis trenkiasi į turėklus, laiptai virsta žemyn už-

griūdami virėją. Hanibalas girdi, kaip trakši liepsnų laižomi jo plaukai. Staiga jis atsiduria lauke. Mišku riaumoja pusiau vikšrinis sunkvežimis. Kilimo, į kurį buvo įsisupęs, kraštas rusena, sprogimai drebina žemę, o skeveldros švilpia aplink. Jis krauna ant rūkstančio kilimo sniegą ir ilgai klampoja. Ranka karo palei šoną.

Aušra nupilkino Paryžiaus stogus. Mansardos kambarėlyje gramofonas sukosi vis lėčiau, kol pagaliau sustojo. Žvakės vos mirkčiojo. Hanibalas atmerkė akis. Veidai ant sienų nebejudėjo. Jie vėl tebuvo piešiniai angliuku – skersvėjo banguojami ploni lakštai. Gibonas nutaisė įprastinę išraišką. Aušo diena. Viską užliejo šviesa. Nauja šviesa tvyrojo visur.

40

Po žemu pilku dangumi Vilniuje, Lietuvoje, *Škoda* policijos sedanas išsuko iš judrios Šventaragio gatvės ir įsuko į siaurą gatvelę netoli universiteto signalizuodamas pėstiesiems trauktis iš kelio. Šie plūdosi prisidengę veidus apykaklėmis. Automobilis staiga sustojo priešais naują, rusų pastatytą butų skruzdėlyną, kuris aptriušusių gyvenamųjų namų kvartale atrodė ypač grubus. Iš automobilio išlipo aukštas vyras milicininko uniforma ir, pirštu perbraukęs mygtukų eilę, spustelėjo skambutį su užrašu *Dortlich*.

Skambutis nuaidėjo viename iš ketvirto aukšto butų. Lovoje gulėjo paliegęs žmogus – ant staliuko greta lovos krūva vaistų. Virš lovos kabėjo šveicariškas švytuoklinis laikrodis. Nuo laikrodžio iki pat pagalvės karojo virvelė. Senio būta tvirto, tačiau naktį apėmus siaubui tamsoje jis timptelėdavo virvelę ir klausydavosi, kaip laikrodis muša valandas, – taip jusdavo, kad dar nemiręs. Minutinė rodyklė slinko trūkčiodama. Jam atrodė, kad švytuoklė skaičiavo – aus baus bus medaus – jo mirties akimirką.

Skambučio garsą senis palaikė savo paties gergždžiančiu kvėpavimu. Jis girdėjo prieškambaryje pakeltu balsu šnekančią tarnaitę. Pro duris ji kyštelėjo galvą, apmautą namine kepuraite, iš po kurios stirksojo pasišiaušę plaukai.

– Pone, jūsų sūnus.

Pareigūnas Dortlichas prasispraudė pro ją ir įžengė į kambarį.

– Sveikas, tėti.

– Dar nenumiriau. Dar per anksti plėšikauti. – Seniui pasirodė keista, kad pyktis įsižiebė tik jo galvoje, tačiau nebepasiekė širdies.

– Atnešiau tau saldainių.

– Išeidamas atiduok juos Bergidai. Tik neprievartauk jos. Viso gero, pareigūne Dortlichai.

– Ne laikas šitaip elgtis. Tu merdėji. Atėjau pasiteirauti, ar galėčiau dar ką nors dėl tavęs padaryti be to, kad parūpinau šį butą.

– Galėtum pasikeisti pavardę. Kiek kartų kaitaliojai puses?

– Tiek, kad likčiau gyvas.

Dortlichas vilkėjo Tarybų Sąjungos pasienio milicijos uniformą miško žalumos apvadais. Nusimovė pirštinę, priėjo prie tėvo lovos. Pamėgino paimti senio ranką ir patikrinti pulsą, tačiau tėvas nustūmė randuotą Dortlicho plaštaką. Pamačius Dortlicho ranką, tėvo akys sudrėko ir sužibo. Dortlichui palinkus virš lovos senis sunkiai pasikėlė ir palietė ant jo krūtinės kadaruojančius medalius. Tarp apdovanojimų buvo Geriausio VRM pareigūno medalis, Kalinimo stovyklų bei kalėjimų priežiūros intensyvaus mokymo instituto ženklelis bei Geriausio tarybinio pontoninių tiltų statytojo ženklelis. Šis apdovanojimas buvo perdėtas: Dortlichas statė kelis pontoninius tiltus, tačiau tik naciams darbo batalione. Tačiau tai buvo dailus emaliuotas ženklelis ir paklaustas apie jį Dortlichas galėdavo kalbėti valandų valandas.

– Ar visas kartono dėžes jie iškratė ant tavęs?

– Atėjau čia ne prašyti tavo palaiminimo, o pažiūrėti, ar tau ko reikia, ir atsisveikinti.

– Man pakako vien išvysti tave rusiška uniforma.

– Dvidešimt septintasis šaulių būrys, – pasakė Dortlichas.

– Tačiau dar blogiau pamatyti tave nacių uniforma – šie nužudė tavo motiną.

– Mūsų buvo daug. Ne aš vienas. Aš esu gyvas. Tu mirsi lovoje, o ne griovyje. Turi anglies. Tai viskas, ką galiu tau duoti. Į Sibirą traukia sausakimši traukiniai. Žmonės mindo vienas kitą ir šika į savo skrybėles. Mėgaukis savo švariais patalais.

– Grutas buvo blogesnis už tave, ir tu tai žinojai. – Jis nutilo, kad atgautų kvapą. – Kodėl sekei juo? Plėšei kartu su nusikaltėliais ir niekšais, apiplėšinėjai namus ir išrenginėjai mirusiuosius.

Dortlichas nukreipė kalbą tarsi nė neišgirdęs, ką kalbėjo tėvas.

– Kai nudegiau būdamas mažas, tu sėdėjai prie mano lovos ir drožei vilkutį, davei man ir, kai jau galėjau paimti už suktuvo, parodei, kaip įsukti. Koks dailus tas vilkutis – su įvairiausiais gyvūnais ant šonų. Tebeturiu jį. Ačiū tau už vilkutį. – Jis padėjo saldainius lovos kojūgalyje, kad senis nepasiektų nušveisti ant grindų.

– Keliauk į savo nuovadą, ištrauk mano bylą ir pažymėk: *Šeima nežinoma*, – pasakė Dortlicho tėvas.

Dortlichas išsitraukė iš kišenės popieriaus lapą.

– Jei nori, kad tau mirus išsiųsčiau tave namo, pasirašyk ir atiduok man. Bergida tau pagelbės ir paliudys parašo tikrumą.

Atgal Dortlichas važiavo tylėdamas, kol kartu su kitais automobiliais neįsuko į Radvilaitės gatvę.

Prie vairo sėdėjęs seržantas Svenka pasiūlė Dortlichui cigaretę ir paklausė:

– Sunku jį matyti?

– Gerai, kad ne aš jo vietoje, – tarė Dortlichas. – Ta jo mergšė tarnaitė... Reikėjo ten eiti, kai Bergida būna bažnyčioje. Bažnyčia... Taip ji rizikuoja patekti į kalėjimą. Galvoja, jog aš to nežinau. Mano tėvas po mėnesio mirs. Išsiųsiu į gimtąjį miestą Švedijoje. Ten turės beveik tris kubinius metrus vietos, geros trijų metrų ilgio erdvės.

Leitenantas Dortlichas dar neturėjo atskiro kabineto, tik stalą pagrindinėje milicijos nuovados patalpoje, kur prestižas buvo matuojamas atstumu nuo krosnies. Dabar, pavasarį, ant šaltos krosnies kraunami popieriai. Penkiasdešimt procentų Dortlicho stalą nuklojusių popierių tebuvo biurokratinės nesąmonės – pusė jų tiko išmesti.

Pastaruoju metu menkai bendradarbiauta su kaimyninės Latvijos bei Lenkijos milicijos nuovadomis ir VRM. Tarybų respublikų policija organizuota aplink Aukščiausiąją Tarybą Maskvoje, it ratas su stipinais, tačiau be lanko.

Ten gulėjo ir popieriai, kuriuos jis privalėjo peržvelgti – tarnybiniu telegrafu atsiųstas užsieniečių su Lietuvos vizomis sąrašas. Dortlichas palygino jį su ilgu ieškomų asmenų bei įtariamųjų politiniais nusikaltimais sąrašu. Vizą gavusių asmenų sąraše aštuntasis nuo viršaus buvo įrašytas Hanibalas Lekteris, naujas Prancūzijos Komunistų partijos jaunimo sąjungos narys.

Nuosavu *Wartburg* automobiliu su dvitakčiu varikliu Dortlichas nuvažiavo į Valstybinę telefono ryšių tarnybą, kur jau beveik mėnesį tvarkė reikalus. Lūkuriavo lauke, kol pamatė įeinantį Svenką, turintį pradėti savo pamainą. Netrukus, Svenkai stojus prie komutatoriaus, Dortlichas užsidarė telefono būdelėje su trakšinčia ir šnypščiančia ryšio su Prancūzija magistrale. Sergėdamasis, kad jo slapta nesiklausytų, ant telefono aparato uždėjo signalo stiprio matuoklį ir stebėjo rodyklę.

Fontenblo, Prancūzijoje, restorano rūsio tamsoje suskambo telefonas. Skambėjo penkias minutes, pagaliau kažkas pakėlė ragelį.

– Kalbėk.

– Kai kas turėtų atsiliepti greičiau, kai aš čia sėdžiu įkišęs uodegą. Reikia susitarti, kad Švedijoje draugai priimtų kūną, – pasakė Dortlichas. – Be to, grįžta Lekterių vaikis. Per Komunizmo atgimimo jaunimo organizaciją gavo studento vizą.

– Kas?

– Pats pagalvok. Kalbėjomės apie tai tąsyk, kai paskutinį kartą drauge vakarieniavome, – tarė Dortlichas. Jis žvilgtelėjo į savo sąrašą. – Apsilankymo tikslas – *parengti liaudžiai Lekterio pilies bibliotekos katalogą.* Geras pokštas – juk rusai knygomis valėsi subines. Gali tekti imtis veiksmų ir tau. Žinai, kam turi pranešti.

41

Į šiaurės vakarus nuo Vilniaus prie Neries stūksojo pirmosios regione senos jėgainės griuvėsiai. Palankesniais laikais ji tiekė kažkiek elektros energijos miestui, kelioms lentpjūvėms ir staklių cechui prie upės. Veikė bet kokiu oru, nes lenkiška anglis buvo tiekiama siaurojo geležinkelio atšaka arba upės barža.

Per pirmąsias penkias vokiečių įsiveržimo dienas oro pajėgos subombardavo ją iki pamatų. Įrengę naujas tarybines elektros perdavimo linijas, jėgainės nebeatstatė.

Kelias į jėgainę buvo užtvertas grandine, spynomis prirakinta prie betoninių stulpų. Iš išorės spyna buvo surūdijusi, o iš vidaus – gerai sutepta. Ant ženklo rusiškai, lietuviškai bei lenkiškai parašyta: NENUKENKSMINTI SPROGMENYS, ĮEITI DRAUDŽIAMA.

Dortlichas išlipo iš sunkvežimio ir nušveitė grandinę ant žemės. Seržantas Svenka ją pervažiavo. Sunkvežimio dugną braukė žvyro plotelius užkėtusios piktžolės.

Svenka prabilo:

– Čia visa įgula...

– Taip, – nutraukė jį Dortlichas.

– Ar manai, kad čia tikrai tebėra minų?

– Ne. O jei klystu, niekam to neišduok, – tarė Dortlichas. Jis nemėgo pasakoti kitiems paslapčių, tad erzino būtinybė prašyti Svenkos pagalbos.

Greta sutrūkusių ir pajuodusių jėgainės pamatų stovėjo iš vienos pusės apanglėjusi *Nissen* lendlizo pašiūrė.

– Atvaryk sunkvežimį palei brūzgynais apaugusį kauburį. Ištrauk iš galo grandinę, – paliepė Dortlichas.

Dortlichas pririšo grandinę prie sunkvežimio vilkimo kablio ir, kad geriau sukibtų grandys, papurtė mazgą. Pasirausęs krūme, aptiko medinės platformos kampą. Pritvirtinęs prie jos grandinę pamojo sunkvežimiui. Šis tempė tol, kol brūzgynais uždangstyta platforma pakilo ir pasirodė metalinės slėptuvės nuo bombų durys.

– Po paskutiniojo antskrydžio vokiečiai išmetė desantininkus, kad šie kontroliuotų Neries brastas, – tarė Dortlichas. – Jėgainės darbuotojai slėpėsi čia. Desantininkas pabeldė į duris ir, šioms atsivėrus, švystelėjo vidun fosforinę granatą. Sunku ją išvalyti. Po minutės priprasi. – Kalbėdamas Dortlichas nuo durų nukabino tris spynas.

Kai durys atsivėrė, Svenkai į veidą trenkė pradvisusio oro gūsis, tebedvelkiąs svilėsiais. Dortlichas įjungė elektrinį žibintą ir ėmė lipti stačiais metaliniais laiptais. Giliai įkvėpęs, Svenka nusekė paskui. Viduje palei nubalintas sienas stovėjo grubiai nutašytų medinių lentynų eilės. Ant jų sukrauti meno dirbiniai: Ikonos suvyniotos į skarmalus, pristatytos ilgiausios eilės sunumeruotų aliumininių vamzdelio pavidalo žemėlapių dėklų su vašku užantspauduotais įsriegiamais dangteliais. Lentynos gale sukrauti tušti paveikslų rėmai, kai kurie su išlupinėtomis vinutėmis, o kiti su apdilusiais skubotai iš rėmų išpjautų paveikslų likučiais.

Atnešk viską, kas sudėta ant šios lentynos, ir dirbinius, sukrautus ten, gale, – paliepė Dortlichas. Jis pagriebė kelis ryšulius, suvyniotus į klijuotę, ir nulydėjo Svenką į *Nissen* pašiūrę. Ten ant ožių malkoms pjauti stovėjo dailus ąžuolinis karstas su išskaptuota Klaipėdos jūreivių ir upeivių sąjungos emblema. Karstą juosė puošni guminė juostelė, o apatinė dalis buvo tamsesnė – tarsi laivo vaterlinija ir korpusas – iš tiesų puikus dirbinys.

– Mano tėvo sielos laivas, – pasakė Dortlichas. – Atnešk man tą dėžę su medvilnės atraižomis. Svarbiausia, kad jis nebarškėtų.

– Jei ir barškės, jie pamanys, kad tai kaulai, – tarė Svenka.

Dortlichas pliaukštelėjo Svenkai per veidą.

– Prašyčiau elgtis nors kiek pagarbiau. Atnešk man atsuktuvą.

42

Nuleidęs nešvarų traukinio lango stiklą Hanibalas Lekteris žvalgėsi, dairėsi traukiniui vinguriuojant tarp aukštų liepų bei pušų ūglių, apkėtusių bėgius iš abiejų pusių, ir staiga, nuriedėjus mažiau nei du kilometrus išvydo Lekterio pilies bokštus. Dar už trijų kilometrų traukinys čerkšdamas ir gergždamas sustojo prie Dubrunsto vandenvietės. Keli kariškiai ir darbininkai išlipo ant sankasos nusišlapinti. Griežtas konduktorius privertė juos nusigręžti nuo keleivių. Su kuprine ant pečių Hanibalas išlipo drauge. Konduktoriui grįžus į traukinį Hanibalas žengė į girią. Eidamas išplėšė laikraščio lapą, jei antrasis konduktorius jį netyčia būtų pamatęs nuo rezervuaro. Klausydamasis tolstančio garvežio pūškavimo palaukė miške. Liko vienas. Pavargęs ir ryžtingas.

Kai Hanibalas buvo šešerių, Berntas jį užnešė įvijais laiptais palei vandens talpyklą ir leido pro apsamanojusį kraštą dirstelėti į vandeny atsispindintį dangaus skritulį. Į vidų taip pat vedė kopėčios. Kiekviena pasitaikiusia proga Berntas ten plaukiodavo su viena mergina iš kaimo. Berntas buvo nebegyvas – kažkur netoliese, miške. Mergina tikriausiai taip pat mirusi.

Hanibalas greitai nusimaudė vandens talpykloje ir prasiskalbė drabužius. Jis mąstė apie ledi Murasaki, apie maudynes vandens talpykloje drauge.

Jaunuolis pėsčiomis bėgiais patraukė atgal. Kartą išgirdęs bėgiais atriedančią areziną pasislėpė miške. Apsivijęs marškinius aplink juosmenį rankenas kilojo du raumeningi vengrai.

Už mylios nuo pilies bėgius kirto nauja tarybinė elektros linija. Buldozeriai miške išvalė jai kelią. Žingsniuodamas po masyviais elektros laidais Hanibalas juto elektros lauką, net rankų plau-

keliai pasišiaušė. Teko gerokai paėjėti nuo elektros linijos ir bėgių, kol tėvo žiūronų kompasas liovėsi blaškytis. Du keliai vedė į medžioklės namelį – jei jis apskritai ten tebėra. Elektros linija tiesi it strėlė driekėsi kiek tik užmatė akys. Jei ji tęsėsi ta pačia kryptimi, turėtų praeiti už kelių kilometrų nuo medžioklės namelio.

Svarstydamas išsitraukė iš kuprinės perteklinį JAV kariškių maisto davinį, išmetė pageltusias cigaretes ir suvalgė konservuotą mėsą. *Laiptai užgriuvo virėją, sijos virto žemyn.*

Medžioklės namelio gali apskritai nebebūti. Jei namelis tebestovi, ten galėjo ko nors likti tik dėl to, kad plėšikai nepajėgė nukelti sunkių lūženų. „Turėčiau būti itin stiprus, kad padaryčiau tai, ko nesugebėjo plėšikai. Taigi teks traukti į pilį."

Prieš sutemstant Hanibalas mišku pasiekė Lekterio pilį. Žvelgdamas į namus jis kažkodėl nepajuto nieko ypatinga; vaikystės namų vaizdas negydo, tačiau jis padeda nustatyti, ar esi palūžęs, kaip ir kodėl, jei tik nori tai sužinoti.

Vakaruose blėstančioje žaroje Hanibalas išvydo pilį – juodą, plokščią, it iš kartono išpjauta pilaitė, kur gyveno popierinės Mišos lėlės. Jos kartoninė pilaitė jame dunksojo didesnė už šią akmeninę. Degdamos popierinės lėlės raitosi. *Liepsnojantys motinos drabužiai.*

Pasislėpęs tarp medžių už arklidės girdėjo vakarienės klegesį ir našlaičius, giedančius „Internacionalą". Už nugaros miške sulojo lapė.

Iš arklidės išėjo žmogus purvinais batais kastuvu ir kibiru nešinas ir nupėdino per daržą. Prisėdęs ant *Varnų akmens* vyras nusitraukė batus ir įžengė į virtuvę.

Virėjas sėdėjo ant Varnų akmens, sakė Berntas. Jį nušovė dėl to, kad žydas. Jis apspjovė kolaborantą. Berntas taip ir nepasakė kolaboranto vardo. „Geriau tau to nežinoti, nes po karo aš pats šį reikalą sutvarkysiu", sakė jis gniaužydamas rankas.

Stojo aklina tamsa. Elektra degė tik menkoje Lekterio pilies dalyje. Šviesai užsižiebus direktoriaus kabinete Hanibalas kilste-

lėjo lauko žiūronus. Pro langą pamatė, kad itališkos jo motinos miegamojo lubos nuteptos stalinistėmis kalkėmis, slepiančiomis buržuazinius religinius bei mitologinius pavidalus. Netrukus lange su stikline rankoje pasirodė ir pats direktorius. Jis buvo pastambėjęs ir sulinkęs. Pirmasis prižiūrėtojas užėjo jam už nugaros ir padėjo ranką ant peties. Direktorius nusigręžė nuo lango, ir po kelių akimirkų užgeso šviesa.

Debesų draiskanos lėkė pro mėnulį, jų šešėliai kopė dantytomis sienomis ir slydo stogu. Hanibalas palūkėjo dar pusvalandį. Tada su debesies šešėliu nuslinko į arklidę. Tamsoje išgirdo parpiantį didįjį arklį.

Įėjus į arklidę Cezaris nubudo, krenkštelėjo ir pastatė ausis. Hanibalas papūtė arkliui į snukį ir patrynė kaklą.

– Pabusk, Cezari, – pakuždėjo arkliui į ausį. Cezario ausis sutrūkčiojo prie Hanibalo veido. Hanibalui teko pirštu užspausti nosį, kad nenusičiaudėtų. Ranka pridengęs žibintuvėlį, apžiūrėjo arklį. Cezario karčiai sušukuoti, o ir kanopos atrodė neblogai. Jis gimė, kai Hanibalui buvo penkeri, tad dabar – jau trylika. – Tu tik pasunkėjai šimtu kilogramų, – pagyrė Hanibalas. Cezaris draugiškai bakstelėjo snukiu taip, kad Hanibalas atsitrenkė į arklidės pertvarą. Jaunuolis užmovė arkliui kamanas, pamuštus pavalkus bei dviejų juostų pakinktus ir užrišo viržius. Ant pakinktų pakabinus abrakinę su grūdais, Cezaris tuoj pat pasuko galvą mėgindamas įkišti snukį.

Nuėjęs į pašiūrę, kur kartą vaikystėje buvo užrakintas, Hanibalas paėmė virvės ritę, įrankių bei žibintą. Pilyje nesimatė nė švieselės. Hanibalas nuvarė arklį nuo žvyro ir minkšta žeme spindint mėnulio ragui nusivedė miško link.

Pilyje nekilo nė menkiausio sambrūzdžio. Žvalgydamasis nuo dantyto vakarinio bokšto viršaus, seržantas Svenka pakėlė lauko radijo imtuvo, užtempto dviem šimtais laiptelių, raciją.

43

Miško pakraštyje ant tako gulėjo nukirstas didžiulis medis su rusišku ženklu: PAVOJINGA, NENUKENKSMINTI SPROGMENYS.

Hanibalui teko apvaryti arklį aplink gulintį medį ir pasukti į vaikystės girią. Pro medžių skliautą prasiskverbusi blyški mėnesiena pilkšvai ruožavo apaugusį taką. Cezaris atsargiai žingsniavo tamsoje. Hanibalas tik tolokai įžengus į mišką uždegė žibintą. Vaikinas žingsniavo pirmas, o arklio lėkštės dydžio kanopos mynė žibinto skleidžiamos šviesos pakraščiu. Palei keliuką lyg grybas stirksojo žmogaus šlaunikaulio galas.

Retkarčiais jis prabildavo arkliui:

– Cezari, kiek gi kartų gabenai mus šiuo taku? Mišą, mane, auklę ir poną Jakovą?

Tris valandas brovęsi pro piktžoles, pagaliau pasiekė laukymės pakraštį.

Medžioklės namelis tebebuvo – netgi nepasirodė mažesnis. Namelis neatrodė ir toks plokščias kaip pilis – dunksojo toks pats kaip sapnuose. Miško pakraštyje Hanibalas stabtelėjo ir įsistebeilijo. Popierinės lėlės tebesiraitė liepsnose. Medžioklės namelis buvo pusiau sudegęs, dalis stogo įgriuvo; tik akmeninės sienos neleido jam visiškai sugriūti. Laukymę užžėlė juosmenį siekiančios piktžolės ir už žmogų aukštesni krūmai.

Tanką, sudegusį priešais namelį, apaugo vynuogienojai, žydinti vynuogės šaka driekėsi nuo jo pabūklo, o sudužusio *Stuka* bombonešio uodega kyšojo iš aukštos žolės it burė. Žolėje nebeliko takų. Darže, virš išstypusių piktžolių, stirksojo vijoklinių pupelių vytys.

Čia, darže, auklė pastatė Mišos vonelę, ir saulei sušildžius vandenį Miša sėdėjo vonioje ir mojavo aplink plevenantiems baltiems kopūstinukams. Kadaise jis nukirto baklažano stiebą ir padavė daržovę sesei, mat jai patiko spalva – saulėje švytintis purpuras, – ji suspaudė glėbyje šiltą baklažaną.

Žolė palei duris nebuvo išminta. Ant laiptų ir prieš duris sunėštos lapų krūvos. Kol mėnuo pasislinko per pirštą, Hanibalas apžiūrinėjo namelį.

Laikas, jau laikas. Vaikinas išlindo iš medžių priedangos ir išvedė didįjį arklį į mėnesienos apšviestą aikštelę. Nuėjo prie pompos, įpylė į ją puodelį vandens iš vandenmaišio ir pumpavo tol, kol stūmokliai cypdami ėmė traukti šaltą vandenį iš žemės. Pauostęs ir paragavęs vandens davė atsigerti ir Cezariui. Gyvulys išgėrė daugiau nei galoną ir dar gavo dvi saujas grūdų iš abrakinės. Pompos cypčiojimas aidėjo miške. Suūkė pelėda, Cezaris pakreipė ausis į garso pusę.

Už šimto metrų tarp medžių išgirdęs cypčiojant pompą Dortlichas pasinaudojo triukšmu ir ėmė sėlinti artyn. Pavyko tyliai prasibrauti pro aukštus paparčius, tačiau miško paklotė žengiant gurgždėjo. Laukymėje stojus tylai vyriškis sustingo; staiga kažkur tarp jo ir namelio išgirdo klyktelint paukštį. Paukštis pakilo ir pralėkė virš jo po lopinėlį dengdamas dangų, neįmanomai plačiai ištiesęs sparnus be garso prasklendė virš šakų brūzgyno.

Dortlichą nukrėtė šiurpas. Pasistatė apykaklę. Pritūpęs tarp paparčių laukė.

Hanibalas žvelgė į medžioklės namelį, o namelis žvelgė į jį. Visi stiklai išdužę. Tamsūs langai jį stebėjo it gibono kaukolės akiduobės. Griūdami namelio nuožulnumos bei kampai pakito, atrodė, kad apsupusi aukšta augmenija pakeitė ir jo aukštį, – vaikystės medžioklės namelis tapo tamsiomis jo sapnų pašiūrėmis. Apžėlusiu sodu vaikinas žengė artyn.

Čia liepsnojančiais drabužiais gulėjo jo motina. Vėliau sniege jis padėjo galvą jai ant krūtinės, sušalusios į ledą. Ten buvo Berntas, o čia pono Jakovo smegenys, suledėjusios tarp sniege išblaškytų lapų. Jo tėvas kniūbsčias greta laiptų – nebegyvas dėl savo paties sprendimų.

Ant žemės nebeliko nieko.

Perskilusios pagrindinės namelio durys karojo ant vieno vyrio. Užlipo laiptais ir stumtelėjo duris į tamsą. Viduje kažkoks mažas padarėlis sukrebždėjęs puolė slėptis. Hanibalas pakėlė žibintą prieš save ir įžengė į vidų.

Kambarys buvo gerokai apdegęs, dalis jo liko po atviru dangumi. Laiptai perlūžę ties aikštele, ant jų suvirtusios stogo sijos. Stalas sutraiškytas. Kampe ant šono nuvirtęs pianinas, dramblio kaulo klavišai žibinto šviesoje šiepėsi it dantys. Sienos nutepliotos rusiškais žodžiais. VELNIOP PENKMEČIO PLANĄ ir KAPITONAS GRENKO TURI DIDELĘ ŠIKNASKYLĘ. Du maži žvėreliai iššoko pro langą.

Kambarys prislėgė Hanibalą tyla. Vaikinas laužtuvu nudaužė didžiulės viryklės viršų ir pastatė ten žibintą. Orkaitės buvo atviros, be grotelių – tikriausiai vagys jas pasigriebė drauge su puodais stovyklos laužui.

Pasišviesdamas žibintu Hanibalas nuo laiptų nuvalė tiek nuolaužų, kiek tik galėjo pajudinti. Likusias lūženas slėgė didžiulės stogo sijos, apdegusi milžiniškų atraminių stulpų krūva.

Tebetriūsiant tuščiuose languose ėmė brėkšti, o ant sienos kabančios apsvilusios medžioklės laimikio galvos akys blykstelėjo tekančios saulės raudoniu.

Kelias minutes patyrinėjęs rąstų krūvą Hanibalas užmetė dvigubą virvę ant vieno rąsto, įstrigusio beveik pačiame krūvos viduryje, ir ištiesė ją traukdamasis atatupstas pro duris.

Hanibalas pažadino Cezarį, pakaitomis tai snūduriuojantį, tai skabantį žolę. Kelias minutes pavedžiojo arklį, kad šis prasimankštintų. Gausi rasa permerkė jo kelnių klešnes, kibirkščiavo žolėje ir blizgėjo it šaltas prakaitas ant pikiruojamojo bombonešio aliu-

minio odos. Dienos šviesoje jis pastebėjo, kad *Stuka* kabinos šiltnamyje prasikalė vynmedžio šaka. Dabar jau leido didžiulius lapus ir naujus ūglius. Pilotas tebebuvo viduje, artileristas sėdėjo už jo, o vynmedis apaugo ir peraugo apsivydamas šonkaulius ir išsliuogdamas pro kaukolę.

Hanibalas pririšo virvę prie pakinktų viržių ir pavedėjo Cezarį į priekį, kol arklio pečiai ir krūtinė pajuto naštą. Jis pliaukštelėjo liežuviu palei Cezario ausį, kaip darydavo būdamas berniūkštis. Cezaris pajutęs krovinį įsirėžė, jo raumenys susigniaužė, arklys žingtelėjo pirmyn. Namelyje kažkas sutraškėjo ir dunkstelėjo. Pro langą išvirtęs gūsis suodžių ir pelenų nusklendė miško link – lyg besitraukiančios tamsumos.

Hanibalas patapšnojo arklį. Nelaukdamas, kol nusės dulkės, užsirišo ant veido nosinę ir patraukė vidun. Ropštėsi per suvirtusių lūženų krūvą, kosėjo tampydamas virves, kad ištrauktų jas ir pririštų iš naujo. Dar keli trūktelėjimai, ir toje vietoje, kur įgriuvo laiptai, sunkiausios nuolaužos nuvilktos nuo storo griuvėsių sluoksnio. Palikęs Cezarį pririštą jis laužtuvu ir kastuvu įniko į nuolaužų krūvą: svaidė sulūžusius baldus, apdegusias pagalves, kamštinę skrynią termosą. Iš krūvos ištraukė prikaltą prie lentelės apdegusią šerno galvą.

Motinos balsas: barstyti perlus kiaulėms.

Papurčius šerno galva subarškėjo. Hanibalas sugriebė šerno liežuvį ir timptelėjo. Liežuvis išlindo kartu su prie jo pritvirtintu kamščiu. Pavertė galvą snukiu žemyn, – ant viryklės pažiro motinos papuošalai. Nė neapžiūrėjęs papuošalų, kasė toliau.

Išvydęs Mišos varinės vonelės galą su raityta rankena, sustojo ir atsitiesė. Kambarys akimirką susiūbavo. Hanibalas įsitvėrė šalto viryklės krašto ir atsirėmė kakta į vėsią geležį. Išėjo į lauką ir sugrįžo nešdamas krūvas žydinčių vynmedžio šakų. Nė nepažvelgė į vonelės vidų, tik apvijo ją žiedais ir pastatė ant viryklės, tačiau negalėjo ištverti ją ten regėdamas, todėl išnešė į lauką ir užkėlė ant tanko.

Kasant ir skaldant kilęs triukšmas leido Dortlichui prisigauti arčiau. Iškišdamas tik vieną lauko žiūronų vamzdį, žvilgčiodamas tik tada, kai pasigirsdavo kastuvo ar laužtuvo garsas, iš tamsaus miško jis stebėjo įvykius.

Hanibalo kastuvas stuktelėjo ir pakėlė rankos griaučius, paskui atidengė virėjo kaukolę. Griaučių šypsena nešė gerų žinių – auksiniai dantys rodė, kad plėšikai dar nenusirito taip žemai, – rado odinį virėjo kapšą, tebegniaužiamą barškančios kaulinės rankos rankovėje. Hanibalas stvėrė kapšą ir nusinešė prie viryklės. Papurčius kapšo turinys žvangėdamas pažiro ant geležinio paviršiaus: įvairiausi karinių uniformų apykaklių ženkleliai, Lietuvos policijos ženklai, nacių SS žaibų ženkleliai, nacių SS pajėgų kepurės ženklelis su kaukole ir sukryžiuotais kaulais, aliumininiai Lietuvos policijos ereliai, Gelbėjimo armijos apykaklės ženkleliai ir pagaliau šeši nerūdijančio metalo asmens ženklai.

Pats pirmasis pasitaikė Dortlicho.

Cezaris domėjosi tik dviejų rūšių daiktais žmonių rankose: pirmiausia – obuoliais ir abrakinėmis, o tada – botagais ir lazdomis. Prisimindamas, kaip perpykęs virėjas gindavo jį, kumeliuką, iš daržo, Cezaris neprisileisdavo jokio žmogaus su lazda. Jei išlindęs iš už medžių Dortlichas nebūtų rankoje laikęs švinu padengtos policininko lazdos, Cezaris tikriausiai nebūtų jo paisęs. Tačiau dabar arklys prunkštelėjo ir nubildėjęs kelis žingsnius namelio laiptais tempdamas virvę atsigręžė pasižiūrėt.

Dortlichas atsitraukė ir vėl išnyko miške tarp medžių. Tarp rasa permirkusių, krūtinę siekiančių paparčių paėjėjo šimtą metrų nuo namelio ir pasitraukė iš tuščių langų akiračio. Išsitraukęs pistoletą sumetė šovinius į lizdą. Viktorijos laikų stiliaus išvietė perdėtais drožiniais išdabinta pakraige stovėjo maždaug už keturiasdešimties metrų nuo medžioklės namelio. Čiobreliai, kuriais buvo apsodintas į ją vedantis siauras takelis, sulaukėjo ir išstypo, o nuo namelio ją dengusi gyvatvorė virš keliuko suaugo. Dortli-

chas vos pajėgė prasisprausti: šakos ir lapai lindo už apykaklės, braukė per kaklą, tačiau lanksti gyvatvorė netraškėjo. Iškėlęs lazdą prieš veidą tyliai stūmėsi į priekį. Viena ranka įsitvėręs lazdos, kita – pistoleto, jis žingtelėjo du žingsnius šoninio namelio lango link – tuomet kastuvo ašmenys kirto jam per stuburą, kad net nutirpo kojos. Kojoms linkstant vyriškis dar paleido šūvį į žemę. Kastuvo plokštuma kaukštelėjo į pakaušį. Dortlichas dar spėjo išvysti žolę palei pat veidą, ir stojo tamsa.

Čiulbėjo paukščiai, medžiuose spietėsi ir suokė startos, o rytiniai saulės spinduliai geltonavo aukštoje žolėje, palinkusioje ten, kur praėjo Hanibalas su Cezariu.

Užmerkęs akis Hanibalas beveik penkias minutes rymojo palinkęs prie išdegusio tanko. Tada pasisuko į vonelę ir pirštu praskleidė vynuogienojus, kad išvystų Mišos palaikus. Keistai aprimo pamatęs, kad ji tebeturi visus pieninius dantis – vienas kraupus reginys išsisklaidė. Išrovė iš vonelės lauro lapą ir nusviedė žemėn.

Iš papuošalų, pabertų ant viryklės, išsirinko sagę, kurią prisiminė matęs ant motinos krūtinės – deimantų eilę, persuktą kaip Mobijaus juosta. Nutraukęs nuo kamėjos kaspiną pririšo sagę Mišos plaukų ir kaspino vietoje.

Jaukiame, į rytus žvelgiančiame šlaite virš namelio iškasė kapą ir apkaišė laukinėmis gėlėmis – kiek tik pavyko jų rasti. Nuleidęs vonelę į kapą uždengė stogo čerpėmis.

Stovėjo kapo galvūgalyje. Išgirdęs Hanibalo balsą Cezaris liovėsi skabęs žolę ir pakėlė galvą.

Miša, mus guodžia žinojimas, kad Dievo nėra. Kad nevergauji Rojuje priversta bučiuoti Dievo subinę per amžius. Tai, kas tau teko, geriau už Rojų. Tau teko palaiminga užmarštis. Ilgiuosi tavęs kiekvieną dieną.

Hanibalas užkasė kapą, rankomis sulygino purvą, klojo ant kapo pušų spyglius, lapus ir šakeles tol, kol kapas susiliejo su miško paklote.

Nedidelėje laukymėje netoli kapo pririštas prie medžio, užkimšta burna sėdėjo Dortlichas. Hanibalas su Cezariu priėjo.

Įsitaisęs ant žemės, Hanibalas iškratė Dortlicho krepšį. Žemėlapis, automobilio rakteliai, kariškas skardinių atidariklis, sumuštinis vaškinio popieriaus maišelyje, obuolys, kojinių pamaina ir piniginė. Ištraukęs iš piniginės asmens tapatybės kortelę palygino ją su medžioklės namelyje rastais asmens ženklais.

– *Herr*... Dortlich.* Savo paties ir mano velionių šeimynykščių vardu norėčiau padėkoti, kad šiandien čia atėjote. Mums, o ir man asmeniškai, be galo svarbu jus čia matyti. Džiaugiuosi, kad pasitaikė proga rimtai pasišnekėti apie mano suvalgytą seserį.

Tik ištraukus skudurą iš burnos, Dortlichas išsyk prabilo:

– Esu milicininkas iš miesto, man pranešta, kad pavogtas arklys, – pasakė Dortlichas. – Tiek čia ir tenorėjau, tik patvirtink, kad grąžinsi arklį, ir viską užmiršime.

Hanibalas papurtė galvą.

– Atsimenu tavo veidą. Esu jį matęs daugybę kartų. Ir tavo ranką su plėvėmis tarp pirštų, uždėtą ant mūsų, čiuopiančią, kuris riebesnis. Ar atsimeni vonelę, burbuliuojančią ant ugniakuro?

– Ne. Iš karo atsimenu tik šaltį.

– Ar šiandien ketinai suvalgyti m-a-n-e, *Herr Dortlich?* Juk čia tavo pietūs. – Hanibalas apžiūrėjo sumuštinį. – Tiek daug majonezo, *Herr Dortlich!*

– Jie tuoj pasirodys čia ieškodami manęs, – nekantravo Dortlichas.

– Čiupinėjote mūsų rankas. – Hanibalas pačiupinėjo Dortlicho ranką. – Čiuopėte mūsų skruostus, *Herr Dortlich,* – jis kalbėjo žnaibydamas Dortlicho skruostą. – Kreipiuosi į tave „Herr“, tačiau tu ne vokietis, ar ne? Ir ne lietuvis, ne rusas ar dar kas nors, ar ne taip? Esi pats sau pilietis – Dortlicho pilietis. Ar žinai, kur kiti? Bendrauji su jais?

– Visi negyvi, visi žuvę kare.

* Ponas *(vok.).*

Hanibalas šypsodamasis išvyniojo į gniutulą surištą savo nosinę, pilną grybų.

– Paryžiuje centigramas briedžiukų kainuoja šimtą frankų, o šie augo ant kelmo! – Jis atsistojo ir priėjo prie arklio.

Dortlichas rangėsi pančiuose, kol Hanibalas nukreipė dėmesį kitur.

Ant plačios Cezario keteros kabėjo virvės ritė. Laisvąjį galą Hanibalas pririšo prie pakinktų viržių. Kitas galas buvo surištas koriko kilpa. Hanibalas timptelėjo virvę ir pritraukė kilpą arčiau Dortlicho. Atvožęs Dortlicho sumuštinį, majonezu ištepė virvę ir gausiai ištrynė Dortlicho kaklą.

Mėgindamas išsisukti iš jo rankų Dortlichas prabilo:

– Vienas liko gyvas! Kanadoje... Grencas... Paieškok čia jo asmens ženklo. Aš duosiu parodymus.

– Dėl ko, *Herr Dortlich?*

– Dėl to, ką pasakei. Nedariau to, bet patvirtinsiu, kad mačiau.

Hanibalas užmovė kilpą Dortlichui ant kaklo ir pažvelgė į veidą.

– Ar tau atrodo, kad man rūpi? – Ir vėl grįžo prie arklio.

– Jis vienintelis, Grencas... Jis ištrūko pabėgėlių valtimi iš Bremerhaveno... Galiu prisiekti...

– Puiku. Vadinasi, esi nusiteikęs padainuoti?

– Taip, aš dainuosiu.

– Padainuokime Mišai, *Herr Dortlich.* Moki tą dainą. Mišai labai patiko. – Jis atgręžė Cezario sturplį į Dortlichą. – Nenoriu, kad tu tai regėtum, – pasakė arkliui į ausį ir uždainavo:

– Ein Männlein steht im Walde ganz still und stumm... – Liežuviu pliaukštelėjęs palei Cezario ausį pavedėjo arklį į priekį. – Dainuok, kol virvė laisva, *Herr Dortlich. Es hat von lauter Purpur ein Mäntlein um.*

Dortlichas sukiojo kaklą riebaluotoje kilpoje stebėdamas, kaip virvė išsiveja kaip žolėje.

– Herr Dortlich, nebedainuoji.

Dortlichas išsižiojo ir be melodijos išrėkė:

– *Sagt, wer mag das Männlein sein.*

Toliau dainavo abu kartu:

– *Das da steht im Walde allein...* – Banguodama virvė pakilo nuo žolės. Dortlichas suklykė:

– Porvikas! Jo vardas Porvikas! Mes pravardžiavome jį Puodų prižiūrėtoju. Jis žuvo medžioklės namelyje. Tu jį radai.

Hanibalas sustabdė arklį, grįžo prie Dortlicho, palinko virš jo ir įsistebeilijo į veidą.

Dortlichas tarė:

– Pririšk jį, pririšk arklį, kad jo neįgeltų bitė.

– Taip, žolėje gausu bičių. – Hanibalas vartė asmens ženklus. – Milkus?

– Nežinau, nežinau. Prisiekiu.

– Štai priėjome ir prie Gruto.

– Nežinau, nežinau. Paleisk mane, ir aš paliudysiu prieš Grencą. Surasime jį Kanadoje.

– Dar kelias eilutes, *Herr Dortlich.*

Hanibalas pavedėjo arklį pirmyn, rasa žėrėjo ant beveik tiesios virvės.

Das da steht im Walde allein...

Pasigirdo duslus Dortlicho šūksnis:

– Tai Kolnas! Kolnas turi su juo reikalų.

Hanibalas paplekšnojo arklį ir grįžęs vėl palinko virš Dortlicho.

– Kur Kolnas?

– Fontenblo, netoli Fontenblo Prancūzijoje. Jis turi kavinę. Aš palieku pranešimus. Tik taip su juo bendrauju. – Dortlichas žvelgė Hanibalui į akis. – Prisiekiu Dievu, ji buvo mirusi. Ji vis tiek būtų mirusi, prisiekiu.

Stebeilydamas į Dortlicho veidą, Hanibalas pliaukštelėjo liežuviu paragindamas arklį. Virvė įsitempė, plaušeliams pasišiaušus rasos kibirkštėlės šovė į šonus. Duslus Dortlicho riksmas nuslopo, Hanibalas išstaugė dainą jam į veidą.

Das da steht im Walde allein,
Mit dem purpurroten Mäntlein.

Drėgnas trakštelėjimas ir pulsuojantis fontanas iš arterijos. Dortlicho galva nuskriejo su kilpa beveik šešis metrus ir žnektelėjo veidu į dangų.

Hanibalui sušvilpus arklys pakreipęs ausis atgal sustojo.

Iš tiesų *dem purpurroten Mäntlein.*

Hanibalas iškratė Dortlicho krepšį ant žemės, paėmė automobilio raktelius bei asmens tapatybės kortelę, iš žalių šakų nusidrožė grubų iešmą, papliaukšnojo per kišenes ieškodamas degtukų.

Kol laužas išdegė iki tinkamų žarijų, Hanibalas padavė Cezariui Dortlicho obuolį. Nuėmęs nuo arklio visus pakinktus, kad neįsipainiotų krūmuose, jis nuvedė arklį iki vedančio į pilį tako. Apkabinęs arklio kaklą, pliaukštelėjo jam per sturplį.

– Keliauk namo, Cezari, keliauk namo.

Cezaris žinojo kelią.

44

Plikai iškapotą elektros linijos taką pažeme užklojo rūkas. Seržantas Svenka paliepė sunkvežimio vairuotojui sustoti, kad nekliudytų kokio kelmo. Žvilgtelėjo į žemėlapį ir patikrino elektros stulpo numerį.

– Čia.

Dortlicho automobilio vėžės tęsėsi tolyn, tačiau čia sustota, nes ant žemės prilašėję alyvos.

Policininkai su šunimis išlipo iš sunkvežimio, du dideli juodi vokiečių aviganiai veržėsi į mišką drauge su patyrusiu sekliu. Seržantas Svenka pakišo pauostyti drobinius Dortlicho pižamos marškinius ir paleido. Po rūškanu dangumi medžiai atrodė pilki ir nukloti minkštais šešėliais, o laukymėse tvyrojo rūkas.

Šunys malėsi aplink medžioklės namelį, seklys trypinėjo greta, puldinėjo į mišką ir atgal, o policininkas riktelėjo tarp medžių. Bendrams iš karto neišgirdus, išsitraukė švilpuką.

Dortlicho galva gulėjo ant kelmo, o ant jos tupėjo varnas. Policininkams priėjus arčiau, varnas pakilo pastvėręs tiek, kiek pajėgė panešti.

Seržantas Svenka giliai įkvėpė ir žengdamas prie Dortlicho galvos parodė pavyzdį kitiems. Dortlicho skruostai buvo švariai išpjauti, dantys buvo matyti iš visų pusių. Į pravirą burną, tarp dantų, įspraustas jo asmens ženklas.

Jie aptiko laužą ir iešmą. Seržantas Svenka pačiupinėjo pelenus nedidelės laužavietės dugne. Šalti.

– Iešmas, žandai ir briedžiukai, – apibendrino.

45

Nuo *Quai des Orfèvres* policijos nuovados iki de Vosž aikštės inspektorius Popilis atėjo su plonu aplanku. Pakeliui užsuko į barą puodelio stiprios kavos. Prie baro užuodė kalvadosą ir panoro, kad jau būtų vakaras.

Žvalgydamasis į ledi Murasaki langus Popilis vaikštinėjo žvyru pirmyn atgal. Perregimos užuolaidos buvo aklinai užtrauktos. Retkarčiais plonas audeklas suplevendavo skersvėjyje.

Pagyvenusi graikė, dieną dirbusi durininke, jį pažino.

– Madam manęs laukia, – tarė Popilis. – Ar jaunuolis nebuvo pasirodęs?

Pajutusi susijaudinimo virpulį, durininkė atsakė aptakiai:

Nemačiau jo, pone, nes turėjau kelias laisvas dienas. – Ji paspaudė skambutį už Popilį.

Ledi Murasaki gulėjo kvapioje vonioje. Vandenyje plūduriavo keturi gardenijos žiedai ir keli apelsinai. Mėgstamiausias jos motinos kimono buvo išsiuvinėtas gardenijomis. Dabar jis virtęs pelenais. Tai prisiminusi ji pateliūškavo vandenį ir žiedai susidėliojo kitaip. Tik motina ją suprato, kai ji ištekėjo už Roberto Lekterio. Atsitiktiniai tėvo laiškai iš Japonijos tebedvelkė šalčiu. Užuot įdėjęs suspaustą gėlės žiedą ar kvapnią žolelę, jis dažniausiai siųsdavo pajuodusią šakelę iš Hirošimos.

Ar jai pasigirdo durų skambutis? Ji nusišypsojo pamaniusi „Hanibalas“ ir siektelėjo kimono. Tačiau prieš ateidamas visada pranešdavo telefonu arba atsiųsdavo žinutę ir tik paskambinęs į duris pasinaudodavo raktu. Spynoje raktas netrakštelėjo. Skambutis suskambo dar kartą.

Ledi Mursaki susisupusi medvilniniu chalatu paskubomis išėjo iš vonios kambario. Žvilgtelėjo pro durų akutę. *Popilis.* Popilis durų akutėje.

Kelis kartus ledi Murasaki pietavo su Popiliu. Pirmą kartą *Le Pré Catalan,* įsikūrusiame Bulonės miške. Bendravo gana formaliai, tačiau vėliau kelis kartus susitiko *Chez Paul* netoli jo darbo, jautėsi gerokai laisvesni. Kviesdavo ir vakarienės – visada raštu. Sykį prie kvietimo pridėjo ir *haiku* su perdėtomis užuominomis į metų laiką. Ji atsisakydavo – taip pat raštu.

Atsklendė duris. Ant pakaušio sukeltais plaukais, basutėlė.

– Inspektoriau.

– Atleiskite, kad atėjau neperspėjęs, mėginau jums paskambinti.

– Girdėjau telefoną.

– Tikriausiai iš vonios.

– Užeikite.

Pasekusi jo žvilgsnį pastebėjo, kad jis iš karto patikrino, ar priešais šarvus sudėti visi ginklai: *tanto* durklas, trumpasis kardas, ilgasis kardas ir karo kirvis.

– Hanibalas?

– Jo čia nėra.

Nors ir daili, ledi Murasaki vis dėlto buvo medžiotoja: stovėjo nugara į uždangą, paslėpusi rankas rankovėse laukė, kol laimikis pats prieis. Popilį instinktas vertė judėti, pabaidyti laimikį.

Jis stovėjo už sofos liesdamas audeklą.

– Privalau surasti. Kada paskutinį kartą jį matėte?

– Prieš kelias dienas. Penkias. Kas nutiko?

Popilis stabtelėjo prie šarvų. Patrynė lakuotą antkrūtinio paviršių.

– Ar žinote, kur jis?

– Ne.

– Ar jis davė kokį ženklą, kur galėtų vykti?

Davė ženklą. Ledi Murasaki stebėjo Popilį. Jo ausų galiukai nuraudę. Jis vaikštinėjo, klausinėjo ir lietė daiktus. Jam patiko

skirtingi paviršiai, patiko liesti kažką glotnų ir pūkuotą. Ji tai pastebėjo ir prie stalo. Šiurkštų ir glotnų. Kaip liežuvio paviršius ir apačia. Ji žinojo galinti įaudrinti tuo vaizdu ir nuleisti kraują iš smegenų.

Popilis vaikštinėjo aplink augalą vazone. Kai dirstelėjo pro lapus, ji jam nusišypsojo ir sutrikdė ritmą.

– Jis išvykoje, tiksliai nežinau kur.

– Taip, išvyka, – pasakė Popilis. – Tikriausiai tai išvyka karo nusikaltėliams medžioti.

Popilis pažvelgė jai į veidą.

– Man labai nesmagu, bet privalau tai parodyti. – Ant arbatos stalelio Popilis padėjo neaiškią nuotrauką, dar drėgną ir susigarankščiavusią, kokia atėjo faksu į Tarybų Sąjungos ambasadą. Joje – Dortlicho galva ant kelmo ir aplink išsirikiavę policininkai su dviem vokiečių aviganiais ir sekliu. Kita Dortlicho nuotrauka buvo iš tarybinės policijos asmens tapatybės kortelės. – Jį rado miške, kuris prieš karą priklausė Hanibalo tėvams. Žinau, kad Hanibalas buvo netoliese – prieš dieną jis kirto Lenkijos sieną.

– Kodėl tai turėtų būti Hanibalo darbas? Šis žmogus tikriausiai turėjo daug priešų, juk sakėte, kad buvo karo nusikaltėlis.

Popilis stumtelėjo asmens tapatybės dokumento nuotrauką.

– Taip jis atrodė gyvas. – Iš aplanko Popilis ištraukė pirmąjį serijos eskizą. – Tokį Hanibalas nupiešė ir pakabino savo kambaryje ant sienos. – Pusė piešinio veido buvo išskrosta, o kita pusė – be jokių abejonių Dortlicho.

– Jis tikriausiai nekvietė jūsų į kambarį.

Popilis staiga įniršo.

– Jūsų gyvačiukas nužudė žmogų. Galbūt netgi ne pirmą – tą jūs žinote geriau už mane. O čia kiti, – pasakė jis dėliodamas piešinius. – Šis buvo jo kambaryje, ir šis, ir šitas, ir tas taip pat. Šį veidą atsimenu iš Niurnbergo proceso. Jie bėgliai, ir dabar stengsis Hanibalą nugalabyti, jei tik pavyks.

– O tarybinė policija?

– Jie rengia slaptas apklausas Prancūzijoje. Liaudies policijoje dirbantys tokie naciai, kaip Dortlichas, kelia tarybų valdžiai keblumų. Jie gavo jo bylą iš *Stasi** VDR.

– Jei jie sučiuptų Hanibalą...

– Jei sučiuptų Rytuose, tiesiog nušautų. Jei išsigaus iš šalies, galbūt leis šiam reikalui nunykti ir užsimiršti, jei tik jis užsičiaups.

– O jūs ar leisite tam nunykti ir užsimiršti?

– Jei jis puls Prancūzijoje, atsidurs kalėjime. Taip gali netekti ir galvos, – Popilis liovėsi vaikštinėjęs, jo pečiai palinko.

Popilis susikišo rankas į kišenes.

Ledi Murasaki ištraukė rankas iš rankovių.

– Jus deportuos, – ištarė. – Man bus liūdna. Man malonu jus matyti.

– Ar gyvenime pasitikite tik savo akimis, inspektoriau?

– O Hanibalas? Jūs viską padarytumėte dėl jo, tiesa?

Ji buvo kažką besakanti, kažkokį žodį, kad apsigintų, tačiau teištarė „Taip“ ir laukė.

– Padėkite jam. Padėkite man, Paskali. – Ji dar niekada nebuvo ištarusi šio vardo.

– Atsiųskite jį pas mane.

---

* VDR valstybės saugumo tarnyba.

46

Esono upė, glotni ir tamsi, slydo pro sandėlį, o žemiau prie krantinės, netoli Ver le Peti, buvo prišvartuotas juodas laivas. Jo žemų kabinų langai užtraukti užuolaidomis. Į laivą nutiestos telefono ir elektros linijos. Blizgėjo drėgni vazonuose susodintų augalų lapai.

Denio ventiliatoriai atviri. Pro vieną iš jų pasigirdo spiegimas. Viename iš apatinių iliuminatorių pasirodė moters veidas – iškankintas, prie stiklo prispaustu skruostu. Stambi ranka nustūmė veidą ir trūktelėjo užuolaidą. Niekas nieko nematė.

Skystos miglos ratilai supo prieplaukos šviesas. Tiesiai virš galvos mirgėjo kelios žvaigždės. Jos švietė per silpnai ir per blausiai, kad suskaičiuotum.

Kelyje vartų sargas žibintuvėliu pašvietė į sunkvežimį su užrašu *Café de l'Este* ir atpažinęs Petrą Kolną pamojo jam įvažiuoti į spygliuota viela aptvertą automobilių stovėjimo teritoriją.

Kolnas vikriai perėjo sandėlį, kur darbininkas dažais tepliojo ženklus ant įrangos dėžių su užrašais: JAV PAŠTO TARNYBA, NIOJI. Sandėlis buvo perpildytas, tad Kolnas vinguriavo tarp daiktų taikydamas į prieplauką.

Sargas sėdėjo palei laivo trapą prie stalo, sumeistrauto iš medinės dėžės. Pjaustinėdamas kišeniniu peiliuku valgė dešrą ir rūkė. Nusivalė rankas į nosinę ketindamas apieškoti, tačiau atpažinęs Kolną galvos mostu leido jam įeiti.

Gyvendamas savo gyvenimą Kolnas retai tesusitikdavo su kitais. Sukinėdamasis su dubeniu po savo restorano virtuvę ir visko ragaudamas, po karo priaugo svorio.

Zigmas Milkus, vis dar toks pats sudžiūvėlis, įleido jį į kajutę.

Vladis Grutas sėdėjo ant minkštasuolio, o moteris sumuštu veidu darė jam pedikiūrą. Ji atrodė įbauginta ir buvo per sena parduoti. Grutas maloniu ir atviru veidu pažvelgė aukštyn – taip neretai slėpdavo įniršį. Laivo kapitonas ant šturmano stalelio žaidė kortomis su SS Dirlevangeno brigadoje tarnavusiu storapilviu galvažudžiu, pavarde Miuleris, kurio sprandą ir rankas dengė kalėjimo tatuiruotės, siekusios net po rankovėmis. Grutui nukreipus blyškias akis į žaidžiančiuosius šie susirinko kortas ir dingo iš kajutės.

Kolnas negaišo laiko pasisveikinimams.

Dortlicho asmens ženklas buvo įgrūstas jam į dantis. Puikus vokiškas nerūdijantis plienas nei išsilydė, nei sudegė. Berniukas turi ir tavąjį, ir manąjį, ir Milkaus, ir Grenco.

– Liepei Dortlichui apieškoti namelį prieš ketverius metus, – tarė Milkus.

– Tik apgraibomis pabaksnojo iškylų iešmu. Niekingas tinginys! – išrėžė Grutas. Net nepažvelgęs nustūmė moterį koja, ir ši išlėkė iš kajutės.

– Kur gi jis – tas šlykštus berniūkštis, kuris nužudė Dortlichą? – paklausė Milkus.

Kolnas gūžtelėjo pečiais.

– Studijuoja Paryžiuje. Nežinau, kaip gavo vizą. Pasinaudojo ja įvažiuodamas į šalį. Tačiau nėra žinių, kad būtų išvykęs. Nežinoma, kur jis.

– O jeigu kreipsis į policiją? – paklausė Kolnas.

– Dėl ko? – tarė Grutas. – Kūdikystės prisiminimų, vaikystės košmarų, senų asmens ženklų?

– Dortlichas galėjo jam pasakyti, kad skambina man norėdamas susisiekti su tavimi, – tarė Kolnas.

Grutas gūžtelėjo.

– Vaikigalis pasistengs mums įkyrėti.

Milkus prunkštelėjo.

Įkyrėti? Jis tikriausiai gerokai įkyrėjo Dortlichui. Užmušti Dortlichą, ko gero, nebuvo lengva; turbūt nušovė jį į nugarą.

– Ivanovas man skolingas, – tarė Grutas. – Tarybinės ambasados saugumo tarnyba nurodys, kur yra mažasis Hanibalas, o mes padarysime likusį darbą. Taigi Kolnas gali nesijaudinti.

Kažkur laive pasigirdo prislopinti riksmai ir smūgiai. Vyrai nekreipė dėmesio.

– Dortlichą pakeis Svenka, – tarė Kolnas mėgindamas apsimesti ramus.

– Ar mums jo reikia? – paklausė Milkus.

Kolnas gūžtelėjo.

– Reikia. Svenka dirbo su Dortlichu dvejus metus, turi mūsų prekių. Jis vienintelis saitas su paveikslais: prieina prie deportuojamų asmenų ir gali nukreipti padoriai atrodančius į DPC Bremerhaveną. O iš ten galime juos pasiimti.

Išgąsdintas Pleveno plano* vėl apginkluoti Vokietiją, Josifas Stalinas vykdydamas masines deportacijas valė Rytų Europą. Perpildyti traukiniai kas savaitę gabeno žmones į mirtį darbo stovyklose Sibire ir į vargą pabėgėlių stovyklose Vakaruose. Vilties netekę tremtiniai aprūpindavo Grutą gausiomis moterų ir berniukų atsargomis. Jis slėpėsi už savo prekių. Jo morfijų patobulino vokiečių medikai, jis tiekė elektros srovės keitiklius, tinkamus juodojoje rinkoje parduodamiems prietaisams ir imdavosi visų, kokių tik reikia, poveikio psichikai priemonių, kad jo prekės pasiektų vartotoją.

Grutas susimąstė.

– Ar tas Svenka buvo fronte? – netikėjo, kad bet koks Rytų fronte nenusikaltęs žmogus galėtų iš tiesų pasitarnauti.

Kolnas gūžtelėjo pečiais.

– Telefonu balsas skamba kaip jaunuolio. Dortlichas buvo kažką suderėjęs.

– Dabar ištrauksime viską. Pardavinėti dar per anksti, tačiau privalome viską atgauti. Kada vėl skambins?

– Penktadienį.

– Pasakyk, kad padarytų tai dabar.

---

* 1950 metais Prancūzijos premjero Rene Pleveno *(Pleven)* pasiūlytas planas sukurti bendrą visos Europos armiją saugumui užtikrinti.

– Jis norės ištrūkti. Reikės popierių.

– Galime pasiųsti į Romą. Nežinau, ar čia mums jo reikia. Ką nors pažadėk, aišku?

– Tie meno kūriniai vogti, – pasakė Kolnas.

– Grįžk į savo restoraną, Kolnai. Toliau maitink *mentus* už dyką – jie nesiliaus draskę tavo baudų kvitų už eismo taisyklių pažeidimus. Kitą kartą ateidamas čia mekenti, atnešk profitrolių.

– Viskas gerai, – Kolnui išėjus, Grutas paaiškino Milkui.

– Tikiuosi, – tarė Milkus. – Nenoriu rūpintis restoranu.

– Diteri! Kur Diteris? – Grutas su trenksmu atlapojo žemutinio denio kajutės duris.

Ant gultų sėdėjo dvi persigandusios moterys, grandinėmis per juosmenį prirakintos prie gulto rėmų vamzdžių. Dvidešimt penkerių metų Diteris laikė vieną iš jų nutvėręs už plaukų.

– Sumuši jų veidus, perskelsi lūpą – kaina kris, – suriko Grutas. – O ši dabar bus mano.

Diteris paleido moters plaukus ir ėmė raustis perpildytose kišenėse rakto.

– Eva!

Vyresnė moteris įėjo į kajutę ir atsistojo prie sienos.

– Nuprausk šitą, tegul Miuleris nugabena ją į namą, – nurodė Diteris.

Grutas su Milkum nuėjo per sandėlį prie automobilio. Atskirai, virve apjuostoje teritorijoje, buvo sukrautos dėžės su užrašu: BUITIES REIKMENYS. Tarp įvairių prietaisų Grutas pastebėjo anglišką šaldytuvą.

– Milkau, ar žinai, kodėl anglai geria šiltą alų? Nes naudoja *Lucas* šaldytuvus. Mano namams jie netinka. Aš pageidaučiau *Kelvinator*, *Frigidaire*, *Magnavox*, *Curtis-Mathis*. Man patinka viskas, kas pagaminta Amerikoje. – Grutas pakėlė stovinčio pianino dangtį ir paskambino kelias natas. – Čia kekšyno pianinas. Man jo nereikia. Kolnas sukombinavo man *Bosendorfer*. Patį geriausią. Pasiimk į Paryžių, Milkau... Kai sutvarkysi tą reikalą.

47

Žinodama, kad Hanibalas nepasirodys nenusiprausęs ir nesusitvarkęs, ledi Murasaki laukė jo kambaryje. Čia niekada nebuvo jos kvietęs, tad ji ir nešniukštinėjo. Tik žvelgė į piešinius ant sienų, pusę kambario užpildžiusias medicinos iliustracijas. Išsitiesė nepriekaištingai tvarkingoje jo lovoje – japoniško stiliaus kambario pusėje po kraigu. Ant lentynėlės priešais lovą stovėjo įrémintas paveikslas, uždengtas šilkiniu audeklu, išsiuvinėtu naktikovais. Gulėdama ant šono moteris siektelėjo ir kilstelėjo šilką. Puikus piešinys, nupieštas pieštuku bei anglimi ir paspalvintas pastele, vaizdavo ją nuogą dvaro maudyklėje. Piešinys pasirašytas *Aštuonių brūkšnių amžinybės* kirčiu ir japoniškais žolės stiliaus simboliais, reiškiančiais vandens lelijas, nors ir ne visai tiksliais.

Viešnia ilgai žvelgė į piešinį, paskui uždengė ir užsimerkė. Mintyse suskambo Josano Akiko* eilėraštis:

Tarp mano koto *gaidų įsimaišė kitas*
Garsas, gilus ir paslaptingas,
Tas garsas sklinda
Iš mano pačios krūtinės.

Tik išaušus antrai dienai laiptuose išgirdo žingsnius. Spynoje trakštelėjo raktas ir pasirodė Hanibalas, nevalyvas ir pavargęs, nuo rankos nukarusia kuprine.

Ledi Murasaki stovėjo.

– Hanibalai, man reikia pasiklausyti tavo širdies, – ištarė. – Roberto širdis nutilo. Mano sapnuose sustojo tavo širdis. – Ji priėjo prie jo ir priglaudė ausį prie krūtinės. – Kvepi dūmais ir krauju.

---

* Josano Akiko – 1878–1942 metais gyvenusi garsi japonų poetė.

– O tu kvepi jazminais ir žaliąja arbata. Kvepi ramybe.

– Ar tu sužeistas?

– Ne.

Ledi Murasaki priglaudė veidą prie pat apdegusių asmens ženklų, kadaruojančių aplink Hanibalo kaklą, ištraukė juos ant marškinių.

– Ar nuėmei nuo mirusiųjų?

– Kokių dar mirusiųjų?

– Tarybinė policija žino, kas tu toks. Pas mane užėjo inspektorius Popilis. Jei eisi tiesiai pas jį, pagelbės.

– Tie žmonės nėra mirę. Jie gyvų gyviausi.

– Jie Prancūzijoje? Tuomet įduok juos inspektoriui Popiliui.

– Įduoti juos Prancūzijos policijai? Kodėl? – jis papurtė galvą. – Rytoj sekmadienis, taip?

– Taip, sekmadienis.

– Keliaujam rytoj su manimi. Užeisiu tavęs. Noriu, kad išvystum manyje tūnantį žvėrį ir įtikintum, kad jam derėtų baimintis Prancūzijos policijos.

– Inspektorius Popilis...

– Kai pamatysi inspektorių Popilį, pasakyk, kad turiu jam laišką. – Hanibalas ėmė knapsėti.

– Kur prausiesi?

– Avariniame duše, laboratorijoje, – atsakė. – Dabar ir eisiu apačion.

– Ar nori valgyti?

– Ne, ačiū.

– Tuomet pamiegok, – pasakė. – Eisiu su tavimi rytoj. Ir bet kurią kitą dieną.

48

Hanibalo Lekterio motociklas buvo tiksli *BMW* modelio, kurį paliko besitraukianti vokiečių kariuomenė, kopija. Jis buvo lygiai nupurkštas juodais dažais, su žemai įtaisytu vairu ir galine sėdyne. Ledi Murasaki sėdėjo būtent ant jos. Plaukų raištis ir batai suteikė jai Paryžiaus gangsterės bruožų. Rankomis švelniai apsivijusi šonus įsitvėrusi laikėsi Hanibalo.

Naktį nulijo, ir dabar, saulėtą rytą, grindinys buvo švarus ir sausas, ratai neslydo net tada, kai palinkdavo Fontenblo miško kelio vingiuose. Medžių šešėlių ir saulės spindulių dryžiai švysčiojo ant kelio, daubose tvyrojo vėsa, o kertant atviras progumas, šiluma užliedavo veidus.

Sėdint gale motociklo pasvirimo kampas ledi Murasaki atrodė per didelis. Kelias pirmąsias mylias Hanibalas juto, kaip ji mėgina įsitaisyti už nugaros, tačiau vėliau apsiprato, pasitikėjo tais paskutiniais penkiais laipsniais, tad lekiant mišku jųdviejų svoriai susiliejo. Pravažiavus pro sausmedžio gyvatvorę oras pakvipo taip saldžiai, kad beveik virto skoniu ant lūpų. Įkaitusi derva ir sausmedis.

Iš *Café de L'Este*, įsikūrusios vakariniame Senos krante beveik pusė mylios nuo Fontenblo kaimo, vėrėsi malonus kito upės kranto miškų vaizdas. Motociklas nuščiuvo ir vėsdamas ėmė tuksėti. Šalia įėjimo į kavinės terasą įrengta paukštidė, kur įkurdintos startos – slaptas firminis kavinės patiekalas. Jas vartoti maistui draudžiantys įsakai buvo leidžiami ir atšaukiami vienas po kito. Meniu jos įrašytos kaip vieversiai. Startos – puikios giesmininkės. Paukštidės gyventojos mėgavosi saulėkaita.

Hanibalas ir ledi Murasaki stabtelėjo priešais.

– Kokios mažutės ir dailios, – grožėjosi moteris dar nenurimusi po pasivažinėjimo.

Hanibalas atrėmė kaktą į narvą. Paukšteliai viena akele stebėjo jį kraipydami galvutes. Jų giesmė skambėjo kaip baltiška šnekta, kurią girdėdavo miške, namuose.

– Jos tokios kaip mes, – tarė. – Užuodžia, kad kitos jau kepa, ir vis vien mėgina čiulbėti. Eime.

Trys ketvirtadaliai staliukų terasoje buvo užsėsti sekmadieniniais drabužiais pasidabinusių kaimiečių ir miestiečių, valgančių ankstyvus pietus. Padavėjas rado porai vietą.

Prie gretimo stalo sėdėję vyrai užsisakė startų. Kai atnešė mažus apskrudusius paukštelius, klientai žemai palinko prie lėkščių ir užsidengė galvas servetėlėmis, kad neišsisklaidytų aromatas.

Hanibalas užuodė jų vyną nuo gretimo stalo ir nusprendė, kad jis atsiduoda kamščiu. Jis abejingai stebėjo, kaip šie, nieko nenutuokdami, vis tiek maukė.

– Ar norėtum grietininių ledų su užpilu?

– Nuostabu.

Hanibalas patraukė į restoraną Stabtelėjęs priešais lentą, ant kurios buvo surašyti specialūs patiekalai, perskaitė restorano licenciją, pakabintą greta kasos.

Koridoriuje puikavosi durys su ženklu *Privé.* Koridorius buvo tuščias. Durys neužrakintos. Hanibalas atvėrė jas ir nulipo laiptais į rūsį. Pusiau atidarytoje dėžėje pūpsojo amerikietiška indų plovyklė. Pasilenkęs ėmė skaityti gabenimo kortelę.

Erkiulis, pagalbinis restorano darbininkas, laiptais nešė nešvarių servetėlių krepšį.

– Ką čia veikiate? Juk pašaliniams įeiti draudžiama.

Hanibalas atsisukęs prabilo angliškai.

– Na, tai kurgi jis yra? Ant durų parašyta *Tualetas**, ar ne? Nusileidau, o čia tik rūsys. Išvietė, žmogau, tupykla, tualetas – kur jis? Kalbėk angliškai. Ar supranti, ką reiškia „išvietė“? Greitai sakyk, nes mane prispaudė reikalas.

---

* Angliškai: *Privy.*

– *Privė, privė!* – Erkiulis mostagavo laiptų viršuje. – *Tualetas!* – pamojo Hanibalui reikiama kryptimi.

Vaikinas grįžo prie stalo, kai buvo patiekti ledai.

– Kolnas naudojasi Kleberio pavarde. Taip parašyta licencijoje. Mesjė Kleberis, gyvenantis Žiulijanos gatvėje. O, stebėk.

Į terasą išėjo į bažnyčią pasiruošęs Petras Kolnas su šeima.

Žvelgiant į Kolną aplinkinių pokalbiai ėmė lietis, o akyse sūkuriavo juodų dulkių spiečiai.

Kolno kostiumas pasiūtas iš rašalo juodumo dvigubo pločio vilnos, atvarte įsegtas *Rotary* ženklelis. Jo žmona ir du vaikučiai dailūs, vokiškos išvaizdos. Saulėje trumpi raudoni Kolno plaukai ir žandenos žvilgėjo it meitėlio šeriai. Kolnas pasuko prie kasos. Kilstelėjo savo sūnų ant baro kėdės.

– Kolnas Klestintysis, – pasakė Hanibalas. – Restorano savininkas. Gurmanas. Pakeliui į bažnyčią dar užsuko patikrinti kasos. Koks mielas.

Vyriausiasis padavėjas paėmė šalia telefono padėtą užsakymų knygą ir atvertė, kad Kolnas pasižiūrėtų.

– Mesjė, prisiminkite ir mus savo maldose, – tarė vyriausiasis padavėjas.

Kolnas linktelėjo. Stambiu kūnu užstodamas savo veiksmus nuo lankytojų, nusijuosė *Webley .455* revolverį, padėjo ant užuolaidėle užtraukiamos lentynėlės po kasa ir pasitaisė liemenę. Pasirinkęs kelias blizgias monetas iš kasos, pašveitė jas nosine. Vieną padavė ant baro kėdės stovinčiam berniukui.

– Tai tavo auka bažnyčiai, įsidėk į kišenę.

Pasilenkęs kitą monetą įdavė mažajai dukrytei.

– Čia tavo auka, *liebchen**. Nedėk jos į burną. Saugiai įsikišk į kišenę!

Kolno dėmesį patraukė keli gėrovai prie baro, be to, buvo lankytojų, su kuriais derėjo pasisveikinti. Kolnas parodė sūnui, kaip tvirtai paspausti ranką. Jo dukrelė paleido tėvo kelnių klešnę ir

* Mieloji, brangioji *(vok.)*.

nukrypavo tarp stalų. Dailutė mergaičiukė rauktinukais išpuoštais drabužėliais, nėriniuota kepuraite ir vaikiškais papuošalais kėlė visų lankytojų šypseną.

Hanibalas nuėmė vyšnią nuo ledų porcijos ir atkišo palei stalo kraštą. Ištiesęs ranką, nusitaikęs griebti nykščiu ir smiliumi vaikas priėjo. Hanibalas žvelgė giedromis akimis, kyštelėjo liežuvį ir uždainavo:

– *Ein Männlein steht im Walde ganz still und stumm...* Ar žinai šią dainelę?

Kol mergaitė valgė vyšnią, Hanibalas kažką kyštelėjo jai į kišenę. *Es hat von lauter Purpur ein Mäntlein um.*

Staiga prie staliuko atsiradęs Kolnas paėmė dukterį ant rankų.

– Ji nežino tos dainelės.

– Turėtumėte ją žinoti, iš tarties man nepasirodėte prancūzas.

– Mesjė, jūs taip pat, – pasakė Kolnas. – Nepamanyčiau, kad jūs ir jūsų žmona – prancūzai. Tačiau dabar mes visi prancūzai.

Hanibalas ir ledi Murasaki stebėjo, kaip Kolnas grūda savo šeimyną į *Traction Avant.*

– Mieli vaikučiai, – tarė ji. – Daili mergaičiukė.

– Taip, – atsakė Hanibalas. – Ji mūvi Mišos apyrankę.

Aukštai virš Atpirkėjo bažnyčios altoriaus kabojo itin kruvinas Nukryžiuotojo atvaizdas – septynioliktojo amžiaus grobis iš Sicilijos. Po nukryžiuotu Kristumi kunigas iškėlė Komunijos taurę.

– Gerkite. – pasakė jis. – Tai yra mano kraujas, kuris išliejamas jūsų nuodėmėms atpirkti. – Jis iškėlė ostiją. – Tai yra mano kūnas, kuris už jus sulaužomas, paaukojamas, kad nepražūtumėte, o pasiektumėte amžinąjį gyvenimą. Imkite ir valgykite. Tai darykite mano atminimui.

Kolnas vaikais nešinas priėmė Komuniją ir grįžo į klauptą greta žmonos. Eilei išsiskirsčius buvo pasiųsta aukų lėkštė. Kolnas pašnabždėjo sūnui. Vaikas išsitraukė monetą iš kišenės ir įdėjo į lėkštę. Tada Kolnas pašnabždėjo dukrelei, kuri kartais nenorom atiduodavo savo auką.

– Katerina...

Mergaičiukė pasirausė kišenėje ir įdėjo į lėkštę apdegusį *Petro Kolno* asmens ženklą. Kolnas to nepastebėjo. Prievaizdas ištraukė jį iš lėkštės ir grąžino ženklą, kantriai šypsodamas ir laukdamas, kol Kolnas įmes monetą.

49

Ledi Murasaki terasoje virš stalo sviro vyšnia, žemiausiomis šakelėmis braukdama Hanibalo plaukus šiam atsisėdus priešais moterį. Virš moters peties apšviesta *Sacré Coeur* bažnyčia kybojo nakties danguje tarsi mėnesienos lašelis.

Ilgu ir elegantišku *koto* ji grojo Mijagio Mičio* kūrinį „Pavasarinė jūra". Plaukai sviro nuo pečių, o ant odos krito šilta lempos šviesa. Grodama ji neatitraukė akių nuo Hanibalo.

Ledi Murasaki buvo sunkiai perprantama ir Hanibalą ši savybė nepaprastai žavėjo. Per daugelį metų jis išmoko priartėti. Suvokė, kad elgtis reikia ne atsargiai, o rūpestingai.

Muzika pamažu slopo. Tebeaidėjo paskutinė gaida. *Sudzumuši* cikada narvelyje atitarė *koto*. Moteris įspraudė agurko griežinėlį tarp grotų, o cikada įsitraukė jį vidun. Atrodė tarsi ponia žvelgtų kiaurai Hanibalo, į kalnus tolumoje, ir staiga išgirdęs pažįstamus žodžius vaikinas pajuto kerintį jos dėmesį:

– Regiu tave ir cikada dainuoja drauge su mano širdimi.

– O mano širdis šokteli tik išvydus tave – tą, kuri išmokė mano širdį dainuoti, – ištarė.

– Įduok juos inspektoriui Popiliui. Kolną ir jo bendrus.

Hanibalas išgėrė sakę ir pastatė puodelį.

– Tai dėl Kolno vaikų, tiesa? Tu lankstai gerves vaikams?

– Aš lankstau gerves už tavo sielą, Hanibalai. Tave traukia tamsa.

– Netraukia. Kai negalėjau kalbėti, manęs nepatraukė tyla – ji mane užvaldė.

---

* Mijagis Mitis *(Mitio)* – XX amžiaus pirmos pusės japonų kompozitorius, garsus japonų tradicinio instrumento *koto* muzikantas.

– O iš tylos žengei pas mane ir prabilai. Hanibalai, tu žinai, o žinoti nelengva. Tave traukia tamsa, tačiau ir aš traukiu.

– Ant svajų tilto.

Guldoma liutnia tyliai skimbtelėjo. Moteris ištiesė ranką. Hanibalas atsistojo. Vyšnios šakelė nuvinguriavo skruostu, ir jis nusekė paskui ledi Murasaki į vonią. Vanduo garavo. Šalia vandens degė žvakės. Ji paragino sėstis ant tatamio. Jų keliai lietėsi, veidai tebuvo nutolę per pėdą.

– Hanibalai, keliauk su manimi į Japoniją. Galėsi dirbti gydykloje, mano tėvo namuose kaime. Ten daug darbo. Ten būsime kartu, – palinko prie pat jo. Pabučiavo į kaktą. – Hirošimoje žaliuojantys augalai pro pelenus skverbiasi į šviesą. – Ji palietė jo veidą. – Jei tu – išdžiūvusi žemė, aš būsiu šiltas lietus.

Iš dubens greta vonios ledi Murasaki paėmė apelsiną. Susmeigė nagus ir priglaudė kvapią ranką Hanibalui prie lūpų.

– Vienas tikras palytėjimas geriau už svajų tiltą. – Užgesino greta degusią žvakę sakės puodeliu, kurį paliko apverstą ant žvakės. Ranką laikė ilgiau nei reikėtų...

Pirštais stumtelėjo apelsiną, šis nuriedėjo plytelėmis į vonią. Palietusi ranka Hanibalui pakaušį moteris pabučiavo vaikiną į lūpas. Bučinio pumpuras sprogo ir mikliai skleidėsi.

Jos kakta prigludo prie jo lūpų. Ranka atseginėjo marškinius. Hanibalas atstūmė moterį per rankos ilgį ir pažvelgė į dailų švytintį veidą. Jie buvo taip arti ir taip toli, tarsi lempa tarp dviejų veidrodžių.

Nuslydo chalatas. Akys, krūtys, šviesos lopinėliai ant šlaunų, simetrija ant simetrijos. Tankėjantis jo kvėpavimas.

– Hanibalai, pažadėk man.

Jis glaudė ją kuo tvirčiau aklinai užmerkęs akis. Lūpos, alsavimas jam į kaklą, gerklės įduba, *jo kaklo kaulai. Jo raktikaulis. Šventojo Mykolo svarstyklės.*

Jis regėjo apelsiną, šokčiojantį vonioje. Akimirką jis virto elniuko galva kunkuliuojančioje vonelėje, besidaužančia, besitrankančia sulig

jo širdies dūžiais tarsi ir mirusi beviltiškai mėgintų ištrūkti. Surakintas pasmerktasis. Krūtinėje jo diafragma žygiavo į pragarą, ant svarstyklių. Paviršiniai, poliežuviniai ir gilieji kaklo raumeeenyys, ameeeeen.

Ji suvokė, kad atėjo laikas.

– Hanibalai, pažadėk man.

Dūžis, ir ištarė:

– Jau pažadėjau Mišai.

Ji nejudėdama sėdėjo šalia vonios, kol išgirdo trinktelint laukujes duris. Tada apsivilko chalatą ir rūpestingai susijuosė diržą. Surinko žvakes iš vonios ir sustatė priešais fotografijas ant altorėlio. Jos žioravo nūdienių mirusiųjų veiduose ir stebinčiuose šarvuose, o Datės Masamunės* kaukėje ji išvydo būsimus mirusiuosius.

* Datė Masamunė – XVI-XVII a. japonų daimius, vadas ir strategas.

50

Daktaras Diuma pakabino laboratorijos chalatą ant pakabos ir putliomis rausvomis rankomis užsisegė viršutinę sagą. Jis buvo rausvaskruostis, garbanotais šviesiais plaukais, o drabužiai išlikdavo gurgždantys visą dieną. Visą dieną jo neapleisdavo kažkoks paslaptingas džiugesys. Laboratorijoje buvo likę keli studentai, kurie švarino savo darbo vietas.

– Hanibalai, rytoj auditorijoje man reikės kūno su atverta krūtinės ertme, kad matytųsi šonkauliai ir būtų įšvirkšta skysčio į pagrindines plaučių kraujagysles bei pagrindines širdies arterijas. Iš spalvos spėju, kad aštuoniasdešimt aštuntasis mirė užsikimšus vainikinėms arterijoms. Studentams naudinga tai pamatyti, – pareiškė jis linksmai. – Kairiąją tarpskilvelinę ir juosiančiąją arteriją išryškink geltona spalva. Jei ji užsikimšusi, įšvirkšk iš abiejų pusių. Palikau tau užrašus. Čia labai daug darbo. Jei nori, liepsiu Greivsui pasilikti ir padėti.

– Profesoriau Diuma, susitvarkysiu ir vienas.

– Taip ir maniau. Turiu gerų žinių – Albanas Mišelis atgavo pirmąsias graviūras. Rytoj galėsime jas apžiūrėti! Laukiu nesulaukdamas.

Prieš kelias savaites Hanibalas pristatė savo piešinius leidėjui Huigenso gatvėje. Išvydęs gatvės pavadinimą, pagalvojo apie poną Jakovą ir Kristiano Huigenso *Traktatą apie šviesą.* Dar valandą pasėdėjo Liuksemburgo soduose. Stebėjo žaislines valteles tvenkinyje ir mintyse vyniojo gėlių lysvės pusapskritimio voliutą. Naujojo anatomijos vadovėlio iliustracijos bus pasirašytos Lekterio-Jakovo pavarde.

Iš laboratorijos išėjo paskutinis studentas. Pastatas liko tuščias ir tamsus, ryškiai apšviesta buvo tik anatomijos laboratorija, kur

darbavosi Hanibalas. Išjungus elektrinį pjūklą buvo girdėti tik slopus vėjo aimanavimas kaminuose, švelnus instrumentų dzingsėjimas ir kunkuliuojančios retortos, kuriose šilo naudojami injekcijoms spalvoti dažai.

Hanibalas nužvelgė kūną, – kresną pusamžį vyriškį, uždengtą marška. Nuoga tik atverta krūtinė, paskėstais it valties špantais šonkauliais. Štai tos sritys, kurias Diuma norės pademonstruoti per paskaitą, pats atlikdamas paskutinį pjūvį ir iškeldamas plautį. Piešdamas iliustraciją Hanibalas privalėjo pamatyti ir apatinę plaučio dalį, kurios dabar nebuvo matyti. Pakeliui įjungdamas šviesas Hanibalas koridoriumi patraukė jos pasižiūrėti į anatomijos muziejų.

Zigmas Milkus, įsitaisęs kitoje gatvės pusėje sunkvežimyje, žvelgė į aukštus medicinos fakulteto langus ir sekė koridoriumi žingsniuojantį Hanibalą. Iš Milkaus švarko rankovės kyšojo laužtuvas, o kišenėse gulėjo pistoletas ir slopintuvas.

Gerai matė, kaip Hanibalas uždegė šviesą muziejuje. Hanibalo laboratorinio chalato kišenės buvo prigludusios – neatrodė, jog būtų ginkluotas. Išėjo iš muziejaus su stikliniu indu. Šviesos geso iš paskos iki pat anatomijos laboratorijos. Dabar pro žioruojančius apšarmojusius langus ir stoglangius šviesos sklido tik iš laboratorijos.

Milkus nemanė, kad būtina perdėtai slapstytis, tačiau dėl visa ko nusprendė pirmiau surūkyti cigaretę, jei tik ambasados šnipas paliko nors vieną prieš išsėlindamas. Atrodo, kad tas niekingas kaulytojas gyvenime nebūtų pešęs gero dūmo. Nejaugi nutvėrė visą pakelį? Velnias, beveik penkiolika *Lucky Strike* cigarečių. Dabar reikia atlikti šitą reikalą, o vėliau nusipirkti amerikietiškų cigarečių *bal musette**. Atsipalaiduoti, pasitrinti su styrančiu priekinėje kelnių kišenėje slopintuvo vamzdžiu aplink baro mergiotes, pasižiūrėti į jų veidus, kai jos pajunta įsirėmusį tą daiktą, o iš ryto paimti Gruto pianiną.

---

* Prancūziškos populiarios muzikos stilius ir tokio stiliaus muzikos šokių klubas *(pranc.)*.

Tas berniūkštis nužudė Dortlichą. Milkus atsiminė, kad kartą Dortlichas pats išsimušė dantį mėgindamas prisidegti cigaretę į rankovę įsikišęs laužtuvą.

– *Scheisskopf**, tau derėjo išsinešdinti drauge su mumis visais, – pasakė Dortlichui, kur jis dabar bebūtų, tikriausiai pragare.

Milkus per gatvę pernešė juodas kopėčias ir priedangai priešpiečių katiliuką. Kopėčias atrėmė medicinos fakultetą juosiančios gyvatvorės šešėlyje. Pastatęs koją ant apatinės pakojos sumurmėjo: *Velniop tą ūkį.* Tai buvo jo mantra prieš imantis veiksmo nuo tada, kai dvylikos paspruko iš namų.

Retkarčiais užmesdamas akį į alkoholio inde užkonservuotą plautį Hanibalas įšvirkštė mėlyno skysčio į venas ir spalvotu pieštuku apmetė savo darbą ant lentos, pastatytos greta kūno. Padvelkus skersvėjui keli prie lentos prisegti lapai suplazdėjo ir vėl sustingo. Hanibalas pakėlė akis nuo darbo, žvilgtelėjo į koridoriaus pusę, iš kurios padvelkė skersvėjis, ir baigė spalvinti veną.

Milkus užvėrė anatomijos muziejaus langą, išsispyrė iš batų ir vienomis kojinėmis nusėlino tarp stiklinių talpyklų. Praslinkęs pro virškinimo sistemų eilę, stabtelėjo prie milžiniškų šleivų pėdų stikliniame inde. Šviesos vos pakako, kad matytų, kur eina. Nesinorėtų šaudyti čia ir ištaškyti visą šitą mėšlą. Dengdamasis nuo skersvėjo, traukiančio jam per sprandą, kilstelėjo apykaklę. Atsargiai kišo veidą į koridorių žvalgydamasis aukščiau nosies, tad jo ausies nebuvo matyti.

Virš eskizų lentos Hanibalo šnervės išsiplėtė, o darbinė lempelė raudoniu sužioravo akyse.

Jaunuoliui su didžiuliu švirkštu, pilnu dažų darbuojantis prie lavono, pro laboratorijos duris už koridoriaus Milkus matė tik nugarą. Šauti buvo kiek per toli, nes slopintuvas blokavo pistoleto taikiklį. Nesinorėjo sužeisti, o paskui vartant daiktus vaikytis. Dievas žino, koks šlykštus skystis gali ant tavęs užtikšti.

Milkus šiek tiek pasidrąsino, kaip žmogus, pasirengęs žudyti.

---

* Šūdagalvis *(vok.).*

Hanibalas pasitraukė iš Milkaus regėjimo lauko. Šis matė tik jo ranką, piešiančią ant lentos, brūkšniuojančią, brūkšniuojančią, šiek tiek patrinančią.

Netikėtai Hanibalas padėjo pieštuką, nuėjo į koridorių ir uždegė šviesą. Milkus nėrė atgal į muziejų. Šviesa vėl užgeso. Milkus dirsčiojo pro duris. Hanibalas darbavosi prie pridengto kūno.

Milkus girdėjo skrodimo pjūklą. Vėl žvilgtelėjęs Hanibalo nebematė. *Ir vėl piešia. Velniop. Eik vidun ir nušauk jį. Nusigavęs į pragarą, tegul perduoda linkėjimų Dortlichui.* Ilgais žingsniais vienomis kojinėmis patraukęs koridoriumi, tyliai sėlindamas akmeninėmis grindimis ir stebėdamas ranką palei piešimo lentą, Milkus pakėlė pistoletą, žengė pro duris ir... išvydo ranką rankovėje bei chalatą, numestą ant kėdės – *kurgi kita jo dalis?* Hanibalas tuo metu užėjo Milkui už nugaros ir įdūrė alkoholio pilną švirkštą į vyriškio kaklą. Sulinkus kojoms ir užvirtus akims paguldė ant grindų.

Pirmiausia tai, kas svarbiausia. Priderinęs lavono ranką Hanibalas keliais dygsniais pridaigstė ją prie odos.

– Atsiprašau, – pasakė kūnui. – Pareikšiu padėką tau skirtame raštelyje.

Atsipeikėjęs Milkus degė, kosėjo, jo veidas šalo, o patalpa bangavo, kol pagaliau sustojo. Jis ėmė laižyti lūpas ir spjaudytis, ant veido bėgo vanduo.

Hanibalas pastatė šalto vandens ąsotį ant lavoninės talpyklos krašto ir prisėdo šalia nusiteikęs pokalbiui. Milkus buvo supančiotas grandinėmis. Iki pat kaklo jis buvo panardintas į formalino tirpalą talpykloje. Kiti talpyklos gyventojai grūdosi aplinkui, apžiūrinėjo jį nuo konservavimo skysčio drumstomis akimis, o jis stūmė persisukusias rankas nuo savęs.

Hanibalas išnaršė Milkaus piniginę. Išsitraukęs iš savo kišenės asmens ženklą, padėjo ant talpyklos krašto greta Milkaus asmens tapatybės kortelės.

– Zigmas Milkus. Labas vakaras.

Milkus kosėjo ir švokštė.

– Mes kalbėjomės apie tai. Atnešiau tau pinigus. Ir sutartį. Norime, kad tu paimtum pinigus. Atnešiau juos. Leisk man tave nuvesti.

– Planas skamba puikiai. Milkau, nužudei tiek žmonių. Gerokai daugiau nei plūduriuoja čia. Ar jauti juos talpykloje aplink? Čia, palei tavo kojas, gaisre sudegęs vaikas. Vyresnis už mano seserį ir beveik iškepęs.

– Nesuprantu, ko tu nori.

Hanibalas užsimovė guminę pirštinę.

– Noriu išgirsti, ką pasakysi apie mano suvalgytą seserį.

– Aš to nedariau.

Hanibalas sugrūdo Milkų į konservavimo skystį. Ilgokai palūkėjęs, sugriebė grandinę, vėl jį ištraukė ir šliūkštelėjo vandens į veidą, kad praskalautų akis.

– Daugiau taip nebesakyk, – tarė Hanibalas.

– Mes visi jautėmės blogai, labai blogai, – aiškinosi Milkus, kai tik galėjo kalbėti. – Šalo rankos ir puvo kojos. Kad ir ką būtume padarę, darėme tai, kad išgyventume. Grutas nedelsė, o ji niekada... Palikome tave gyvą, mes...

– Kur Grutas?

– Jei pasakysiu, ar leisi nuvesti tave prie pinigų? Jų daug... Doleriai. Pinigų yra ir daugiau, galėtume išgauti šantažu pasinaudoję mano žiniomis ir tavo parodymais.

– Kur Grencas?

– Kanadoje.

– Teisingai. Nors kartą išgirdau tiesą. Kur Grutas?

– Jis turi namą greta Mili-le-Forė.

– Kuo jis dabar vardu?

– Jis užsiima verslu *Satrug, Inc.* vardu.

– Ar jis pardavinėjo mano paveikslus?

– Tik kartą. Kai pirko didelę partiją morfijaus, bet ne daugiau. Galėtume juos atgauti.

– Ar teko valgyti Kolno restorane? Grietininiai ledai iš tiesų neblogi.

– Pinigai palikti sunkvežimyje.

– Paskutinis žodis? Atsisveikinimo kalba?

Milkus žiojosi kažką sakyti, o Hanibalas su trenksmu užvožė sunkų dangtį. Po dangčiu virš konservavimo skysčio paviršiaus liko mažesnis nei colio oro sluoksnis. Hanibalas išėjo iš patalpos, o Milkus daužėsi į dangtį it vėžys puode. Guminiai tarpikliai sucypė trindamiesi į dažus, kai vaikinas uždarė paskui save duris.

Inspektorius Popilis stovėjo greta darbastalio apžiūrinėdamas piešinį.

Hanibalas siektelėjo virvelės ir įjungė didžiulį ventiliatorių, kuris ėmė barškėdamas suktis.

Popilis žvilgtelėjo į triukšmingą ventiliatorių. Hanibalas nenutuokė, ką jis dar galėjo išgirsti. Milkaus ginklas, užklotas marška, gulėjo lavonui tarp kojų.

– Inspektoriau Popili. – Hanibalas paėmė švirkštą su dažais ir įšvirkštė. – Jei duosite minutėlę, norėčiau panaudoti dažus, kol nesustingo.

– Tu nužudei Dortlichą savo šeimos miške.

Hanibalo veidas nepasikeitė. Jis nušluostė adatos smaigalį.

– Jo veidas buvo suvalgytas, – tarė Popilis.

– Įtarčiau varnas. Tuose miškuose gausu varnų. Nuolat sulėkdavo prie šuns dubenėlio, vos tik jis spėdavo nusisukti.

– Varnos pasigamino kepsnį ant iešmo?

– Ar užsiminėte apie tai ledi Murasaki?

– Ne. Kanibalizmas... Rytų fronte jo pasitaikydavo ne taip jau retai, kai buvai vaikas... – Popilis nusigręžė nuo Hanibalo, tačiau stebėjo jį spintos durų stikle. – Pats tai žinai, tiesa? Tu ten buvai. Prieš keturias dienas buvai ir Lietuvoje. Nuvykai su teisėta viza, o grįžai kitu būdu. Kaip? – Popilis nelaukė atsakymo. – Pasakysiu tau, kaip. Tarpininkaujant Fresno kaliniui nusipirkai popierius. Tai laikoma rimtu nusikaltimu.

Sunkus dangtis vos pakilo, ir ties kraštu išlindo Milkaus pirštai. Jis prispaudė lūpas prie dangčio mėgindamas įsiurbti bent ketvirtį colio oro. Veidą perliejusi bangelė užsprangino. Springdamas traukė orą, glaudė veidą prie plyšio dangčio pakraštyje.

Žvelgdamas į Popilio nugarą anatomijos laboratorijoje Hanibalas šiek tiek atsirėmė į skrodžiamo kūno plautį, kuris gana garsiai išleido orą ir sugurguliavo.

– Atsiprašau, – pasakė. – Taip nutinka.

Jis dar labiau atsuko *Bunser* degiklį po retorta, kad smarkiau kunkuliuotų.

– Šis veidas nėra tavo skrodžiamo kūno. Tai Vladžio Gruto veidas. Kaip ir tie, kabantys tavo kambaryje. Ar nužudei ir Grutą?

– Nieko panašaus.

– Aptikai jį?

– Jei aptikčiau, duodu žodį, įduočiau jums.

– Nemulkink manęs! Ar žinai, kad jis Kaune pjūklu nupjovė rabinui galvą? Sušaudė čigonų vaikus miške? Ištrūko iš Niurnbergo, kai liudininkės gerklė buvo išplikyta rūgštimi? Kartą per kelerius metus pajuntu jo dvoką, bet vis pasprunka. Sužinojęs, kad vaikaisi, užmuš tave. Ar jis išžudė tavo šeimą?

– Jis nužudė mano seserį ir suvalgė.

– Ar pats matei?

– Taip.

– Paliudysi.

– Žinoma.

Popilis ilgai žvelgė į Hanibalą.

– Hanibalai, jei tu nužudysi ką nors Prancūzijoje, tavo galva atsidurs kibire. Ledi Murasaki deportuos. Ar myli ledi Murasaki?

– Taip. O jūs?

– Niurnbergo archyvuose yra jo fotografijų. Jei Tarybų valdžia jas išplatins, o nenaudėlį suras, jį galėtume iškeisti į vieną asmenį, kurį yra sulaikiusi saugumo tarnyba. Jei pričiupsime jį, prireiks tavo parodymų raštu. Ar yra dar kokių įrodymų?

– Dantų žymės ant kaulų.

– Jei rytoj nepasirodysi mano kabinete, liepsiu suimti.

– Labanakt, inspektoriau.

Lavoninėje Milkaus milžiniškos ūkininko rankos nusprūdo į talpyklą, dangtis tvirtai užsivožė, jis ištarė atsisveikinimo kalbą priešais plūduriuojančiam susiraukšlėjusiam veidui: *Velniop tą ūkį!*

Naktis anatomijos laboratorijoje. Hanibalas darbuojasi vienas. Dirbdamas šalia kūno, buvo bebaigiąs eskizą. Ant darbastalio gulėjo išsipūtusi guminė pirštinė, pilna skysčio ir surišta ties riešu. Pirštinė kabojo virš menzūros su milteliais. Šalia jos tiksėjo laikmatis.

Hanibalas uždengė eskizų bloknotą skaidria plėvele. Užklojo marška lavoną ir nustūmė į auditoriją. Iš anatomijos muziejaus parnešė Milkaus batus ir pastatė greta jo drabužių ant ligoninės vežimėlio, privaryto prie krematoriumo krosnies. Sukrovė ir Milkaus kišenių turinį: lenktinį peiliuką, raktus bei piniginę. Piniginėje buvo pinigų ir prezervatyvo apkraštys, kurį užsimovęs Milkus prietemoje apgaudinėdavo moteris. Hanibalas išėmė pinigus. Atidarė krematoriumo krosnies dureles. Liepsnose spirėjo Milkaus galva – atrodė kaip degantis *Stuka* bombonešio pilotas. Hanibalas sviedė į krosnį batus. Vienas batas nuspyrė galvą, kuri nusirito gilyn, – daugiau jos nebuvo matyti.

51

Po karo likęs penkių tonų sunkvežimis, užtvėręs pusę šaligatvio, aptrauktas nauja drobe, buvo paliktas kitoje gatvės pusėje priešais anatomijos laboratoriją. Net keista, kad ant priekinio stiklo dar nebuvo baudos kvito. Hanibalas pamėgino Milkaus raktais atrakinti vairuotojo dureles. Atsidarė. Už saulės skydelio vairuotojo pusėje buvo užkištas vokas su popieriais. Mikliai peržvelgė.

Sunkvežimio pagrindas buvo kiek nuožulnus, todėl Hanibalas nesunkiai įkėlė savo motociklą, nuvairavo sunkvežimį į Montampuavr uostą šalia Venseno miško ir paliko sunkvežimių stovėjimo aikštelėje, netoli geležinkelio.

Apžergęs motociklą Hanibalas sėdėjo vaismedžių sode ant šlaito ir užsikąsdamas Vestfalijos kumpiu valgė puikias afrikietiškas figas, kurių užtiko turguje de Biusi gatvėje. Matė kalvos papėde vingiuojantį kelią, o dar už ketvirčio mylios – įėjimą į Vladžio Gruto namus.

Sode garsiai dūzgė bitės, kelios netgi bimbė aplink jo figas. Uždengė nosine. Garsija Lorka, Paryžiuje išgyvenęs renesansą, teigė, kad širdis yra sodas. Hanibalas mąstė apie tai ir, kaip visi jaunuoliai, apie persikų bei kriaušių formas. Apačioje pravažiavo dailidės sunkvežimis ir sustojo prie Gruto vartų.

Hanibalas kilstelėjo tėvo lauko žiūronus.

Vladžio Gruto namas – *Bauhaus** stiliaus pastatas, pastatytas dirbamoje žemėje1938 metais, su vaizdu į Esono upę. Karo metu jis buvo apleistas. Nesaugomas baltas pakraigių sienas tam-

* 1919–1938 metais Vokietijoje veikusi meno mokykla ir jos propaguotas modernistinės architektūros bei dizaino stilius.

siom dėmėm suliejo vanduo. Fasadas ir viena šoninė siena buvo perdažyti akinančia balta spalva, o dar neperdažytas sienas juosė pastoliai. Okupantai vokiečiai šį namą naudojo kaip štabo būstinę, todėl sustiprino apsaugą.

Stiklinį ir betoninį namo kubą juosė aukšta grandininė tvora, dar apjuosta spygliuota viela. Įėjimą saugojo betoninė sarginė, panaši į piliulių dėžutę. Atšiaurų lango plyšį priekiniame sarginės fasade švelnino gėlių lovelis. Automato vamzdžiu išsklaidžius žiedus, pro langą galima taikytis į visą kelią.

Iš sarginės išėjo du vyrai: vienas blondinas, kitas tamsiaplaukis tatuiruotėmis išmargintu kūnu. Ant ilgos rankenos pritvirtintu veidrodžiu jie apžiūrėjo sunkvežimio dugną. Dailidėms teko išlipti ir parodyti asmens tapatybės korteles. Vyrai mosavo rankomis ir gūžčiojo pečiais. Sargai įleido sunkvežimį į vidų.

Hanibalas įstūmė motociklą į medžių guotą ir paliko tarp krūmų. Už kontaktų paslėptos vielos gabalu įžemino motociklo uždegimo įtaisą, ant sėdynės paliko raštelį, kad nuėjo atsarginių dalių. Pusvalandį paėjėjo iki pagrindinio kelio ir pakeleivingu automobiliu parsigavo į Paryžių.

Gabrielle Instrument Co. pakrovimo rampa įrengta de Paradi gatvėje, tarp apšvietimo įrangos parduotuvės ir krištolo dirbinių taisyklos. Paskutinė sandėlininkų darbo dienos užduotis buvo į Milkaus sunkvežimį pakrauti *Bosendorfer* kabinetinį fortepijoną ir atskirai supakuotą fortepijono kėdutę. Pasirašydamas sąskaitą faktūrą *Zigmo Milkaus* vardu, Hanibalas tyliai tą vardą ištarė.

Dienai baigiantis suvažiavo ir instrumentų gamyklos sunkvežimiai. Hanibalas stebėjo, kaip iš vieno sunkvežimio išlipa moteris vairuotoja. Apsivilkusi kombinezonu su gausybe prancūziškų raukinių atrodė neprastai. Nuėjo į pastatą ir po kelių minučių grįžo vilkėdama laisvomis kelnėmis ir palaidine, sulankstytą kombinezoną pasikišusi po pažastimi, įgrūdo jį į nedidelio motociklo krepšį. Pajutusi Hanibalo žvilgsnį atgręžė savo berniokišką veidą, išsitraukė cigaretę. Hanibalas pridegė.

– *Merci,* mesjė... Zipai. – Moteris kalbėjo prancūziškai gatvės žargonu, buvo guvi, gyvomis akimis ir rūkė pernelyg pabrėždama judesius.

Pakrovimo rampą šlavę smalsuoliai įtempę ausis klausėsi, ką gi juodu šnekasi, tačiau išgirdo tik vairuotojos juoką. Kalbėdama ji žvelgė į Hanibalo veidą ir po truputį liovėsi koketavusi. Atrodė susižavėjusi juo, beveik užhipnozuota. Abu patraukė gatve baro link.

Miuleris saugojo vartus kartu su vokiečiu pavarde Grasmanas, neseniai baigusiu tarnybą *Užsieniečių legione.* Miuleris kaip tik mėgino įsiūlyti tatuiruotę, kai keliuku privažiavo Milkaus sunkvežimis.

– Kviesk triperio gydytoją – Milkus parsirado iš Paryžiaus, – pašmaikštavo Miuleris.

Grasmano regėjimas buvo geresnis.

– Čia ne Milkus.

– O kur Milkus? – paklausė Miuleris moters prie vairo.

– Ar aš galiu žinoti? Sumokėjo, kad atgabenčiau fortepijoną ir sakė pasirodysiąs po kelių dienų. Na, stipruoliai, ištraukite iš sunkvežimio mano motociklą!

– Kas tau sumokėjo?

– Mesjė Zipas.

– Nori pasakyti – Milkus.

– Teisingai, Milkus.

Paskui penkiatonį sunkvežimį sustojo maisto ir gėrimų tiekėjas ir leisdamas dūmus bei barbendamas pirštais vairą laukė.

Grasmanas pakėlė penkiatonio sunkvežimio galinio borto uždangą ir išvydo dėžėje supakuotą fortepijoną bei dar vieną mažesnę dėžę su ženklu: POUR LA CAVE ir VYNO RŪSIUI – LAIKYTI VĖSIOJE VIETOJE. Motociklas buvo pririštas prie šoninio sunkvežimio borto. Trapui naudota lenta gulėjo sunkvežimyje, tačiau iškelti nedidelį motociklą nebuvo sunku.

Miuleris padėjo Grasmanui iškelti motociklą ir pažvelgė į moterį.

– Ar norėtum išgerti?

– Ne čia, – atsakė ji užmesdama koją ant motociklo.

– Tavo motociklas plerpia kaip koks bezdalius, – pavymui šūktelėjo Miuleris.

– Savo lipšnumu beveik pavergei, – pasišaipė kitas vokietis.

Fortepijoną derino kaulėtas vyriškis su juodais plyšiais tarp dantų ir sustingusia grimasa – it Lorenso Velko*. Baigęs derinti juodąjį *Bosendorfer*, pasipuošė senoviniu baltu kaklaraiščiu bei fraku ir, susirinkus Gruto svečiams, ketino skambinti muzikinį popuri. Stiklinėse namo erdvėse plytelėmis klotomis grindimis, fortepijonas skambėjo nejaukiai. Greta instrumento stiklinės ir metalinės knygų lentynos gaudė *si-bemol*, o išstumdžius knygas – *si*. Derindamas vyriškis sėdėjo ant virtuvės kėdės, tačiau groti sėdėdamas ant jos atsisakė.

– Kur sėsti? Kur fortepijono kėdutė? – klausinėjo tarnaitės, o ši pasiteiravo Miulerio. Miuleris surado tinkamo aukščio kėdę, tačiau ji buvo su ranktūriais. – Teks groti išskėtus alkūnes, – pareiškė derintojas.

– Užčiaupk srėbtuvę ir pagrok ką nors amerikietiško, – paliepė Miuleris. – Jis nori amerikietiškų dainų popuri.

Kokteilių baras aptarnavo trisdešimt svečių – keistą karo duženų kratinį. Ten buvo ir Ivanovas iš Tarybų Sąjungos ambasados, kaip valstybės tarnautojas, pasirėdęs pernelyg dailiai. Jis šnekučiavosi su amerikiečių vyresniuoju puskarininkiu, vedančiu JAV pašto tarnybos Nioji apskaitą. Kariškis vilkėjo civiliniais drabužiais – plačiu stambiai languotu švarku, kurio spalva išryškino žvaigždinę angiomą ant nosies šono. Vyskupą iš Versalio atlydėjo jam nagus tvarkydavęs bažnyčios patarnautojas.

---

* Lorensas Velkas *(Lawrence Welk)* – iš Ukrainos kilęs JAV muzikantas akordeonistas ir televizijos laidų vedėjas.

Bučiuodamas vyskupo žiedą Grutas pastebėjo, kad negailestingoje lempų šviesoje juodas vyskupo kostiumas įgijo žalzganą jautienos pjausnio blizgesį. Trumpai šnektelėjo apie bendrus pažįstamus Argentinoje. Kambaryje buvo gausu Viši režimo padermės.

Apdovanojęs klausytojus pamėklės šypsena, muzikantas apytiksliai sugrojo kelias Koulo Porterio* dainas. Anglų buvo ketvirtoji jo kalba, tad retkarčiais prisieidavo improvizuoti.

Naktį ir dieną tu švieti saule. Tik tu po meenesiena, tik tu viena.

Rūsyje tvyrojo beveik aklina tamsa. Prie laiptų degė vienintelė lempelė. Iš viršutinio aukšto sklido vos girdimi muzikos garsai.

Vieną rūsio sieną užstojo vyno lentyna. Greta jos stovėjo daugybė dėžių, kai kurios praviros, išbyrėjusiomis drožlėmis. Naujas nerūdijančio plieno praustuvas blizgėjo ant grindų greta *Rock-Ola Luxury Light-Up* automatinio patefono su jam skirtomis naujausiomis plokštelėmis ir penkių centų monetomis. Šalia vyno lentynos pūpsojo dėžė su užrašu: POUR LA CAVE ir VYNO RŪSIUI – LAIKYTI VĖSIOJE VIETOJE. Dėžė vos girdimai traškėjo.

Pianistas užgrojo dar garsiau užgoždamas pats save, nes eiles mokėjo neužtikrintai: *Jei iškeliaučiau aš ar tu, mieloji, ir būdamas toli galvočiau apie tave naktį ir dienąąąą.*

Visiems spausdamas rankas Grutas vaikštinėjo tarp svečių. Vos pastebimu galvos judesiu pakvietė Ivanovą į savo biblioteką. Ji buvo atšiauriai naujoviška, ten stovėjo suveriamas stalas, plieno bei stiklo lentynos ir Pikaso įkvėpta Antonio Kvino** skulptūra, pavadinta „Logika – tai moters sėdmenys“. Ivanovas įdėmiai apžiūrinėjo kūrinį.

---

* Koulas Porteris *(Cole Porter)* – amerikietis kompozitorius ir rafinuotų dainų autorius.

** Antonis Kvinas *(Anthony Quinn)* – žymus Meksikoje gimęs amerikiečių aktorius, dailininkas ir rašytojas.

– Jums patinka ši skulptūra? – paklausė Grutas.

– Mano tėvas buvo Sankt Peterburgo kuratorius, kai tas miestas buvo Sankt Peterburgas.

– Jei norite, galite ją paliesti, – tarė Grutas.

– Dėkoju. Ar prietaisai jau pakeliui į Maskvą?

– Šiuo metu šešiasdešimt šaldytuvų yra traukinyje Helsinkyje. *Kelvinator.* O ką turite man? – Grutas nesusilaikė nespragtelėjęs pirštais.

Išgirdęs spragtelėjimą Ivanovas, žiūrinėdamas akmenines sėdmenis, privertė Grutą laukti.

– Ambasadoje berniuko bylos nėra, – pagaliau pasakė. – Pasiūlęs straipsnį *L'Humanité* jis gavo vizą į Lietuvą. Tai turėjo būti pasakojimas apie teigiamą kolektyvizacijos poveikį nusavinus jo šeimos žemes ir apie ūkininkus, su džiaugsmu persikėlusius į miestą statyti nuotekų valymo stoties. Aristokratas, remiantis revoliuciją.

Grutas prunkštelėjo.

Ivanovas padėjo ant stalo nuotrauką ir stumtelėjo Grutui. Joje buvo užfiksuota ledi Murasaki ir Hanibalas prie jos namų.

– Kada fotografuota?

– Vakar rytą. Kai fotografavo, Milkus buvo su vienu iš mano vyrų. Lekterių berniūkštis studentas, dirba naktimis ir nakvoja virš medicinos fakulteto. Mano žmogus viską parodė Milkui. Aš daugiau nenoriu nieko žinoti.

– Kada jis paskutinį kartą matė Milkų?

Ivanovas pasižiūrėjo griežtu žvilgsniu.

– Vakar. Kas nors negerai?

Grutas numojo ranka.

– Tikriausiai ne. Kas ta moteris?

– Jo pamotė ar kažkas panašaus. Ji daili, – pasakė Ivanovas, braukdamas ranka per akmeninius sėdmenis.

– Ar jos tokia subinė?

– Nemanau.

– Prancūzijos policija nesusidomėjo?

– Inspektorius vardu Popilis.

Grutas sučiaupė lūpas, ir akimirką pasirodė, jog užmiršo kambaryje esantį Ivanovą.

Miuleris ir Grasmanas stebėjo minią. Jie surinkinėjo apsiaustus ir žiūrėjo, kad kuris iš svečių nebūtų ko nukniaukęs. Drabužinėje Miuleris timptelėjo gumine juostele parištą Grasmano varlikę nuo apykaklės, pasukiojo ir paleido, kad pokšteltų į savo vietą.

– Ar gali prisukti kaip propeleriuką ir skristi it kokia fėja? – paklausė Miuleris.

– Dar kartą pasukiok – ji tau pasirodys panaši į pragaro durų rankeną, – tarė Grasmanas. – Pasižiūrėk į save. Susikišk marškinius. Nejaugi niekada netarnavai kariuomenėje?

Jiems teko pagelbėti gėrimų ir maisto tiekėjui. Nešdami sulankstomą pobūvių stalą į rūsį nepastebėjo po laiptais paslėptos išsipūtusios guminės pirštinės, pakabintos virš dubens su milteliais ir sprogdiklio virvute sujungtos su trijų kilogramų talpos skardine, kurioje kažkada buvo lydyti kiaulės taukai. Temperatūrai krentant cheminė reakcija lėtėja. Gruto rūsyje buvo penkiais laipsniais vėsiau nei medicinos fakulteto patalpose.

52

Tarnaitė klojo šilkinę Gruto pižamą ant lovos, jis šūktelėjo atnešti daugiau rankšluosčių.

Tarnaitė nemėgo nešti rankšluosčių Grutui į vonią, tačiau jis visada to reikalaudavo. Tekdavo įeiti į vidų, tačiau nesižvalgyti. Visas Gruto vonios kambarys buvo išklotas baltomis plytelėmis ir išpuoštas nerūdijančiu plienu: buvo įrengta didelė nepritvirtinta vonia ir garinė pirtis matinio stiklo durimis bei dušu, į kurį patenkama iš pirties.

Grutas sėdėjo atsilošęs vonioje. Iš laivo atsigabenta belaisvė skuto jo krūtinę kalėjime naudojama barzdaskute, kurios ašmenys tvirtinamos raktu. Viena jos veido pusė buvo patinusi. Tarnaitė stengėsi nesutikti moters akių.

It kamera, kurioje nedirginamos juslės, dušo patalpa buvo visiškai balta ir tokia didelė, kad sutalpintų keturis žmones. Dėl keistos akustikos čia ataidėjo kiekvienas menkiausias garselis. Išsitiesęs ant baltų dušo patalpos grindų Hanibalas girdėjo gurgždant savo plaukus. Užsiklojusio keliais baltais rankšluosčiais pro matinio stiklo dušo patalpos duris iš pirties jo beveik nebuvo matyti. Po rankšluosčiais girdėjo savo paties alsavimą. Jautėsi tarsi būtų susisupęs į kilimą su Miša. Tačiau greta jo veido dvelkė ne šiltais vaikiškais plaukais, o pistoletu, mašinine alyva, žalvariniais patronais ir bedūmiu paraku.

Jis girdėjo Gruto balsą, tačiau veidą buvo matęs tik per lauko žiūronus. Balso tonas nepasikeitęs – bedžiaugsmis priekabiavimas, lydimas smūgio.

– Pašildyk mano frotinį chalatą, – paliepė tarnaitei Grutas. – Vėliau norėsiu garo. Įjunk garinę pirtį. – Ji įslinko pro garinės

pirties duris ir atsuko sklendę. Visiškai baltoje garinės pirties patalpoje vieninteliai spalvoti elementai buvo raudoni laikmačio ir termometro nuožulnumai. Jie panėšėjo į laivo matavimo prietaisus su dideliais skaitmenimis, kad būtų galima įžiūrėti ir garuose. Laikmačio minučių rodyklė jau slinko ciferblatu prie raudonojo žymeklio.

Grutas užkišo rankas už galvos. Pažastyje buvo ištatuiruoti nacių SS žaibai. Truktelėjus raumenį, žaibas šoktelėjo.

– Bum! *Donnerwetter!** – Belaisvei krūptelėjus nusikvatojo. – Neeee, daugiau tavęs nebemušiu. Dabar man patinki. Ketinu įstatyti tau tokius dantis, kuriuos galėsi įsidėti į stiklinę greta lovos, kad nekliudytų.

Su garo debesiu Hanibalas įžengė pro stiklines duris, iškėlė pistoletą ir nusitaikė Grutui į širdį. Kitoje rankoje laikė butelį alkoholio.

Mėginant pakilti vonioje Gruto oda sugurgždėjo. Moteris šoko nuo jo dar nė nespėjusi suvokti, kad Hanibalas stovi už nugaros.

– Džiaugiuosi, kad tu čia, – tarė Grutas. Pažvelgė į butelį, vildamasis, kad Hanibalas bus girtas. – Visada jutau, kad esu šiek tiek skolingas.

– Aptarėme tai su Milkum.

– Na ir?

– Jis priėmė sprendimą.

– Pinigai, žinoma! Įdaviau jam pinigų, o jis juos perdavė tau? Puiku!

Hanibalas nežiūrėdamas kreipėsi į moterį:

– Sudrėkink rankšluostį vonioje. Eik už kampo, atsisėsk ir užsidenk veidą rankšluosčiu. Eik. Sudrėkink rankšluostį vonioje.

Moteris panardino rankšluostį ir pasitraukė į kampą.

– Užmušk jį, – tarė.

– Tiek laiko laukiau, kad išvysčiau tavo veidą, – pasakė Hanibalas. – Smogdamas visiems chuliganams įsivaizduodavau tavo veidą. Maniau, kad tu didesnis.

---

* Po perkūnais *(vok.)*.

Tarnaitė chalatu nešina įėjo į miegamąjį. Pro praviras vonios duris ji išvydo iškelto pistoleto vamzdį ir slopintuvą. Tyliai pėdindama kilimu išėjo iš kambario.

Grutas taip pat žvelgė į ginklą. Tai buvo Milkaus pistoletas. Naudojamas su slopintuvu, uoksas užsirakindavo. Jei mažasis Lekteris to nežino, teiššaus vieną šūvį. Tuomet teks grabinėti pistoletą.

– Hanibalai, ar matei, kokių daiktų turiu šiuose namuose? Karo suteiktos progos! Esi pratęs prie dailių daiktų ir gali jų turėti. Mes panašūs! Hanibalai, mes – naujieji žmonės. Tu ir aš – grietinėlė, mes visada plūduriuosime paviršiuje! – pasėmė į saują muilo putų ir pakėlė vaizduodamas plūduriavimą paviršiuje, o „mažasis“ Lekteris pasinaudojo jo judesiu.

– Asmens ženklai neplūduriuoja. – Hanibalas švystelėjo Gruto asmens ženklą į vonią, šis nugrimzdo į dugną it lapas. – O alkoholis plūduriuoja. – Hanibalo sviestas butelis ištiško į plyteles virš Gruto galvos, aitrus skystis pasipylė jam ant pakaušio, stiklo šukių prikrito į plaukus. Ketindamas padegti Grutą Hanibalas išsitraukė iš kišenės žiebtuvėlį. Tik atvožus žiebtuvėlį Miuleris jam už ausies įrėmė pistoletą.

Grasmanas ir Diteris iš abiejų pusių sugriebė Hanibalą už rankų. Miuleris nuspaudė Hanibalo ginklo gaiduką į lubas ir ištraukė iš rankos. Ginklą užsikišo už diržo.

– Nešaudykit, – paliepė Grutas. – Neskaldykit čia plytelių. Noriu su juo šnektelėti. Jis mirs vonioje kaip ir jo sesutė. – Grutas išsiropštė iš vonios ir atsistojo ant rankšluosčio. Pamojo moteriai, pasirengusiai beviltiškai maldauti. Moteris purškė jo nuskustą kūną selteriu, o jis ištiesęs rankas sukiojosi vietoje.

– Ar žinai, koks jausmas gulėti putojančioje vonioje? – tarė Grutas. – Atrodo tarsi būtum gimęs iš naujo. Esu naujas žmogus naujame pasaulyje, kur nėra vietos tau. Negaliu patikėti, kad pats užmušei Milkų.

– Kai kas padėjo.

– Laikykit jį virš vonios ir papjaukit, kai liepsiu.

Trys vyrai parvertė Hanibalą ant grindų ir atrėmė galvą bei kaklą į vonios kraštą. Miuleris laikė atlenkiamą peilį, priglaudė geležtę vaikinui prie gerklės.

– Pažvelk į mane, grafe Lekteri, mano prince, pasuk galvą ir pažvelk į mane. Gerai atlošk gerklę, kad greitai nukraujuotum. Skaudės neilgai.

Pro garinės pirties duris Hanibalas matė slenkančią laikmačio rodyklę.

– Atsakyk man, – tarė Grutas, – ar būtum sumaitinęs mane mažajai mergaitei, jei ji badautų? Dėl to, kad ją myli?

– Žinoma.

Grutas išsišiepė ir įžnybė Hanibalui į skruostą.

– Štai. Štai ir atsakymas. Meilė. Aš tiek pat myliu save. Niekada tavęs neatsiprašinėčiau. Netekai sesers per karą. – Grutas nusiriaugėjo ir ėmė juoktis. – Šis raugulys – mano atsakas. Ieškai užuojautos? Rasi žodyne kažkur tarp *užpakalio* ir *užvožti.* Papjauk jį, Miuleri. Tai paskutinis dalykas, kurį išgirsi. Aš pasakysiu, ką TU darei, kad išgyventum. Tu...

Sprogimas sudrebino vonios kambarį, praustuvas atšoko nuo sienos, vanduo trykštelėjo iš vamzdžių. Užgeso šviesos. Miuleris, Grasmanas ir Diteris grūmėsi ant grindų, spietėsi, raitėsi ir moteris. Peilis įsmigo Grasmanui į ranką, šis ėmė plūstis ir klykti. Hanibalas smarkiai kirto alkūne kažkam į veidą ir pašoko ant kojų. Ginklas iššovė. Plytelėmis išklotoje patalpoje švystelėjo ugnis ir atplaišos nudilgino jam veidą. Dūmai, tiršti dūmai virto pro sieną. Diteris vaikėsi plytelėmis slidinėjantį ginklą. Grutas griebė pistoletą, moteris šoko ant jo ir suleido į veidą nagus. Jis nušovė ją dviem šūviais į krūtinę. Atsistojo ir iškėlė pistoletą. Hanibalas švystelėjo šlapią rankšluostį Grutui ant akių. Diteris šoko Hanibalui ant nugaros, Hanibalas krito atbulas ant jo ir pajuto, kaip Diteris trenkėsi į vonios kraštą. Atmušęs inkstus, paleido. Dar Hanibalui nespėjus atsistoti užšoko Miuleris ir ėmė grūsti didžiulius nykščius po smakru. Vaikinas smogė Miuleriui į veidą, kyš-

telėjo tarp jųdviejų ranką ir, aptikęs už diržo užkištą pistoletą, neištraukęs ginklo iš Miulerio kelnių, nuspaudė gaiduką. Stambuolis vokietis bliaudamas nusirito. Hanibalas griebė ginklą ir pasileido bėgti. Kiek stabtelėjęs tamsiame miegamajame, greitai šoko į dūmų pilną koridorių. Koridoriuje nutvėrė tarnaitės kibirą ir nusinešė per visą namą – iš paskos išgirdo šūvį sau.

Palikęs savo postą pagrindinių durų link lėkė vartų sargas.

– Nešk vandens! – sušuko jam Hanibalas. Bėgdamas pro šalį įdavė tam žmogui kibirą. – Aš išvyniosiu žarną! – Kiek įkabindamas lėkė keliuku ir kuo greičiau nėrė tarp medžių. Už nugaros girdėjo šūksnius. Įkalnėn į sodą. Tamsoje graibė degimo laido.

Atleisti sankabą, šiek tiek pasukti greičio rankenėlę, tuksi, tuksi. Tuksi, tuksi. Lyg ir springsta. Tuksi. *BMW* atgijo su griausmu, Hanibalas išskriejo iš krūmų, nurūko alėja tarp medžių į kelmą atmušdamas duslintuvą, išlėkė ant kelio ir kadaruojančiam vamzdžiui trankantis į grindinį su žiežirbų uodegomis nugaudė į tamsą.

Laistydami pelenus Gruto namo rūsyje, liedami vandenį į sienų plyšius ugniagesiai užsibuvo iki vėlyvos nakties. Grutas stovėjo sodo pakraštyje. Į nakties dangų kilo dūmai ir garai, o jis dėbsojo į Paryžiaus pusę.

53

Slaugos studentė buvo tamsraudonių plaukų ir kaštoninių akių – beveik tokios pat spalvos kaip Hanibalo. Jam atšlijus nuo geriamojo vandens fontanėlio medicinos fakulteto koridoriuje ji prikišo veidą šalia ir įkvėpė pro nosį.

– Kada pradėjai rūkyti?

– Mėginu mesti, – tarė jis.

– Tavo antakiai apdegę!

– Neatsargiai prisidegiau cigaretę.

– Jei neatsargiai elgiesi su ugnimi, nederėtų gaminti valgio, – lyžtelėjo nykštį ir ištiesino jo antakį. – Šį vakarą su kambario drauge gaminame troškinį, jo bus daug, jei...

– Dėkoju. Iš tiesų. Tačiau aš jau susitaręs.

Hanibalas nusiuntė raštelį ledi Murasaki teiraudamasis, ar galėtų apsilankyti. Išsirinko visterijos šaką, šiek tiek padžiūvusią, tinkamą nusižeminusiam atsiprašymui. Ledi Murasaki prie kvietimo pridėjo dvi šakeles: mirtą su arbūzo spalvos krepo kaspinu ir pušies šakelę su nedideliu kankorėžiu. Pušis nesiunčiama šiaip sau. Virpanti ir bekraštė – tokios pušies galimybės.

Ledi Murasaki *poissonnier** jos neapvylė. Šaltame jūros vandenyje jai laikė keturis puikius jūros ežius, atgabentus iš jų gimtosios Bretanės. Greta mėsininkas pasiūlė kasos, išmirkytos piene ir suslėgtos tarp dviejų lėkščių. Ji užsuko į *Fauchon* kriaušinio pyrago, pagaliau nupirko tinklelį apelsinų.

Pilnomis rankomis stabtelėjo priešais gėlininko parduotuvę. Ne, Hanibalas būtinai atneš gėlių.

---

* Žuvies pardavėjas *(pranc.)*.

Hanibalas gėlių nupirko. Aukšta tulpių, Kasablankos lelijų ir paparčių puokštė styrojo ant galinės jo motociklo sėdynės. Eidamos per gatvę dvi jaunos moterys pajuokavo, kad gėlės panašios į gaidžio uodegą. Užsidegus žaliam šviesoforo signalui, jis moterims mirktelėjo ir lengva širdimi nurūko tolyn.

Pastatęs motociklą alėjoje, šalia ledi Murasaki namo, su puokšte pasuko už kampo ir patraukė prie įėjimo. Jau mojo durininkei, bet tarpduryje pasirodė Popilis su dviem mėsingais policininkais ir jį sučiupo. Popilis paėmė gėles.

– Tai ne jums, – pasakė Hanibalas.

– Tu suimtas, – tarė Popilis. Antrankiais surakinęs rankas, Popilis pakišo gėles po pažastimi.

Palikęs Hanibalą vieną savo kabinete *Quai de Orfčvres* inspektorius Popilis privertė jį pusę valandos lūkuriuoti policijos nuovadoje. Grįžęs į kabinetą, rado jaunuolį bebaigiantį kišti gėlių puokštę į grafiną ant stalo.

– Ar jums patinka? – paklausė Hanibalas.

Inspektorius Popilis žiebė jam nedidele gumine lazda, ir jis nutilo.

– Ar tau patinka? – pabrėžė Popilis.

Stambesnis iš dviejų policininkų, susigrūdusių Popiliui už nugaros, atsistojo greta Hanibalo.

– Atsakyk į kiekvieną klausimą: aš tavęs paklausiau, ar tau patinka.

– Šis veiksmas nuoširdesnis už jūsų rankos paspaudimą. O ir lazda švari.

Popilis iš voko ištraukė du suvertus ant virvelės asmens ženklus.

– Rasti tavo kambaryje. Šiedu jiems nedalyvaujant buvo nuteisti Niurnberge. Klausiu – kur jie?

– Nežinau.

– Nejaugi nenori pamatyti jų pakartų? Budelis karia angliškai, tačiau galvų nenuplėšia. Nevirina ir neįtempia virvės. Jie ilgai šokčioja. Tai turėtų atitikti tavo skonį.

– Inspektoriau, jūs taip niekada ir neperprasite mano skonio.

– Teisingumas nesvarbu, nes tik tu privalai juos nužudyti.

– Ir jūs, inspektoriau, tiesa? Visada stebite, kaip jie miršta. Tai pagal jūsų skonį. Ar mes galėtume pasikalbėti tik dviese? – Jis išsitraukė iš kišenės krauju permirkusį raštelį, įsuktą į celofaną. – Luji Fera jums siunčia laišką.

Popilis ranka pamojo policininkams išeiti.

– Nurenginėdamas Luji, radau jums skirtą raštelį. – Jis balsu perskaitė neužlenktą dalį. – *Inspektoriau Popili, kodėl kamuojate mane klausimais, į kuriuos neatsakėte pats? Mačiau jus Lione.* Ir taip toliau. – Hanibalas padavė raštelį Popiliui. – Galite drąsiai jį išvynioti, jis jau sausas. Ir nedvokia.

Išlankstant raštelį jis trakštelėjo ir nuo sulenkimo vietos pabiro tamsūs dribsniai. Baigęs skaityti Popilis sėdėjo priglaudęs raštelį prie smilkinio.

– Ar kas nors iš jūsų šeimynykščių atsisveikindamas mojavo iš traukinuko? – paklausė Hanibalas. – O gal tądien depe reguliavote eismą?

Popilis atitraukė ranką.

– Jūs nenorite to daryti, – švelniai tarė Hanibalas. – Net jei ir žinočiau ką nors, kodėl turėčiau sakyti? Inspektoriau, tai pagrįstas klausimas. Galbūt padėtumėte jiems pasprukti į Argentiną.

Popilis užsimerkė ir vėl atsimerkė.

– Petenas* visada buvo mano didvyris. Mano tėvas ir dėdė kovojo su juo Pirmajame pasauliniame kare. Suformavęs naują vyriausybę jis mums sakė: „Tik palaikykite tvarką, kol išvysime vokiečius. Viši išgelbės Prancūziją." Mes jau buvome policininkai, tai atrodė ta pati pareiga.

– Ar padėjote vokiečiams?

Popilis gūžtelėjo pečiais.

– Palaikiau tvarką. Tikriausiai taip padėjau. Tuomet pamačiau vieną jų traukinį. Dezertyravau ir prisijungiau prie Pasi-

---

* Filipas Petenas *(Philippe Pétain)* – Prancūzijos generolas, Pirmojo pasaulinio karo didvyris, 1940–1941 metais buvęs Viši režimo Prancūzijos vadovas.

priešinimo judėjimo. Tačiau jie manimi nepasitikėjo, kol nenužudžiau gestapininko. Keršydami vokiečiai nušovė aštuonis kaimo gyventojus. Jaučiausi taip, tarsi savo rankomis būčiau juos nužudęs. Kas tai per karas? Kovėmės Normandijoje lindėdami gyvatvorėse ir traškindami jas, kad rastume vienas kitą. – Jis paėmė nuo stalo svirplio pavidalo spaustuką. – Mes padėjome Sąjungininkams, artėjantiems nuo užimtų pozicijų. – Du kartus spragtelėjo. – Taigi esu draugas, nešauk. Man nerūpi Dortlichas. Padėk juos surasti. Kaip tu susekei Grutą?

– Per giminaičius Lietuvoje, per mano motinos pažįstamus bažnyčioje.

– Galiu tave sulaikyti dėl padirbtų dokumentų remdamasis vien kalinio parodymais. Jei paleisiu, ar prisieki pasakyti viską, ką tik sužinosi? Ar prisieki Dievu?

– Dievu? Taip, prisiekiu Dievu. Turite Bibliją? – Popilio knygų lentynoje buvo *Pensées** egzempliorius. Hanibalas jį ištraukė. – O gal, Paskali, panaudokime jūsų *Paskalį?*

– Ar prisieki ledi Murasaki gyvybe?

Akimirksnis dvejonės.

– Taip, prisiekiu ledi Murasaki gyvybe.

Hanibalas paėmė spaustuką ir du kartus spragtelėjo.

Popilis ištiesė asmens ženklus, ir Hanibalas paėmė.

Hanibalui išėjus iš kabineto įžengė Popilio padėjėjas. Popilis pro langą davė ženklą civiline apranga apsivilkusiam policininkui – sekti.

– Jis kažką žino. Jo antakiai apdegę. Patikrink, kokių būta gaisrų per pastarąsias tris dienas Il de Frans rajone, – nurodė Popilis. – Kai nuves mus pas Grutą, norėčiau, kad Hanibalą teistų už mėsininko nužudymą, kai dar buvo vaikas.

– Kodėl už mėsininko?

---

* *Pensées* – XVII amžiaus prancūzų filosofo ir matematiko Blezo Paskalio *(Pascal)* parašyta krikščionybės apologija.

– Etjenai, tai paaugliškas nusikaltimas, įvykdytas apėmus įsiučiui. Nenoriu, kad nuteistų, noriu, kad pripažintų bepročiu. Psichiatrijos ligoninėje būtų galima ištirti ir nustatyti, kas jis toks.

– O kas jis, jūsų manymu, yra?

– Mažasis Hanibalas mirė 1945 metais kažkur sniege mėgindamas išgelbėti seserį. Jo širdis mirė drauge su Miša. Kas jis dabar? Kol kas nėra žodžio tam įvardyti. Kol trūksta tinkamesnio įvardijimo, vadinkime pabaisa.

54

De Vosž aikštėje stovinčio namo, kuriame gyveno ledi Murasaki, durininko būdelėje buvo tamsu. Olandiško stiliaus durys su matinio stiklo langu uždarytos. Pasinaudojęs savo raktu Hanibalas įėjo į pastatą ir užbėgo laiptais į viršų.

Būdelėje durininkė sėdėjo išdėliojusi ant stalo laiškus, sušūsniuotus pagal nuomininkų pavardes taip, tarsi būtų dėliojusi pasiansą. Dviračio užrakto viela buvo įsirėžusi į jos kaklo mėsą taip giliai, kad jos beveik nesimatė, o liežuvis karojo išdribęs.

Hanibalas pabeldė į ledi Murasaki duris. Girdėjo viduje skambant telefoną – skambėjo keistai aštriai. Įkišus raktą į spyną durys plačiai atsivėrė. Jis apibėgo butą. Žvalgydamasis, ieškodamas, krūptelėdamas atvėrė miegamojo duris, tačiau kambarys buvo tuščias. Telefonas nesiliovė skambėjęs. Vaikinas pakėlė ragelį.

Café de L'Este virtuvės narvelyje startos laukė, kol bus panardintos į armanjaką ir nušutintos ant viryklės kunkuliuojančiame dideliame puode. Sugriebęs ledi Murasaki už kaklo Grutas palenkė veidą prie verdančio puodo. Kita ranka laikė telefono ragelį. Moters rankos buvo surištos už nugaros. Už jos stovėjo Miuleris.

Išgirdęs Hanibalo balsą Grutas prabilo į telefono ragelį:

– Gal pratęskime pokalbį? Ar nori pamatyti japonę gyvą? – paklausė Grutas.

– Taip.

– Paklausyk ir paspėliok, ar ji tebeturi skruostus.

Koks tas garsas, gožiamas Gruto balso? Verdančio vandens? Hanibalas nesuvokė, ar tas garsas tikras; jis sapnuose girdėdavo kunkuliuojant vandenį.

– Pakalbėk su savo draugužiu.

Ledi Murasaki ištarė:

– Mielasis, *ne*... – Ir ją atplėšė nuo telefono. Ji spurdėjo Miulerio gniaužtuose. Abu trenkėsi į startų narvelį. Paukšteliai sučerškė ir ėmė čiauškėti.

Grutas kreipėsi į Hanibalą:

– Mano *mielasis*, už seserį nužudei du vyrus ir susprogdinai mano namą. Siūlau keisti gyvybę į gyvybę. Atnešk viską: asmens ženklus, menką Puodų prižiūrėtojo įrangą, kiekvieną suknistą daiktelį. Kitaip ji žviegs.

– Kur...

– Užsičiaupk. Trisdešimtajame kelio į Trilbardu kilometre stovi telefono būdelė. Būk ten tekant saulei ir sulauksi skambučio. Jei ten nebūsi, gausi jos skruostus paštu. Jei kreipsies į Popilį ar kokį kitą policininką, pašto siuntiniu gausi jos širdį. Galėsi panaudoti studijoms, išgrabinėti visas ertmes ieškodamas savo veido. Gyvybė už gyvybę?

– Gyvybė už gyvybę, – tarė Hanibalas. Telefonas nutilo.

Diteris su Miuleriu įsodino ledi Murasaki į furgoną, stovėjusį šalia kavinės. Kolnas pakeitė Gruto automobilio numerius.

Grutas atidarė lagaminą ir ištraukė *Dragunov* snaiperio šautuvą. Padavė Diteriui.

– Kolnai, atnešk stiklinį indą. – Grutas kalbėjo taip, kad išgirstų ledi Murasaki. Nurodinėdamas alkanu žvilgsniu žvelgė į jos veidą.

– Sėsk į automobilį. Užmušk jį prie telefono, – paliepė Diteriui Grutas. – Atnešk vaikėzo kiaušius į laivą žemiau Nemuro.

Hanibalas nenorėjo žvalgytis pro langą – civiliniais drabužiais apsivilkęs Popilio policininkas dairysis į viršų. Nuėjo į miegamąjį. Sekundę užsimerkęs pasėdėjo ant lovos. Hanibalo galvoje aidėjo garsai. Čirp čirp. Baltiška startų šnekta.

Ledi Murasaki patalai buvo iš levandomis iškvėpinto lino. Sugriebė juos į saują, priglaudė prie veido, tada nutraukė nuo lovos ir mikliai sumerkė į vonią. Ištempęs skalbinių virvę per kambarį

pakabino ant jos kimono, pastatė ant grindų virpantį ventiliatorių ir įjungė. Ventiliatorius lėtai sukosi ir ant permatomų užuolaidų judino kimono bei jo šešėlį.

Atsistojęs priešais samurajaus šarvus Hanibalas pakėlė *tanto* durklą ir įsmeigė akis į didiko Datės Masamunės kaukę.

– Jei gali jai pagelbėti, pagelbėk dabar.

Vaikinas apsijuosė kaklą virvele ir užsikišo durklą po apykakle iš nugaros pusės.

Paskui susuko ir sumazgiojo drėgnas paklotes tarsi nusižudyti susirengęs kalinys. Kai baigė, paklodės karojo nuo terasos turėklų virš alėjos šaligatvio, penkiolikos pėdų aukštyje.

Leidosi neskubėdamas. Kai paklodę paleido, atrodė, kad be galo ilgai krinta. Staiga atsitrenkus į žemę ir nusiritus šalin nudiegė padus.

Alėja už namo į tolimesnę gatvelę nustūmė motociklą, atleido sankabą ir... užšoko ant plieninio žirgo. Teks gerokai pavargti, kad vėl galėtų naudoti Milkaus ginklą.

55

Paukštidėje greta *Café de L'Este* startos blaškėsi ir spurdėjo, nerimo skaisčioje mėnesienoje. Vidinio kiemelio uždanga buvo suvyniota, skėčiai suglausti. Valgomajame tamsu, šviesa degė tik virtuvėje ir bare.

Hanibalas matė Erkiulį, plaunantį baro grindis. Kolnas sėdėjo ant baro kėdės su apskaitos knyga. Hanibalas vėl paniro į tamsą, užvedė motociklą ir neįjungęs šviesų nuvažiavo.

Paskutinį ketvirtį mylios iki namo Žiulijanos gatvėje nuėjo pėsčiomis. Ties įvažiavimu stovėjo *Citroën Deux Cheveaux;* vairuotojo vietoje sėdėjęs vyras užplėšė paskutinį cigaretės dūmą. Hanibalas stebėjo, kaip ištaškydama žiežirbų spiečių nuo mašinos lanku lekia nuorūka. Žmogus įsitaisė ant sėdynės ir atlošė galvą. Tikriausiai susiruošė miegoti.

Pro gyvatvorę prieš virtuvės langą Hanibalas galėjo pažvelgti į namą. Madam Kolnas praėjo pro langą kalbėdamasi su kažkuo tokiu mažu, kad net nesimatė. Užuolaidomis pridengti langai buvo atverti į šiltą naktį. Tinklinės virtuvės durys vedė į sodą. *Tanto* durklas lengvai įslydo pro tinklelį ir atkabino kabliuką. Nusivalęs kojas į kilimėlį Hanibalas įžengė į namą. Garsiai tiksėjo virtuvės laikrodis. Iš vonios sklido tekančio vandens ir teškenimo grasai. Prisišliejęs prie sienos, kad negirgždėtų grindys, praslinko pro vonios kambario duris – madam Kolnas vonioje kalbėjosi su vaiku.

Gretimos durys buvo praviros. Hanibalas matė žaislais nukrautas lentynas ir didžiulį pliušinį dramblį. Žvilgtelėjo į kambarį. Dvi lovelės. Artimesnėje miegojo Katerina Kolnas. Ji buvo pasukusi galvą ir nykštį prispaudusi prie kaktos. Hanibalas matė, kaip jos smilkinyje tvinksi pulsas. Girdėjo savo širdį. Mergaitė mūvėjo Mišos apyrankę. Šiltoje lempos šviesoje vaikinas sumirk-

sėjo. Girdėjo savo mirksnį. Girdėjo vaiko alsavimą. Girdėjo madam Kolnas balsą iš prieškambario. Menkiausi garseliai buvo girdėti pro galingą gaudesį jame pačiame.

– Eikš čia, Miufenai, laikas apdžiūti, – pasakė madam Kolnas.

Prieplaukoje pririštą Gruto gyvenamąjį laivą, juodą ir grėsmingą, sluoksniais dengė rūkas. Grutas su Miuleriu tilteliu bei trapu nunešė surištą, užkimšta burna ledi Murasaki. Grutas spyriu atlapojo žemutinio denio kajutės duris. Viduryje stovėjo kėdė, po ja patiesta kruvina paklodė.

– Prašau atleisti, kad jūsų kambarys dar ne visai parengtas, – pasityčiojo Grutas. – Tuoj pakviesiu kambarių priežiūros tarnybą. Eva! – Koridoriumi priėjęs prie gretimos kajutės, atplėšė duris. Trys moterys, grandinėmis prirakintos prie gultų neapykantos kupinais veidais pažvelgė į Grutą. Eva rinko išmėtytus jų daiktus.

– Ateik čia.

Ji įėjo į kajutę stengdamasi atsistoti taip, kad Grutas nepasiektų. Susukusi kruviną paklodę, patiesė po kėde švarią. Ketino išnešti kruviną audeklą, tačiau Grutas sulaikė:

– Palik čia. Surišk taip, kad matytų.

Grutas su Miuleriu pririšo ledi Murasaki prie kėdės.

Grutas išprašė Miulerį. Tada įsitaisė ant minkštasuolio palei sieną, trindamas šlaunis ištiesė kojas.

– Ar įsivaizduoji, kas atsitiks, jei nesuteiksi man nors kiek palaimos? – paklausė Grutas.

Ledi Murasaki užsimerkė. Pajuto, kaip laivas sudrebėjęs pajudėjo.

Erkiulis du kartus išėjo iš kavinės su šiukšlių kibirais, atsirakino dviratį ir nuvažiavo.

Kai Hanibalas įsmuko pro virtuvės duris, galinis dviračio žibintas dar mirguliavo tolumoje. Vaikinas nešėsi nemažą daiktą kruviname maiše.

Nešinas apskaitos knyga, Kolnas įžengė į virtuvę. Atidaręs malkomis kūrenamos krosnies dureles, įmetė kelis kvitus ir stumtelėjo juos giliau į ugnį.

Jam už nugaros Hanibalas tarė:

– *Herr Kolnas* dubenų apsuptyje.

Vikriai apsisukęs Kolnas išvydo į sieną atsišliejusį Hanibalą, vienoje rankoje laikantį vyno taurę, kitoje – pistoletą.

– Ko norite? Mes jau nedirbame.

– Kolnas dubenų rojuje. Apsuptas dubenų. Ar dėvite savo asmens ženklą, *Herr Kolnas?*

– Aš – Kleberis, Prancūzijos pilietis ir tuoj iškviesiu policiją.

– Mielai iškviesiu už jus. – Hanibalas pastatė taurę ir pakėlė telefono ragelį. – Tikriausiai neprieštarausite, jei iškviesiu ir Karo nusikaltimų komisiją? Sumokėsiu už skambutį.

– Eik po velnių. Kviesk ką tik panorėjęs. Gali skambinti, iš tikrųjų. Aš ir pats galiu tai padaryti. Turiu dokumentus, turiu draugų.

– O aš turiu vaikus. Tavo.

– Ką tai reiškia?

– Turiu abu. Nukakau į tavo namus Žiulijanos gatvėje. Įėjau į kambarį su didžiuliu kimštu drambliu ir išsivedžiau.

– Meluoji.

– Imk ją, jis vis tiek mirs – taip sakei. Atsimeni? Sekiodamas Grutui iš paskos su savo dubeniu. Atnešiau kai ką, kas tiks į tavo krosnį. – Siektelėjęs už nugaros, Hanibalas tėškė ant stalo kruviną maišą. – Galime gaminti kartu – kaip senais laikais.

– Sviedė Mišos apyrankę ant virtuvės stalo. Ji ilgai raičiojosi, kol pagaliau sustojo.

Kolnas vos neužspringo. Akimirksnį tirtančiomis rankomis nepajėgė paliesti maišo, bet staiga puolė jį draskyti, puolė taršyti kruviną mėsininko krautuvės popierių iki mėsos ir kaulų.

– Tai jautienos gabalas, *Herr Kolnas,* ir melionas. Pirkau juos Lez Al. Dabar supranti, koks tai jausmas?

Kolnas puolė per stalą. Kruvinomis rankomis siekė Hanibalo veido, tačiau išsivertė ant stalo. Hanibalas nutraukė jį žemyn, įrėmė pistoletą į kaukolės pagrindą. Ne per stipriai, tačiau Kolnui užtemo akys.

Krauju ištepliotas Hanibalo veidas atrodė tarsi demoniški jo paties sapnų veidai. Jis liejo vandenį Kolnui ant veido, kol vyriškis atsimerkė.

– Kur Katerina? Ką padarei? – paklausė Kolnas.

– Ji saugi, *Herr Kolnas.* Rausvutėlė ir sveikutėlė. Matyti jos smilkinyje tvinksintis pulsas. Atiduosiu, kai atiduosite ledi Murasaki.

– Jei tai padarysiu, aš žuvęs.

– Ne. Grutą suims, o aš neatsiminsiu tavo veido. Paleisiu tave dėl tavo vaikų.

– Iš kur žinoti, kad jie tebėra gyvi?

– Prisiekiu savo sesers vėle, kad išgirsi jų balsus. Jie saugūs. Padėk man, kitaip – nužudysiu tave ir paliksiu vaikus badauti. Kur Grutas? Kur ledi Murasaki?

Kolnas nugurkė seiles ir užspringo krauju.

– Grutas turi laivą, gyvenamąjį laivelį, ir plaukioja šen bei ten. Jis Luano kanale į pietus nuo Nemuro.

– Kaip vadinasi laivas?

– *Christabel.* Davei žodį, kur mano vaikai?

Hanibalas leido Kolnui atsistoti. Priėjo prie telefono, stovėjusio greta kasos aparato, surinko numerį ir padavė ragelį Kolnui.

Akimirksnį Kolnas neatpažino žmonos balso, o paskui sušuko:

– Alio! Alio! Astrida? Pažiūrėk, kaip vaikai, pakviesk man Kateriną! Tiesiog pakviesk!

Besiklausant suglumusio mieguisto pažadinto vaiko balselio, Kolno veidas persimainė. Pirmiausia veidu nuslinko palengvėjimas, o tada – keista tuštuma, rankai slenkant prie lentynėlės po kasos aparatu, o ten ginklas! Jo pečiai sudribo.

– Apmovei mane, *Herr Lekter.*

– Išlaikiau žodį. Neatimsiu tau gyvybės dėl tavo...

Kolnas saujoje gniauždamas didžiulį *Webley* šautuvą staiga atsigręžė. Hanibalas kirto ranka – ginklas iššovė. Kulka pralėkė tarp jų. Tada vaikinas žaibiškai įvarė *tanto* durklą Kolnui po smakru. Ginklo galiukas išlindo pro viršugalvį.

Telefono ragelis siūbavo ant laido. Kolnas parkrito veidu žemyn. Hanibalas jį nurito ir minutėlę pasėdėjo virtuvės kėdėje. Atmerktos Kolno akys ėmė blaustis. Hanibalas ant veido užvožė dubenį.

Išnešęs į lauką startų narvelį atidarė. Paskutinį paukštelį sugriebė ir sviedė į mėnesienos nutviekstą dangų. Atidarė lauke paukštidę ir išbaidė visus paukščius. Šie susibūrė į pulką ir apsuko ratą. Mažučiai šešėliai numirguliavo vidinio kiemelio grindiniu, kilo aukštyn mėgindami vėją, aukštyn link Šiaurės žvaigždės.

– Lėkit, – tarė Hanibalas. – Baltija į tą pusę. Likit ten visą vasarą.

56

Neaprėpiamoje naktyje vienintelis šviesos taškelis mirkčiojo tamsiuose Il de Frans laukuose – motociklas lėkė visu greičiu, o Hanibalas laikėsi apžergęs degalų baką. Nuo betonine danga kloto kelio į pietus nuo Nemuro, senu pakrantės taku palei Luano kanalą, asfaltu ir žvyru, paskui iš abiejų pusių užžėlusia asfaltuota vienos krypties gatvele Hanibalas lėkė visu greičiu Nardė tarp keliu žingsniuojančių karvių, juto dygaus krūmo dūrį, kai dūmė pro šalį, mesdamasis nuo grindinio. Motociklas purtėsi, lenkė pats save ir, žvyrui tarškant po purvasargiais, grįžęs į kelią švilpė pastoviu greičiu.

Už jo blanko Nemuro šviesos. Priešais driekėsi tik lygumos ir tamsa. Smulkios žvyro ir piktžolių detalės beprasmiškai ryškėjo ir primygtinai bolavo priekinio žibinto šviesoje, o tamsa priešakyje prarijo geltoną spindulį. Jis svarstė, ar nebus privažiavęs prie kanalo pernelyg toli į pietus – ir laivas nebus likęs pavymui?

Sustojęs ir išjungęs žibintus sėdėjo tamsoje ir mąstė. Motociklas tebevirpėjo.

Jam pasirodė, kad toli, kažkur tamsoje, pieva pajudėjo. Pajudėjo du nameliukai, kajutės, vos matomos virš Luano kanalo krantų.

Neįtikėtinai tyliai Vladžio Gruto gyvenamasis laivas plaukė į pietus, nuo jo abiejų kanalo krantų link sklido vandens ribuliai, pakrančių laukuose snaudė karvės. Rūpindamasis siūlėmis šlaunyje, atrėmęs trumpavamzdį į trapo turėklus greta savęs, Mileris sėdėjo brezentinėje kėdėje denio priekyje. Laivagalyje Grasmanas atidarė spintelę ir ištraukė kelis brezentinius amortizatorius.

Už trijų šimtų metrų Hanibalas sulėtino greitį, *BMW* tebegrumėjo, žolės braukė blauzdas. Sustojo ir išsiėmė iš krepšio tėvo lauko žiūronus. Tamsoje neįskaitė laivo pavadinimo.

Matėsi tik plaukiančio laivo šviesos ir švytėjimas už langų užuolaidų. Kanalas buvo pernelyg platus, kad užtikrintai pavyktų užšokti ant denio.

Nuo kranto galėtų pistoletu nukauti kapitoną vairinėje – tikrai pavyktų nuvyti jį nuo vairo, – tačiau tokiu atveju laive kiltų sumaištis ir tektų susidurti su visais vos patekus į laivą. Galbūt jie pasipiltų iš abiejų laivo galų. Laivagalyje matė dengtą trapą, o tamsi dėmė netoli laivo priekio tikriausiai buvo dar vienas įėjimas į žemutinį denį.

Netoli laivagalio vairinės languose švytėjo kompaso gaubtas, tačiau vaikinas viduje nieko neįžiūrėjo. Reikėjo atsidurti jų priešakyje. Pakrantės takas ėjo palei pat vandenį, o laukai pernelyg gauburiuoti, kad būtų galima daryti lankstą.

Hanibalas važiavo pakrantės keliu greta laivo ir jautė dilgsintį, į laivą atsuktą šoną. Žvilgtelėjo į laivą. Laivagalyje Grasmanas iš spintelės traukė brezentinius amortizatorius. Vyras dirstelėjo į pravažiuojantį motociklą. Aplink kajutės stoglangį plazdėjo naktiniai drugiai.

Hanibalas stengėsi važiuoti vidutiniu greičiu. Už kilometro pastebėjo kanalą kertančio automobilio šviesas.

Luano kanalas susiaurėjo iki dvigubo laivo pločio šliuzo. Šliuzas sujungtas su akmeniniu tiltu, aukštupio įplauka įréminta akmenine arka, o šliuzo kameros aptvaras tarsi dėželė po tiltu, vargiai ilgesnė už *Christabel.*

Hanibalas pasuko keliu per tiltą į kairę, kad nesukeltų įtarimo, jei laivo kapitonas stebėtų. Nuvažiavo dar šimtą jardų. Tada išjungė žibintus, apsisuko ir palikęs motociklą pakelės krūme grįžo prie tilto. Tamsoje priėjo artyn.

Ant kanalo kranto gulėjo kelios apverstos valtelės. Hanibalas įsitaisė tarp jų ant žemės ir įdėmiai stebėjo artėjantį laivą, kuris

tebebuvo už pusės kilometro. Buvo visiškai tamsu. Tolimame tilto gale, mažame namelyje, girdėjo radiją – tikriausiai ten šliuzo prižiūrėtojo buveinė. Vaikinas įsikišo pistoletą į švarko kišenę ir užsisagstė.

Menkutės laivo švieselės artėjo labai lėtai, raudonas kairiojo borto žibintas nukreiptas į jį, o už šio, virš kajutės, ant sulankstomo stiebo, aukštai iškeltas dar vienas baltas žibintas. Laivui teks sustoti ir šliuze nusileisti metru žemyn. Hanibalas gulėjo palei kanalą, pasislėpęs tarp žolių. Svirpliams dar buvo per anksti.

Jis laukė, o laivas artėjo be galo lėtai. Pakako laiko apmąstymams. Buvo nemalonu prisiminti dalį to, ką padarė Kolno kavinėje: nebuvo lengva dovanoti Kolnui gyvybę net ir tokį trumpą laiką, o dar bjauriau – leisti jam kalbėti. Malonus rankai buvo tas trakštelėjimas, kai *tanto* durklas prasiskverbė pro Kolno kaukolę it ragiukas. Tai teikė didesnį pasitenkinimą nei susidorojus su Milkum. Geri dalykai, kuriais verta mėgautis: Pitagoro teoremos įrodymas naudojant plyteles, nuplėšta Dortlicho galva. Dar daug dalykų, kurių verta laukti: jis pakvies ledi Murasaki troškintos kiškienos į restoraną Marso laukuose. Hanibalas buvo ramus. Jo pulsas buvo 72.

Prie šliuzo buvo tamsu. Giedras dangus nužertas žvaigždžių. Laivui priplaukus artyn, stiebo žibintas kaip tik atsidurs tarp žemiausių žvaigždžių.

Dar nespėjęs pasiekti žemutinių žvaigždžių stiebas nulinko žemyn, o žibintas nusileido lanku tarsi krintanti žvaigždė.

Išvydęs žioruojantį didžiojo laivo prožektoriaus siūlą Hanibalas bloškėsi ant žemės. Į spindulį susitelkusi šviesa praslydo virš jo ir nukrypo šliuzo vartų link. Pasigirdo laivo signalas. Šliuzo prižiūrėtojo būdelėje užsidegė šviesa. Dar tebetampydamas petnešas greičiau nei per minutę žmogus pasirodė lauke. Hanibalas prisuko slopintuvą prie Milkaus ginklo.

Vladis Grutas užlipo ant priekinio trapo ir sustojo denyje. Jis ištiesė ranką ir įmetė į vandenį cigaretę. Kažką pasakęs Miuleriui

padėjo šratinį šautuvą tarp vazonų, kad nepastebėtų šliuzo prižiūrėtojas, ir vėl nusileido žemyn.

Laivagalyje Grasmanas ištraukė amortizatorius ir paruošė lyną. Aukštupio įplaukos vartai buvo atviri. Šliuzo prižiūrėtojas nuėjo į savo būdelę palei kanalą ir abiejuose šliuzo kameros galuose įjungė švartavimo stulpų žibintus. Laivas įšliuožė į šliuzo kamerą po tiltu. Kapitonas pabuksavo atbulas, kad sustotų. Gaudžiant varikliui Hanibalas, slėpdamasis už akmeninio borto, susirietęs metėsi ant tilto.

Žvilgtelėjo į laivą, slystantį po juo, į denį ir pro liukus. Liukui slenkant apačioje šmėstelėjo prie kėdės pririšta ledi Murasaki; tą vaizdą išvydo vos akimirksnį – tiesiai iš viršaus.

Vandens lygiui suvienodinti su žemupio puse prireikė dešimties minučių. Sunkūs vartai dundėdami atsivėrė, Grasmanas ir Miuleris suvyniojo lynus. Šliuzo prižiūrėtojas nusigręžęs patraukė į savo būstą. Kapitonas pakėlė sklendę, ir vanduo paskui laivą sukunkuliavo.

Hanibalas persisvėrė per bortą. Dviejų pėdų atstumu šovė Grasmanui į viršugalvį, tuoj pat užlipo ant borto, šoko žemyn, pataikė ant Grasmano ir nusirito į denį. Pajutęs krentančio Grasmano dunkstelėjimą kapitonas iš pradžių žvilgtelėjo į laivagalį – nieko nėra.

Hanibalas pamėgino laivagalio trapo duris. Užrakintos.

Kapitonas iškišo galvą iš vairinės:

– Grasmanai?

Gūždamasis šalia kūno laivagalyje, Hanibalas grabinėjo jo juosmenį. Grasmanas nebuvo ginkluotas. Norint eiti toliau vaikinui tektų praeiti vairinę, o laivo priekyje įsitaisė Miuleris. Žengė į priekį dešiniąja puse. Išėjęs iš vairinės pro kairiąsias duris, kapitonas išvydo tysantį Grasmaną. Į laivo špigatą iš parskeltos galvos varvėjo nenusakomas skystis.

Susirietęs už žemų denio kajučių Hanibalas skuodė pirmyn.

Jis pajuto, kad laivo variklis ėmė veikti laisvąja eiga. Bėgdamas išgirdo už nugaros iššaunant ginklą. Kulka sušvilpė, atsimušusi į

stulpą, ir skeveldros susmigo į petį. Atsigręžęs išvydo už laivagalio kajutės pasilenkusį kapitoną. Greta priekinio trapo sekundę išniro tatuiruota ranka ir išgriebė iš krūmų šratinį šautuvą. Hanibalas iššovė, tačiau nepataikė. Žastas buvo šiltas ir drėgnas. Vaikinas pritūpė tarp dviejų denio kajučių, tada šoko į denį per kairįjį bortą, bėgo susilenkęs, pro priekinę kajutę pakilo į denio priekį. Ten gūžėsi Miuleris, kuris išgirdęs Hanibalą atsistojo ir atgręžė šautuvą. Ginklo žiotys staiga trinktelėjo į trapo kampą. Jis vėl atsuko šautuvą. Hanibalas keturis kartus iššovė jam į krūtinę – taip greitai, kaip tik pajėgė spaudyti gaiduką. Iššovęs šratinis šautuvas dar išplėšė nelygią skylę medinėje plokštėje virš trapo durų. Miuleris žvelgdamas sau į krūtinę susvirduliavo, vertėsi atbulas ir liko sėdėti negyvas atsirėmęs į turėklus. Trapo durys buvo neužrakintos. Hanibalas nusileido laiptais ir paskui save užrakino duris.

Laivagalio denyje prie Grasmano kūno palinkęs kapitonas rausėsi jo kišenėje raktų.

Hanibalas greitai pasileido laiptais ir siauru žemutinio denio koridoriumi. Žvilgtelėjo į pirmą kajutę – tuščia, nieko nėra, tik gultai ir grandinės. Su trenksmu atvėręs antros duris išvydo prie kėdės pririštą ledi Murasaki ir puolė prie jos. Pasislėpęs už durų Grutas šovė Hanibalui į nugarą, kulka atsimušė tarp menčių – jis parkrito ant nugaros, po juo pasiliejo kraujas.

Šypsodamas Grutas priėjo. Įrėmęs pistoletą Hanibalui į smakrą paplekšnojo veidą. Tada nuspyrė Hanibalo ginklą į šalį. Grutas išsitraukė iš už diržo stiletą ir bakstelėjo galiuku Hanibalui į koją. Kojos nesujudėjo.

– Pašautas į stuburą, mano mažasis *Männlein**, – tarė Grutas. – Nejauti kojų? Gaila. Nepajusi, kaip nupjausiu tavo kiaušiukus. – Grutas išsišiepė ledi Murasaki. – Padirbdinsiu tau kapšelį monetoms – galėsi laikyti arbatpinigius.

Hanibalas atsimerkė.

– Matai? – Grutas sumosavo ilga geležte Hanibalui prie veido. – Nuostabu! Pasižiūrėk. – Grutas atsistojo priešais ledi Murasaki

---

* Žmogeliukas *(vok.)*.

ir ašmenimis švelniai braukė jai skruostą vos įspausdamas odą. – Galiu kiek paraušvinti skruostus. – Jis įsmeigė stiletą į kėdės atramą prie pat jos galvos. – Galiu prarėžti naujų vietelių seksui.

Neatitraukdama akių nuo Hanibalo ledi Murasaki tylėjo. Vaikino pirštai trukčiojo, ranka lėtai kilo galvos link. Akys lakstė nuo ledi Murasaki prie Gruto. Ledi Murasaki susijaudinimo ir kančios persmelktu veidu pažvelgė į Grutą. Ji gebėjo būti tiek graži, kiek panorėdavo. Grutas pasilenkė ir gniauždamas lūpas prie dantų kietai pabučiavo. Atšiaurus tuščias jo veidas blyško, blankios akys nė nemirksėjo, jis ėmė grabinėti po palaidine.

Hanibalas užkišo ranką už galvos ir iš už apykaklės išsitraukė kruviną, įlenktą ir įduobtą Gruto kulkos *tanto* durklą.

Grutas mirktelėjo, veidą perkreipė kančios konvulsijos, kojos sulinko. Jis krito kliudytas, o Hanibalas išsisuko iš po jo kūno. Ledi Murasaki surištomis kojomis spyrė Grutui į galvą. Jis mėgino pakelti ginklą, tačiau Hanibalas griebė už vamzdžio ir pasuko į viršų. Ginklas iššovė. Hanibalas prarėžė Grutui riešą, ir šautuvas nukritęs nučiuožė grindimis. Remdamasis alkūnėmis, Grutas šliaužė prie ginklo, klaupėsi ant kelių, ėjo klūpomis ir vėl krito, vilkosi ramstydamasis alkūnėmis, kaip žvėris sulaužytu stuburu. Perpjovęs virvę Hanibalas išlaisvino ledi Murasaki rankas. Ji staigiu judesiu trūktelėjo stiletą iš kėdės atkaltės, nupjovė kojas varžiusią virvę ir šoko į kampą greta durų. Kruvina nugara Hanibalas atsistojo tarp Gruto ir jo ginklo.

Grutas sustojo ir klūpodamas pažvelgė į Hanibalą. Jį užliejo keista ramybė. Blausiomis poliarinėmis akimis stebėjo Hanibalą.

– Drauge plaukiame į mirtį, – tarė Grutas. – Aš, tu, tavo pamotė, kurią kruši, žmonės, kuriuos nužudei.

– Jie ne žmonės.

– Koks buvo Dortlicho skonis? Kaip žuvies? Suvalgei ir Milkų?

Iš kampo prabilo ledi Murasaki:

– Hanibalai, jei Popilis gaus Grutą, galbūt jis paliks tave ramybėje. Hanibalai, lik su manimi. Atiduok jį Popiliui.

– Jis suvalgė mano seserį.

– Kaip ir tu pats, – pasakė Grutas. – Kodėl nenusižudai?

– Ne. Tai netiesa.

– O taip, tu tai padarei. Mielasis Puodų prižiūrėtojas sumaitino ją sultinyje. Tau teks užmušti visus, kurie tai žino, ar ne? Dabar, kai tavo moteris tai sužinojo, derėtų nužudyti ir ją.

Iškeltose rankose Hanibalas laiko kruviną durklą, gręžiasi į ledi Murasaki, ieško jos veido, prieina artyn, glaudžia prie savęs.

– Ne, Hanibalai. Tai netiesa, – tarė. – Įduok jį Popiliui.

Grutas kalbėdamas be paliovos ropojo ginklo link:

– Tu ją valgei, pusiau be sąmonės, lūpomis godžiai apžiojęs šaukštą.

Hanibalas sukliko į lubas:

– NEEEEE! – Puolė prie Gruto iškėlęs durklą, užmynė pistoletą ir išrėžė „M" per visą Gruto veidą šaukdamas: – „M" už Mišą! „M" už Mišą! „M" už Mišą! – Grutas atbulas parvirto ant grindų, Hanibalas jame išrėžė milžinišką „M".

Pasigirdo riksmas. Raudonoje migloje blausiai subolavo iššaunantis ginklas. Hanibalas pajuto virš galvos švystelint tūtą. Nė nesuvokė, ar jį kliudė. Atsisuko. Atgręžęs nugarą ledi Murasaki už jo stovėjo kapitonas. Stileto rankena styrojo iš jo raktikaulio. Geležtė pradūrė aortą; ginklas išslydo kapitonui iš rankų, ir jis susmuko veidu žemyn.

Hanibalas raudonu it kaukė veidu šlitinėjo vos laikydamasis ant kojų. Ledi Murasaki virpėdama užsimerkė.

– Ar tu sužeista?

– Ne.

– Myliu tave, ledi Murasaki, – ištarė ir žengė į ją.

Ji atsimerkė ir atitraukė kruvinas jo rankas.

– Kas dar liko tavyje, verta meilės? – tarė ir išbėgo iš kajutės. Pakilo trapu ir persisvėrusi per turėklus nėrė į kanalą.

Laivas švelniai stuktelėjo į kanalo krantą.

Christabel Hanibalas liko vienas su besiblausiančiais numirėlių žvilgsniais. Miuleris ir Grasmanas palikti po deniu, trapų apa-

čioje. Grutas, skersai ir išilgai suraižytas raudonai, gulėjo, kur ir žuvo. Visi rankose buvo plaikę *Panzerfaust* prieštankinį pabūklą it didžiagalvę lėlę. Ištraukęs iš ginklų spintos paskutinį *Panzerfaust* pabūklą Hanibalas pririšo jį mašinų skyriuje taip, kad masyvi prieštankinė raketa atsidūrė tik už dviejų pėdų nuo degalų bako. Iš laivo takelažo pasirinko kobinį ir užrišo lyną ant viršuje įmontuoto *Panzerfaust* pabūklo sprogdiklio. Laivui iš lėto judant ir švelniai daužantis į akmeninį kanalo kraštą, Hanibalas su kobiniu rankoje stovėjo ant denio. Matė ant tilto mirksinčias švieseles, girdėjo šūksnius ir šuns lojimą.

Švystelėjo kablį į vandenį. Lynas lėtai vinguriavo palei bortą. Hanibalas žengė į krantą ir patraukė laukais. Nė neatsigręžė atgal. Už keturių šimtų metrų įvyko sprogimas. Jis nugara pajuto smūgio bangą – slėgis su triukšmu persirito per jį. Laukuose už jo nukrito metalo gabalas. Laivas kanale smarkiai liepsnojo. Ugnies traukos susuktas spiralėmis į dangų kilo žiežirbų stulpas. Suveikus kitų *Panzerfaust* pabūklų užtaisams dar keli sprogimai išspjovė į dangų besisukančius medžio gabalus.

Už mylios matė mirksinčias policijos automobilių švieseles ties šliuzu. Negrįžo. Traukė laukais, kol jau išaušus dienai jį surado.

57

Šiltaisiais metų mėnesiais pusryčių laiku aplink rytinius Paryžiaus policijos nuovados langus būriuodavosi jauni policininkai, besiviliantys išvysti Simoną Sinjorė, geriančią kavą gretimos Dofino aikštės terasoje.

Inspektorius Popilis darbavosi prie stalo ir nė nepakėlė akių, kai pasklido žinia, kad aktorės terasos durys atsivėrė. Nesutrukdė nė atodūsis, kai ten tepasirodė tarnaitė, išėjusi palaistyti gėlių.

Pro atvirą langą, palei *Quai de Orfèvres* ir Niof tiltą, jis vos girdėjo komunistų demonstrantus. Demonstracijoje skanduodami: „Laisvė Hanibalui, laisvė Hanibalui!"dalyvavo beveik vien studentai. Jie nešėsi plakatus su užrašais MIRTIS FAŠIZMUI ir reikalavo nedelsiant išlaisvinti Hanibalą Lekterį, kuris tapo menka *cause célčbre**. Jį gynė laiškai, išspausdinti *L'Humanité* ir *Le Canard Enchaīné.* Negana to, *Le Canard* išspausdino ir degančio laivo *Christabel* nuotrauką su užrašu „Kanibalai iškepė".

Skyręs vardinį stulpelį, *L'Humanité* paskelbė jaudinančius Hanibalo vaikystės atsiminimus apie kolektyvizacijos pranašumus. Straipsnis buvo slapta išneštas iš kalėjimo ir taip dar labiau pakurstė jį palaikančius komunistus. Jis tiek pat noriai būtų rašęs ir kraštutinių dešiniųjų jėgų leidiniams, tačiau dešinieji buvo nebemadingi ir nebūtų surengę dėl jo demonstracijų.

Priešais Popilį gulėjo prokuroro memorandumas, kuriame teirautasi, kokius Hanibalui Lekteriui pareikštus kaltinimus būtų galima neabejotinai įrodyti. Po karo įsivyravus atpildo, *l'épuration sauvage*** nuotaikoms, nuosprendis už fašistų ir karo nusi-

* Reikalas ar įvykis, iššaukęs prieštaringų vertinimų ir karštų visuomenės diskusijų *(pranc.).*

** Negailestingas ap(si)valymas *(pranc.).*

kaltėlių nužudymą turėtų būti be menkiausių priekaištų, o net ir įrodytas, būtų nepopuliarus politine prasme.

Prokuroras pabrėžė, kad mėsininkas Polis Momunas buvo nužudytas prieš daugelį metų, o įrodymas tėra gvazdikėlių aliejaus kvapas. Ar to pakaktų sulaikyti ir Murasaki? „Ar ji galėtų būti prisidėjusi“, klausė prokuroras.

Inspektorius Popilis patarė nesulaikyti Murasaki.

Tikslių aplinkybių, susijusių su restorano savininko Kolno, arba *slaptojo fašistų restorano savininko ir juodosios rinkos prekeivio Kolno,* kaip pristatė laikraščiai, nepavyko nustatyti. Taip, jo kaukolės viršuje buvo nežinomos kilmės skylė, o liežuvis ir gomurys buvo perdurti nenustatytų asmenų. Tačiau jis iššovė revolveriu – tai įrodyta parafino testu.

Laive žuvę žmonės virto riebalais ir suodžiais. Nustatyta, kad jie buvo pagrobėjai ir baltųjų vergų pirkliai. Argi pagal registracijos numerį, kurį nurodė Murasaki, nerastas sunkvežimis su dviem pagrobtomis moterimis?

Jaunuolis nebuvo turėjęs reikalų su teisėsauga. Jis tebebuvo geriausias kurso studentas medicinos fakultete.

Inspektorius Popilis žvilgtelėjo į laikrodį ir koridoriumi patraukė į *3 apklausų kabinetą,* patį geriausią, nes į jį patekdavo šiek tiek saulės šviesos, o užrašai ant sienų buvo užtepti storu baltų dažų sluoksniu. Už durų stovėjo sargybinis. Popilis linktelėjo sargybiniui. Šis atsklendęs duris ir įleido. Hanibalas sėdėjo prie tuščio stalo patalpos viduryje. Jo kulkšnis buvo prirakinta prie stalo kojos, o riešai – prie žiedo, įsukto į stalą.

– Nuimkite geležis, – sargybiniui paliepė Popilis.

– Labas rytas, inspektoriau, – pasakė Hanibalas.

– Ji čia, – tarė Popilis. – Daktaras Diuma ir daktaras Riufenas grįš po pietų.

Popilis paliko jį vieną.

Dabar ledi Murasaki įėjus į patalpą Hanibalas galėjo atsistoti.

Durys užsivėrė, moteris siektelėjo už nugaros ir įrėmė delną į duris.

– Ar gerai miegi? – paklausė ji.

– Taip. Miegu puikiai.

– Čijo siunčia nuoširdžius linkėjimus. Ji sakosi esanti labai laiminga.

– Džiaugiuosi.

– Jos jaunikaitis baigė universitetą, ir jiedu susižadėjo.

– Esu be galo laimingas.

Tyla.

– Drauge su dviem broliais, jie gamina motorolerius, tokius mažus motociklus. Jau padarė šešis. Viliasi, kad tie daiktai taps madingi.

– Žinoma, taps – aš ir pats tokį nusipirksiu.

Moterys greičiau nei vyrai suvokia, kad jas stebi, – tai susiję su jų gebėjimu išlikti; jos išsyk pastebi ir geismą. Taip pat pastebi ir geismo stygių. Ji pajuto Hanibalo pasikeitimą. Kažko jame trūko.

Mintyse iškilo jos pramotės Murasaki Šikibu* žodžiai, ir ji padeklamavo:

Sudrumstus vandenis
Netrukus padengia ledas.
Po vaiskiu dangumi
Mėnuo ir šešėliai,
Atoslūgiai ir potvyniai.

Hanibalas atsakė klasikiniais princo Gendžio žodžiais:

Ilgai trukusios meilės prisiminimai
Sulekia lyg pustomos snaigės.
Graužia širdį tarsi gelsvos antys,
Kur greta plūduriuoja per sapną.

– Ne, – tarė ledi Murasaki. – Ne. Dabar beliko ledas. Tai išnyko? Ar neišnyko?

– Tu – mano mylimiausias žmogus pasaulyje, – jis atsakė beveik nemeluodamas.

Ji linktelėjo galva ir išėjo pro duris.

---

* Murasaki Šikibu – X–XI a. japonų poetė, romanistė, imperatoriaus dvaro patarnautoja. Ji parašė romaną „Gendžio istorija“, kuris gali būti laikomas pirmuoju romanu pasaulyje.

Popilio kabinete ji užtiko artimai besišnekučiuojančius daktarą Riufeną ir daktarą Diuma. Riufenas suėmė ledi Murasaki rankas.

– Sakėte, kad jis gali amžinai sustingti savyje, – tarė ji.

– Ar jaučiate tai? – paklausė Riufenas.

– Myliu jį ir negaliu jo pasiekti, – atsakė ledi Murasaki. – O jūs?

– Aš niekada negalėjau, – tarė Riufenas.

Ji išėjo nė nepasimačiusi su Popiliu.

Hanibalas pats pasiprašė dirbti kalėjimo vaistinėje ir kreipėsi į teismą prašydamas leisti jam grįžti į medicinos fakultetą. Daktarei Klerai de Vri, jaunai Policijos teismo ekspertizės laboratorijos vedėjai, sumaniai ir patraukliai moteriai, Hanibalas pasirodė ypač naudingas, nes gebėjo atlikti glaustą kokybinę analizę ir nustatyti toksinus naudodamas mažiausiai reagentų bei įrangos. Ji parašė dėl jo laišką.

Daktaras Diuma, kurio nenuslepiamas džiūgavimas nepaprastai erzino Popilį, pranešė, kad dėl Hanibalo gavo patvirtinimą telefonu, nes, peržiūrėję jo naujojo anatomijos vadovėlio iliustracijas, Džono Hopkinso medicinos centras Baltimorėje, Amerikoje, pasiūlė internatūrą. Etikos klausimo Diuma nemėgino vynioti į vatą.

Nepaisant inspektoriaus Popilio prieštaravimų, po trijų savaičių Hanibalas paliko Teisingumo rūmus ir grįžo į savo kambarėlį virš medicinos fakulteto. Popilis su juo neatsisveikino, sargybinis tik atnešė jam drabužius.

Savo kambaryje vaikinas puikiai miegojo. Rytą paskambino į de Vosž aikštę, tačiau ledi Murasaki telefonas buvo išjungtas. Jis ten nuėjo ir raktu atsirakinęs duris pateko į butą. Bute nebuvo nieko, tik telefono stalelis. Greta telefono – jam skirtas laiškas.

Prie jo pridėta pajuodusi šakelė iš Hirošimos, kurią ledi Murasaki buvo atsiuntęs jos tėvas.

Laiške parašyta: *Lik sveikas, Hanibalai. Išvykau namo.*

Eidamas pietauti, švystelėjo apdegusią šakelę į Seną. Marso laukų restorane jis mėgavosi puikia troškinta kiškiena už pinigus, kuriuos paliko Luji, – užpirkti Mišias už jo sielą. Apšilęs nuo vyno, nusprendė, kad siekiant visiško sąžiningumo derėtų lotyniškai perskaityti kelias maldas už Luji, o gal net ir sugiedoti kokią vieną pasirinkus populiarią melodiją. Svarstė, kad jo maldos neturėtų būti nereikšmingesnės už tas, kurias nupirktų šventojo Sulpicijaus bažnyčioje.

Jis pietavo vienas, tačiau nebuvo vienišas.

Prasidėjo ilga Hanibalo širdies žiema. Jis kietai miegojo. Sapnuose jo niekas nelankė kaip kitų žmonių.

III

Save pasiųsčiau po velnių,
Jei pats nebūčiau Velnias!*

J. V. Gėtė, *Faustas*

* Vertė A. Churginas.

58

Svenkai ėmė rodytis, kad Dortlicho tėvas niekada nebenumirs. Senis vis nesiliovė alsavęs. Alsavo dvejus metus. Brezentu užklotas karstas laukė pastatytas ant ožio malkoms pjauti ankštame Svenkos bute. Jis užgriozdė didžiąją svetainės dalį ir kėlė milžinišką Svenkos sugyventinės susidomėjimą; ši pareiškė, kad užapvalintas karsto dangtis netinkąs net indaujai. Po kelių mėnesių ėmė karste laikyti kontrabandinius konservus, gaunamus iš keltais parplaukiančių iš Helsinkio žmonių.

Per dvejus kraugeriškų Stalino valymų metus trys Svenkos kolegos karininkai buvo sušaudyti, o ketvirtas pakartas Lubiankos kalėjime.

Svenka suprato, kad jau laikas trauktis. Meno kūriniai priklausė jam ir neketino jų palikti. Svenka nepaveldėjo visų Dortlicho ryšių, tačiau išsirūpinti gerus dokumentus pavyktų. Neturėjo pažįstamų Švedijoje, tačiau kontroliavo daugybę laivelių, plaukiojančių tarp Rygos ir Švedijos, kurie galėtų priimti krovinį.

Pirmiausia tai, kas svarbiausia.

Sekmadienio rytą, šeštą valandą keturiasdešimt penkios minutės, tarnaitė Bergida išėjo iš daugiabučio Vilniuje, kur gyveno Dortlicho tėvas. Ėjo nepridengta galva, kad neatrodytų, jog traukia į bažnyčią, ir nešėsi didoką rankinę su skara ir Biblija.

Buvo praėjusios beveik dešimt minučių po jos išėjimo, kai gulėdamas patale Dortlicho tėvas išgirdo laiptais artėjant sunkesnius nei Bergidos žingsnius. Kai kažkas ėmė krapštyti spynos liežuvėlius, buto durys trakštelėjo ir sugergždė.

Dortlicho tėvas sunkiai pasikėlė ant pagalvių.

Atveriamos laukujės durys vilkosi per slenkstį. Apgraibomis pasirausęs stalčiuje greta lovos ištraukė *Luger* pistoletą. Alpėdamas abiem rankomis įsitvėrė ginklo ir pakišo po antklode.

Gulėjo užsimerkęs, kol atsidarė kambario durys.

– Miegate, *Herr Dortlich?* Tikiuosi, netrukdau jums, – tarė seržantas Svenka, pasipuošęs civiline apranga, glotniai sušukuotais plaukais.

– O, tai tu. – Senis žvelgė nuožmiai, kaip visada, tačiau buvo malonu matyti tokį nusilpusį.

– Mane atsiuntė Policijos ir muitinės profesinė sąjunga, – pasakė Svenka. – Tvarkydami stalčių, radome dar kelis jūsų sūnaus daiktus.

– Man jų nereikia. Pasilikite sau, – tarė senis. – Sulaužėte spyną?

– Niekas neatidarė durų, todėl įėjau pats. Jei nieko nebūčiau radęs namie, ketinau tiesiog palikti dėžę. Turiu jūsų sūnaus raktą.

– Jis niekada neturėjo rakto.

– Tai jo griaučių raktas.

– Vadinasi, išeidamas galėsite užrakinti duris.

– Leitenantas Dortlichas patikėjo man informaciją apie jūsų... padėtį ir paskutinius norus. Ar surašėte juos? Turite dokumentus? Profesinė sąjunga jaučiasi atsakinga už tai, kad paskutiniai jūsų norai būtų įvykdyti paraidžiui.

– Taip, – atsakė Dortlicho tėvas. – Viskas pasirašyta ir patvirtinta. Dokumentų kopija jau išsiųsta į Klaipėdą. Jums nebereikia nieko daryti.

– Reikia. Dar vieną dalyką. – Seržantas Svenka padėjo dėžę.

Šypsodamasis priėjo prie lovos, paėmė nuo kėdės pagalvę ir prišokęs šonu it voras uždengė senio veidą, apžergė jį įrėmęs kelius į pečius ir suspaudęs alkūnes visu svoriu palinko ant pagalvės. Kiek prireiks laiko? Senis nespurdėjo.

Svenka pajuto kažką kietą įsiremiant jam į šakumą. Antklodė pakilo, ir *Luger* pistoletas iššovė. Svenka juto giliai degant odą ir krito atbulas. Senis pakėlęs ginklą šaudė pro antklodę kliudydamas krūtinę ir smakrą. Vamzdis sviro, ir paskutinis šūvis teko paties senio pėdoms. Senio širdis plakė vis greičiau ir greičiau – ir staiga sustojo. Laikrodis virš lovos mušė septintą valandą – jis teišgirdo pirmuosius keturis dūžius.

59

Už penkiasdešimtosios lygiagretės sniegas nubėrė aukštą Žemės rutulio kaktą: rytų Kanadą, Islandiją, Škotiją ir Skandinaviją. Kai įplaukė karstą gabenantis keltas, sniegas lėkė šuorais ir Grislehamne, Švedijoje krito į jūrą,

Kelto darbininkas laidojimo namų darbuotojams atvarė keturratį vežimėlį ir padėjo užkelti karstą, tada pastūmėjo deniu, kad užšoktų ant prieplaukos rampos, kur jau laukė sunkvežimis.

Dortlicho tėvas mirė be artimųjų, aiškiai išreiškęs savo norus. Klaipėdos jūreivių ir upeivių sąjunga pasirūpino, kad norai būtų išpildyti.

Į kapines patraukė nedidelė procesija: katafalkas, laidojimo namų furgonas su šešiais vyrais ir automobilis, kuriame važiavo du pagyvenę giminaičiai.

Tai nereiškia, kad Dortlicho tėvą visi užmiršo. Daugelis jo vaikystės draugų jau buvo miręs, o giminaičių belikę keli. Jis buvo kitamanis vidurinysis sūnus. Susižavėjęs Spalio revoliucija atitolo nuo šeimos ir iškeliavo į Rusiją. Laivų statytojų sūnus nugyveno paprasto jūreivio gyvenimą. Ironiška – sutiko du paskui katafalką važiavę pagyvenę giminaičiai, vėlyvą popietę krintant sniegui.

Dortlichų šeimos mauzoliejus buvo iš pilko granito. Virš durų – įrėžtas kryželis, skoningai parinkti viršutinių langų vitražai – tik iš spalvoto stiklo, be jokių vaizdų.

Kapinių prižiūrėtojas, doras žmogelis, nušlavė į mauzoliejų vedantį taką ir laiptus. Didžiulis geležinis raktas šaldė rankas net per kumštines pirštines – jis abiem rankom gergždžiančioje spynoje suko raktą. Laidojimo namų darbuotojai atidarė dideles dvi-

vėres durs ir įnešė karstą. Giminaičiai paniurnėjo dėl to, kad ant dangčio išskaptuota komunistų profesinės sąjungos emblema bus demonstruojama mauzoliejuje.

– Mąstykite apie ją kaip apie brolišką atsisveikinimą tų, kurie geriausiai pažino, – tarė laidotuvių ceremonijai vadovavęs tarnautojas ir krenkštelėjo į pirštinę.

Jis sumetė, kad karstas atrodo pernelyg prabangus kaip komunisto, ir įvertino antkainį.

Prižiūrėtojas kišenėje turėjo balto ličio tepalo tūbelę. Kad karsto kojelės nekliūtų stumiant šonu į nišą, jis nubrėžė takelius ant akmens. Karsto nešikai tuo pasidžiaugė – teko įkišti karstą į nišą stumiant tik iš vienos pusės, jo nepakėlus.

Žmonės susižvalgė. Nė vienas nepradėjo maldos. Statinys buvo užrakintas, ir siaučiant pūgai visi nuskubėjo į savo transporto priemones.

Sustingęs ir menkutis Dortlicho tėvas širdžiai virstant ledu gulėjo virš meno patalo.

Metų laikai ateina ir praeina. Nuo žvyruotų takelių lauke į vidų įsiveržia prislopę balsai, o retkarčiais įsliuogia ir vynuogės šakelė. Kaupiantis dulkėms, vitražų spalvos švelnėja. Lekia lapai, juos užberia sniegas, ir vėl iš naujo. Paveikslai, veidai, taip gerai pažįstami Hanibalui Lekteriui, susukti tamsoje tarsi atminties spiralės.

60

Didžiuliai minkšti sniego kąsniai krito ramiame ryto ore palei Livro upę Kvebeke ir lyg plunksnos leidosi ant Šiaurės elnių aptvaro ir iškamšų parduotuvės palangėje.

Dideli dribsniai it plunksnelės tūpė į Hanibalo Lekterio plaukus. Vaikinas žingsniavo miškingu keliuku rąstinio namo link. Parduotuvė atidaryta. Jis girdėjo: „O, Kanada!“, grojamą radijo namo gale prieš prasidedant mokyklų ledo ritulio varžyboms. Medžioklės laimikių galvos dengė sienas. Viršuje – briedis, o žemiau Siksto koplyčios stiliumi prikaltos lentelės su poliarinės lapės, žvyrės, romių akių elnio, paprastosios bei rausvosios lūšies galvomis.

Ant prekystalio stovėjo dailus dėklas su iškamšų akimis. Hanibalas pasidėjo krepšį ir pirštu pažarstė akis. Aptiko porą melsganų akių, tinkamų elniui arba nugaišusiam eskimų veislės šuniui. Hanibalas ištraukė jas iš dėklo ir padėjo greta ant prekystalio.

Pasirodė savininkas. Bronio Grenco barzda jau pražilusi, papilkėję ir smilkiniai.

– Na? Kuo galiu padėti?

Pasirausęs dėkle Hanibalas ištraukė porą akių, panašių į šviesiai rudas Grenco akis.

– Ką tai reiškia? – paklausė Grencas.

– Atėjau pasiimti galvos, – atsakė Hanibalas.

– Kurios? Ar turite kvitą?

– Nematau čia ant sienos.

– Tikriausiai ji namo gale.

Hanibalas pasisiūlė:

– Gal galiu užeiti? Parodysiu jums, kurios galvos man reikia.

Hanibalas pasiėmė ir krepšį. Jame buvo keli drabužiai, mėsos kapoklė ir guminė prijuostė su ženklu *Džono Hopkinso nuosavyė.*

Įdomu palyginti Grenco korespondenciją ir adresų knygą su ieškomų *Totenkopf* narių sąrašu, po karo paskelbtu britų. Jis susirašinėjo su daugybe žmonų Kanadoje bei Paragvajuje ir keliais Amerikoje. Hanibalas neskubėdamas peržiūrėjo dokumentus traukinyje – Grenco kasa leido jam pasimėgauti atskira kupė.

Grįždamas į Baltimorę, į internatūrą, jis dar stabtelėjo Monrealyje ir išsiuntė Grenco galvą vienam iškamšininko susirašinėjimo draugui. Grąžinimo adresą ir siuntėjas – visiškai kiti.

Jo nedraskė pyktis dėl Grenco. Apskritai nebedraskė pyktis ir nebekankino sapnai. Jis atostogavo ir užuot vykęs slidinėti nusprendė nužudyti Grencą.

Į Ameriką dardantis traukinys buvo labai šiltas ir nekratė. Tai buvo taip nepanašu į tą ilgą berniūkščio kelionę į Lietuvą.

Naktį jis praleis Niujorke, apsistos *Carlyle* kaip Grenco svečias ir pasižiūrės spektaklį. Turėjo bilietus į *Įvykus žmogžudystei skambinkite M* ir į *Pikniką.* Nusprendė pasižiūrėti *Pikniką,* nes suvaidintos mirtys jam atrodė neįtikinamos.

Amerika jį sužavėjo. Tiek šilumos ir elektros. Tokie keisti didžiuliai automobiliai. Amerikiečių veidai atviri, bet ne naivūs, perprantami. Vėliau, naudodamasis menų globėjo padėtimi, stovės užkulisiuose ir stebės žiūrovus, rampos šviesų užlietus pasigėrėjimo kupinus veidus ir mėgins perprasti, perprasti, perprasti visus.

Sutemo. Padavėjas vagone-restorane ant stalo padėjo žvakę. Traukiniui riedant kraujo raudonio vynas vos teliūskavo taurėje. Kartą jis atsibudo naktį stotyje ir išgirdo, kaip geležinkelio darbininkai nuo važiuoklės valo ledą garo žarna, didžiuliai garų kamuoliai lėkė pavėjui pro jo langą. Vos trūktelėjęs traukinys vėl

pajudėjo ir lengvai nuslydo tolyn nuo stoties šviesų į naktį taikydamas į pietus, į Ameriką. Pro praskaidrėjusį langą Hanibalas regėjo žvaigždes.

Padėka

Dėkoju Paryžiaus kriminalinės policijos darbuotojams, kurie priėmė mane į *Quai des Orfèvres* pasaulį ir pasidalijo ne tik šiurpiomis žiniomis, bet ir puikiais pietumis.

Ledi Murasaki yra Murasaki Šikibu, parašiusios pirmąjį pasaulyje puikų romaną G*endžio istorija*, bendravardė. Mūsiškė ledi Murasaki cituoja Ono no Komači ir mintyse išgirsta Josano Akiko eilėraštį. Ji atsisveikina su Hanibalu žodžiais iš *Džendžio istorijos.* Noriko Mijamoto rimtai pagelbėjo dėl literatūros ir muzikos.

Kaip pastebėjote, pasiskolinau S. T. Koulridžo šunį.

Geriau suprasti okupacijos ir pokario laikotarpio Prancūzijos tikrovę padėjo Roberto Gildea knyga *Surakinta Mariana*, Entonio Bivoro ir Artemidės Kuper veikalas *Paryžius po išlaisvinimo, 1944–1949* bei Lino H. Nikolaso *Europos pagrobimas.* Padėjo ir nuostabūs Siuzanos Merės Alsop laiškai Marietai Tri, sudėti į rinkinį *Marietai iš Paryžiaus, 1945–1960.*

O karščiausiai dėkoju Peisei Barns už neišsenkančią paramą, meilę ir kantrybę.

T. H.

Apie autorių

Tomas Haris pradėjo rašytojo karjerą pasakodamas apie nusikaltimus Jungtinėse Valstijose ir Meksikoje. Jis buvo *Assotiated Press* korespondentas bei redaktorius Niujorke. Pirmasis jo romanas *Juodasis sekmadienis* išleistas 1975 metais, 1981 metais išleistas *Raudonasis drakonas*, 1988 metais – *Avinėlių tylėjimas*, o 2001-aisiais – *Hanibalas*.

Harris, Thomas
Ha331 Hanibalas. Pradžia: romanas / Thomas Harris; iš anglų kalbos vertė Alvyda Stepavičiūtė. – Kaunas: „Obuolys" („Obuolys" yra UAB „MEDIA INCOGNITO" leidybinis ženklas), 2007. – 256 p.

ISBN 978-9955-700-13-5

Hanibalas Lekteris – vienas įspūdingiausių neigiamų personažų pasaulio lieteratūroje. Pagaliau rašytojas Thomas Harris nusprendė papasakoti apie šio veikėjo blogio prigimties ištakas.

Berniukas, gimęs ir augęs Lietuvoje, ištvėręs Rytų fronto košmarą, atsidūręs vienas apsnigtam krašte, beveik nekalbantis, su grandine ant kaklo – taip prasideda Hanibalo Lekterio istorija.

Ir nors atrodo, jog berniukas yra visiškai vienas, iš tiesų jį lydi siaubingi vaikystės demonai...

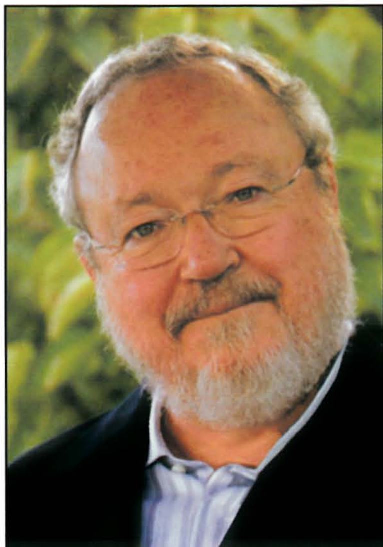
Tai naujausia (tačiau chronologiškai pirmoji) garsiosios epopėjos apie žudiką maniaką Hanibalą Lekterį knyga. Ciklą sudaro dar trys romanai: *Raudonasis drakonas, Avinėlių tylėjimas ir Hanibalas.*

UDK 820(73)-3

Thomas Harris
HANIBALAS. PRADŽIA

Iš anglų kalbos vertė *Alvyda Stepavičiūtė*
Viršelio dizaineris *Andrius Morkeliūnas*

16 sp. l. Užsakymas Nr. 7023
Išleido „Obuolys", tel.: +370 699 37779
Spausdino „Mažoji poligrafija", Vokiečių g. 187,
LT-45251 Kaunas, tel.: 8-37 345698

Hanibalas Lekteris – vienas įspūdingiausių neigiamų pasaulio literatūros personažų. Talentingas, elegantiškas, intelektualus, rafinuotas, tačiau turintis vieną ydą...

Trys amerikiečių rašytojo **Thomaso Harriso** romanai, prikaustę viso pasaulio skaitytojų dėmesį, virto itin populiariais filmais, kurių sėkmingiausias – *Avinėlių tylėjimas* (1991), apdovanotas 6 *Oskarais*. Juose dr. Lekterį meistriškai įkūnijo aktorius Anthony Hopkinsas.

Jūsų rankose – visiškai naujas detektyvų meistro kūrinys, kuriame T. Harrisas nusprendė papasakoti apie Hanibalo blogio prigimties ištakas.

Susipažinkite su žaviuoju daktaru Lekteriu knygoje *Hanibalas. Pradžia* ir keliaukite drauge skaitydami knygas *Raudonasis Drakonas, Avinėlių tylėjimas* ir *Hanibalas,* kurios sykiu (nors kiekvieną galima skaityti ir kaip atskirą kūrinį) sudaro daugiau nei 1000 meistriško detektyvo puslapių.

Viskas prasidėjo čia, Lietuvoje...

4 KNYGOS,
DAUGIAU NEI 1000 PUSLAPIŲ
MEISTRIŠKO DETEKTYVO:

HANIBALAS. PRADŽIA

RAUDONASIS DRAKONAS

AVINĖLIŲ TYLĖJIMAS

HANIBALAS

„Įėjimas į dr. Hanibalo
Lekterio atminties rūmus
skendi tamsoje, pačiame jo
proto centre, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] kairėn
nei dešinėn patraukime
tiesiai į Pradžios menę.

